

1.

Láthatár

A jelenlegi oktatási törvényt kell alkalmazni

2.

Térkép

Veszélyben a beszercei magyar iskola terve? – Pap Melinda írása

3.

Lélekjelenlét

Egyre fegyelmetlenebb generációk – Kiss Judit írása

10.

Láthatár

Kétszáz éves a bukaresti magyar oktatás

18.

Láthatár

Otthontanulás: alternatíva vagy lehetőség? – Jánossy Alíz írása

21.

Tanterem

Erdélyiek taroltak a nemzetközi Apáczai Csere János-tantárgyversenyen – Kiss Előd Gergely írása

23.

Hivatalos

5.

Tanterem

„Diákjainknak is szól az elismerés” – Kerekes Edit és Ferencz Csaba-Levente írása

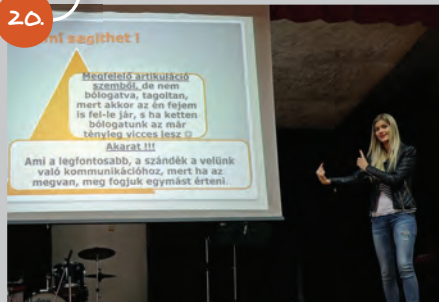
14.

Láthatár

Művészeti eszközök létjogosultsága az oktatásban – Antal Erika beszélgetése Vargancsik Iringóval, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával

20.

Láthatár

Weisz Fanni üzenete sorstársainak – Nagy Szilárd írása

7.

Tanterem

„Brutális szemétség, hogy az iskola nem építgeti az egész embert” – Ozsváth Judit beszélgetése Szentirmai Lászlóval, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökével

16.

Tanterem

Így neveli a foci a gyereket – Kiss Előd Gergely írása

22.

Magánterület

Mint hegedűnk első hangjai – Magyarai Tivadar írása

11.

Csodateremtő tudomány-népszerűsítés

2015.

5.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2015. MÁJUS • 5. SZÁM

Fotó • TÓTH ORSOLYA

ISSN 2065-9725

1. **Láthatár**

A jelenlegi oktatási törvényt kell alkalmazni

2. **Térkép**

Veszélyben a beszercei magyar iskola terve? – Pap Melinda írása

3. **Lélekjelenlét**

Egyre fegyelmetlenebb generációk – Kiss Judit írása

10. **Láthatár**

Kétszáz éves a bukaresti magyar oktatás

18. **Láthatár**

Otthontanulás: alternatíva vagy lehetőség? – Jánossy Alíz írása

21. **Tanterem**

Erdélyiek taroltak a nemzetközi Apáczai Csere János-tantárgyversenyen – Kiss Előd Gergely írása

23. **Hivatalos**

Tanterem

„Diákjainknak is szól az elismerés” – Kerekes Edit és Ferencz Csaba-Levente írása

Láthatár

Művészeti eszközök létjogosultsága az oktatásban – Antal Erika beszélgetése Vargancsik Iringóval, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával

Láthatár

Weisz Fanni üzenete sorstársainak – Nagy Szilárd írása

Tanterem

„Brutális szemétség, hogy az iskola nem építgeti az egész embert” – Oszváth Judit beszélgetése Szentirmai Lászlóval, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökével

Tanterem

Így neveli a foci a gyereket – Kiss Előd Gergely írása

Magánterület

Mint hegedűnk első hangjai – Magyari Tivadar írása

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2015. MÁJUS • 5. SZÁM

Fotó • TÓTH ORSOLYA

ISSN 2065-9725

9 72065 972004

1. **Láthatár**
*A jelenlegi oktatási törvényt
kell alkalmazni*

2. **Térkép**
*Veszélyben a beszercei
magyar iskola terve? –
Pap Melinda írása*

3. **Lélekjelenlét**
*Egyre fegyelmetlenebb
generációk –
Kiss Judit írása*

10. **Láthatár**
*Kétszáz éves a bukaresti
magyar oktatás*

18. **Láthatár**
*Otthontanulás: alternatíva
vagy lehetőség? –
Jánossy Alíz írása*

21. **Tanterem**
*Erdélyiek taroltak
a nemzetközi Apáczai Csere
János-tantárgyversenyen –
Kiss Előd Gergely írása*

23. **Hivatalos**

Tanterem
*„Diákjainknak is szól az elismerés” –
Kerekes Edit és Ferencz Csaba-Levente
írása*

Láthatár
*Művészeti eszközök létjogosultsága az
oktatásban –
Antal Erika beszélgetése Vargancsik
Iringóval, a Marosvásárhelyi Művészeti
Egyetem óraadó tanárával*

Láthatár
*Weisz Fanni üzenete sorstársainak –
Nagy Szilárd írása*

Tanterem
*„Brutális szemétség, hogy az iskola nem
építgeti az egész embert” –
Ozsváth Judit beszélgetése Szentirmai
Lászlóval, a Magyar Bábjátékos
Egyesület elnökével*

Tanterem
*Így neveli a foci a gyereket –
Kiss Előd Gergely írása*

Magánterület
*Mint hegedűink első hangjai –
Magyari Tivadar írása*

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2015. MÁJUS • 5. SZÁM

Fotó • TÓTH ORSOLYA

- Tanárszemmel • Diákszemmel • Szülői szemmel • Lélekjelenlét •
- Tanterem • Láthatár • Óvoda • Fotóriport • Hivatalos •
- Iskola és kultúra • Pályáz(z)atok • Magánterület • Térkép •

Foto • Tóth Orsolya

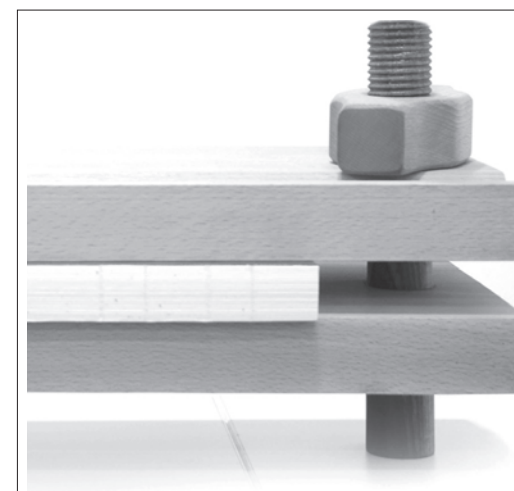

Egy évre
csak
42 lej

Félévre
csak
21 lej

Magyar Közoktatás

mko@communitas.ro

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövődöbéli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: *A Magyar Közoktatás szerkesztősége*

www.communitas.ro

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Felelős kiadó: Lakatos András

Ára 4,2 lei.

Telefon: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését az RMDSZ és a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

Az RMDSZ szerint nincs szükség új tanügyi jogszabályra

A jelenlegi oktatási törvényt kell alkalmazni

A jelenlegi oktatási törvényt kellene alkalmaznia a kormánynak, nincs szükség újabb jogszabályra – jelentette ki Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese. A szövetség hírlevele által idézett politikus arra reagált, hogy Sorin Câmpeanu oktatási miniszter május elején bejelentette: folyamatban van egy új oktatási törvény kidolgozása.

Magyarai Tivadar hangsúlyozta: a jelenlegi oktatási törvény minimális javításokra esetleg rászorul ugyan, de megfelelő. Egy újabb jogszabály újabb felesleges kísérletezgetést jelentene a romániai oktatási rendszerben, mutatott rá az oktatási szakember. Kifejtette, hogy az RMDSZ szakértői és politiku-

teremteni, ehelyett elburokratizálta a rendszert, és ennek elszenvedője lett a magyar oktatás is” – mutatott rá Magyarai Tivadar. Emlékeztetett, hogy a Ponta-kormány a 2011-es törvény számos cikkelyét módosította már, így a kisebbségi oktatást érintő kedvező részek is veszélybe kerültek, de ezeket sikerült megvédeni úgy, hogy „amit kivettek belőle estig, azt visszatettük velük reggelre”.

Az RMDSZ célja az, mondta Magyarai Tivadar, hogy a korábbi törvényben megszerzett kisebbségi oktatási jogokat megtartsa, helyenként bővítse, és pontosabb megfogalmazású szövegben rögzítse őket. Emellett megoldást szorgalmaznak a finanszírozással kapcsolatos problémákra, amelyek a kisebbségi oktatást kétszeresen sújtják, világított rá a politikus. Mint magyarázta, azt is akarják, hogy a pedagógusok egyéni, szakmai szabadsága és kreativitása kerüljön előtérbe a mostani agyonszervezett, központilag irányított rendszer helyett.

Év végéig elkészülhet

Sorin Câmpeanu oktatási miniszter május elején jelentette be, hogy új oktatási törvény kidolgozása van folyamatban Romániában, és az új jogszabály már az év végéig elkészülhet. A tárcavezető az egyetemi hallgatók egyik érdekvédelmi szervezetével folytatott megbeszélést követően kijelentette, hogy a jelenlegi oktatási törvény további módosításának nincs értelme, hiszen készül az új jogszabály.

Király András oktatási államtitkár az MTI-nek megerősítette, hogy már régóta szó van egy új jogszabály kidolgozásáról, de mint mondta, a tervezetet még munkaváltozat formájában sem látta, és egyetlen bizottságban sem kezdődött még el a vitája.

A közoktatásra és felsőoktatásra is kiterjed

Az államtitkár szerint az új törvény a közoktatásra és a felsőoktatásra is kiterjed. Az MTI kérdésére, miszerint lesz-e ideje a Ponta-kormánynak el-

fogadtatni az új törvényt 2016-ig, elmondta: amennyiben a kabinet kitölti jövő év novemberéig a teljes mandátumát, és nem bukik meg a határidős parlamenti választás előtt, akkor lesz, hiszen a 2011-es törvény elfogadási folyamata is egy évig tartott. A jelenlegi oktatási törvény 2011-ben lépett ha-

„Sorin Câmpeanu oktatási miniszter azzal indokolta az új törvény szükségességét, hogy »kell egy olyan jogszabály, amely koherenciát biztosít más törvényi szabályozásokkal és a jogszabályon belüli cikkelyek között«. A tárcavezető szerint az új törvény elfogadását széles körű társadalmi párbeszéd előzi majd meg.”

„Az RMDSZ célja az, mondta Magyarai Tivadar, hogy a korábbi törvényben megszerzett kisebbségi oktatási jogokat megtartsa, helyenként bővítse, és pontosabb megfogalmazású szövegben rögzítse őket.”

sai már tavaly nyártól készenlétben állnak, hogy amennyiben a jelenlegi kormánytöbbség erőlteti az oktatási törvény módosítását, akkor a romániai magyarság érdekeinek megfelelő változat szülessen.

„Amit kivettek estig, visszatettük reggelre”

Az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese hangsúlyozta, hogy a 2011-ben elfogadott törvényben az RMDSZ a magyar kisebbség számára egy sor előnyös rendelkezést ért el, és ezzel nehéz korszakot zárt le. „Viszont ezt a törvényt a kormány mindaddig nem tudta, nem is akarta maradéktalanul alkalmazni, nem volt képes a rendszert megújítani, a szükséges gazdasági-pénzügyi feltételeket meg-

tályba, amely cikkelyeinek mintegy felét módosította a 2012-ben hatalomra került szociáldemokrata, Victor Ponta miniszterelnök vezette kormány. Sorin Câmpeanu oktatási miniszter azzal indokolta az új törvény szükségességét, hogy „kell egy olyan jogszabály, amely koherenciát biztosít más törvényi szabályozásokkal és a jogszabályon belüli cikkelyek között”. A tárcavezető szerint az új törvény elfogadását széles körű társadalmi párbeszéd előzi majd meg. A politikus helytelenítette, hogy a jelenlegi jogszabályt a jobbközép Boc-kormány felelősségvállalással, vagyis parlamenti vita nélkül fogadta el. Az oktatási törvény rendelkezéseinek egyébként több esetben nem sikerült érvényt szerezni, erre a legismertebb példa a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) esete, ahol, bár a jogszabály előírja, mai napig nem sikerült megalakítani az önálló magyar tagozatot.

Hírösszefoglaló

Székelyföldi ajánlatokkal kecsegtetik a szörványmegye nyolcadikos diákjait

Veszélyben a besztercei magyar iskola terve?

Veszélybe kerülhet az önállósulni készülő besztercei magyar tagozat, a Hunyadi János Gimnázium terve, miután székelyudvarhelyi tanárok ösztöndíj-lehetőségekkel ottani iskolákba csábítják a nyolcadikos diákokat – hívta fel a figyelmet Décsei Attila, az RMDSZ Beszterce-Naszód megyei

székelyudvarhelyi pedagógusok jártak a szörványmegyében, és több településen is ingyenes bentlakást és ingázást ígértek anyaországi támogatással a nyolcadikos végzős diákoknak. A kampány nyomán úgy tűnik, hét-nyolc szentmátéi gyereket sikerült meggyőzni arról, hogy Székelyudvarhelyen végezze középiskolai tanulmányait. Bár az ajánlat elsősorban a román iskolába készülő nyolcadikosoknak szólt, a felsorolt kedvezmények azon szülőket is elgondolkodtatták, akik korábban a besztercei magyar tagozatra készültek járni csemetéiket. Az RMDSZ-elnök úgy tudja, az udvarhelyiek kecsegtető ajánlata nyomán három ilyen nyolcadikos is meggondolta magát. Elmondta, a 12 szentmátéi végzős közül eredetileg nyolc készült a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium magyar tagozatára.

Jóváhagyás előtt a magyar iskola

Décsei Attila szerint a nyolcadikos diákok „elszívása” amiatt aggasztó, hogy úgy tűnik, a helyi magyar közösségnek több év után végre sikerült elérnie, hogy önálló magyar iskola működjön a városban. A Hunyadi János Gimnázium létrehozására már a tanfelügyelőség és a városvezetés is rábólintott, csak a helyi tanácsnak kell jóváhagynia az erre vonatkozó határozatot, amire a remények szerint még ebben a hónapban sor kerül. Mint az RMDSZ megyei elnöke elmondta, a tervek szerint ősztől önállósuló magyar tagozat 2018-ig még a főgimnázium épületében működne, majd átköltözne egy erre a célra szánt, jelenleg felújítás alatt álló ingatlanba. A megyeszékhely 6 százalékos magyarsága azonban nem képes fenntartani egy önálló magyar iskolát, ehhez a megye magyar településeiről érkező gyerekekre is szükség van, mutatott rá. „Ha nem lesznek gyerekek, mi értelme van a magyar iskolának” – tette fel a kérdést Décsei Attila. Elmondta, az Andrei Mureșanu Főgimnáziumban jelenleg az általános iskolában évfolyamonként egy, középiskolában két magyar osztály van, utóbbiakhoz a besztercei

mellett a szentmátéi, magyardécsei, vicei, árpástói és magyarnemegyei általános iskolák biztosítják az utánpótlást. Ráadásul a kínálatot bővítendő, a besztercei önálló magyar iskolában szakosztály beindítását is tervezik, a kétprofilú osztályban a fiúk és lányok külön, nekik szóló szakmát tanulhatnak. A szakosztály indításával azokat a gyerekeket szeretnék visszacsalogatni, akik korábban annak hiánya miatt mondtak le arról, hogy anyanyelvükön tanuljanak.

Állandó ifjúsági programok

Az RMDSZ megyei elnöke szerint a vidéki gyerekeket különböző módokon próbálják a városba csalogatni, például pár éve hozta létre számukra a református egyház a Reménység Háza névre keresztelt, 41 férőhelyes bentlakást, ahol felügyelet alatt tanulnak, kedvezményesen étkeznek. A Communitas Alapítvány révén ingázási támogatást is kapnak, és a politikus szerint további lehetőségeket keresnek a szülők segítségére. Ugyanakkor számos rendezménnyel, ifjúsági programmal próbálnak közösségi élményt biztosítani számukra. A városban néptáncsoport működik, de biciklitúrákat, majálist és különböző táborokat is szerveznek a fiataloknak.

Décsei Attila hangsúlyozta, hogy a magyar diákok tömbmagyarságbá való csábítása demográfiai problémákat is kelthet a mintegy 6 százalékos magyarsággal rendelkező észak-erdélyi megyében. „Ha ezek a fiatalok 14–15 éves korukban elhagyják szülőföldjüket, mekkora az esélye annak, hogy ide még visszatérjenek, és családot alapítsanak itthon, szülőföldjükön?” – tette fel a kérdést levelében Décsei Attila. – Ez nem támogatás számunkra, hogy gyerekeinket elviszik, a támogatás az volna, ha ezek a gyerekek a szörványban, otthon, szülőföldjükön kapnák meg az ajánlott segítséget, ha a helyi magyar oktatást választják.”

• A magyar tagozat a tervek szerint 2018-ban költözne el a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium épületéből

szervezetének elnöke. A politikus a témában írt nyílt levelében rámutat: az önálló magyar iskola beindításához elengedhetetlenek a megye magyar általános iskoláiban végzett gyerekek. „Magyarságunk alappillére elsősorban az oktatás, és ez a szörványban nélkülözhetetlen. Besztercén is végre eljött az az idő, amikor nagyon közel állunk a különálló magyar iskola létrehozásához. Egyetlen kérdés az, hogy lesz-e elegendő diák ennek működtetésére?” – teszi fel a kérdést a megyei RMDSZ-elnök.

Décsei Attila elmondta, a Nemzeti Stratégiai Kutatóintézet (NSKI) „Magyar gyermek magyar iskolába” elnevezésű programjára hivatkozva

PAP MELINDA

Nevelési módszerekről beszélt Román Mónika kolozsvári pszichológus

Egyre fegyelmezhetetlenebb generációk

Idejátmúlt, százéves módszerekkel nevelik szüleik a romániai gyerekeket – derítette ki egy nemrég ismertetett tanulmány. Az UNICEF (ENSZ Nemzetközi Gyermeksegélyezési Alapja) felmérésének eredményei szerint a hazai szülők többsége inkább szófogadó, semmint önálló gyereket szeretne nevelni.

Mindig a szülőnek van igaza?

A megkérdezettek 63 százaléka úgy nyilatkozott, meg van győződve arról, hogy a szülői vélemény a döntő a gyerekekével szemben, és hogy mindig a felnőttnek van igaza. „Ha ehhez hozzátesszük azt is, hogy a szülők nagy hányada kevés időt tölt együtt és nem kommunikál eleget a gyerekeivel, kiderül, miért hiányos az otthoni nevelés” – mutattak rá a tanulmány szerzői. Bár a megkérdezett felnőttek nagy része úgy nyilatkozott, megérti a gyerekek kommunikációra való igényét, 68 százalékuk szerint lényegesebb, hogy a kicsi szófogadó legyen, semmint hogy önállóan boldoguljon. A kutatásból az is kiderült, hogy a megkérdezett szülők egynegyede veszekszik a gyerekek előtt, egyharmaduk pedig a büntetés gyakorlatának híve – ide tartozik a fizikai bántalmazás is. A kutatás arra is rámutatott, hogy leginkább az anyagi nehézségekkel küzdő családok gyerekeit érinti, hogy szüleik nem figyelnek rájuk, nem kommunikálnak és nem töltenek együtt elég időt velük. A tanulmányt 1420 szülő és gyermekgondozó megkérdezésével végezték. Az UNICEF romániai képviselői arra hívták fel a figyelmet a felmérés kapcsán, hogy a gyerek ugyanazt a viselkedési mintát fogja követni a későbbiekben, amit otthon lát. „A szülőnek meg kell gondolniuk, hogyan viszonyuljanak a gyerekekhez már a legkisebb kortól. Szülőnek lenni nem könnyű, és bár természetes dolognak tűnik, a gyereke nevelést is tanulni kell. Szeretnénk eredményesen együttműködni a hatóságokkal, civil szervezetekkel és kidolgozni egy mindenki számára érvényes gyereknevelési útmutatót” –

nyilatkozta Sandie Blanchet, az UNICEF romániai képviselője. „A tanügyminisztérium, az egészségügyi minisztérium és a munkaügyi minisztérium már egyeztetett arról, hogy támogatnunk kell a gyerekeveléshez kapcsolódó szakmákat és a szülőket is” – mondta a felmérés kapcsán Viorica Preda, a tanügyminisztérium főosztályvezetője.

A modern nevelés előnyei és hátrányai

„Az UNICEF által propagált nevelési stílusnak sok előnye és rengeteg hátránya van, a mi kultúránk pedig igencsak megszenvedi a hátrányokat. Nyilván nem vagyok a fenyítés és fizikai bántalmazás híve, de a gyerekek korlátokat szabni úgy mond szent szülői kötelességünk. Ezen azt értem, hogy meg kell tanítani neki, hogy a veleszületett energiákkal és képességekkel miként lehet bánni ebben a világban” – fejtette ki Román Mónika kolozsvári pszichológus, az Életfa Családsegítő Egyesület munkatársa. Úgy fogalmazott, nyilván könnyebb engedelmes, önállóan gyereket nevelni, és a felnőttek valahol azt szeretnék, hogy csemetéjük könnyen kezelhető legyen.

„Azt viszont kétfélek, hogy a romániai szülők 60 százaléka túlfegyelmezné a gyereket, vagy szorongó gyereket szeretne. Ebben a kérdésben nagyon fontos az árnyalás. Azt tapasztaljuk ugyanis, hogy az

• Román Mónika: „A szülői hitelesség a legfontosabb a gyermeknevelésben.”

Kontroll és demokratizmus a szülő-gyerek viszonyban

A nevelési stílus, amelynek fogalmát Alfred Baldwin pszichológus vezette be a szakirodalomba, a szülő-nevelő által alkalmazott módszerek összessége, egy osztályozási rendszer a családi nevelés vizsgálatára, összehasonlítására. A nevelés empirikus kutatásában és a nevelésről szóló ismeretterjesztő művekben gyakran használják ezt a kategóriát. Azon a feltételezésen alapszik, hogy a nevelési helyzet legfőbb tényezője a szülő-gyerek kapcsolat demokratizmus, melynek mértékét a tekintélykontroll

mértéke, illetve a nevelés más összetevőivel való kombinációi alakítják ki. A nevelési stílus fogalmát Baldwinnek a negyvenes években végzett vizsgálata vezette be a gyermekpszichológia szakirodalmába. Az általa használt két fő dimenzió a kontroll és a kapcsolat nyíltsága (demokratizmus) volt.

A mintában a kontroll és demokratizmus kapcsolódásai négyféle típust eredményeztek: erős kontroll-demokratikus, gyenge kontroll-demokratikus, erős kontroll-autoritatív és gyenge kontroll-

autoritatív. Az optimális kombináció Baldwin szerint a magas szintű demokratizmus és a magas szintű kontroll, míg a legnegatívabb hatásúnak az erős kontroll és alacsony demokratizmus látszott. A nevelési stílus későbbi kutatásába bekerült a szeretet, a melegség, az elfogadás dimenziója is. Négy nevelési stílust különböztetett meg Ranschburg Jenő elismert magyarországi pszichológus: meleg-engedékeny, meleg-korlátozó, hideg-engedékeny és hideg-korlátozó.

iskolákban a diákok évről évre egyre fegyelmezhetlenebbek és fegyelmezhetlenebbek, és persze a tanárok is azt mondják, hogy engedelmesebb gyerekeket szeretnének tanítani, ettől függetlenül a pedagógus igenis szeretné hallani a gyerekek véleményét” – fogalmazott a szakember. Rámutatott, nagyon nehéz megtalálni az egyensúlyt és azt is, hol húzódik a határ az önállótlan, az önkifejezés és a hatalmas egó között. Nagyon könnyen félreértelmezhető és káros, ha az ember azt mondja, nem szabad a gyereket fegyelmezni, nem szabad korlátozni a véleménynyilvánításban. „A fejlődő egyéniségnek ugyanis nincs még fogalma arról, hogy mi bántó, és mi is a szabad véleménynyilvánítás, és nem tud

szabad véleménynyilvánítás kérdéséhez hogyan viszonyuljon a szülő a legoptimálisabban, hogy nevelési stílusa egyensúlyban maradjon? A szakember úgy vélekedett, fontos odafigyelni többféle modern nevelési irányvonalra, de még fontosabb, hogy szülőként hitelesek legyünk, és azt tegyünk, ami belülről jön.

A szülői hitelesség a legfontosabb

„Hiába hallgatom meg a nyugati trendeket, ha szívem mélyén nem tudok velük egyetérteni. Ha pedig csak azért alkalmazkodom ezekhez, mert ez a divat, akkor nem vagyok hiteles szülőként. Hiszen így nem arra figyelek, hogy mi a gyerek és mi az én igényem, ezt pedig hogyan hangoljuk össze, hanem arra, hogy miként ültessem gyakorlatba a könyvízü tudást vagy nevelési módszert” – fejtette ki a pszichológus.

Mint hangsúlyozta, nyilván legyen nyitott mindenre a szülő, a hagyomány és újítás fonódjon össze a gyereknevelésben, de a leglényegesebb, hogy hiteles legyen, hogy úgymond „párhuzamos legyen önmagával”. „Figyelembe kell venni azt is, hogy minden személyre és családra szabott, és természetesen ahány ház, annyi szokás. A gyereknevelési irányelveket nem jó uniformizálni, mert egyéni szükségleteik vannak a gyerekeknek. Nyilván öröklök a genetikát a szülőktől, de a felnőtt a nevelési módszerével együtt azt is átadja, hogy miként lehet a készséget, tehetséget megfelelő-

en kezelni, felhasználni, értékesíteni és kiteljesíteni” – hívta fel a figyelmet a szakember. Kitért arra is, hogy ajánlatos szem előtt tartani kulturális szokásainkat, a családi genetikával együtt kapott igényeinket, ugyanakkor szelektálni kell, hogy mi az igaz, és mi a hasznos abból, ami az újításokon keresztül érkezik hozzánk. Azzal kapcsolatban, hogy az UNICEF-felmérés szerint a szegény családból származó gyerekek kevesebb figyelmet kapnak szüleiktől, mint tehetősebb társaik, Román Mónika kifejtette, véleménye szerint ez nagyon erős összefüggésben áll a kulturális háttérrel. „A cigány palotákban is ugyanolyan keveset kommunikálnak valószínűleg a szülők a gyerekekkel, mint a kis kunyhókban, mert erre nincsen igény, vagy mert másképp fejezik ki a kötődést. Ha nincsen igénye a szülőnek arra, hogy rendszeresen beszélgesse a gyerekekkel, akkor talán nem is lesz. És ez nem is annyira a rohanó életformától függ – holott ezt is szoktuk emlegetni a kommunikációhiánnyal kapcsolatban – hanem inkább a régóta kialakult szokásrenddel” – fogalmazott a szakember.

• Kinek van igaza? A szakember szerint árnyalni kell a túlfegyelmezettség kérdésében

különbséget tenni a kettő között. Ugyanakkor egyszerűsít az a kifejezés, hogy túlfegyelmezzük a gyerekeinket. A tanügy közelében dolgozom, és azt látom, sok hátránya van a nyugati kultúrából átszívargó nevelési stílusnak, ami azt tartja szem előtt: ne törjük meg a gyermek egóját” – tette hozzá Román Mónika.

Facebookozás és személyes kommunikáció

Felvetésünkre, hogy vajon milyen mértékben erősödik fel a szabad véleménynyilvánítás iránti igény amiatt, hogy a mai gyerekek folyamatosan használják a közösségi oldalakat, ahol mindenki mondja a magáét, a mondanivalókat pedig lájkolják, a szakember úgy fogalmazott, ez inkább az önbizalom alakulására van hatással.

„A Facebook az egyik kommunikációs csatorna, amin keresztül a gyermek visszajelzést kap arra vonatkozóan, hogy amit és ahogyan ő csinál, az mennyire elfogadható, mennyire érvényes a baráti körben. Nem befolyásolja nagymértékben a világháló használata a szabad véleménynyilvánítás iránti igényt, a túl sok facebookozástól a személyközi kapcsolatok sérülnek inkább: elfelejtik vagy nem tanulják meg a gyerekek a személyes kommunikációt, és szociális készségeik lesznek gyengébbek” – fogalmazott. Felmerül a kérdés, hogy az önkifejezés és

KISS JUDIT

Tehetséges gyerekeket ösztönző pedagógusokat tüntetettek ki Mentordíjjal

„Diákjaimnak is szól az elismerés”

Ötödik alkalommal osztotta ki Mentordíjait áprilisban a Mol Románia és A Közösségért Alapítvány. A tíz díjazott között találjuk Dvorácsek Ágoston nagyenyedi fizikatanárt, Nyiri Zoltán szatmárnémeti és Székely Géza kolozsvári képzőművész-tanárt. A tíz díjazottat a 202 jelöltre érkezett 414 jelölés alapján választották ki, ők 8000 lej pénzjutalomban részesültek, és Mentortrófeát kaptak, Ioan Nemțoi

• **Dvorácsek Ágoston:** „Köszönöm azoknak, akik támogatták munkánkat, és bíztak bennünk.”

képzőművész alkotását. Alapítói a Mentordíjjal azokat a nevelőket, tanárokat, edzőket kívánják elismerésben részesíteni, akik ösztönzik a tehetséges gyerekeket, és tudásuk továbbadásával több generáció tehetségeit segítették kiemelkedő eredményekhez, míg ők maguk a háttérben maradtak, munkájuk sem erkölcsileg, sem anyagilag nem kapta meg a megfelelő elismerést.

Dvorácsek Ágoston: köszönet a mellém szegődő diákoknak

„Ez a díj annak a sok munkának az elismerését jelenti, amelyet diákjaimmal együtt végeztünk több mint másfél év-

tized alatt. Együtt kutattunk, rendszereztünk, csiszoltuk a diákdolgozatokat, készítettük a bemutatókat, izgulunk a konferenciákon, örültünk a sikereknek, elkönyveltük a kudarccokat,

• **Nyiri Zoltán:** „Egyénre szabott oktatási módszert kell alkalmazni.”

és nagyon sokat tanultunk. Köszönöm azoknak, akik támogatták munkánkat, és bíztak bennünk, de elsősorban köszönöm a kollégium azon diákjainak, akik mellém szegődtek, és kitartóan végezték munkájukat. A díj nekik is szól!” – mondta Dvorácsek Ágoston az elismerés kapcsán. A nagyenyedi fizikatanár 1952. június 28-án született Marosújváron. Az elemi és a gimnáziumot szülővárosában végezte, majd a kolozsvári Energetikai Szaklíceum diákja volt. 1972-ben érettségizett, és beiratkozott a kolozsvári BBTE Fizika Karára, ahol 1976-ban fizikusi diplomát szerzett. 1976-tól a nagyenyedi Mezőgazdasági Szaklíceum fizika szakos tanára. 1990-ban áthelyezik a Bethlen Gábor Kollégiumba. 2000 szeptemberében megalapítja a Fenichel Sámuel Önképzőkört. Diákjaival számos hazai és magyarországi konferencián és más rendezvényen vett részt, ahol az

által vezetett biológia, környezetvédelem, természetvédelem, fizika, iskolatörténelem vagy néprajz tematikájú dolgozatokat több mint 130 díjjal jutalmazták. Alapító tagja a budapesti székhelyű Kutató Tanárok Országos Szövetségének és a Tehetségpártoló Baráti Körének, kapcsolattartó megbízott a nagyenyedi Bethlen Gábor Alapítvány részéről a magyarországi Nemzeti Tehetségsegítő Tanácsban. A *Természet Világa* folyóirat által meghirdetett diákpályázaton elért eredményekért 2002-ben a budapesti és a New York-i Rotary Club által alapított természettudományi ösztöndíjban részesült, 2000–2015 között tizenötször vette át a legjobb felkészítő tanárokat

• **Székely Géza:** „A megújulásra készítő kíváncsiság ad erőt.”

illető oklevelet. Kedvenc elfoglaltságai közé tartozik a természetjárás, jó ismerője a vadnövényeknek és a gombáknak, amelyeket szívesen fotózik.

Nyiri Zoltán:
szeretnék egy kiállítást

Nyiri Zoltán, a szatmárnémeti Aurel Popp Zene- és Képzőművészeti Iskola festészettanára személyre szabott ok-

tatási módszerekkel dolgozik, aminek köszönhetően a tanulóknak alkalmuk nyílik megtanulni meglátni a szépet, és azt bármilyen művészeti eszközzel visszaadni. 1989 után maga választotta a tanári pályát. A titka talán a nyíltsága, és az, hogy nagyon őszintén közeledik a diákokhoz – vallják róla a díj kapcsán készült kisfilmben. Egykori diákjai közül ma sokan sikeres tanárok, képzőművészek.

– Hallottam arról, hogy létezik ez a díj, de nem számítottam rá, hogy én is megkaphatom. Meglepetésként ért, amikor felhívtak a hírrel. Nemes gesztus ez. Nem érzem úgy, hogy méltó lennék rá, én csak végzem a munkám.

– *Ma inkább menekülni szoktak a tanúgyből, művész úr viszont választotta a tanárságot...*

– Vannak jó dolgok a tanügyben, például a tanár-diák viszonyban. A fizetés egy művész esetében nem annyira nyomató, hiszen festünk, néha sikerül értékesíteni. A gyerekek kezelhetőek, sosem volt fegyelmi jellegű problémám. Érzékelné lehet, hogy más a mai gyerekek hozzáállása, mint a húsz évvel ezelőttié, de lehet velük dolgozni. Művészeti iskolában tanítok, itt érdeklődőbbek a gyerekek, hiszen a művészetek miatt választották ezt az iskolát. Kevesebbet olvasnak, van, aki életében nem olvasott egyetlen könyvet sem, ez a fantázia rovására megy. A könyvekben található tájleírások szerint például az olvasónak kell elképzelnie az adott környezetet, ez motiválja, megdolgoztatja a képzelőerőt. Nagyon sok diák ment át a kezünkön – hiszen kollégáimmal együtt tanítottuk őket –, sokukból sikeres művész lett.

– *Milyennek látja a képzőművészeti oktatást?*

– Még ma is az 1989 utáni átmeneti időszakra kidolgozott tanterv szerint dolgozunk a művészeti oktatásban, vagyis gyakorlatilag nincs konkrét tanterv a művészeteknek. Ez túl nagy szabadságot ad, ám szükség lenne bizonyos keretre, ami meghatározná, hogy adott évfolyamon milyen készségeket kellene fejleszteni. Egyénre szabott oktatási módszert kell alkalmazni, mert ahány gyerek, annyi egyéniség, mindenkinek más a látásmódja, sokszor nagy különbségek vannak, mindenkit másként kell rávezetni arra, hogy megértse, meglássa a formát, a szépet, azt a szépet tovább tudja adni az alkotásával. Ez egy nagyon izgalmas

szakma, és nem lehet recepteket felállítani. Szeretem csinálni.

– *Milyen tervei vannak?*

– A díj számomra megtisztelő, lelkesítő. Egy évem van még a nyugdíjazásig, jövőre szeretnék egy kiállítást. Lassabban dolgozom, és folyton adok magamnak haladékokat, de szeretném, ha 2016 novemberében sikerülne megszervezni ezt a kiállítást.

Székely Géza:

a gyerekek az erőforrásom

Székely Géza a másfél évtizede képzőművészeti tagozattal is rendelkező kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum, valamint a Babeş-Bolyai Tudományegyetem pedagógia karának képzőművész-tanára. A tíz éve működő Apáczai-galériában évente 8–10 kiállítást szervez, diákjainak alkotásait a magyarországi testvériskolák kiállítótermeiben is rendszeresen bemutatják, de Kolozsvár galériáiban is számtalan – évente 3–4 – tárlaton szerepelnek, valamint egész sor képzőművészeti pályázaton, ahol sok előkelő elismerést arattak az évek során. Évente kétszer megszervezi az Erdélyi Magyar Művészpedagógusok Egyesületének tárlatait hazai és külföldi művészek alkotásaiból, nyaranta képzőművészeti diákotbort szervez. Művészetpedagógusi munkásságát 2011-ben Budapesten is rangos díjjal jutalmazták: megkapta a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének (MROE) emlékplakettjét, mely kitüntetés erkölcsi értékét növeli, hogy határon túli pedagógusként részesült a magyarországi elismerésben.

– Értésültem arról, hogy Mentordíjra jelöltek, a sok jelöltet tekintve mégsem gondoltam, hogy bekerülök a tíz díjazott közé. Amikor a kuratórium elnöke telefonon közölte, hogy Mentordíjban részesültem, lelki szemeim előtt hirtelen lepörgött eseménygazdag tanári pályafutásom több mint harminc éve, amely időszak az eredményei ellenére sem volt „sétágalopp”.

– *A mai gyerekeket kezelhetetleneknek bélyegzik, a tanügyi állapotokat riasztóknak. Mégis már több évtizede tanít...*

– Tanítványaimmal általában sikerült kialakítanom egyfajta munkatársi viszonyt, nemcsak én tanítottam a gyerekeket, de rengeteget tanultam tőlük. Általuk sikerült többek között folytonosan megújulnom. Ők jelentették az erőforrást, hogy átlendüljek

az akadályoztatásokon, értetlenségeken, amely elég gyakran övezi a művészeti nevelés „háza táját”. Bármely pedagógusi elképzelés megvalósításához elengedhetetlen a szülők megnyerése, azok erkölcsi és sok esetben anyagi támogatásának a megszerzése. Hangsúlyozottan így van ez a képzőművészeti nevelés esetében, amely meglehetősen „anyagigényes”, különösen ha változatos műfajokban igyekszünk azt művelni. A tanári munka eredményessége elérhetetlen csapatmunka nélkül. Egyfajta kollegiális, beleérző együttműködést feltételez a különböző szakterületek összehangolása, annál többet a képzőművészeti tagozat létrehozása, az Apáczai-galéria működtetése vagy az Aranyecset Tehetségápoló Műhely tevékenységének felkarolása. Iskolánk arculatának e „színfoltjai” a tantestület és az iskola vezetőségének hathatós támogatása nélkül nem létezhethetnének. A Mentordíjban nemcsak a személyes munkám, hanem többek között az Apáczai-líceum munkaközössége ilyen irányú hozzáállásának elismerése is megfogalmazódik.

Küzdeni tudásom, a kitaró munka segített át a tanárkodás akadályain és nehézségein. Önfeladás nélkül, így sikerült megőriznem lelki-szellemi frissességem. Ez az érdeklődő, megújulásra készítő eredendő kíváncsiság adhat a továbbiakban is erőt, hogy az oktató-nevelői munkára felkészültnék tartsam magam... Ez biztosít egyben teret ahhoz, hogy az egymás után sorjázó gyermeknemzedékek nevelése által, évről évre átélhessem gyermekkoromat.

– *Milyennek látja a művészeti oktatás helyzetét?*

– Sajnos legtöbbször csak a szólamok szintjén érvényesül a sokat hangoztatott alkotó gondolkodásra való nevelés imperatívusa. A túlméretezett elméleti tudáshalmaz elsajátításának kényszere mint nehezek üli meg a gyerekek és nevelők viszonyulását egyaránt, megnehezítve a kreatív szemlében való nevelést. Ez a gyakran terméketlen szemlélet jellemzi a közoktatást a művészeti neveléshez, ezen belül a képzőművészeti neveléshez való hozzáállását illetően is. Jó volna pedig, hogy végre személyiségformáló jelentőségének megfelelően, kellő hangsúly fektetődjön a művészeti nevelésre!

KEREKES EDIT
FERENCZ CSABA-LEVENTE

Beszélgetés Szentirmai Lászlóval, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökével

„Brutális szemétség, hogy az iskola nem építgeti az egész embert”

Az idei nagyváradi országos drámapedagógiai napok közel másfél száz résztvevője közelebbről is megismerhette Szentirmai Lászlót, az alkalmazott bábjáték magyarországi apostolát, a Magyar Bábjátékos Egyesület

„A mai iskolát már nagyjából hivatalkák csinálják, akik úgy gondolják, hogy minden rendben van azzal, ha a 17 kiló kréta meg van vásárolva az év elején. Úgy vélik, hogy ezzel kibírják az év végéig, fog menni az iskola. Nem fog menni! Ha a tanár és a diák nem érzi jól magát benne, ez az iskola olyan lesz, mint egy rossz színház.”

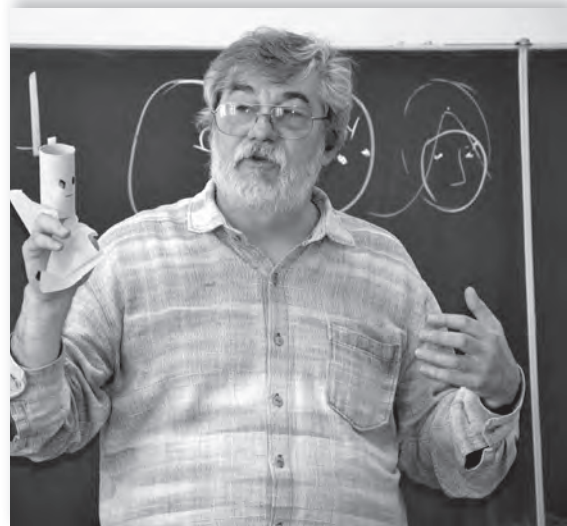
elnökét. Ebben az évben ő volt a nívós program plenáris előadója, majd műhelymunkát is vezetett. Mindezek leírásával hivatásáról és az általa oly nagy rajongással emlegetett bábozásról beszélgettünk.

– Szentirmai Lászlót tájainkon leginkább a *Nevelés kézzel-bájjal* című könyve kapcsán „ismerjük”, személyes életútjáról viszont keveset tudunk...

– Hatéves voltam 1956-ban, amikor háromszáz szovjet tank ment keresztül Mezőcsátan. A polgári hídon átkelve Budapest felé tartottak. Ez nagyon kemény tapasztalat lehetett az életemben, mert azon a héten vagy 250 tankot rajzoltam... Korán kiderült, hogy rajzoló ember vagyok, az iskolában is mindig ezzel tudtam kiugrani a csoportból. Ennek megfelelően animációsfilm-rendező szerettem volna lenni. Pályaválasztásom idején ment a Gusztáv-sorozat meg néhány

jobb rajzfilm a tévében, ezeket nagyon kedveltem. Az egri tanárképző főiskolára Dargay Attila tanácsára jelentkeztem, de a bábfilmes Foky Ottóval is leveleztem. Az egri főiskolán eltöltött négy év meghatározó volt az életemben, bár induláskor animációsfilm-rendező szerettem volna lenni, a nagy tudású professzorok pedagógust faragtak belőlem. Lediplomázva aztán tanári állást kerestem és találtam egy Szikszó melletti kisfaluban, a feleségem ugyanott agrármérnökként helyezkedett el. Ha tehettem, önképzés céljából nyaranként művésztelepekre mentem. Aradi Jenő művészetpedagógus tanította meg nekem, hogy nem elég nézni, látni, sőt láttatni is kell. Őt év után aztán a második diplomámat is megkaptam, a debreceni Kossuth Lajos Egyetemen pedagógia szakos tanári oklevelet szereztem. Ezeknek a papíroknak a birtokában jogot nyertem arra, hogy később tanársegéd lehessenek a sárospataki tanítóképzőben. Ott pedig csőstől jöttek a feladatok az óvodapedagógusok és tanítók nevelése során. Az akkori tanszékvezető az óvodai gyakorlatok vezetésére is beosztott, így hosszú időn át figyelhettem, hogyan rajzol egy kisgyerek. Lassan „megtanultam” a gyereket azontúl, hogy nekem is volt két sajátom otthon. Sokat kell tanulni ahhoz, hogy jól értsük, milyenek ők. A pedagógusjelölt lányok elé sem lehet úgy odaállni, hogy az ember kinyitja a száját, és ők mindent elhisznek neki, vagy hát úgy csinálnak, mintha elhinnék neki, de aztán moznak a fejükben, és olvassák a levelet, amit a Sanyi/Lali/Pali/Feri... írt. Nekem mindig jobbnak kellett lenni, mint annak a levélnek, amelyik a szünetben érkezett... Közben meghalt az a kollégám, aki bábjátékot tanított, és az igazgató egy egyszerű mozdulattal rám mutatott: „Te fogod e’ztán tanítani!” És akkor beíratk engem a Népművelési Intézetbe, ahol a műfajban legnagyobb tornyokkal

találkoztam: Koós Ivánnal, Vízváry Lászlóval, Montágh Imrével, Tömöri Mártával és másokkal – így hát megcsapott a mozdony füstje. Rátaláltam, azaz rám talált a bábművészet. Hamar kiderült számomra, hogy a bábjáték többet rejt, mint amit a közgondolkodás feltételez róla. Olyannyira beindultam, hogy a következő tanfolyamon már én tanítottam olyan szinten, ahol annak idején én tanultam. Aztán – úgy

• Szentirmai László: „Az iskola nem teremti lehetőséget a gyerekek számára azt is végezni, amit egyébként kifejezetten kedvelnek.”

harmenc évvel ezelőtt – egy nemzetközi fesztivált indítottam Sárospatakon. Láttam, hogy az egy-két személyes színházaknak nem volt helyük, és mindenütt elvesztek a nyolcszáz fős színháztermekben. Szerveztem nekik egy fesztivált Makovecz sárospataki építményében, ők pedig a gyönyörű kis galériákban meg pódiumtermekben olyan méretben adhatták elő a dolgaikat, amelyik nekik a legmegfelelőbb volt. Sárospatakon fellépett ember másfél centis bábokkal, ő éppen Brazíliából jött, és jöttek olyanok, akik két és fél – háromméteres bábokkal játszottak kint az utcán. Tizenhárom

alkalommal rendeztük meg (*Puppet in my Pocket* címmel), és én minden egyes darabnak, előadásnak a lényegét bevittem a katedrára. Azt gondoltam, hogy a pedagógus a katedrán ugyanolyan, mint egy egyszemélyes bábjátékos, egy egyszemélyes színház. Ha működik, akkor csend van, mindenki mindent „megvesz”, ám ha nem működik, akkor csinálhat bármit, a kölkök otthagyják. Nem konkrétan, de „kirepülnek a teremből”, és nézhetsz egy csomó üres arcot. Végül a hallgatók egyre többet kérdeztek, és az egész tapasztalatgyűjtést le kellett írni. Így

nézőközönség a padlóhoz veri magát tőle. Tehát a báboknak biztosan van valami önálló titkos képességük arra, hogy pontosabban megfogalmazzák saját magukat, mint ahogyan a bábos próbálkoznék vele. Aki nézőként nem érzékeli ezt, az nem biztos, hogy mindent érzékel. És a gyerekek teljesen jól viszonyulnak ehhez a világhoz. Amikor elkészítenek egy rajzot, körülvágják a kis papírkát, ráragasztják valamire, és megmozdítják, akkor ők olyanokat tudnak mondani vele, amit nem biztos, hogy elmondanának. Ezt több tantárgynál is ki lehet használni. A má-

tanár letol, mert nem tud megülni a fenekén tíz percig... Vele mindig nagyon sok „baj” van... Pedig az is lehet, hogy csak éppen nagyon kreatív. És az is meglehet, hogy az a 12 dioptriájú szemüveget viselő kislány varrja meg az Otelló ingét, akit soha nem fognak választani a fiúk a kórtáncnál, noha kincset érő kezei vannak.

„És kötelező tudni, hogy van tudás, ami nem letölthető. Ez a virtuális világ elemmel és árammal működik, az ember pedig valami mással. Ha jó a pedagógus, el tudja érni, hogy a kölkök bele-szeressenek bármibe, amit ő tud, és azt jól is csinálják. Ilyen módon pedig egymáshoz is közelebb kerülnek.”

született a *Nevelés kézzel-bábbal* kötet.

– Mit tud ez a báb, ami, vagy ahogyan ön használja: aki így megbolondította a tanárt, a leendő tanárt, no meg a gyereket is?

– Ezzel annyi filozófus foglalkozott már, hogy még rágondolni is rossz. De a legrosszabb az, hogy nincs eléggé frappáns válasz, mert itt a lélekről, a lélek mozgásáról van szó. Aki a kezére húzza vagy a kezébe veszi a bábót, az lényegében arra szerződik, hogy ő most átfolytatja magát a figurába. Ha ez nem történik meg, akkor a figura nem fogja tudni azt csinálni, amit kellene. A figurák egyébként is elképesztők, mert hiába gyártjuk le a legpontosabban őket, ők mindig többet és mást is tudnak. Ha egy madzagot nem jó helyre fűrok be, akkor a bábu nem úgy fogja tartani a karját, nem fogja megcsinálni a kívánt mozdulatot, viszont lesz egy nagyon jó mozdulata, amelyet, ha megtalálsz, a

sik dolog az, hogy alkotni, termelni lehet vele, sőt értelme van a melónak. Például szeretnénk tervezni egy meséhez egy háttérteret. Az egyszerű rajztanár azt mondja, hogy csináljunk egy könyvillusztrációt, és hagyja a kölköket két órán keresztül festeni. De ha azt mondjuk nekik, hogy nézzük már meg, hogy jó lesz-e így a díszlet? Ha az előtte levő figura ilyen színű, vajon jól fog látszani minden? Így az egész dolog egy olyan alkotómunkává válik, amelyiken többet kell gondolkodni, mintha csak kirajzólnák magukból azt a képet. És az a kép halott kacatként bekerülhet a szekrénybe, ahonnan 13 hét múlva elővesszük, hogy osztályozzuk, esetleg lepontosozzuk. Ám ha az elkészült munkák közül a gyerekekkel választatjuk ki azt, amelyiket valós méretben is elkészítjük, ismét több legyet ütünk egy csapásra. Mert lehet, hogy éppen annak a fiúnak a rajzát szavazzák meg, akit a legtöbb

– Az alkalmazott bábjáték során tehát nem a tanár áll ki valamit szemléltetni a gyerekeknek a bábba, hanem a gyerekek a bábkészítéstől az előadásig az egész folyamat részesei. Ennek van ez az átalakító ereje.

– Igen, és ez az, amit a mai iskola-rendszer a legkevésbé segít. Nálunk legalábbis nagyon vacakul áll ez a dolog. A „jobb agyféltekés” tárgyak – a hozzájuk tartozó képességek fejlesztésével – még mindig a sor végén vannak az iskolázásban. Pedig mekkora szükség lenne ezekre is! Például akkor tudunk befarolni autóval a garázsba anélkül, hogy letörtük volna mindkét tükrünket, mert jó a térérzékelésünk. Ezt alig tudják az emberek. A térérzékelések azért nem jók, mert az ehhez szükséges testen kívüli észlelések, képzeletek és mozgások nem voltak begyakorolva. A világ legnagyobb részében a két lábán táncol, és mindkét lábán futva kézilabdázik, mert ekkor mind a két agyféltekét dolgoztatja. Amikor az iskolában csak tesztlapokat kell kitölteni jobb kézzel, nem fog fejlődni a jobb – a másik – agyféltekénk. És a sok beszéd sem ennek a „néma” agyféltekének a feladata, márpedig mennyit locsog ez a világ! Ilyen módon semmivel sem

segítjük az egész ember nevelését. Ha valaki készít egy szobrot, például egy bábféjet, az már kétkezes munka, ráadásul állandóan kontroll alatt kell tartani a látással, és akkor ez a szent háromszög: az egyik kézfej a másik kézfej meg a saját fej is munkában lesz. Brutális szemétségnak tartom, hogy az iskola nem foglalkoztatja, nem építgeti eléggé az egész embert, mi több: nem teremt lehetőséget a gyerekek számára azt is végezni, amit egyébként kifejezetten kedvelnek.

– A fejlesztés tehát két síkon történik: egyik oldalon az alkotás által, másik oldalon pedig úgy, hogy a gyermek tulajdonképpen saját magát mondatja ki a bábuval...

– Sőt ez lesz a bábu életre keltésének oka. Közben látják, követik egymás bábjait, és azokat beszélgetik egymással. Ha közönség is van, ők is bevonódnak.

Nyáron szervezünk egy konferenciát, *Gyógyítóbáb* címmel, melynek keretében a bábozás Parkinson-kóros betegekre gyakorolt hatását vizsgáljuk. Merthogy a bábozás képes lassítani, szinte megállítani ezt a folyamatot. Tudjuk, hogy akik ebben a szörnyű betegségben szenvednek, már nem úgy tudják irányítani a végtagjaikat, mint az egészséges emberek, mert az agytól jövő parancs útközben különböző akadályokba ütközik. Ha ezek az emberek bábokkal (marionettfigurákkal) játszanak, először is nem vonják ki magukat a közösségükből, másrészt pedig éppen olyan mozgató feladatokat végeznek, amelyek már romlóban lévő funkciókat működtetnek. Ha ez őket gyógyítja, akkor milyen jó lehet az egészséges emberek számára! Nagyon sajnálatos, hogy nem figyel ilyenekre a mai iskola. Mert a mai iskolát már nagyobbreszt hivatalnokok csinálják, akik úgy gondolják, hogy minden rendben van azzal, ha a 17 kiló kréta megvan vásárolva az év elején. Úgy vélik, hogy ezzel kibírják az év végéig, fog menni az iskola. Nem fog menni! Ha a tanár és a diák nem érzi jól magát benne, ez az iskola olyan lesz, mint egy rossz színház.

– A mai okostelefonos, tablettés gyerek minden bizonnyal nagy kihívás a hivatását komolyan vevő pedagógus számára. Az ilyen elidegenedő világban élő gyermek ugyanúgy közel vihető a bábhoz,

mint bármely más kor gyermeke? Vagy a gyermek belül mindig ugyanaz?

– A gyermek és szülő ma valójában egy nem igazán befolyásolható páros, mert nem szólhatunk bele az életükbe. A gyerekebe se nagyon, de abba meg végképp nem, hogy a szülő mit csinál a gyerekével. Azt gondolom, hogy ha a szülő nem tudja elérni azt, hogy a gyereke megértse, hogy ezek az eszközök tulajdonképpen csak nagyon nagy kiműveltség után hoznak hasznat, akkor nagy baj van. Ha csupán arra használom az okostelefont, hogy megtudjam, hol gyülekeznek a haverjaim inni, akkor elég furcsa szinten állok, de ha – például – az összes budapesti busz menetrendjét akarom megtudni a telefonomról, akkor már

más a helyzet. Ehhez viszont jegyezzük meg, hogy az ilyenfajta applikációk nem egykönnyen találhatók meg, éppen azért, mert kevesen használják őket. Sok szemetet olvasunk ahelyett, hogy az igazi értékeket látnánk. És kötelező tudni, hogy van tudás, ami nem letölthető. Ez a virtuális világ elemmel és árammal működik, az ember pedig valami mással. Ha jó a pedagógus, el tudja érni, hogy a kölkök beleszeressenek bármibe, amit ő tud, és azt jól is csinálják. Ilyen módon pedig egymáshoz is közelebb kerülnek.

OZSVÁTH JUDIT

Kétszáz éves a bukaresti magyar oktatás

Fennállása 200. évfordulóját ünnepeli idén a bukaresti magyar oktatás. Gyökerei azonban ennél is régebbre nyúlnak vissza, úgyhogy enyhe túlzással sokan azt állítják: a román fővárosban hamarabb folyt magyar tanítás,

„Mivel a nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás, az elmúlt negyed évszázad erdélyi érdekvédelmi politikájában a legfőbb prioritásnak számított a diktatúra által szétvert magyar oktatási hálózat helyreállítása.”

mint román. Az Ady Endre Elméleti Líceum magán hordozza a szórványban működő magyar iskolák szinte valamennyi jellemzőjét, ennek ellenére családias hangulatot, minőségi nevelést biztosít a közel háromszáz diák számára. „Állandó tanerő- és létszámhiánnyal viaskodunk, az anyagi nehézségeinkről nem is beszélve: min-

den támogatásért keményen meg kell harcolni. Ennek ellenére optimisták vagyunk” – mondta el Bencze Mihály igazgató az iskola legégetőbb gondjairól. Az évforduló méltó alkalom az ünneplésre, a májusban lezajlott 13. Bukaresti Magyar Napok rendezvénysorozatát éppen ezért szentelték a jubileumnak. A középiskola vendégváró osztálytermeit vén diákok és egykori pedagógusok töltötték meg, akiknek a tanintézet jelenlegi tanulói kedveskedtek ünnepi műsorral, vasárnap pedig majálissal. De a hét minden napjára jutott történelmi, színházi előadás, tánc-ház. Különösen emlékezetes marad a marosvásárhelyi színinövendékek vendéjátéka, Bródy Sándor *A tanítónő* című darabját ugyanis az Erzsébet Színháznak otthont adó, egykor az Osztrák–Magyar Monarchia tulajdonában álló Duna-palotában vitték színpadra. A tősgyökeresen kívül nagyon sokan élnek ideiglenes jelleggel Bukarestben – például az RMDSZ politikusai –, akik munkaviszonyuktól függetlenül néhány év elteltével visszatérnek Erdélybe. Emiatt az óvodától a 12. osztályig képzést nyújtó Ady-középiskola

tanulóinak száma 273 és 300 között mozog, a diákok 40-50 százaléka pedig vegyes házasságból származik. A 2011-es népszámlálás szerint a magyarok lélekszáma mintegy 3300-ra tehető ugyan az 1,8 milliós városban, a valóságban azonban meghaladja a hatezretet. „Nagy részük rejtőzködő ma-

„Nagy részük rejtőzködő magyar, nem vállalja az identitását, a gyereket román iskolába járattja. Őket igazi művészet visszacsalogatni, sajnos a magyarság egy részével jól megettették az idők folyamán azt a hamis tézist, miszerint jobban érvényesül a gyerek, ha az állam nyelvén tanul.”

gyar, nem vállalja az identitását, a gyereket román iskolába járattja. Őket igazi művészet visszacsalogatni hozzánk, sajnos a magyarság egy részével jól megettették az idők folyamán azt a hamis tézist, miszerint jobban érvényesül a gyerek, ha az állam nyelvén tanul” – méltatlankodik a bukaresti iskolát másfél éve irányító, korábban a brassói és a hétfalusi önálló magyar iskola alapításában érdemeket és tapasztalatokat szerzett, matematikusként és a csángó történelem, művészet kutatójaként ismert direktor. Bencze Mihály elmondja, a következő tanévtől négy óvónőre és két tanítónőre lesz szüksége, akiket Erdélyből kell a fővárosba csalogatni, ehhez azonban szolgálati lakást kell biztosítani számukra. „Bár a szülők helyett nem dönthetnek, igyekszem változtatni a mentalitáson, hiszen az iskola csak akkor fejlődik, ha minden gyereket foglalkoztatunk. Tanintézetünk mára a magyar egyházak, a bukaresti magyar intézmények közös találkozási pontjává vált. Eme küldetését hangsúlyosan vállalnia kell abban a közegben, amely szórványban számít a négyzeten” – vallja Bencze Mihály, a bukaresti Ady Endre Elméleti Líceum igazgatója.

A nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás

Országos tendencia Romániában a magyarság megszerzett jogainak visszaszorítása, de a román társadalomnak és a világnak is tudnia kell, hogy az 1,3 milliós közösséget nem lehet elhallgattatni, jogaitól ismét megfosztani – hangoztatta Markó Béla, az RMDSZ szenátusi frakcióvezetője. A politikus, aki csaknem két évtizedig vezette az RMDSZ-t, az bukaresti magyar oktatásnak szentelt ünnepségsorozat nyitórendezvényén beszélt az anyanyelvű oktatás identitásmegőrző szerepéről. Kifejtette: az európai szemlélet és az amerikai is most „meglehetősen ostoba” az etnikai közösségek kérdésében, hiszen olyan körülmények között nézik el Bukarestnek a magyarság jogainak visszaszorítására tett kísérleteit, amikor a világban számos intő jel figyelmeztet arra, hova vezetnek a megoldatlan etnikai feszültségek. Markó Béla szerint a mostani román kormánynak nincs lehetősége ismét a nyílt állampolitika rangjára emelni

a negyedszázada megbukott „nacionál-kommunista” Ceausescu-rendszer homogenizáló – az etnikai és regionális identitások eltörlését célzó – politikáját, de egy rossz közigazgatási felosztással vagy a nyelvhasználati és oktatási törvények be nem tartásával sokat árthat a magyarságnak. Rámutatott: mivel a nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás, az elmúlt negyed évszázad erdélyi érdekvédelmi politikájában a legfőbb prioritásnak számított a diktatúra által szétvert magyar oktatási hálózat helyreállítása. Mire azonban sikerült elérni, hogy a kerettörvény minden területen lehetővé tegye az anyanyelvű oktatást, és garantálja az intézményi önállóságot, az erdélyi magyarság azal szembesült, hogy az oktatási törvényt vagy az anyanyelv-használati jogszabályt nem tudja érvényesíteni, mert betartásukat sem a kormány, sem a bíróság nem kéri számon.

Játékos tudomány-népszerűsítés egyetemistákkal Kolozsváron

Csodateremtő kísérletszombat

Megtelt az egyetem udvara és emeleti folyosói gyerekekkel, családokkal, felnőttekkel: kísérletszombatot szervezett Kolozsváron a Babeş-Bolyai Tudományegyetem fizika kara és az EmpirX Egyesület azért, hogy ne kelljen tájékozatlanul elhinnünk, hanem értsük is a körülöttünk zajló jelenségeket. A játékos tudomány-népszerűsítés során az egyetemisták a határokat feszegették.

Az első kísérletszombatot 2008-ban szervezték a fizika kar oktatói, majd egy év szünet után 2010-ben létrehozták az EmpirX Egyesületet, innen kezdve ennek égisze alatt futott a rendezvény. Tudomány-népszerűsítő kísérleteikkel több kolozsvári rendezvényen találkozhatunk, ám kísérletszombat évente csak egy van. Mintegy 110 önkéntessel készültek az idén, a körülbelül negyven kísérlethez magyar és román nyelvű magyarázattal is szolgáltak az egyetemisták. Sárközi Zsuzsa egyetemi adjunktus, az egyesület egyik alapítója elmondta: céljuk tudományos játszóházak szervezése, távlati céljuk pedig az állandó tudományos játszóházként-kísérletházként működő csodák palotájának létrehozása Kolozsváron.

– *Miért van szükség arra, hogy a fizikát kivigyük az iskolából?*

– Azért, mert így nem tanulás. Így játék, és minden hamarabb felszívódik az agyba. A gyerekek tudatába, természetes világképébe beépül anélkül, hogy azt hinnék, hogy ez most valami megerőltető dolog. Hallják azt, hogy interferencia, energia, hullám, légköri front, elektromágnes, levitáció, hallják ezeket a szakkifejezéseket, és látják, ami történik, és mindez jobban segíti a megértést. Később, amikor az iskolában tanulják, tantárgyként, már könnyebb lesz.

– *Ezt a fajta oktatási módszert tanítják az egyetemen azoknak, akik tanári pályára készülnek?*

– Remélem, hogy ezekkel a játékos kísérletekkel az egyetemisták is meglátják, hogy így érdekes és vonzó tanítani. Ez nekik is szakmai gyakorlat, hiszen

mindegyiküknek különböző szinteken kell bemutatnia a szakmai kísérletét. Egy elemi osztályosnak másképp kell elmondani, mint egy bácsinak, akiről kiderül, hogy a szakma érdekli. Az iskolaszertárok elég jól felszereltek, de nem mindig van idő mindent megcsinálni a tananyag során. Ami nekünk hiányzik most az egyetemen, az egy demonstrációs labor, ahol az összes olyan kísérleten végigmegy a hallgató, ami a tanórán felhasználható demonstrációs kísérletként, tehát nem mérés zajlik, hogy mennyi a sebesség a lejtőn, hanem kipróbáljuk és megtapasztaljuk, hogy a lejtőn melyik gurul le hamarabb, az üres karika vagy a tele karika. Vannak ugyan eszközeink mindehhez, de nincs egy külön labor.

– *Bár elsősorban gyerekek látogatják a rendezvényt, ez nemcsak nekik szól.*

– Már annyi a tévinformáció, hogy kell azt valahol reklámozni: a tudomány járható út arra, hogy el

tudjam dönteni, mi hazugság, és mi nem. Annyira elfordultak a népek a természettudományoktól, hogy mindent el lehet adni. Szükség van arra, hogy magyarázat legyen nulláról, hogy ha látnak egy jelenséget, akkor azt meg tudják érteni, ne higgyék el csak azért, mert így hallották. Fontos, hogy szeressük a természettudományokat.

– *Az egyesület merész terve a budapestihez hasonló csodák palotája Kolozsváron...*

– A csodák palotája hétvégi program családoknak épp arra, hogy tudományos kultúrát gyűjtsenek. Mi is egy ilyenről álmodozunk, de egyelőre se hely, se humánerőforrás. Gyűjtjük, amit lehet, a berendezéseket, amiket az egyesülettel megveszünk, arra tartogatjuk, hogy ez majd működhessen. Remélem, hogy a kar is fog segíteni. Ha lenne egy állandó hely, ahol a diákjaink tudnának dolgozni fizetésért, nem mennének el pincérnek, hogy fenntartsák magukat

Gyerekek tapasztalatai a fizikai kísérletekről

Anna, 12 éves: – Nagyon tetszett az üveggömb, van benne egy Tesla-tekerces, a közepében lévő fémbígyó elektromos kisüléseket hozott létre. Ezek szabadon mozogtak, de ahogy megfogtam egy neoncsövet és odaközelítettem, meggyúlt a neoncső a kezemben, ez jobban el tudta vezetni az áramot, mint maga az üveg. Még mielőtt kapcsolat létesült volna a neoncső és az üveggömb közt, még azelőtt meggyulladt a neon. Ha hozzáértem a gömbhöz, akkor odagyűltek a kisülések, ez azért van, mert én jobban el tudom vezetni az áramot, mint az üveg.

Ákos, 14 éves: – Egy kisebb mélytányérba fehéren gőzölgő folyékony nitrogént tettek. Voltak még növények is, mondták, hogy ejtsek bele egyet a nitrogénbe, majd halásszam ki egy pálcikával. A növény megfagyott, megkeményedett, szét lehetett törni szilánkokra. Gumicsövet is be-

letettünk, az is eltört. Pici lyukat ütöttünk a pingponglabdára, betettük a nitrogénbe, hagytuk jól lehűlni, kihalásztuk, letettük az asztalra úgy, hogy a lyuk pont oldalt legyen. Ahogy melegeedett, elkezdett forogni a pingponglabda. Amíg a nitrogénben volt, összement benne a levegő, és ahogy felmelegeedett, kitágult, így a labda kifújta magából a levegőt, ezért forgott. Felfújt lufit is óvatosan rátettünk a nitrogénre, nyomogattuk, egy idő után éreztük, hogy megy össze. Meg volt kötve, nem szökhetett ki belőle a levegő. Utána kivettük a nitrogénből, és akkor elkezdett fehéren párologni, egyre nőtt a lufi, olyan hatása volt, mint a recsegő jégnek. Darabosan kezdett felfújódni, és végül annyira meggyengült, hogy elpukkant, de egy másik lufival tökéletesen működött: amikor felmelegeedett, visszanyerte az eredeti nagyságát. Az is megfigyelhető volt, ahol egyszer megfagyott, ott halványabb lett a színe.

Kolozsváron, hanem ilyen munkát vállalnának. Talán a városnak is jobb volna, ha lenne egy ilyen állandó hely.

Míg Zsuzsával beszélgetünk, a folyosón, az udvaron nem szűnik az élénk érdeklődés. Aki mindent alaposan szemügyre venne, annak nem árt bizony már nyitáskor ott lenni, talán még így sem fér bele az öt órába minden, a hologramos optikai előadás is. A másodéves Gere István „semmisségekből” épített rádióját magyarázza nagy lelkesedéssel, az itthoni „igazi” beszélő doboz hangja sem lehetne tisztább. Az elsőéves Árpád állandó mágnesekkel és elektromágnesekkel mutatja be a levitációt, csak úgy sugárzik

róla, mennyire érdekli mindez, bár csak jövőre fogja tanulni. Az egyik legnépszerűbb kísérlet persze a robbanós, az ifjú fizikusok is feszegetik a határokat, az előírt másfeles helyett kétliteres műanyag palackba tömködik a kristályokat, akkor vajon mekkorát szól?

A héliumos palackoknál záróra előtt elfogytak a lufik. A srácok többször is sorbaálltak újratölteni. Tízévesek mesélték egymásnak, hogy elszedültek, sőt egyikük azt állította, el is ájult, annyi héliumot szippantott, pedig mondták, hogy nem szabad. De mikor olyan vicces a rajzfilmesre vékonyodó hang! Legalább ennyire király volt az is, amikor lángra

lobbantották a titkos anyaggal befújt kezüket, hajukat, és persze, az égéstől senki sem sérült meg. Három órakor még nemigen akaródzik távozni. A diákok pakolgatják az eszközeiket. Lassan a kijárat felé araszolgatunk. A füstgép sajnos elromlott, nem eregethettünk szabályos karikákat, de így legalább páratlan fináléban lesz részünk, amikor az egyetem főlépcsőjének tetejéről leöntik az egész napra előkészített „füstöt”... Függöny!

KEREKES EDIT

FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Beszélgetés Vargancsik Iringóval,
a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával

Művészeti eszközök létjogosultsága az oktatásban

A művészet eszközeinek az oktatásban való felhasználásáról, a kreativitás iskolai fejlesztéséről, a rajz-, a zenei és a vizuális oktatás fontosságáról, az esztétikai nevelésről folytak az előadások, majd kommunikációt elősegítő gyakorlatokkal ismerkedtek a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanárképző intézete által ebben a témakörben első alkalommal megszervezett konferencia résztvevői április végén. A témáról Vargancsik Iringóval, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával beszélgettünk.

– Milyen igénynek eleget téve jött létre a konferencia?

– Az egyetem rendezvénye volt, párhuzamosan folytak az előadások és a műhelyek román, illetve magyar nyelven. A tanárképző intézeten belül dolgozik négy kolléga, két pszichológus és két pedagógus, két román és két magyar szakember. Azért gondoltunk erre a témára, mert nagyon nehezen találhatunk gyakorlatozóhelyet a diákoknak, akiknek pedagógiai gyakorlatra kell szert tenniük ahhoz, hogy oklevelet kaphassanak a tanárképző intézettől. Az a tapasztalat, hogy eléggé másodrangú tantárgyként kezelik már az általános iskolában is a művészeti tantárgyakat, a zenét, rajzot, festészetet, de aztán fennebb még inkább. Más nincs is jóformán, nagyon ritka a drámakör az iskolán belül, vagy az olyan művészeti ágak, ahol egy kicsit ki tudnának bontakozni a fiatalok. Miközben minden kutatás azt támasztja alá, hogy mennyire fontos ez, és egyre fontosabb a jövőnket figyelve, mert nem tudjuk, mit hoz a jövő. Azt mondja például egy amerikai professzor, hogy a mai óvodáskorúak majdani munkahelyének 65 százaléka olyasmis lesz, amiről mi most nem is tudjuk, mi az. Tehát nem tudjuk azt megmondani, hogy milyen munkaterületeken kell majd elhelyezkedniük

a mai fiataloknak. És ha erre gondolkunk, nagyon szükséges a kreatív, a divergens gondolkodás, miközben mi az iskolában pont azt sulykoljuk, hogy csak az egyinyárú gondolkodás a helyes.

„Lényeges, hogy teret adjunk a kreativitás kibontakozásának, és hogyha arra gondolunk, hogy a gyerekeink több mint nyolc órát az iskolában töltenek, akkor az iskola is egy színtere kellene legyen annak, hogy a kreativitásuk kibontakozzon – minden korban, nemcsak kiskorban.”

– Kik azok, akik hangsúlyt fektetnek a művészetekre is az oktatásban? Elmondható, hogy elterjedőben van ez a fajta nevelés?

– Ez a konferencia a Babeş–Bolyai Tudományegyetem kihelyezett pedagógusképző szakával együttműködésben jött létre. onnan is jöttek dolgozatokkal a leendő óvó- és tanítónők, az ott tanító tanárok. Ez azért is érdekes, mert óvodában és kisiskolás korban elég gyakran nyúlnak a művészeti elemekhez, és nagyon sok ügyes tanítónő van, aki furulyával tanítja például – nemcsak a zenét, de a ritmikus gyakorlatokat is. Egy csomó olyan elemet tartalmaz mindenféle művészeti oktatás, ami nagyon fontos az olvasáshoz, az íráshoz, a zene például a koncentrációs képességet fejleszti, tehát nemcsak az esztétikai részéről beszélünk. Olyan összetett dolgok vannak, amelyekre nagyon jó,

ha odafigyelünk. Én úgy látom, hogy ez eléggé kivész az elemi után, tehát, amikor kikerülnek a tanító néni szárnyai alól, akkor minden tanár a saját tantárgyát helyezi középpontba, azon belül próbál tanítani, szigorúan betartva a határokat, miközben a jövő az interdiszciplinaritásé. Nem lehet egy síkon megmaradni, sok mindenhez kell tudni érteni, a multitasking a kulcsszava a jövőnek és már a jelennek is. Tehát hiába próbálunk mi nagyon egy síkon nevelni gyerekeket, mert nem fog bevélni hosszú távon, ezt kellene egy kicsit megváltoztatni.

– Például egy ilyen konferencia képes-e változást hozni, hogy az ötödik osztályt megkezdő gyerekeknél ne szakadjon meg a művészetek iránti nyitottság, fogékonyság?

– Ezért is volt nyitott a konferencia, részt vehetett bárki, attól eltekintve, hogy tudományos diákköri konferencia volt, elsősorban diákoknak szólt, de részt vettek tanítók, tanárok is. Nem kell itt nagyon magasröptű dolgokra gondolni. Például Scott, a skót előadó a konferencia végén elmondta, hogy ő hátrányos helyzetű, nagyon lepukkant edinburgh-i negyedekben dolgozik gyerekekkel, és egy lehetőség számukra a színház, hogy a hangjukat hallassák. Ő csak erre építi az egész színházi munkáját, tehát nem Shakespeare-t jelenítik meg, hanem aktuális problémákat, amikben magukra találhatnak ezek a fiatalok, és végre ki tudják mondani azt, hogy mi is foglalkoztatja őket, mi bántja esetleg őket, miért lázadnak. És ezáltal érthetővé válnak a szükségleteik.

– A kreativitás fejlesztésének lehetőségei az iskolai oktatásban – ez volt az ön előadásának témája. Meséljen erről!

– Az előadások néhány főbb aspektust világítottak meg, merthogy nem volt olyan keret, ahol tudományos

kutatásokat lehetett volna bemutatni. Az előadásomban viszont megjelentek kutatási eredmények is. Például beszéltem arról, hogy az utóbbi években a kreativitást már egyáltalán nem egy síkon határozzák meg, mint ahogy azt a 90-es években tették, hanem az kerül előtérbe, hogy nem elég, hogy meglegyen a kreativitás magja az egyénben, rendkívül fontos a környezete is. Tehát lényeges, hogy teret adjunk a kreativitás kibontakozásának, és hogyha arra gondolunk, hogy a gyerekeink több mint nyolc órát az iskolában töltenek, akkor az iskola is egy színtere kellene legyen annak, hogy a kreativitásuk kibontakozzon – minden korban, nemcsak kiskorban. És ennek különböző ágai vannak: nemcsak a művészetek irányából lehet megközelíteni. Az is fontos, hogy egy tanár mit tehet azért, hogy a gyerekek kreatívabbak legyenek? A tanár próbáljon kicsit leszállni arról a magas pódiumról, amit a megszokás még mindig életben tart, lépjen ki ebből a komfortzónából, és engedje meg a diákoknak, hogy hibázhassanak, tanuljanak ezekből a hibákból. Az

„Ha azt sulykoljuk bele, hogy az van, amit én mondok, és ti csendben ültök a padban, akkor hogyan várhatjuk el, hogy később elmondhassák a véleményüket? Nagyon sokan vannak, akik meg se mernek szólalni, egy egyszerű kis üzenetet nem tudnak, nem mernek önmaguktól megfogalmazni.”

a tapasztalat, hogy minél több évig tanul valaki, annál inkább kiirtják a kreativitás magját is a gyerekből. Ezt azzal lehetne ellensúlyozni, hogy behozzuk azt a tudást, amit ők tudnak. Például folyamatosan arra koncentrálnunk, hogy csak a tankönyv és csak a tanár a tudás atyja, miközben, ha csak arra gondolunk, hogy az okostelefonon a diákok mennyi információra tudnak szert tenni ott az órán, akkor egyből elvesz a tanár hitele, ha nincsen

ilyen téren felkészülve. Most ott van a kezünkben minden információ, online könyvtárakat tudunk megnézni, azt kellene megtanítani a diákoknak, hogy hogyan használják ezt, el kellene egy kicsit térni attól, hogy én tudom, az általam összeszedett anyagok alapján azt az információt és kész. Végre el kellene kezdeni kilépni abból, hogy van egy tankönyv, van egy tanterv, és ennyi.

– *Az önálló beszéd képességét hiányolom a fiatalok esetében, ez derül ki, miközben beszélgetek, interjúzom. Mintha az iskola nem készítene erre fel...*

– A szerteágazó gondolkodás is hiányzik. Mindig voltak olyan tanárok, akik ezt támogatták, nekem is volt olyan tanárom. Kozma Bélától hallottam azt mindig, hogy ne hogy azt higgyétek, hogy amit én mondok, az úgy van – pedig mekkora tudás volt az övé. Tehát sokkal hitelesebb, ha egy tanár azt tudja mondani: neked is igazad van, miközben lehet, hogy csak egy részletéből készültél az anyagnak. Ha a gyerekek megtapasztalják, hogy nekik is lehet igazuk, vagy a tanár megvilágítja több szempontból is, miért nem az a teljes igazság, amit ő lát, a gyerek megérti, hol helyezkedik ő el. Ha azt sulykoljuk bele, hogy az van, amit én mondok, és ti csendben ültök a padban, akkor hogyan várhatjuk el, hogy később elmondhassák a véleményüket? Nagyon sokan vannak, akik meg se mernek szólalni, egy egyszerű kis üzenetet nem tudnak, nem mernek önmaguktól megfogalmazni.

– *Összesítve a konferenciát, mi a pozitív hozadéka?*

– Akik pedagógusként, tanítóként, vagy óvónóként beceppentek, nagyon érdeklődtek olyan mesteri tanulmányok iránt, amelyek a művészetekkel kapcsolatosak. Mert a művészeti egyetem több alkalmazott ágban is hirdet ilyen lehetőséget. Jó, ha például egy tanár jártasabb lesz a drámban vagy a bábszínészetben, akkor máris több eszköze van, hogy olyan teret kreáljon a gyerekeknek, hogy kibontakozzanak, az önértékelésük fejlődjön, a hangjukat tudják hallatni. Az is lényeges, hogy a pedagóguson keresztül az iskolarendszer is változon. Ami nekünk fontos volt, hogy sok tanárképzős diák érdeklődött. Érdekes

volt a műhely is, mivel mesteri fokon tanuló színészek, nekik is érdekes élmény volt, hogy ugyanúgy lehet működtetni tanárként dolgozó emberekkel is ezeket a módszereket, mint diákokkal vagy gyerekcsoportokkal. Ennek a fajta nyitásnak és a módszerek átszarmaztatásának azért is lehetnek jótékony hatásai, mert arra kellene törekedni, hogy minél interdiszciplinárisabb legyen. Épp a dolgozatomra készülve olvastam. valamit és azt mondta az egyik kutató, hogy felmérték: az iskolások legnagyobb része a szünetekre emlékszik, ami azt jelenti, hogy ott történik a legtöbb emlékeze-

• Vargancsik Iringó a kreativitás fejlesztéséről tartott előadást

tes dolog. Miközben a tanárok úgy-mond a lelküket kiteszik, hogy valamit átadjanak, és mégsem sikerül. Sokkal fontosabb az interakció.

– *Lesz a konferenciának folytatása?*

– Egyelőre arra gondoltunk, hogy éves rendszerességgel szeretnénk ezt megtartani. Apróbb műhelyeket még nem terveztünk, de valószínűleg jövőtől lesz nyári egyetem formájában hosszabb modul. Ha legalább egy három-négy napos vagy egyhetes nyári műhelyszerűség a drámát, a zenét, a táncot összeköti, hatásosabb lenne akár arra is, hogy egy szemléletet megváltoztasson, be tudja iktatni az eszköztárába.

ANTAL ERIKA

Egyén és labda kapcsolatáról beszélt a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub alapítója

Így neveli a foci a gyereket

Úgy van felépítve az edzés, hogy a gyerekek nagyrészt azt érzékelik belőle, hogy nagyon sokat játszanak, ez pedig főleg az labdás gyakorlatoknál egyértelmű – avatott be a labdaugrás oktatásának kulisszatitkaiba Könczei Soma, a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub alapítója. Minderről saját szemével is meggyőződhet az ember, elég végigülni bármelyik edzést. Olyan elképesztő gyakorlatokat mutatnak be játszói könnyedséggel a gyerekek, amelyek a felnőtteknek is simán becsületükre válna. Persze csak akkor, ha végre tudnák hajtani. Mint Könczei Soma kifejtette: az óvodásoknál a képzés az egyén és a

és vezetni is tudja a labdát. Ezek nagyon nagy dolgok” – magyarázta az edző. Mint részletezte, az iskolásoktól elvárják, hogy tudjanak összekötni egy-két passzt, a fejlődés pedig érzékelhető, hiszen a tanultak egy év múlva visszaköszönnek a pályán, míg egy évvel korábban még sokkal esetlenebbül alakultak ki az akciók. Mindennek egyébként a szülők is szemtanúi lehetnek a Dribli évszázó családi rendezvényén, amelyet immár hagyományosan Tordaszentlászlón szerveznek meg.

Az elmúlt idény tordaszentlászlói idényszázó rendezvényét például kellemes családi légkör jellemezte. A Kolozsváron és Bánffyahunyadon edződő gyerekek végre megmutathatták a szülőknek, hogy mi mindent tanultak, a szülők pedig barátságos mérkőzést játszottak a Dribli stábjá ellen. Egyikük elárulta: mindenképp érdemes edzésre járni a gyereket, hiszen fizikailag is fejlődnek, és „tanulnak egy kis rendet” is. Jó volt nézni, ahogy a kis srácok négy a négy elleni fociban szabályos gyémántalakzatot vettek fel, ezzel is jelezve, nemcsak úgy, összevissza rúgják a labdát, hanem igyekeznek szervezeten, csapatként játszani.

A gyerekfociklub elsősorban tömegsporttal foglalkozik. Minden gyereket szívesen látnak, nemcsak a nagyon tehetségeseket, hanem a hiperaktív, figyelemhiányos és túlsúlyos gyerekeket is várják, és szívesen segítenek nekik, sőt büszkéik is rá, hogy több ízben sikerrel jártak ezen a téren. A sportolás mellett a gyerekek egészséges életmódja sem elhanyagolható tényező. Ugyanakkor törekednek arra, hogy minél több kislánnyal is megszeretessék a futballt. „Nagyon nehéz lebontani azt a sztereotípiát, hogy a foci a fiúk sportja. A lányoknál egyébként az is a gond, hogy más sportágat sem nagyon választanak, sokkal kevesebben sportolnak rendszeresen, mint a fiúk. Pedig nekik is épp olyan fontos – különösen ebben a zsenge korban – hogy mozogjanak” – szögezte le Könczei Soma. Hozzáfűzte, Kolozsvárnak hiába van sokszoros bajnok női csapata, mégis nagyon nehéz rávenni a lányos szülőket, hogy focizni vigyék a gyereket.

Életpálya: a Driblitől a Videotonig

A tömegsport mellett ugyanakkor a legügyesebb gyerekek számára versenycsoporthoz is működtet a Dribli. Elsősorban a tehetség alapján válogatják ki a legügyesebb gyereket, de rengeteg más tényező is befolyásolja a döntést. „A gyerekeknek is vállalniuk kell a feltételeket, a kitartás és akaraterő is rengeteget számít, de sok múlik a szülőkön is. Mert nem mindegy, hogy kinek mi a fontos. Van, aki azt mondja, hogy neki az a fontos, hogy mozogjon, sportoljon a gyerek, de nem feltétlenül akar komolyabban foglalkozni ezzel” – mutatott rá a válogatás bonyolultságára Könczei Soma. Tavaly hatalmas előrelépés következett be a klub életében azzal, hogy év végén megállapodást kötöttek a Puskás Akadémiával és a Székely Labdarúgó-akadémiával, ennek köszönhetően ugyanis karrierlehetőséget is tudnak biztosítani a gyerekek számára. Így akár a friss magyar bajnok Videotonba is eljuthatnak az erdélyi fiatalok.

„Ennek köszönhetően felkerültünk a futball térképre, hiszen komoly szakmai program áll mögöttünk. Ez elismerése a mi munkánknak, gondolom, akárki vel nem állnak le” – értékelte a tréner. Hozzáfűzte, ez azért is jelentős eredmény, mert a klub alapításának legelső évét folyamatos bővülés jellemezte, azóta azonban egyfajta stagnálás következett be.

Kérdésünkre elmondta, az akadémiaiakkal kötött megállapodással kapcsolatban elsősorban a versenycsoporthoz járó gyerekek szülei adtak hangot az elégedettségüknek, ugyanakkor a tömegsportcsoporthoz is érezhető, hogy van jó felszerelés, jobb lett az infrastruktúra. „Kaptunk egy csomó labdát, a kiemelt csoportot felöltöztettük: kaptak mezt, nadrágot, sportszárat. No meg anyagilag is támogatnak, a költségvetés egy részéből tudjuk biztosítani. Ez jelentős könnyebbséget jelent, hiszen ha akadnak is befolytatózó költségvetési lyukak – amelyeket szponzorok, támogatók segítségével oldunk meg – van egy stabil alapunk, amire számíthatunk, a klub anyagi biztonság-érzetét növeli az akadémiai támogatása” – részletezte lapunknak Könczei Soma.

• Könczei Soma: „elsődleges szempont, hogy az edzők mellett hogy jó szakemberek, jó pedagógusok is legyenek.”

labda kapcsolatáról szól, az első-második osztályosoknál már két ember és a labda kapcsolatáról – azaz elvárás, hogy tudjanak passzolni –, a legnagyobbaknak, a harmadikosoknak-negyedikeseknek pedig már térben kell tudniuk gondolkodni.

Mindenképp érdemes edzésre járni a gyereket

„Az óvodások nem tudnak még úgy passzolni, mint az iskolások, hiszen még nem látnak úgy térben, ezért tőlük inkább cseleket láttunk. Ez persze nem baj, hiszen az ő életkori sajátosságuk, hogy amerre állnak, arra rúgják a labdát, ehhez képest van most köztük olyan, aki megállítja a labdát, megcsinálja a cselet,

Mint kifejtette: a Dribli bővítését egyébként is tervezték, ugyanakkor az elvárás is volt az akadémiák részéről, hogy érjék el a 200 főt, ez pedig sikerült is annak köszönhetően, hogy Nagykárolyban is elindult a Dribli.

Jó pedagógus legyen az edző

Noha a tehetségkutató program elsősorban a Dribli versenycsoportját érinti, a többi gyerek számára sincs veszve semmi, mert ők is nagyon komoly képzést kapnak, később átkerülhetnek innen is a versenycsoportba. Könczei kifejtette, az átjárhatóságra azért van szükség, mert a gyerekek nem egyenletesen fejlődnek. Sok csapat úgy jár el, hogy meghirdetnek egy toborzót, kiválasztanak egy 18-25 fős keretet, de aki ott nem felel meg, azt nem veszik be. „Ezzel a módszerrel az gond, hogy a gyerekek nem azonos ütemben fejlődnek. Könnyen megtörténhet ugyanis, hogy két év múlva kiderül: a kiválasztott húszfős keretnek fele nagyon gyenge játékosokból áll, miközben azokról gyerekekről, akiket elutasítottak, pár év múlva kiderülhet, hogy nagyon jók” – magyarázta a tréner.

A klub, amely Kolozsvár és Bánffy-hunyad mellett már Nagykárolyban is megvetette a lábát, folyamatosan bővül. Könczei Soma ugyanakkor azt is elmondta, a bővítés során az új stábtagnak felvételekor az volt az elsődleges szempont, hogy az edzők, amellyel hogy jó szakemberek, jó pedagógusok is legyenek. „Általában sok klub ott hibázik, hogy erre nem figyel oda. A képzésnek mindig a korosztálynak megfelelő kell lennie. Ez a legfontosabb, így lehet eredményt elérni. Olyan edzőre van szükség, aki érti és tökéletesen beszéli az adott korosztály nyelvét. Ez az első és legfontosabb, ezután jönnek a szakmai követelmények” – fejtette ki Könczei Soma.

Hozzáfűzte, most már két kiemelt csoportjuk van: a 2007-es születésű gyerekek is odanőttek már, hogy közülük is ki lehetett választani egy kiemelt csoportot.

Rúgják a labdát a lányok is

Emellett az is jelentős változás, hogy ezúttal már jóval több gyerek közül válogathattak. Mint részletezte, a 2004-ben és 2005-ben született korosztályok esetében az akkor frissen megalakult gyerekfociklubnak nem volt túl sok válogatási lehetősége, így a két korosztályt összevonták, így játszanak a bajnokságban. „Húsz gyerekből 12-t kiválasztani nem számít válogatásnak” – magya-

rázta. „Ami nagyon fontos, hogy végre megjelentek a lányok. Az elmúlt években is volt egy-két kislányunk, de mostanra – bár még mindig messze vagyunk a céltól – már legalább minden csoportban foci-

edzést, noha rengeteg a magyar tannyelvű óvoda és iskola a városban. A Driblit egyébként 2011-ben alapította Könczei Soma. Mint részletezte, 19 évet élt Budapesten, 2007-ben került a magyar

zik egy-egy kislány. Az áttörés még várat magára, de a tény, hogy elmozdultunk a holtpontról, az mindenképp siker” – mutatott rá a tréner. Ami a gyerekek jövőjét illeti, úgy nyilatkozott: „futballklub vagyunk, ezért reméljük, egyre jobb futballisták lesznek, de aki más sportágat választ később, ő is rendelkezni fog azzal az koordinációs alapkészséggel, amely nagyban segíti. Nem beszélve arról, hogy az oktatás más területeire, így például a gondolkodás gyorsaságára is hihetetlen hatással van” – fejtette ki a tréner.

Hiánypótló magyar nyelvű focioktatás

A Dribli ugyanakkor a magyar nyelvű focioktatás terén is hiánypótló feladattal tölt be ugyanis, Közép-Erdélybe és a Partiumban is csak román nyelvű futballiskolák működtek eddig. Fodor Attila, a Dribli nagykárolyi edzője például arról számolt be, hogy Szatmárnémetiben is hasonló a helyzet mint Kolozsváron, sehol nem tartanak magyar nyelven

főváros legnagyobb utánpótlás-egyesületéhez, a Baráti Bórlabda FC-hez.

„Itt nagyon jó edzőkollégákkal dolgoztam, akiktől rengeteget lehet tanulni. Nagyon jó volt a program, amit kidolgozott az egyesület, Somodi Lászlótól, az egyesület vezetőjétől és Handó László edzőkollégámtól nagyon sokat tudtam tanulni. Öt év múlva elgondolkodtam a váltáson, hogy hazaköltözöm, és ehhez jött ráadásaként, hogy Kolozsváron nem volt olyan egyesület, ahol magyar nyelven folynának az edzések. Igaz, van vagy tíz futballklub a kincses városban a két első osztályú csapaton kívül, de mindenütt román nyelven zajlanak az edzések. Innen jött az ötlet, hogy alapítsam meg ezt az egyesületet, így 2011-ben létrejött a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub” – mesélte el Könczei.

KISS ELŐD GERGELY

Otthontanulás: alternatíva vagy lehetőség?

Mostanság alig akad ember, aki ne tudna valami rosszat mondani a folyton reformálódó tanügyi rendszerről. Sőt úgy tűnik, a hagyományos oktatási rendszer alternatívái – a Waldorf- és Step by step módszerű iskolák – sem váltották be a várt mértékben a hozzájuk fűzött reményeket. Egyre növekszik viszont azoknak a szülőknek a száma, akik egyszerűen kézbe veszik az irányítást, ténylegesen felvállalják gyerekük oktatásáért a felelősséget, és úgynevezett otthoni oktatás keretében szervezik meg gyermekeik tanítását/taníttatását. Az otthon oktató szülők egyesületbe tömörültek, és a Romániai Otthon Oktatók Egyesülete időről időre konferenciák, illetve különféle egyéb rendezvények keretében segíti őket információkkal, tananyaggal.

tájékoztatni az előnyeiről, de a nehézségeiről is, illetve a továbbtanulási lehetőségeket is vázoljuk” – hangoztatta rövid üdvözlőbeszédében az egyesület elnöke. Mindjárt a bevezetőben hangsúlyozta, hogy nem céljuk követőket toborozni, hiszen az otthon oktatás nagyon komoly és felelős szülői hozzáállást igényel, enélkül nem lehet eredményt elérni, és akár balul is elsülhet. „Nem mindenképpen válik be, és nem ajánljuk mindenkinek, ez csupán egy lehetőség, amit mi jónak látunk” – szögezte le Curcubet. Felhívta a figyelmet arra is, hogy nagy hibát követ el az a szülő, akit csupán a közoktatásból való kiábrándultsága, kellemetlen tapasztalatai késztetnek arra a döntésre, hogy gyermekét „kivegye a rendszerből”, és

nincs összhang az anya és az apa közt, szintén nem javallott az otthon oktatás. Ugyanakkor nehézséget okozhat a román törvénykezés és a környezetükben lévő rosszindulatú emberek is, akik folyton feljelentik az otthon oktatókat, illetve a bürokraták, akiket folyton emlékeztetni kell az alapvető emberi jogokra. A román törvénykezés ugyanis nem engedélyezi az otthon oktatást a román rendszerben, noha törvényileg biztosítja a szülő azon jogát,

„Nem céljuk követőket toborozni, hiszen az otthon oktatás nagyon komoly és felelős szülői hozzáállást igényel, enélkül nem lehet eredményt elérni, és akár balul is elsülhet. Nem mindenképpen válik be, és nem ajánljuk mindenkinek.”

• Székelyudvarhelyen szerveztek konferenciát az otthontanulás témájában

Utóbb Székelyudvarhelyen szerveztek ilyen konferenciát.

Nem mindenképpen válik be

Közel ötven érdeklődő vett részt Székelyudvarhelyen a Református Presbiteriánus Gyülekezet lelkészi hivatalában szervezett otthon oktatók konferenciáján, többségük gyakorló szülő volt, de akadt köztük fiatal, gyermekeketlen vagy éppenséggel nagymama korú érdeklődő is, sőt kíváncsiskodó pedagógus is. Az érkezőket házigazdaként Curcubet Gábor lelkész, a Romániai Otthon Oktatók Egyesületének elnöke köszöntötte, vázolta a konferencia célkitűzéseit, illetve bemutatva az előadókat is. „Célunk megismertetni az érdeklődőkkel az otthon oktatást,

otthon oktatni. Kifejtette, az otthon oktatásnak számos előnye van ugyan, az egyesület, illetve az otthon oktatásban jártas szülői közösség segíti a kezdő otthon oktatókat vagy éppenséggel a döntés előtt állókat, de mindez nem helyettesíti a felelős szülői hozzáállást. „Tájékoztatunk a törvénykezésről, tananyagot tudunk biztosítani, a továbbtanulási lehetőségeket ismertetjük, illetve információt cserélünk, de nem vállalunk felelősséget a komolytalan szülőkért” – hangsúlyozta Curcubet. Elmondta, hogy a komolytalan szülői hozzáállás mellett buktatója lehet az otthon oktatásnak a rossz szülő-gyermek viszony – ha a szülő türelmetlen, kiabál a gyerekekkel –, de meghatározó a két szülő közti kapcsolat is, ha például

hogyan eldönthesse, gyereke milyen oktatásban vegyen részt. „Ha fel tudunk mutatni egy igazolást akár amerikai, de akár magyarországi rendszerből, hogy gyerekünk otthoni oktatásban vesz részt, rögtön jogszerűvé válik az egész” – mutatott rá arra a kiskapura, amit a román törvénykezés hagy az otthon oktatók számára. A Romániai Otthon Oktatók Egyesületének elnöke arra is rámutatott, hogy az otthon oktatással kapcsolatban számos téves információ kering, ami részben a felszínesen elkészített tévériportokból adódik. „Ezekben a filmekben rendszerint bemutatnak egy családot, amelyben a gyereket otthon oktatják, aztán jön egy pszichológus, és elmagyarázza, szociális szempontból, milyen káros hatással van ez a gyerek fejlődésére” – részletezte Curcubet. Kifejtette, hogy tapasztalata szerint gyerekei – akik otthoni oktatásban részesültek – egyáltalán nem kerültek hátrányos helyzetbe az iskolában tanuló társaikhoz képest, rengeteg barátjuk van, sportolnak, igen széles az érdeklődési körük, és számos csoportos tevékenységben is részt vesznek.

„Véleményem szerint nem követ el hibát az, aki nem „dobja oda” kétévesen a gyereket a rendszernek, egy 18 éves fiatal már többé-kevésbé eligazodik a világban, és olyan kommunikációs készséggel rendelkezik, ami előnyére válhat a közoktatásos rendszerben tanuló társaihoz képest” – szögezte le Curcubet. Úgy véli, a közoktatásos rendszerben a tantárgyak órákra tagolása hátrány, mivel a gyerek így nem láthatja át egyben az egész tananyagot. „Ebben a rendszerben mindig szüksége van a gyerekeknek arra, hogy mondja már meg valaki, mit kell csinálni” – vélekedett az elnök. Kifejtette, szerinte azért éri meg az államnak fenntartani a „porosz rendszert”, mert nincs szüksége önállóan gondolkodó, kreatív polgárookra.

Érvek az otthon oktatás mellett

A kolozsvári Szász Attila, egy másik előadó az otthon oktatás mellett szóló érveit osztotta meg hallgatóságával. Elmondta, hogy kezdetekben – hiányos ismeretek birtokában – badarságnak tartotta az otthon oktatást,

„Ebben a rendszerben mindig szüksége van a gyerekeknek arra, hogy mondja már meg valaki, mit kell csinálni. Azért éri meg az államnak fenntartani a »porosz rendszert«, mert nincs szüksége önállóan gondolkodó, kreatív polgárookra.”

és a világ legtermészetesebb dolgának vélte, hogy gyereke, amint eléri az óvodaköteles kort, a közoktatásos rendszerben kezdje meg tanulmányait. „Miután alaposabban utánanéztem az otthon oktatás módszerének, rájöttem, ez az egyetlen járható út” – közölte az előadó. Kifejtette, az otthon oktatás mellett, de akár ellen is, számos érvet fel lehet sorakoztatni, véleménye szerint viszont létezik három olyan, amelyeket nem tud nyújtani a közoktatásos rendszer. „Ezek az otthon oktatás alappillérei” – szögezte le Szász. Elmondta, hogy az otthon oktatás rendszerében a szülőnek vagy oktatónak adott a lehetőség, hogy a gyerek

jellemét formálja az ismeretek átadása mellett, míg erre szinte egyáltalán nincs lehetőség a közoktatásos rendszerben, hiszen a pedagógusnak a legfontosabb feladata az ismeretek átadása, nem a nevelés. „Lehet zseni egy gyerek, ha a világ vezető számítógépbűnözőjévé válik közben” – mutatott rá a jellemformálás fontosságára az előadó. A másik érv, ami az otthon oktatás mellett szól – Szász Attila szerint – a kommunikációs készség előnyös fejlesztése, ő ugyanis úgy véli, hogy az otthon tanuló gyerek a családban folyamatosan kapcsolatban áll különböző korú emberekkel, ezáltal a napi kommunikáció során könnyedén elsajátíthatja, hogyan teremthet kapcsolatot bármilyen korú személlyel. Ezzel szemben a közoktatásos rendszerben egyre kevesebb idő jut a kommunikációra, a gyerek hosszú időt tölt azonos korú társaival, akikkel többnyire csak az órák közti szünetben kommunikál, a tanórák idején pedig a kommunikáció rendszerint a számonkérésre korlátozódik, és egyre kevesebb a szóbeli számonkérés. Ez pedig egyre inkább mélyíti a generációk közti távolságot, ami viszont visszafordítható az otthon oktatás adta lehetőségekkel élve.

A harmadik alappillére az otthon oktatásnak, hogy általa megvalósítható a személyre szabott oktatás, amire nincs reális lehetőség a közoktatásos rendszerben. „A lassúbb felfogású gyerekek azért előnyös az otthon oktatás, mert több időt szánva az adott tananyag elsajátítására, neki is lehetősége van elsajátítani azt, ugyanakkor a zsenit sem húzzák vissza, kényszerítik unatkozásra gyengébb adottságokkal rendelkező társai” – vélekedett Szász. Szerinte nem várható el a közoktatásos rendszertől az, hogy a tananyagot a lassúbb felfogású gyermekek értelmi szintjéhez igazítsa, mint ahogy az sem, hogy a zsenikéhez. Az otthon oktatásos rendszer esetében viszont lehet haladni a tananyaggal a gyerekek felfogóképessége, értelmi szintje és kapacitása függvényében. Az előadó még szót ejtett az otthon oktatást kezdő szülők félelméről is, elmesélve, hogy az elején benne is megfogalmazódott az a kétely, hogy nem értenek minden tantárgyhoz. Kiemelte, aki amellet dönt, hogy felelősséget vállalva gyermeke oktatásáért, otthoni oktatásban részesíti, számolnia kell azzal, hogy át kell rendezniük a család

életét. Elmondta, tapasztalata szerint az otthon oktatók többségénél az anyai vállalkozás a gyerekek tanítását, míg a kenyerkereső szerep az apának jut.

Van lehetőség a továbbtanulásra

A továbbtanulás lehetőségeit az érettségi vizsga előtt álló Curcubet Dávid ismertette, akinek noha még nincs érettségi diplomája, már felvették a New York University Abu Dhabi-részlegére. A kivételesen gazdag szókincsűvel rendelkező, szabadon beszélő fiatalember

„A közoktatásos rendszerben egyre kevesebb idő jut a kommunikációra, a gyerek hosszú időt tölt azonos korú társaival, akikkel többnyire csak az órák közti szünetben kommunikál, a tanórák idején pedig a kommunikáció rendszerint a számonkérésre korlátozódik, és egyre kevesebb a szóbeli számonkérés. Ez pedig egyre inkább mélyíti a generációk közti távolságot.”

rövid előadásából kiderült, hogy semmiel sincsenek hátrányosabb helyzetben az otthon oktatásban részt vevő fiatalok a közoktatásban részesülő társaiknál. „Sőt előnyösebb helyzetben vannak, hiszen szüleik – akik a legjobban ismerik őket – segíthetnek olyan rejtett képességeik kiaknázásában, amire nem ad lehetőséget a közoktatásos rendszer” – hangsúlyozta az ifjú, elmondva, hogy az érettségi diploma a továbbtanuláshoz könnyedén beszerezhető azon iskolák által szervezett vizsgákon, amelyek nyilvántartásában szerepel az otthon oktatott tanuló. Kifejtette, rendkívül hálás szüleinek, hogy otthon, családi környezetben tanulhatott, miközben soha nem érezte hiányát a gyerekközösségnek, hiszen rengeteg barátja van, és számos csoportos tevékenységben vehet részt, akárcsak a közoktatásban részt vevő társai.

JÁNOSSY ALÍZ

Jelnyelvi kórustalálkozót szerveztek Kolozsváron

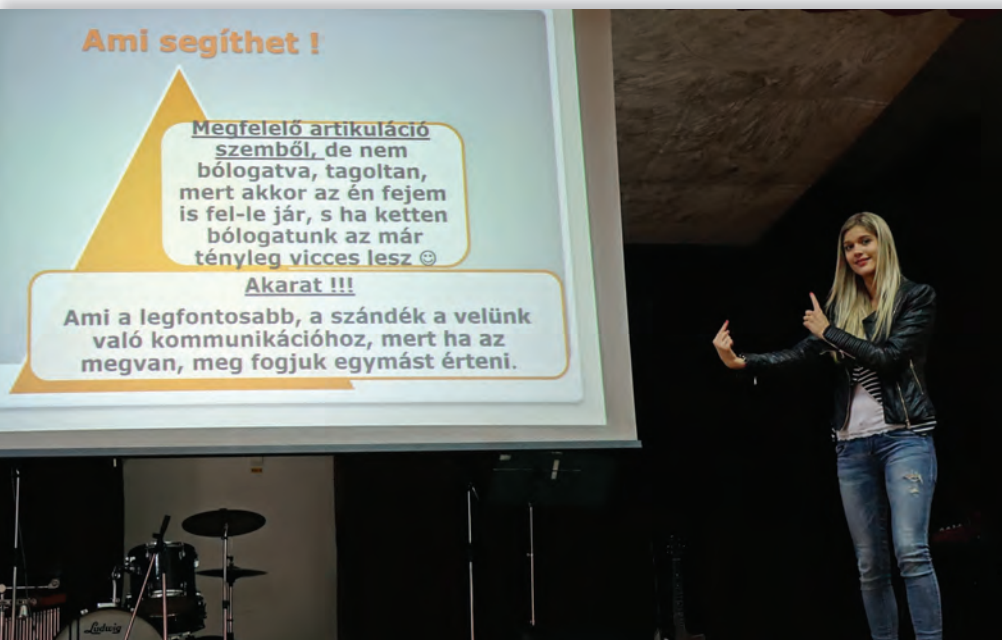
Weisz Fanni üzenete sorstársainak

Elvárásol egy jelnyelvi kórus produkciója? Választható a csend a hallás helyett? Egy szépségkirálynőnek csak a külső megjelenés a fontos? Ilyen és ehhez hasonló kérdések fogalmazódtak meg bennem, amikor a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájában elkezdődtek az előkészületek a jelnyelvi kórustalálkozó megszervezésére, amelyre 2015. április 23-án

tekint. Számára, valamint a siketek és súlyos mértékben nagyothallók számára egyaránt a jelnyelv az elsődleges és természetes kifejezőeszköz. Bár hétéves korában cochleáris implantátumot kapott, és annak segítségével beszélni tanult, most nem használja. Mint megfogalmazta, nagyszerű élmény volt hallania édesanyja hangját, de fokozatosan elfogadta, hogy ő siket – és ez nem betegség.

A jelnyelvi produkciók a Weisz Fanni előadását ölelték körül. Az est kezdetén saját produkcióval lépett fel a három iskola csapata, majd zárásként az egyesített jelnyelvi kórus produkcióját nézhettük meg. A zeneszámokat a Gitar

„Díszterem együtt jelelte az Alma együttes fogyatékkal élőkről szóló dalának refrénjét: »Mutasd meg, mekkora a szíved, mutasd meg, milyen szép a mosolyod, milyen is az igazi ölelés, és kezeld emeld fel az égig.«”

•Weisz Fanni hallássérült szépségkirálynő volt a kolozsvári jelnyelvi kórustalálkozó vendége

került sor a Báthory István Elméleti Líceum dísztermében a szegedi és a szabadkai testvériskoláink hallássérült diákjai részvételével.

A Jelelni jó elnevezésű projekt a Kolozsvár Európa Ifjúsági Fővárosa 2015 programjaiba illeszkedik, hozzájárulva a kincses város sokszínű eseményeknek gazdagításához. A jelnyelvi kórusok mellett az esemény sztármeghívottja Weisz Fanni volt, aki elnyerte Magyarországon a szépségkirálynői címet, emellett esélyegyenlőségi aktivistaként minden lehetőséget kihasználva küzd a siketek jogaiért, népszerűsíti a jelnyelvet, amelyet egyébként saját anyanyelvének is

amit javítani kell. Ezzel együtt kell élni. És merni kell élni vele. A szépségkirálynői címmel járó elismerésre és népszerűsége támaszkodva próbál sorstársainak segíteni, felhívni a figyelmet azokra a tényezőkre, amelyek pozitívitásuk révén egyenlő esélyeket biztosítanak a mindennapi életben a siketek számára. Fanni szerint nincs benne semmi különös, ő csak egy más nyelvet beszél. Az est folyamán édesanyja segített a kommunikációban, folyamatosan tolmácsolta a jelnyelvet. Az előadásba interaktív módon vonta be a közönséget is, kérdezt tőlük, szituációs játékkal szemléltette a kommunikáció minőségi jellemzőit.

East Egyesület csapata élő zenével kísérte. A zsúfolásig megtelt díszterem együtt jelelte az Alma együttes fogyatékkal élőkről szóló dalának refrénjét: „Mutasd meg, mekkora a szíved, mutasd meg, milyen szép a mosolyod, milyen is az igazi ölelés, és kezeld emeld fel az égig.”

Nagyszerű közösségi élményben volt részük mindazoknak, akik eljöttek erre az eseményre. Az est végére a kérdéseimre is választ kaptam – a jelnyelvi kórusok előadásai megerősítették bennem, hogy akár egy-egy zenei produkció, egy vers vagy dal jelnyelv általi megfogalmazása felemelő hangulatot tud teremteni, az előadott mű sajátos megjelenítése csak továbbemeli annak értékét.

Weisz Fanni esetében meg bebizonyosodott, hogy a szépség mögött igazi, tiszta lélek van, akinek valóban a csend a világa. Úgy gondolom, hogy megtapasztalta mindkét világot. Ő választott. Rövid, lényegre törő üzenete a sorstársai felé: soha nem szabad feladni. Az eseményt a COM'ON Kolozsvár és a Communitas Alapítvány támogatta.

NAGY SZILÁRD

Erdélyiek taroltak a nemzetközi Apáczai Csere János-tantárgyversenyen

Kolozsvár és Kalotaszeg nevezetességivel ismerkedhettek meg az immár nyolcadik alkalommal megszervezett Apáczai Csere János magyar nyelv, irodalom és kultúra nemzetközi tantárgyversenyen részt vevő diákok. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban felvidéki, kárpátaljai, délvidéki és erdélyi diákok részvételével május második hétvégéjén megtartott rangos vetélkedő meglehetősen jó hangulatú volt – számolt be lapunknak Ömböli Irma Kolozs megyei magyar szakos tanfelügyelő, az esemény főszervezője. Mint részletezte, a tulajdonképpeni verseny mellett számos kísérőrendezvényt is szerveztek a tantárgyverseny négy napja alatt, ezek közül a Váróterem Projekt előadása nyerte el leginkább a részt vevő diákok tetszését. Ám nem ez volt az egyetlen kulturális műsor a kínálatban, a Kárpát-medence fiatal tehetségei Bogdán Zsolt érdemes színművész önálló Dsida Jenő-estjét is megtekinthették.

Nem mindennapi élmények

A feszes programba egy kalotaszegi kirándulás is belefért, Gyerőmonostor, Magyarvalkó, Körösfő voltak az útiterv célállomásai. Mint Ömböli Irma elmondta, nem hétköznapi élményben volt részüik Körösfőn a fiataloknak, ugyanis a helyi iskolások népviseletbe öltözve fogadták őket, sőt egy műsorral szórakoztatták a diáktársaikat, és persze a kürtöskalács is előkerült. Másnap, az eredményhirdetés előtt Kolozsvár belvárosában tehettek egy sétát a diákok, amelyet a tantárgyverseny tematikájához igazítottak. A verseny témakörei szintén Kolozsvárhoz és Kalotaszeghez kapcsolódtak. Így Mátyás király Kolozsvárhoz köthető mondái mellett Heltai Gáspár *Száz fabulája*, Kós Károly *Varjú nemzetiség* című regénye, Dsida Jenő és Kányádi Sándor költészete alkotta a tantárgyverseny könyvészetét. Ömböli Irma emlékeztetett, az erdélyi végzős diákok esetében az írásbeli versenyen elért első vagy második hely kiváltja a magyar írásbeli érettségit, amelyre automatikusan tízest kap a diák. A tantárgyversenyen szóban is megmérkőztek egymással a magyar irodalmat kedvelő gimnazisták, annak ugyanis első része

egy versmondó verseny volt, amely alapjául a *111 vers Kolozsvárról* című válogatáskötet szolgált. A szóbeli második része egy csapatversenyből állt, amelyre előre megadott irodalmi művekből készültek a diákok. A csapatok rövid szakmai felkészítés után alakultak meg, és öt-tíz perces jeleneteket mutatnak be a választott művekből. Mint arról a főszervező lapunknak beszámolt, maga a verseny a megszokott mederben zaj-

tott. A díjakra egyébként a romániai tanügyminisztérium erre a célra jóváhagyott 5400 lejes keretéből jutott elég pénz, a szóbeli verseny díjazását pedig a kolozsvári önkormányzat vállalta összesen 4800 lej értékben. A rendezvény hivatalos honlapján elérhető eredmények szerint az erdélyi diákok söpörték be a díjak nagy részét, de azért a felvidéki, délvidéki és kárpátaljai versenyzőknek is jutott babér. Ömböli Irma kérdésünkre

Fotó: WWW.APACZAIJANOSZSIGMOND.RO

• Egyed Emese egyetemi tanár, költő a magyar nyelv és irodalom vetélkedő díjátadóján a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium dísztermében

lott, a csapatfeladatnál általános jókedv uralkodott. Kérdésünkre elmondta, a csapatokat sorshúzás révén alakították ki, így egy-egy csapatnak vegyesen voltak tagjai erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és délvidéki diákok. A tantárgyversenyt egyébként három korosztályban szervezték meg, 63 diák vet részt a vetélkedőn, a 7. illetve 8. osztályos tanulóktól egészen a 12. osztályos végzős gimnazistákig valamennyi korosztály képviselteti magát. A Kárpát-medencei régióból 12 gyerek és egy kísérőtanár vett részt a rendezvényen.

Díjak, különdíjak

A legügyesebb diákok nem távoztak üres kézzel a helyszínről, ugyanis mindhárom korosztályban az írásbeli dolgozatok első helyezettjei 450, a másodikok 400, a harmadik helyezettei pedig 300 lej készpénzjutalmat vihetnek haza, de a korosztályonként két-két különdíjas is 300 lejtel vizsgázalódha-

elmondta, a Kárpát-medence magyarlakta területei közül épp Magyarország nem képviseltette magát, ugyanis ott épp most zajlanak az érettségik. A tantárgyverseny rangját az is jelezte, hogy a hivatalos megnyitónségeen számos hivatalosság köszöntötte a diáksereget. Valentin Claudiu Cuibus Kolozs megyei főtanfelügyelő és Dan Codreanu Kolozs megyei alprefektus, Mile Lajos kolozsvári főkonzul és Horváth Anna, a kincses város alpolgármestere is szólt néhány biztató szót a fiatal tehetségekhez. Az ifjak jól viselték a megpróbáltatásokat annak dacára – mint megtudtuk, hogy a délvidékiek hajnali kettőkor indultak ahhoz, hogy időben odaérjenek a kincses városi megnyitóra. A jutalomkönyveket az RMDSZ adományozta a díjazottaknak.

KISS ELŐD GERGELY

Mint hegedűink első hangjai

A budapesti szavalóesten felkonferálták a következő műkedvelő versmondót, gimnáziumi tanulót:

– Most pedig Szabó Attila jön. Szabó Attila a távoli Erdélyben született, szüleivel költözött Budapestre évekkal ezelőtt, most itt, áldja vagy verje a sors keze őket, itt élniük, halniuk kell. Őt hallgatjuk!

Tapsoltak, Szabó Attila megállt a mikrofonnál, és amikor csend lett, bemondta a költő nevét, orgonahangon:

– Petőfi Sándor.

Akkor a nézőtérén félhangosan megszólalt egy leheliaci, sárga villamosú, kék metrójú vénasszony, a mellette ülőnek mondta:

– Petőfi Sándor: *Román vagyok*.

Csend volt. Néztek Szabó Attilát, és jött a Petőfi-vers:

*Román vagyok. Legszebb ország hazám
Az öt világrész nagy területén.
Egy kis világ maga. Nincs annyi szám...*

Rózsaszín arcán gyorsan, hogy ne legyen éppen most ott, legurult egy könnycsepp, megakadt a zsenge kalász bajuszkáján, ott megállt, csiklandozta a száját. A verset betanító gimnáziumi tanárnő az ötödik sorban ült, kihúzta magát, hogy a gyermek lássa, ha odanézne, összekulcsolta a kezét, hogy bár nézne oda, és átvette könnyek dolgát is. Attila éppen rápillantott, a tanárnő bólintott neki, és akkor ő folytatta:

*...Nincs annyi szám,
Ahány a szépség gazdag kebelén.
Van rajta bérc, amely tekintetet vét
A Kaszpi-tenger habjain is túl,
És rónasága, mintha a föld végét
Keresné, olyan messze-messze nyúl.*

Attila elmosolyodott, gyorsan lenyalta a bajuszkáról a csiklandó cseppet:

*Román vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűink első hangjai;
Ajkamra fel-felröppen a mosoly,
De nevetésem ritkán hallani.*

Elégedetten bólogatott a pesti közönség: szép vers!

*Ha az öröm legjobban festi képem:
Magas kedvemben sírva fakadok;
De arcom víg a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.*

Nemcsak szőke, hanem egészen jól beszél magyarul a szép román gyermek. Hamar megtanult. Hiába: a fiataloknak, főleg ha rákényszerülnek, pláne ha vándorolni kell, jó a nyelv-érzékük.

*Román vagyok. Mi mostan a román?
Holt dicsőség halvány kísértete;
Föl-föltűnik s lebúvik nagy hamar,
Ha vert az óra, odva mélyibe.*

– De, Frici, mikor írhatta eztet a verset Petőfi?

– Biztos, amikor Romániában járt Szilágyi Júliánál.

Attila kigyúlt a fehér inge felett, aminek petőflies gallérja volt: olyant varrtak a gimnáziumi tanárnő tanácsára. És Attila lánglelkű lett, mint a költő.

• FARKAS ILONA JANKA • 6. osztályos

• „Petőfi Sándor: *Román vagyok*. Csend volt. Néztek Szabó Attilát, és jött a Petőfi-vers: *Román vagyok*. Legszebb ország hazám.”

– Jóképű, szőke román gyerek, Rózsi!
Attila hallotta, rájuk nézett, jó kereken.

Sóhajtván mondta még egyszer a két szép magyar szót:

– Petőfi Sándor...

Ekkor felelt Rózsi, a piros metrójú budafoki vénasszony félhangosan, hogy igen, Terike, szép fiúcska, és érdekes, mert-hogy a románok inkább olyan vad barnák szoktak lenni, nem ilyen szelíd szőkék. Igaz?

– El vannak ezek már keveredve. Ott is van mindenféle sváb. Meg, naná, egy csomó cigány.

Attila hüvelykujja körmét vérig nyomta másik ujjá húsába. Van ott egy hely mindenkinek, ahol ez nagyon fáj. És amikor meg tudott szólalni, harmadszor, már kimondta a vers címét is:

MAGYARI TIVADAR

Ellenzik a szórványkollégiumok elköltöztetését

Erősíteni kell a szórványkollégiumokat, nem pedig elköltöztetni őket, hiszen a helyváltoztatással épp ezek közösségerősítő, -megtartó ereje veszne el – reagáltak az erdélyi intézmények vezetői Szász Jenőnek, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnökének azon elképzelésére, miszerint az intézményeket tömbmagyar vidékeken kellene működtetni. Az intézményvezetők úgy vélték, meggyengítené a szórványban élő magyar közösséget, ha tömbmagyar vidékre költöztetnék a bentlakásos iskolákat. Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke a magyar Országgyűlés nemzetiösszetartozás-bizottságának budapesti ülésén kifejtette, hogy a Kárpát-medencét egységes oktatási és gazdasági térnek kell tekinteni, a szórványkollégiumokat pedig alapvetően a tömbmagyarság által lakott területeken működtetné. A felvetésre Molnár Zsolt, az RMDSZ Temes megyei képviselője reagált elsőként, aki szerint Szász Jenő tervei egész szórványközösségek létét fenyegethetik. „Felelőtlenség összetömöríteni a kollégiumokat, mi történik azokkal a kis általános iskolákkal, ahova a szülők azért íratják a gyerekeiket, mert tudják, hogy biztosított a folytonosság?” – tette fel a kérdést Kocsis Attila Levente, a dévai Téglás Gábor Gimnázium igazgatója. Hunyad megye egyetlen magyar tantervű középiskolájának vezetője szerint a tömbösítéssel többet veszítené a szórvány, pedig a helyzet jelenleg sem „rózsás”. Lakatos András, a kalotaszcentkirályi Ady Endre Szórványkollégium vezetője szerint nincs egységes recept, minden szórványközösségben más megoldás lehet életképes. „Ha a közösség gyenge, ha az önkormányzatban nincsenek magyar képviselők, a szórványkollégiumok léte veszélybe kerülhet. A Bethlen Gábor Alap és a Communitas Alapítvány támogatása nélkül nem tudnának működni” – mutatott rá Lakatos András. Elmondta, a Bethlen Gábor Alap meghívásos pályázati listáján 29 szórványkollégium szerepel, melyek nagy részét a Communitas Alapítvány minden évben nyílt pályázati rendszerben támogat. Ezeket fenn kell tartani, ha azt a demográfiai mutatók is indokolják. A szórványkollégiumok megerősítését, ezek fenntartásának a biztosítását látja a következő időszak fő feladatának Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatásügyi főtisztviselője. Elmondta, a szövetség túl van a szór-

ványban szervezett konzultációs sorozaton, a szórványkollégiumok kiépítésén, így most az intézményerősítésen a sor. A szakember szerint nem kizárt, hogy a gyereklétszám csökkenésével újabb szórványkollégiumokra lesz szükség, vagy a meglévők közül néhányat bővíteni kell.

Megszületett a megállapodás a katolikus hittanoktatásról

A római katolikus egyház is aláírta a hittanoktatásra vonatkozó egyezményt az oktatási minisztériummal. A május 11-én megkötött megállapodást a *Mediafax* hírügynökség beszámolója szerint Ioan Robu bukaresti érsek, a Romániai Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter és Victor Opaschi vallásügyi államtitkár látta el kézjeggyel. A katolikus püspöki konferencia tájékoztatása szerint az egyezményben a magyar és román nyelvű római katolikus, illetve görög katolikus hittanoktatás, valamint a katolikus teológiai képzés megszervezése is szerepel. A püspöki konferencia közleményében arra is rámutat, hogy a megállapodás az érintett egyházak közös munkájának eredménye, melynek célja aktualizálni és kibővíteni az 1993-ban aláírt protokollumot. Korábban az erdélyi református és unitárius egyház is hasonló egyezményt kötött a szaktárcával. A protestáns egyházi eljárások a megállapodás aláírása után kijelentették: a fő cél az volt, hogy a többi egyházhoz képest ne csonkítsák a magyar történelmi egyházak jogait, és ezt sikerült elérni.

Nem lesz kötelező a szexuális felvilágosítás

Nem lesz kötelező a szexuális felvilágosítás a romániai iskolákban, miután a szenátus elutasította azt a javaslatot, hogy a felvilágosítást is tartalmazó tantárgy opcionálisból kötelezővé váljon. Az oktatás az egészségért nevű tantárgy opcionálisból kötelezővé tételét korábban már jóváhagyta a képviselőház, azonban a szenátus volt a döntő fórum. A javaslatot egyébként az orvosként is praktizáló szenátor, Tudor Ciuhodaru nyújtotta be. Ecaterina Andronescu, akinek miniszteri mandátuma alatt bevezették az opcionális tantárgyat, elmondta: a tantervet az oktatási minisztérium változtathatja meg a neveléstudományok intézetén keresztül, mert ennek a szakemberei dolgozzák ki a tananyagot és a tanmenetet.

Andronescu kifejtette, ha a szenátorok most elfogadták volna a törvényjavaslatot, precedenst teremtett volna arra, hogy bárki bármit bevezethessen a kötelező iskolai tananyagba. A javaslattevő szenátor úgy vélte, azért lenne fontos a tantárgy kötelezővé tétele, amelynek keretében személyes higiénáról, súlyos betegségek megelőzéséről, droghasználat hatásairól és a szexuális életről tanulnak a diákok, mert Romániában a legmagasabb a halállal végződő abortuszok száma Európában, de a hepatitis B és C megbetegedések, a tuberkulózis, a méhnyakrák, a szív- és érrendszeri megbetegedések európai ranglistáit is hazánk vezeti.

Nem helyezik vissza az aligazgatókat Hargita megyében

Elutasító választ kaptak Sorin Cîmpeanu oktatási minisztertől a Hargita megyei elöljárók arra a beadványukra, melyben a megyebeli tanintézetekben februárban megszüntetett igazgatóhelyettesi tisztségek visszaállítását kérték, számolt be Jean Adrian Andrei prefektus. A kormány megbízott és Borboly Csaba, a megyei önkormányzat elnöke márciusban közös beadványban kérte a tárca vezetőjét: módosítsa döntését, amelynek nyomán februárban 13 Hargita megyei iskolában szüntették meg az igazgatóhelyettesi tisztségeket. A Hargita megyei tanfelügyelőség vezetőtanácsa az óvodák, iskolák szervezésére és működésére vonatkozó, januárban életbe lépett szabályzat előírásait alkalmazva állapította meg, hogy 13 megyebeli iskola nem felel meg az aligazgatói állás fenntartásához szükséges feltételeknek, és ennek nyomán szüntette meg az állásokat. Az érintett iskolák, többek között olyan neves tanintézetek, mint a csíkszeredai Márton Áron Gimnázium és a Segítő Mária Gimnázium vezetői, tiltakoztak a döntés ellen, rámutatva, hogy az igazgatóhelyettesek munkája nélkül ellehetetlenül a tevékenységük. Jean Adrian Andrei prefektus a minisztériumi válasz ismertetésekor arról számolt be: gondolkodik, hogy továbblépjen az ügyben, és magához a kormányfőhöz forduljon az igazgatóhelyettesek tisztségeinek visszaállítása érdekében.

Várják a pénzt az elkezdett beruházásokra

Összesen 135 millió lejt hagyott jóvá a Ponta-kormány az oktatási rendszerben zajló fejlesztési munkálatok finanszíro-

zására, a teljes összeg nagyrészt – 90 millió lejt – azokra a beruházási munkálatokra szánják, amelyek az elmúlt években kezdődtek el. Hargita megyében harmincöt olyan tanintézet van, amelynek esetében nem lettek kifizetve az elmúlt években elvégzett felújítási munkálatok, közölte a sajtóval Csukás Levente, a megyei tanfelügyelőség gazdasági igazgatója. Mint mondta, ezeknek a beruházásoknak az ügye múlt évben átkerült a prefektúra hatáskörébe, az oktatási minisztériumtól pedig a fejlesztési tárcához utalták át ezeket. Az akkor készült összesítés szerint mintegy 25 millió lejt nem fizettek ki az elvégzett munkálatok után. Az összeg eredetileg nagyobb volt, de időközben különböző források révén lefaragtak belőle, magyarázta a gazdasági igazgató. Mint mondta, három iskola esetében lehet nagy összegről beszélni: a székelyudvarhelyi Kós Károly Szakközépiskola, a síkszeredai Kós Károly Szakközépiskola és a gergyószentmiklósi Batthyány Ignác Műszaki Kollégium adóssága megközelelti a 16 millió lejt.

Nem hatékony a román nyelv oktatása

Regionális szinten is szükség lenne egy neveléstudományi intézetre, amely olyan sajátos helyi problémákkal foglalkozna, mint például a székelyföldi magyar gyerekek román oktatása – hangzott el azon a tanácskozáson, amelyet a Hargita megyei önkormányzat kezdeményezésére tartottak tegnap a síkszeredai megyeházán. A Marosvásárhelyi Rádió beszélője szerint a találkozón többek között pedagógusok, iskolaigazgatók, a pedagógusok szövetsége, illetve a megyei tanács képviselői vettek részt. A megbeszélésen a román nyelv oktatásának nehézségeiről is szó esett. Többek között elhangzott, hogy a Sapientia Erdélyi Tudományegyetemen kívül az országban nincs olyan román tanár-képzés, amely külön figyelmet szentel a nem román anyanyelvűeknek szóló oktatás módszereire. A szakemberek rámutattak, hogy a gyerekeket nem motiválja a jelenlegi rendszer, ezért a didaktikai játékokra, a román nyelv-táborokra, valamint az online lehetőségekre kellene hangsúlyt fektetni.

Kevés a gyerek a lakótelepi iskolákban

Veszélyben vannak a lakótelepi iskolák magyar tagozatai Szatmárnémetiben:

egyrészt a megyében évente mintegy ezer fővel csökken a gyermeklétszám, ugyanakkor a belvárosi magyar tanintézetek is óriási konkurenciát jelentenek a kevésbé neves körzeti általános iskoláknak. Szász Piroska Szatmár megyei főtanfelügyelő-helyettes szerint ugyan még nem volt példa arra, hogy egy egész magyar tagozat megszűnjön, de a korábbi két-három párhuzamos csoporthoz képest sok lakótelepi iskolában csak egy magyar tannyelvű osztály fog indulni ősszel. Az Avram Iancu, a Bălcescu–Petőfi és a Mircea Eliade Általános Iskolában diákhány miatt kénytelenek kevesebb gyermek előkészítőt indítani, míg a kispiac közelében lévő Vasile Lucaciú-iskolában elképzelhető, hogy ősztől egyáltalán nem indul magyar tannyelvű osztály, mondta a főtanfelügyelő-helyettes. Hozzátette ugyanakkor, hogy a beiratkozási időszak lezárultáig még változhat a helyzet. Ezzel szemben a belvárosi neves tanintézetekben – a Kölcsey Ferenc Főgimnáziumban, a Hám János Római Katolikus Iskolaközpontban és a Református Gimnáziumban – túljelentkezés van. Szász Piroska rámutatott: csak az ide beiratott gyermekek harmadának van a városközpontban állandó lakhelye, így feltételezhető, hogy sokan ideiglenes lakhellyel érik el, hogy gyermekük az áhított tanintézetbe kerüljön. Bihar megyében nem fenyegeti a megszűnés veszélye a lakótelepi magyar tagozatokat: ugyan egyes iskolákban meglehetősen alacsony a diáklétszám, de a tervezett előkészítő osztályokat el tudják indítani.

Nem nő a tandíj a BBTE-n

Meghirdette a következő, 2015/2016-os tanévre vonatkozó helyeket a diákok számára a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE): a felsőoktatási intézmény a magyar tagozat alapképzésén 1093, magiszteri szinten pedig 550 tandíjmentes helyet biztosít, a tandíjköteles helyek száma pedig ezeknek körülbelül kétszerese – jelentette be május közepén Soós Anna rektorhelyettes. A felvételiző tanulók összesen 509 szak közül választhatnak, ezek közül pedig csak hat esetben emelkedik a tandíj októbertől. Beiratkozáskor 80–250 lejt kell fizetni a választott képzéstől függően, míg az éves tandíj értéke 2500–5000 lejt között mozog. Soós Anna hangsúlyozta: nem kell megijedni a fizetős helyektől, hiszen alapesetben egy évre szól a

tandíj, ugyanis minden tanév végén az eredményektől függően újrarangsorolják a hallgatókat, és aki jól teljesít, ingyenesen folytathatja az egyetemet. Tavaly egyébként az informatika, gazdasági informatika és kineztoterápia szakra jelentkeztek a legtöbben, de a pszichológia és a kommunikációképzés is népszerűnek bizonyult. Az összes tagozatot figyelembe véve a BBTE a következő tanévre alapképzésen 4840, magiszteri képzésen pedig 3500 tandíjmentes helyet hirdet meg.

Bukarestből indítottak még egy román osztályt Szentgyörgyön

A tanfelügyelőség megkerülésével, közvetlenül az oktatási minisztériumtól harcolt ki egy újabb elméleti kilencedik osztályt a sepsiszentgyörgyi román közösség.

Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő keddi sajtótájékoztatóján arról számolt be, hogy a Mihai Viteazul Főgimnáziumnak a beiskolázási tervben szereplő négy kilencedik osztály mellé egy ötödiket is jóváhagyott a szaktárca.

A tanintézet már a beiskolázási terv elkészítése előtt öt kilencedik osztályt kért, de a tanfelügyelőség a tanulók számára hivatkozva és a szakoktatás védelme érdekében csak négyet hagyott jóvá. Kiss Imre elmondta, felméréseik szerint Sepsiszentgyörgyön és környékén hétosztálynyi román gyerek kezd el szeptemberben a kilencedik osztályt, ez alapján összesen nyolc osztályt hagytak jóvá, ami most kilencre duzzadt.

Éppen azon a napon, amikor a tanfelügyelőség kiküldte a visszautasító választ, megkapták a minisztériumi rendeletet, miszerint a román gimnáziumnak egy újabb, tanítóképző osztályt hagytak jóvá. Kiss Imre hangsúlyozta, a döntés a román nyelvű oktatás minőségének rovására megy, eltolódnak az arányok az elméleti képzés irányába, és ezt a szakoktatás szenvedni meg.

Sepsiszentgyörgyön megpróbálták a szakoktatás javára átbillenteni a beiskolázási tervet, ez hosszú évek után a magyar nyelvű képzésben sikerült, az ősszel induló magyar kilencedik osztályok közül 43,3 százalék elméleti és művészeti jellegű, 56,7 százalék szakiskola. A román oktatásban fordított volt az arány, és a rendelettel 75-25 százalékra változott az elméleti osztályok javára.

- Tanárszemmel • Diákszemmel • Szülői szemmel • Lélekjelenlét •
- Tanterem • Láthatár • Óvoda • Fotóriport • Hivatalos •
- Iskola és kultúra • Pályáz(z)atok • Magánterület • Térkép •

Foto • Tóth Orsolya

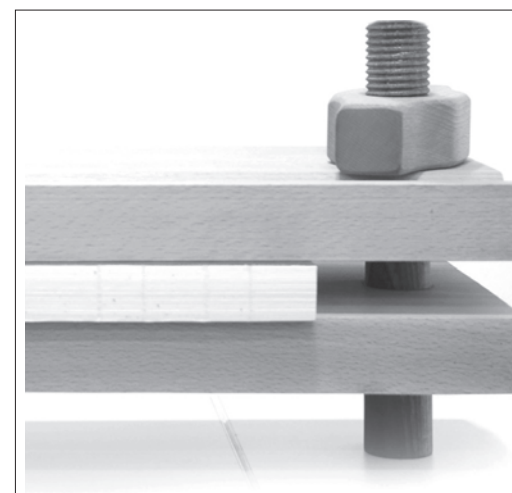

Egy évre
csak
42 lej

Félévre
csak
21 lej

Magyar Közoktatás

mko@communitas.ro

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövődöbeli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.communitas.ro

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Felelős kiadó: Lakatos András

Ára 4,2 lei.

Telefon: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését az RMDSZ és a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

Az RMDSZ szerint nincs szükség új tanügyi jogszabályra

A jelenlegi oktatási törvényt kell alkalmazni

A jelenlegi oktatási törvényt kellene alkalmaznia a kormánynak, nincs szükség újabb jogszabályra – jelentette ki Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese. A szövetség hírlevele által idézett politikus arra reagált, hogy Sorin Câmpeanu oktatási miniszter május elején bejelentette: folyamatban van egy új oktatási törvény kidolgozása.

Magyarai Tivadar hangsúlyozta: a jelenlegi oktatási törvény minimális javításokra esetleg rászorul ugyan, de megfelelő. Egy újabb jogszabály újabb felesleges kísérletezgetést jelentene a romániai oktatási rendszerben, mutatott rá az oktatási szakember. Kifejtette, hogy az RMDSZ szakértői és politiku-

teremteni, ehelyett elbürokratizálta a rendszert, és ennek elszenvedője lett a magyar oktatás is” – mutatott rá Magyarai Tivadar. Emlékeztetett, hogy a Ponta-kormány a 2011-es törvény számos cikkelyét módosította már, így a kisebbségi oktatást érintő kedvező részek is veszélybe kerültek, de ezeket sikerült megvédeni úgy, hogy „amit kivettek belőle estig, azt visszatettük velük reggelre”.

Az RMDSZ célja az, mondta Magyarai Tivadar, hogy a korábbi törvényben megszerzett kisebbségi oktatási jogokat megtartsa, helyenként bővítse, és pontosabb megfogalmazású szövegben rögzítse őket. Emellett megoldást szorgalmaznak a finanszírozással kapcsolatos problémákra, amelyek a kisebbségi oktatást kétszeresen sújtják, világított rá a politikus. Mint magyarázta, azt is akarják, hogy a pedagógusok egyéni, szakmai szabadsága és kreativitása kerüljön előtérbe a mostani agyonszervezett, központilag irányított rendszer helyett.

Év végéig elkészülhet

Sorin Câmpeanu oktatási miniszter május elején jelentette be, hogy új oktatási törvény kidolgozása van folyamatban Romániában, és az új jogszabály már az év végéig elkészülhet. A tárcavezető az egyetemi hallgatók egyik érdekvédelmi szervezetével folytatott megbeszélést követően kijelentette, hogy a jelenlegi oktatási törvény további módosításának nincs értelme, hiszen készül az új jogszabály.

Király András oktatási államtitkár az MTI-nek megerősítette, hogy már régóta szó van egy új jogszabály kidolgozásáról, de mint mondta, a tervezetet még munkaváltozat formájában sem látta, és egyetlen bizottságban sem kezdődött még el a vitája.

A közoktatásra és felsőoktatásra is kiterjed

Az államtitkár szerint az új törvény a közoktatásra és a felsőoktatásra is kiterjed. Az MTI kérdésére, miszerint lesz-e ideje a Ponta-kormánynak el-

fogadtatni az új törvényt 2016-ig, elmondta: amennyiben a kabinet kitölti jövő év novemberéig a teljes mandátumát, és nem bukik meg a határidős parlamenti választás előtt, akkor lesz, hiszen a 2011-es törvény elfogadási folyamata is egy évig tartott. A jelenlegi oktatási törvény 2011-ben lépett ha-

„Sorin Câmpeanu oktatási miniszter azzal indokolta az új törvény szükségességét, hogy »kell egy olyan jogszabály, amely koherenciát biztosít más törvényi szabályozásokkal és a jogszabályon belüli cikkelyek között«. A tárcavezető szerint az új törvény elfogadását széles körű társadalmi párbeszéd előzi majd meg.”

„Az RMDSZ célja az, mondta Magyarai Tivadar, hogy a korábbi törvényben megszerzett kisebbségi oktatási jogokat megtartsa, helyenként bővítse, és pontosabb megfogalmazású szövegben rögzítse őket.”

sai már tavaly nyártól készenlétben állnak, hogy amennyiben a jelenlegi kormánytöbbség erőlteti az oktatási törvény módosítását, akkor a romániai magyarság érdekeinek megfelelő változat szülessen.

„Amit kivettek estig, visszatettük reggelre”

Az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese hangsúlyozta, hogy a 2011-ben elfogadott törvényben az RMDSZ a magyar kisebbség számára egy sor előnyös rendelkezést ért el, és ezzel nehéz korszakot zárt le. „Viszont ezt a törvényt a kormány mindaddig nem tudta, nem is akarta maradéktalanul alkalmazni, nem volt képes a rendszert megújítani, a szükséges gazdasági-pénzügyi feltételeket meg-

tályba, amely cikkelyeinek mintegy felét módosította a 2012-ben hatalomra került szociáldemokrata, Victor Ponta miniszterelnök vezette kormány. Sorin Câmpeanu oktatási miniszter azzal indokolta az új törvény szükségességét, hogy „kell egy olyan jogszabály, amely koherenciát biztosít más törvényi szabályozásokkal és a jogszabályon belüli cikkelyek között”. A tárcavezető szerint az új törvény elfogadását széles körű társadalmi párbeszéd előzi majd meg. A politikus helytelenítette, hogy a jelenlegi jogszabályt a jobbközép Boc-kormány felelősségvállalással, vagyis parlamenti vita nélkül fogadta el. Az oktatási törvény rendelkezéseinek egyébként több esetben nem sikerült érvényt szerezni, erre a legismertebb példa a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) esete, ahol, bár a jogszabály előírja, mai napig nem sikerült megalakítani az önálló magyar tagozatot.

Hírösszefoglaló

Székelyföldi ajánlatokkal kecsegtetik a szörványmegye nyolcadikos diákjait

Veszélyben a besztercei magyar iskola terve?

Veszélybe kerülhet az önállósulni készülő besztercei magyar tagozat, a Hunyadi János Gimnázium terve, miután székelyudvarhelyi tanárok ösztöndíj-lehetőségekkel ottani iskolákba csábítják a nyolcadikos diákokat – hívta fel a figyelmet Décsei Attila, az RMDSZ Beszterce-Naszód megyei

székelyudvarhelyi pedagógusok jártak a szörványmegyében, és több településen is ingyenes bentlakást és ingázást ígértek anyaországi támogatással a nyolcadikos végzős diákoknak. A kampány nyomán úgy tűnik, hét-nyolc szentmátéi gyereket sikerült meggyőzni arról, hogy Székelyudvarhelyen végezze középiskolai tanulmányait. Bár az ajánlat elsősorban a román iskolába készülő nyolcadikosoknak szólt, a felsorolt kedvezmények azon szülőket is elgondolkodtatták, akik korábban a besztercei magyar tagozatra készültek járni csemetéiket. Az RMDSZ-elnök úgy tudja, az udvarhelyiek kecsegtető ajánlata nyomán három ilyen nyolcadikos is meggondolta magát. Elmondta, a 12 szentmátéi végzős közül eredetileg nyolc készült a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium magyar tagozatára.

Jóváhagyás előtt a magyar iskola

Décsei Attila szerint a nyolcadikos diákok „elszívása” amiatt aggasztó, hogy úgy tűnik, a helyi magyar közösségnek több év után végre sikerült elérnie, hogy önálló magyar iskola működjön a városban. A Hunyadi János Gimnázium létrehozására már a tanfelügyelőség és a városvezetés is rábólintott, csak a helyi tanácsnak kell jóváhagynia az erre vonatkozó határozatot, amire a remények szerint még ebben a hónapban sor kerül. Mint az RMDSZ megyei elnöke elmondta, a tervek szerint ősztől önállósuló magyar tagozat 2018-ig még a főgimnázium épületében működne, majd átköltözne egy erre a célra szánt, jelenleg felújítás alatt álló ingatlanba. A megyeszékhely 6 százalékos magyarsága azonban nem képes fenntartani egy önálló magyar iskolát, ehhez a megye magyar településeiről érkező gyerekek is szükség van, mutatott rá. „Ha nem lesznek gyerekek, mi értelme van a magyar iskolának” – tette fel a kérdést Décsei Attila. Elmondta, az Andrei Mureșanu Főgimnáziumban jelenleg az általános iskolában évfolyamonként egy, középiskolában két magyar osztály van, utóbbiakhoz a besztercei

mellett a szentmátéi, magyardécsei, vicei, árpástói és magyarnemegyei általános iskolák biztosítják az utánpótlást. Ráadásul a kínálatot bővítendő, a besztercei önálló magyar iskolában szakosztály beindítását is tervezik, a kétprofilú osztályban a fiúk és lányok külön, nekik szóló szakmát tanulhatnak. A szakosztály indításával azokat a gyerekeket szeretnék visszacsalogatni, akik korábban annak hiánya miatt mondtak le arról, hogy anyanyelvükön tanuljanak.

Állandó ifjúsági programok

Az RMDSZ megyei elnöke szerint a vidéki gyerekeket különböző módokon próbálják a városba csalogatni, például pár éve hozta létre számukra a református egyház a Reménység Háza névre keresztelt, 41 férőhelyes bentlakást, ahol felügyelet alatt tanulnak, kedvezményesen étkeznek. A Communitas Alapítvány révén ingázási támogatást is kapnak, és a politikus szerint további lehetőségeket keresnek a szülők segítségére. Ugyanakkor számos rendezménnyel, ifjúsági programmal próbálnak közösségi élményt biztosítani számukra. A városban néptáncsoport működik, de biciklitúrákat, majálist és különböző táborokat is szerveznek a fiataloknak.

Décsei Attila hangsúlyozta, hogy a magyar diákok tömbmagyarságba való csábítása demográfiai problémákat is kelthet a mintegy 6 százalékos magyarsággal rendelkező észak-erdélyi megyében. „Ha ezek a fiatalok 14–15 éves korukban elhagyják szülőföldjüket, mekkora az esélye annak, hogy ide még visszatérjenek, és családot alapítsanak itthon, szülőföldjükön?” – tette fel a kérdést levelében Décsei Attila. – Ez nem támogatás számunkra, hogy gyerekeinket elviszik, a támogatás az volna, ha ezek a gyerekek a szörványban, otthon, szülőföldjükön kapnák meg az ajánlott segítséget, ha a helyi magyar oktatást választják.”

PAP MELINDA

• A magyar tagozat a tervek szerint 2018-ban költözne el a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium épületéből

szervezetének elnöke. A politikus a témában írt nyílt levelében rámutat: az önálló magyar iskola beindításához elengedhetetlenek a megye magyar általános iskoláiban végzett gyerekek. „Magyarságunk alappillére elsősorban az oktatás, és ez a szörványban nélkülözhetetlen. Besztercen is végre eljött az az idő, amikor nagyon közel állunk a különálló magyar iskola létrehozásához. Egyetlen kérdés az, hogy lesz-e elegendő diák ennek működtetésére?” – teszi fel a kérdést a megyei RMDSZ-elnök.

Décsei Attila elmondta, a Nemzeti Stratégiai Kutatóintézet (NSKI) „Magyar gyermek magyar iskolába” elnevezésű programjára hivatkozva

Nevelési módszerekről beszélt Román Mónika kolozsvári pszichológus

Egyre fegyelmezhetetlenebb generációk

Idejátmúlt, százéves módszerekkel nevelik szüleik a romániai gyerekeket – derítette ki egy nemrég ismertetett tanulmány. Az UNICEF (ENSZ Nemzetközi Gyermeksegélyezési Alapja) felmérésének eredményei szerint a hazai szülők többsége inkább szófogadó, semmint önálló gyereket szeretne nevelni.

Mindig a szülőnek van igaza?

A megkérdezettek 63 százaléka úgy nyilatkozott, meg van győződve arról, hogy a szülői vélemény a döntő a gyerekekével szemben, és hogy mindig a felnőttnek van igaza. „Ha ehhez hozzátesszük azt is, hogy a szülők nagy hányada kevés időt tölt együtt és nem kommunikál eleget a gyerekeivel, kiderül, miért hiányos az otthoni nevelés” – mutattak rá a tanulmány szerzői. Bár a megkérdezett felnőttek nagy része úgy nyilatkozott, megérti a gyerekek kommunikációra való igényét, 68 százalékuk szerint lényegesebb, hogy a kicsi szófogadó legyen, semmint hogy önállóan boldoguljon. A kutatásból az is kiderült, hogy a megkérdezett szülők egynegyede veszekszik a gyerekek előtt, egyharmaduk pedig a büntetés gyakorlatának híve – ide tartozik a fizikai bántalmazás is. A kutatás arra is rámutatott, hogy leginkább az anyagi nehézségekkel küzdő családok gyerekeit érinti, hogy szüleik nem figyelnek rájuk, nem kommunikálnak és nem töltenek együtt elég időt velük. A tanulmányt 1420 szülő és gyermekgondozó megkérdezésével végezték. Az UNICEF romániai képviselői arra hívták fel a figyelmet a felmérés kapcsán, hogy a gyerek ugyanazt a viselkedési mintát fogja követni a későbbiekben, amit otthon lát. „A szülőnek meg kell gondolniuk, hogyan viszonyuljanak a gyerekekhez már a legkisebb kortól. Szülőnek lenni nem könnyű, és bár természetes dolognak tűnik, a gyereke nevelést is tanulni kell. Szeretnénk eredményesen együttműködni a hatóságokkal, civil szervezetekkel és kidolgozni egy mindenki számára érvényes gyereknevelési útmutatót” –

nyilatkozta Sandie Blanchet, az UNICEF romániai képviselője. „A tanügyminisztérium, az egészségügyi minisztérium és a munkaügyi minisztérium már egyeztetett arról, hogy támogatnunk kell a gyerekneveléshez kapcsolódó szakmákat és a szülőket is” – mondta a felmérés kapcsán Viorica Preda, a tanügyminisztérium főosztályvezetője.

A modern nevelés előnyei és hátrányai

„Az UNICEF által propagált nevelési stílusnak sok előnye és rengeteg hátránya van, a mi kultúránk pedig igencsak megszenvedi a hátrányokat. Nyilván nem vagyok a fenyítés és fizikai bántalmazás híve, de a gyerekek korlátokat szabni úgy mond szent szülői kötelességünk. Ezen azt értem, hogy meg kell tanítani neki, hogy a veleszületett energiákkal és képességekkel miként lehet bánni ebben a világban” – fejtette ki Román Mónika kolozsvári pszichológus, az Életfa Családsegítő Egyesület munkatársa. Úgy fogalmazott, nyilván könnyebb engedelmes, önállóan gyereket nevelni, és a felnőttek valahol azt szeretnék, hogy csemetéjük könnyen kezelhető legyen.

„Azt viszont kétfélek, hogy a romániai szülők 60 százaléka túlfegyelmezné a gyereket, vagy szorongó gyereket szeretne. Ebben a kérdésben nagyon fontos az árnyalás. Azt tapasztaljuk ugyanis, hogy az

• Román Mónika: „A szülői hitelesség a legfontosabb a gyermeknevelésben.”

Kontroll és demokratizmus a szülő-gyerek viszonyban

A nevelési stílus, amelynek fogalmát Alfred Baldwin pszichológus vezette be a szakirodalomba, a szülő-nevelő által alkalmazott módszerek összessége, egy osztályozási rendszer a családi nevelés vizsgálatára, összehasonlítására. A nevelés empirikus kutatásában és a nevelésről szóló ismeretterjesztő művekben gyakran használják ezt a kategóriát. Azon a feltételezésen alapszik, hogy a nevelési helyzet legfőbb tényezője a szülő-gyerek kapcsolat demokratizmusa, melynek mértékét a tekintélykontroll

mértéke, illetve a nevelés más összetevőivel való kombinációi alakítják ki. A nevelési stílus fogalmát Baldwinnek a negyvenes években végzett vizsgálata vezette be a gyermekpszichológia szakirodalmába. Az általa használt két fő dimenzió a kontroll és a kapcsolat nyíltsága (demokratizmus) volt.

A mintában a kontroll és demokratizmus kapcsolódásai négyféle típust eredményeztek: erős kontroll-demokratikus, gyenge kontroll-demokratikus, erős kontroll-autoritatív és gyenge kontroll-

autoritatív. Az optimális kombináció Baldwin szerint a magas szintű demokratizmus és a magas szintű kontroll, míg a legnegatívabb hatásúnak az erős kontroll és alacsony demokratizmus látszott. A nevelési stílus későbbi kutatásába bekerült a szeretet, a melegség, az elfogadás dimenziója is. Négy nevelési stílust különböztetett meg Ranschburg Jenő elismert magyarországi pszichológus: meleg-engedékeny, meleg-korlátozó, hideg-engedékeny és hideg-korlátozó.

iskolákban a diákok évről évre egyre fegyelmezhetlenebbek és fegyelmezhetlenebbek, és persze a tanárok is azt mondják, hogy engedelmesebb gyerekeket szeretnének tanítani, ettől függetlenül a pedagógus igenis szeretné hallani a gyerekek véleményét” – fogalmazott a szakember. Rámutatott, nagyon nehéz megtalálni az egyensúlyt és azt is, hol húzódik a határ az önállótlan, az önkifejezés és a hatalmas egó között. Nagyon könnyen félreértelmezhető és káros, ha az ember azt mondja, nem szabad a gyereket fegyelmezni, nem szabad korlátozni a véleménynyilvánításban. „A fejlődő egyéniségnek ugyanis nincs még fogalma arról, hogy mi bántó, és mi is a szabad véleménynyilvánítás, és nem tud

szabad véleménynyilvánítás kérdéséhez hogyan viszonyuljon a szülő a legoptimálisabban, hogy nevelési stílusa egyensúlyban maradjon? A szakember úgy vélekedett, fontos odafigyelni többféle modern nevelési irányvonalra, de még fontosabb, hogy szülőként hitelesek legyünk, és azt tegyünk, ami belülről jön.

A szülői hitelesség a legfontosabb

„Hiába hallgatom meg a nyugati trendeket, ha szívem mélyén nem tudok velük egyetérteni. Ha pedig csak azért alkalmazkodom ezekhez, mert ez a divat, akkor nem vagyok hiteles szülőként. Hiszen így nem arra figyelek, hogy mi a gyerek és mi az én igényem, ezt pedig hogyan hangoljuk össze, hanem arra, hogy miként ültessem gyakorlatba a könyvízü tudást vagy nevelési módszert” – fejtette ki a pszichológus.

Mint hangsúlyozta, nyilván legyen nyitott mindenre a szülő, a hagyomány és újítás fonódjon össze a gyereknevelésben, de a leglényegesebb, hogy hiteles legyen, hogy úgymond „párhuzamos legyen önmagával”. „Figyelembe kell venni azt is, hogy minden személyre és családra szabott, és természetesen ahány ház, annyi szokás. A gyereknevelési irányelveket nem jó uniformizálni, mert egyéni szükségleteik vannak a gyerekeknek. Nyilván öröklök a genetikát a szülőktől, de a felnőtt a nevelési módszerével együtt azt is átadja, hogy miként lehet a készséget, tehetséget megfelelő-

en kezelni, felhasználni, értékesíteni és kiteljesíteni” – hívta fel a figyelmet a szakember. Kitért arra is, hogy ajánlatos szem előtt tartani kulturális szokásainkat, a családi genetikával együtt kapott igényeinket, ugyanakkor szelektálni kell, hogy mi az igaz, és mi a hasznos abból, ami az újításokon keresztül érkezik hozzánk. Azzal kapcsolatban, hogy az UNICEF-felmérés szerint a szegény családból származó gyerekek kevesebb figyelmet kapnak szüleiktől, mint tehetősebb társaik, Román Mónika kifejtette, véleménye szerint ez nagyon erős összefüggésben áll a kulturális háttérrel. „A cigány palotákban is ugyanolyan keveset kommunikálnak valószínűleg a szülők a gyerekekkel, mint a kis kunyhókban, mert erre nincsen igény, vagy mert másképp fejezik ki a kötődést. Ha nincsen igénye a szülőnek arra, hogy rendszeresen beszélgessen a gyerekekkel, akkor talán nem is lesz. És ez nem is annyira a rohanó életformától függ – holott ezt is szoktuk emlegetni a kommunikációhiánnyal kapcsolatban – hanem inkább a régóta kialakult szokásrenddel” – fogalmazott a szakember.

• Kinek van igaza? A szakember szerint árnyalni kell a túlfegyelmezettség kérdésében

különbséget tenni a kettő között. Ugyanakkor egyszerűsít az a kifejezés, hogy túlfegyelmezzük a gyerekeinket. A tanügy közelében dolgozom, és azt látom, sok hátránya van a nyugati kultúrából átszívargó nevelési stílusnak, ami azt tartja szem előtt: ne törjük meg a gyermek egóját” – tette hozzá Román Mónika.

Facebookozás és személyes kommunikáció

Felvetésünkre, hogy vajon milyen mértékben erősödik fel a szabad véleménynyilvánítás iránti igény amiatt, hogy a mai gyerekek folyamatosan használják a közösségi oldalakat, ahol mindenki mondja a magáét, a mondanivalókat pedig lájkolják, a szakember úgy fogalmazott, ez inkább az önbizalom alakulására van hatással.

„A Facebook az egyik kommunikációs csatorna, amin keresztül a gyermek visszajelzést kap arra vonatkozóan, hogy amit és ahogyan ő csinál, az mennyire elfogadható, mennyire érvényes a baráti körben. Nem befolyásolja nagymértékben a világháló használata a szabad véleménynyilvánítás iránti igényt, a túl sok facebookozástól a személyközi kapcsolatok sérülnek inkább: elfelejtik vagy nem tanulják meg a gyerekek a személyes kommunikációt, és szociális készségeik lesznek gyengébbek” – fogalmazott. Felmerül a kérdés, hogy az önkifejezés és

KISS JUDIT

Tehetséges gyerekeket ösztönző pedagógusokat tüntetettek ki Mentordíjjal

„Diákjaimnak is szól az elismerés”

Ötödik alkalommal osztotta ki Mentordíjait áprilisban a Mol Románia és A Közösségért Alapítvány. A tíz díjazott között találjuk Dvorácsek Ágoston nagyenyedi fizikatanárt, Nyiri Zoltán szatmárnémeti és Székely Géza kolozsvári képzőművész-tanárt. A tíz díjazottat a 202 jelöltre érkezett 414 jelölés alapján választották ki, ők 8000 lej pénzjutalomban részesültek, és Mentortrófeát kaptak, Ioan Nemțoi

• **Dvorácsek Ágoston:** „Köszönöm azoknak, akik támogatták munkánkat, és bíztak bennünk.”

képzőművész alkotását. Alapítói a Mentordíjjal azokat a nevelőket, tanárokat, edzőket kívánják elismerésben részesíteni, akik ösztönzik a tehetséges gyerekeket, és tudásuk továbbadásával több generáció tehetségeit segítették kiemelkedő eredményekhez, míg ők maguk a háttérben maradtak, munkájuk sem erkölcsileg, sem anyagilag nem kapta meg a megfelelő elismerést.

Dvorácsek Ágoston: köszönet a mellém szegődő diákoknak

„Ez a díj annak a sok munkának az elismerését jelenti, amelyet diákjaimmal együtt végeztünk több mint másfél év-

tized alatt. Együtt kutattunk, rendszereztünk, csiszoltuk a diákdolgozatokat, készítettük a bemutatókat, izgulunk a konferenciákon, örültünk a sikereknek, elkönyveltük a kudarccokat,

• **Nyiri Zoltán:** „Egyénre szabott oktatási módszert kell alkalmazni.”

és nagyon sokat tanultunk. Köszönöm azoknak, akik támogatták munkánkat, és bíztak bennünk, de elsősorban köszönöm a kollégium azon diákjainak, akik mellém szegődtek, és kitartóan végezték munkájukat. A díj nekik is szól!” – mondta Dvorácsek Ágoston az elismerés kapcsán. A nagyenyedi fizikatanár 1952. június 28-án született Marosújváron. Az elemi és a gimnáziumot szülővárosában végezte, majd a kolozsvári Energetikai Szaklíceum diákja volt. 1972-ben érettségizett, és beiratkozott a kolozsvári BBTE Fizika Karára, ahol 1976-ban fizikusi diplomát szerzett. 1976-tól a nagyenyedi Mezőgazdasági Szaklíceum fizika szakos tanára. 1990-ban áthelyezik a Bethlen Gábor Kollégiumba. 2000 szeptemberében megalapítja a Fenichel Sámuel Önképzőkört. Diákjaival számos hazai és magyarországi konferencián és más rendezvényen vett részt, ahol az

által vezetett biológia, környezetvédelem, természetvédelem, fizika, iskolatörténelem vagy néprajz tematikájú dolgozatokat több mint 130 díjjal jutalmazták. Alapító tagja a budapesti székhelyű Kutató Tanárok Országos Szövetségének és a Tehetségpártoló Baráti Körének, kapcsolattartó megbízott a nagyenyedi Bethlen Gábor Alapítvány részéről a magyarországi Nemzeti Tehetségsegítő Tanácsban. A *Természet Világa* folyóirat által meghirdetett diákpályázaton elért eredményekért 2002-ben a budapesti és a New York-i Rotary Club által alapított természettudományi ösztöndíjban részesült, 2000–2015 között tizenötször vette át a legjobb felkészítő tanárokat

• **Székely Géza:** „A megújulásra készítő kíváncsiság ad erőt.”

illető oklevelet. Kedvenc elfoglaltságai közé tartozik a természetjárás, jó ismerője a vadnövényeknek és a gombáknak, amelyeket szívesen fotózik.

Nyiri Zoltán: szeretnék egy kiállítást

Nyiri Zoltán, a szatmárnémeti Aurel Popp Zene- és Képzőművészeti Iskola festészettanára személyre szabott ok-

tatási módszerekkel dolgozik, aminek köszönhetően a tanulóknak alkalmuk nyílik megtanulni meglátni a szépet, és azt bármilyen művészeti eszközzel visszaadni. 1989 után maga választotta a tanári pályát. A titka talán a nyíltsága, és az, hogy nagyon őszintén közeledik a diákokhoz – vallják róla a díj kapcsán készült kisfilmben. Egykori diákjai közül ma sokan sikeres tanárok, képzőművészek.

– Hallottam arról, hogy létezik ez a díj, de nem számítottam rá, hogy én is megkaphatom. Meglepetésként ért, amikor felhívtak a hírrel. Nemes gesztus ez. Nem érzem úgy, hogy méltó lennék rá, én csak végzem a munkám.

– *Ma inkább menekülni szoktak a tanúgyből, művész úr viszont választotta a tanárságot...*

– Vannak jó dolgok a tanügyben, például a tanár-diák viszonyban. A fizetés egy művész esetében nem annyira nyomató, hiszen festünk, néha sikerül értékesíteni. A gyerekek kezelhetőek, sosem volt fegyelmi jellegű problémám. Érzékelné lehet, hogy más a mai gyerekek hozzáállása, mint a húsz évvel ezelőttié, de lehet velük dolgozni. Művészeti iskolában tanítok, itt érdeklődőbbek a gyerekek, hiszen a művészetek miatt választották ezt az iskolát. Kevesebbet olvasnak, van, aki életében nem olvasott egyetlen könyvet sem, ez a fantázia rovására megy. A könyvekben található tájleírások szerint például az olvasónak kell elképzelnie az adott környezetet, ez motiválja, megdolgoztatja a képzelőerőt. Nagyon sok diák ment át a kezünkön – hiszen kollégáimmal együtt tanítottuk őket –, sokukból sikeres művész lett.

– *Milyennek látja a képzőművészeti oktatást?*

– Még ma is az 1989 utáni átmeneti időszakra kidolgozott tanterv szerint dolgozunk a művészeti oktatásban, vagyis gyakorlatilag nincs konkrét tanterv a művészeteknek. Ez túl nagy szabadságot ad, ám szükség lenne bizonyos keretre, ami meghatározná, hogy adott évfolyamon milyen készségeket kellene fejleszteni. Egyénre szabott oktatási módszert kell alkalmazni, mert ahány gyerek, annyi egyéniség, mindenkinek más a látásmódja, sokszor nagy különbségek vannak, mindenkit másként kell rávezetni arra, hogy megértse, meglássa a formát, a szépet, azt a szépet tovább tudja adni az alkotásával. Ez egy nagyon izgalmas

szakma, és nem lehet recepteket felállítani. Szeretem csinálni.

– *Milyen tervei vannak?*

– A díj számomra megtisztelő, lelkesítő. Egy évem van még a nyugdíjazásig, jövőre szeretnék egy kiállítást. Lassabban dolgozom, és folyton adok magamnak haladékokat, de szeretném, ha 2016 novemberében sikerülne megszervezni ezt a kiállítást.

Székely Géza:

a gyerekek az erőforrásom

Székely Géza a másfél évtizede képzőművészeti tagozattal is rendelkező kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum, valamint a Babeş-Bolyai Tudományegyetem pedagógia karának képzőművész-tanára. A tíz éve működő Apáczai-galériában évente 8–10 kiállítást szervez, diákjainak alkotásait a magyarországi testvériskolák kiállítótermeiben is rendszeresen bemutatják, de Kolozsvár galériáiban is számtalan – évente 3–4 – tárlaton szerepelnek, valamint egész sor képzőművészeti pályázaton, ahol sok előkelő elismerést arattak az évek során. Évente kétszer megszervezi az Erdélyi Magyar Művészpedagógusok Egyesületének tárlatait hazai és külföldi művészek alkotásaiból, nyaranta képzőművészeti diákotbort szervez. Művészetpedagógusi munkásságát 2011-ben Budapesten is rangos díjjal jutalmazták: megkapta a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének (MROE) emlékplakettjét, mely kitüntetés erkölcsi értékét növeli, hogy határon túli pedagógusként részesült a magyarországi elismerésben.

– Értettem arról, hogy Mentordíjra jelöltek, a sok jelöltet tekintve mégsem gondoltam, hogy bekerülök a tíz díjazott közé. Amikor a kuratórium elnöke telefonon közölte, hogy Mentordíjban részesültem, lelki szemeim előtt hirtelen lepörgött eseménygazdag tanári pályafutásom több mint harminc éve, amely időszak az eredményei ellenére sem volt „sétágalopp”.

– *A mai gyerekeket kezelhetetleneknek bélyegzik, a tanügyi állapotokat riasztóknak. Mégis már több évtizede tanít...*

– Tanítványaimmal általában sikerült kialakítanom egyfajta munkatársi viszonyt, nemcsak én tanítottam a gyerekeket, de rengeteget tanultam tőlük. Általuk sikerült többek között folytonosan megújulnom. Ők jelentették az erőforrást, hogy átlendüljek

az akadályoztatásokon, értetlenségeken, amely elég gyakran övezi a művészeti nevelés „háza táját”. Bármely pedagógusi elképzelés megvalósításához elengedhetetlen a szülők megnyerése, azok erkölcsi és sok esetben anyagi támogatásának a megszerzése. Hangsúlyozottan így van ez a képzőművészeti nevelés esetében, amely meglehetősen „anyagigényes”, különösen ha változatos műfajokban igyekszünk azt művelni. A tanári munka eredményessége elérhetetlen csapatmunka nélkül. Egyfajta kollegiális, beleérző együttműködést feltételez a különböző szakterületek összehangolása, annál többet a képzőművészeti tagozat létrehozása, az Apáczai-galéria működtetése vagy az Aranyecset Tehetségápoló Műhely tevékenységének felkarolása. Iskolánk arculatának e „színfoltjai” a tantestület és az iskola vezetőségének hathatós támogatása nélkül nem létezhetnének. A Mentordíjban nemcsak a személyes munkám, hanem többek között az Apáczai-líceum munkaközössége ilyen irányú hozzáállásának elismerése is megfogalmazódik.

Küzdeni tudásom, a kitaró munka segített át a tanárkodás akadályain és nehézségein. Önfeladás nélkül, így sikerült megőriznem lelki-szellemi frissességem. Ez az érdeklődő, megújulásra készítő eredendő kíváncsiság adhat a továbbiakban is erőt, hogy az oktató-nevelői munkára felkészültnék tartsam magam... Ez biztosít egyben teret ahhoz, hogy az egymás után sorjázó gyermeknemzedékek nevelése által, évről évre átélhessem gyermekkoromat.

– *Milyennek látja a művészeti oktatás helyzetét?*

– Sajnos legtöbbször csak a szólamok szintjén érvényesül a sokat hangoztatott alkotó gondolkodásra való nevelés imperatívusa. A túlméretezett elméleti tudáshalmaz elsajátításának kényszere mint nehezék üli meg a gyermekek és nevelők viszonyulását egyaránt, megnehezítve a kreatív szellemben való nevelést. Ez a gyakran természetlen szemlélet jellemzi a közoktatást a művészeti neveléshez, ezen belül a képzőművészeti neveléshez való hozzáállását illetően is. Jó volna pedig, hogy végre személyiségformáló jelentőségének megfelelően, kellő hangsúly fektetődjön a művészeti nevelésre!

KEREKES EDIT
FERENCZ CSABA-LEVENTE

Beszélgetés Szentirmai Lászlóval, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökével

„Brutális szemétség, hogy az iskola nem építgeti az egész embert”

Az idei nagyváradi országos drámapedagógiai napok közel másfél száz résztvevője közelebbről is megismerhette Szentirmai Lászlót, az alkalmazott bábjáték magyarországi apostolát, a Magyar Bábjátékos Egyesület

„A mai iskolát már nagyjából hivatalnokok csinálják, akik úgy gondolják, hogy minden rendben van azzal, ha a 17 kiló kréta meg van vásárolva az év elején. Úgy vélik, hogy ezzel kibírják az év végéig, fog menni az iskola. Nem fog menni! Ha a tanár és a diák nem érzi jól magát benne, ez az iskola olyan lesz, mint egy rossz színház.”

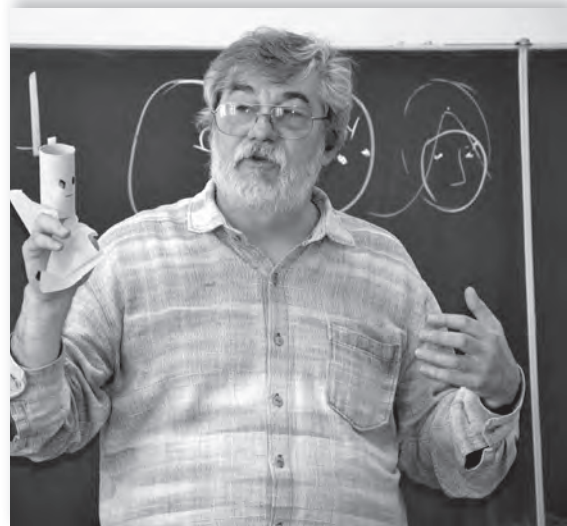
elnökét. Ebben az évben ő volt a nívós program plenáris előadója, majd műhelymunkát is vezetett. Mindezek leírásával hivatásáról és az általa oly nagy rajongással emlegetett bábozásról beszélgettünk.

– Szentirmai Lászlót tájainkon leginkább a *Nevelés kézzel-bájjal* című könyve kapcsán „ismerjük”, személyes életútjáról viszont keveset tudunk...

– Hatéves voltam 1956-ban, amikor háromszáz szovjet tank ment keresztül Mezőcsátan. A polgári hídon átkelve Budapest felé tartottak. Ez nagyon kemény tapasztalat lehetett az életemben, mert azon a héten vagy 250 tankot rajzoltam... Korán kiderült, hogy rajzoló ember vagyok, az iskolában is mindig ezzel tudtam kiugrani a csoportból. Ennek megfelelően animációsfilm-rendező szerettem volna lenni. Pályaválasztásom idején ment a Gusztáv-sorozat meg néhány

jobb rajzfilm a tévében, ezeket nagyon kedveltem. Az egri tanárképző főiskolára Dargay Attila tanácsára jelentkeztem, de a bábfilmes Foky Ottóval is leveleztem. Az egri főiskolán eltöltött négy év meghatározó volt az életemben, bár induláskor animációsfilm-rendező szerettem volna lenni, a nagy tudású professzorok pedagógust faragtak belőlem. Lediplomázva aztán tanári állást kerestem és találtam egy Szikszó melletti kisfaluban, a feleségem ugyanott agrármérnökként helyezkedett el. Ha tehettem, önképzés céljából nyaranként művésztelepekre mentem. Aradi Jenő művészetpedagógus tanította meg nekem, hogy nem elég nézni, látni, sőt láttatni is kell. Őt év után aztán a második diplomámat is megkaptam, a debreceni Kossuth Lajos Egyetemen pedagógia szakos tanári oklevelet szereztem. Ezeknek a papíroknak a birtokában jogot nyertem arra, hogy később tanársegéd lehessenek a sárospataki tanítóképzőben. Ott pedig csőstől jöttek a feladatok az óvodapedagógusok és tanítók nevelése során. Az akkori tanszékvezető az óvodai gyakorlatok vezetésére is beosztott, így hosszú időn át figyelhettem, hogyan rajzol egy kisgyerek. Lassan „megtanultam” a gyereket azontúl, hogy nekem is volt két sajátom otthon. Sokat kell tanulni ahhoz, hogy jól értsük, milyenek ők. A pedagógusjelölt lányok elé sem lehet úgy odaállni, hogy az ember kinyitja a száját, és ők mindent elhisznek neki, vagy hát úgy csinálnak, mintha elhinnék neki, de aztán moznak a fejükben, és olvassák a levelet, amit a Sanyi/Lali/Pali/Feri... írt. Nekem mindig jobbnak kellett lenni, mint annak a levélnek, amelyik a szünetben érkezett... Közben meghalt az a kollégám, aki bábjátékot tanított, és az igazgató egy egyszerű mozdulattal rám mutatott: „Te fogod e’ztán tanítani!” És akkor beíratk engem a Népművelési Intézetbe, ahol a műfajban legnagyobb tornyokkal

találkoztam: Koós Ivánnal, Vízváry Lászlóval, Montágh Imrével, Tömöri Mártával és másokkal – így hát megcsapott a mozdony füstje. Rátaláltam, azaz rám talált a bábművészet. Hamar kiderült számomra, hogy a bábjáték többet rejt, mint amit a közgondolkodás feltételez róla. Olyannyira beindultam, hogy a következő tanfolyamon már én tanítottam olyan szinten, ahol annak idején én tanultam. Aztán – úgy

• Szentirmai László: „Az iskola nem teremti lehetőséget a gyerekek számára azt is végezni, amit egyébként kifejezetten kedvelnek.”

harmenc évvel ezelőtt – egy nemzetközi fesztivált indítottam Sárospatakon. Láttam, hogy az egy-két személyes színházaknak nem volt helyük, és mindenütt elvesztek a nyolcszáz fős színháztermekben. Szerveztem nekik egy fesztivált Makovecz sárospataki építményében, ők pedig a gyönyörű kis galériákban meg pódiumtermekben olyan méretben adhatták elő a dolgaikat, amelyik nekik a legmegfelelőbb volt. Sárospatakon fellépett ember másfél centis bábokkal, ő éppen Brazíliából jött, és jöttek olyanok, akik két és fél – háromméteres bábokkal játszottak kint az utcán. Tizenhárom

alkalommal rendeztük meg (*Puppet in my Pocket* címmel), és én minden egyes darabnak, előadásnak a lényegét bevittam a katedrára. Azt gondoltam, hogy a pedagógus a katedrán ugyanolyan, mint egy egyszemélyes bábjátékos, egy egyszemélyes színház. Ha működik, akkor csend van, mindenki mindent „megvesz”, ám ha nem működik, akkor csinálhat bármit, a kölkök otthagyják. Nem konkrétan, de „kirepülnek a teremből”, és nézhetsz egy csomó üres arcot. Végül a hallgatók egyre többet kérdeztek, és az egész tapasztalategyüttest le kellett írni. Így

nézőközönség a padlóhoz veri magát tőle. Tehát a báboknak biztosan van valami önálló titkos képességük arra, hogy pontosabban megfogalmazzák saját magukat, mint ahogyan a bábos próbálkoznék vele. Aki nézőként nem érzékeli ezt, az nem biztos, hogy mindent érzékel. És a gyerekek teljesen jól viszonyulnak ehhez a világhoz. Amikor elkészítenek egy rajzot, körülvágják a kis papírkát, ráragasztják valamire, és megmozdítják, akkor ők olyanokat tudnak mondani vele, amit nem biztos, hogy elmondanának. Ezt több tantárgynál is ki lehet használni. A má-

tanár letol, mert nem tud megülni a fenekén tíz percig... Vele mindig nagyon sok „baj” van... Pedig az is lehet, hogy csak éppen nagyon kreatív. És az is meglehet, hogy az a 12 dioptriájú szemüveget viselő kislány varrja meg az Otelló ingét, akit soha nem fognak választani a fiúk a körtáncnál, noha kincset érő kezei vannak.

„És kötelező tudni, hogy van tudás, ami nem letölthető. Ez a virtuális világ elemmel és árammal működik, az ember pedig valami mással. Ha jó a pedagógus, el tudja érni, hogy a kölkök bele-szeressenek bármibe, amit ő tud, és azt jól is csinálják. Ilyen módon pedig egymáshoz is közelebb kerülnek.”

született a *Nevelés kézzel-bábbal* kötet.

– Mit tud ez a báb, ami, vagy ahogyan ön használja: aki így megbolondította a tanárt, a leendő tanárt, no meg a gyereket is?

– Ezzel annyi filozófus foglalkozott már, hogy még rágondolni is rossz. De a legrosszabb az, hogy nincs eléggé frappáns válasz, mert itt a lélekről, a lélek mozgásáról van szó. Aki a kezére húzza vagy a kezébe veszi a bábót, az lényegében arra szerződik, hogy ő most átfolytatja magát a figurába. Ha ez nem történik meg, akkor a figura nem fogja tudni azt csinálni, amit kellene. A figurák egyébként is elképesztők, mert hiába gyártjuk le a legpontosabban őket, ők mindig többet és mást is tudnak. Ha egy madzagot nem jó helyre fűrok be, akkor a bábú nem úgy fogja tartani a karját, nem fogja megcsinálni a kívánt mozdulatot, viszont lesz egy nagyon jó mozdulata, amelyet, ha megtalálsz, a

sik dolog az, hogy alkotni, termelni lehet vele, sőt értelme van a melónak. Például szeretnénk tervezni egy meséhez egy háttérteret. Az egyszerű rajztanár azt mondja, hogy csináljunk egy könyvillusztrációt, és hagyja a kölköket két órán keresztül festeni. De ha azt mondjuk nekik, hogy nézzük már meg, hogy jó lesz-e így a díszlet? Ha az előtte levő figura ilyen színű, vajon jól fog látszani minden? Így az egész dolog egy olyan alkotómunkává válik, amelyiken többet kell gondolkodni, mintha csak kirajzólnák magukból azt a képet. És az a kép halott kacatként bekerülhet a szekrénybe, ahonnan 13 hét múlva elővesszük, hogy osztályozzuk, esetleg lepontozzuk. Ám ha az elkészült munkák közül a gyerekekkel választatjuk ki azt, amelyiket valós méretben is elkészítjük, ismét több legyet ütünk egy csapásra. Mert lehet, hogy éppen annak a fiúnak a rajzát szavazzák meg, akit a legtöbb

– Az alkalmazott bábjáték során tehát nem a tanár áll ki valamit szemléltetni a gyerekeknek a bábba, hanem a gyerekek a bábkészítéstől az előadásig az egész folyamat részesei. Ennek van ez az átalakító ereje.

– Igen, és ez az, amit a mai iskola-rendszer a legkevésbé segít. Nálunk legalábbis nagyon vacakul áll ez a dolog. A „jobb agyféltekés” tárgyak – a hozzájuk tartozó képességek fejlesztésével – még mindig a sor végén vannak az iskolázásban. Pedig mekkora szükség lenne ezekre is! Például akkor tudunk befarolni autóval a garázsba anélkül, hogy letörtük volna mindkét tükrünket, mert jó a térérzékelésünk. Ezt alig tudják az emberek. A térérzékelések azért nem jók, mert az ehhez szükséges testen kívüli észlelések, képzeletek és mozgások nem voltak begyakorolva. A világ legnagyobb részében a két lábán táncol, és mindkét lábán futva kézilabdázik, mert ekkor mind a két agyféltekét dolgoztatja. Amikor az iskolában csak tesztlapokat kell kitölteni jobb kézzel, nem fog fejlődni a jobb – a másik – agyféltekénk. És a sok beszéd sem ennek a „néma” agyféltekének a feladata, márpedig mennyit locsog ez a világ! Ilyen módon semmivel sem

segítjük az egész ember nevelését. Ha valaki készít egy szobrot, például egy bábféjet, az már kétkezes munka, ráadásul állandóan kontroll alatt kell tartani a látással, és akkor ez a szent háromszög: az egyik kézfej a másik kézfej meg a saját fej is munkában lesz. Brutális szemétségnak tartom, hogy az iskola nem foglalkoztatja, nem építgeti eléggé az egész embert, mi több: nem teremt lehetőséget a gyerekek számára azt is végezni, amit egyébként kifejezetten kedvelnek.

– A fejlesztés tehát két síkon történik: egyik oldalon az alkotás által, másik oldalon pedig úgy, hogy a gyermek tulajdonképpen saját magát mondhatja ki a bábuval...

– Sőt ez lesz a bábu életre keltésének oka. Közben látják, követik egymás bábjait, és azokat beszélgetik egymással. Ha közönség is van, ők is bevonódnak.

Nyáron szervezünk egy konferenciát, *Gyógyítóbáb* címmel, melynek keretében a bábozás Parkinson-kóros betegekre gyakorolt hatását vizsgáljuk. Merthogy a bábozás képes lassítani, szinte megállítani ezt a folyamatot. Tudjuk, hogy akik ebben a szörnyű betegségben szenvednek, már nem úgy tudják irányítani a végtagjaikat, mint az egészséges emberek, mert az agytól jövő parancs útközben különböző akadályokba ütközik. Ha ezek az emberek bábokkal (marionettfigurákkal) játszanak, először is nem vonják ki magukat a közösségükből, másrészt pedig éppen olyan mozgató feladatokat végeznek, amelyek már romlóban lévő funkciókat működtetnek. Ha ez őket gyógyítja, akkor milyen jó lehet az egészséges emberek számára! Nagyon sajnálatos, hogy nem figyel ilyenekre a mai iskola. Mert a mai iskolát már nagyobbreszt hivatalnokok csinálják, akik úgy gondolják, hogy minden rendben van azzal, ha a 17 kiló kréta megvan vásárolva az év elején. Úgy vélik, hogy ezzel kibírják az év végéig, fog menni az iskola. Nem fog menni! Ha a tanár és a diák nem érzi jól magát benne, ez az iskola olyan lesz, mint egy rossz színház.

– A mai okostelefonos, tablettes gyerek minden bizonnyal nagy kihívás a hivatását komolyan vevő pedagógus számára. Az ilyen elidegenedő világban élő gyerekek ugyanúgy közel vihető a bábhoz,

mint bármely más kor gyermeke? Vagy a gyermek belül mindig ugyanaz?

– A gyermek és szülő ma valójában egy nem igazán befolyásolható páros, mert nem szólhatunk bele az életükbe. A gyerekebe se nagyon, de abba meg végképp nem, hogy a szülő mit csinál a gyerekével. Azt gondolom, hogy ha a szülő nem tudja elérni azt, hogy a gyereke megértse, hogy ezek az eszközök tulajdonképpen csak nagyon nagy kiműveltség után hoznak hasznat, akkor nagy baj van. Ha csupán arra használom az okostelefont, hogy megtudjam, hol gyülekeznek a haverjaim inni, akkor elég furcsa szinten állok, de ha – például – az összes budapesti busz menetrendjét akarom megtudni a telefonomról, akkor már

más a helyzet. Ehhez viszont jegyezzük meg, hogy az ilyenfajta applikációk nem egykönnyen találhatók meg, éppen azért, mert kevesen használják őket. Sok szemetet olvasunk ahelyett, hogy az igazi értékeket látnánk. És kötelező tudni, hogy van tudás, ami nem letölthető. Ez a virtuális világ elemmel és árammal működik, az ember pedig valami mással. Ha jó a pedagógus, el tudja érni, hogy a kölkök beleszeressenek bármibe, amit ő tud, és azt jól is csinálják. Ilyen módon pedig egymáshoz is közelebb kerülnek.

OZSVÁTH JUDIT

Kétszáz éves a bukaresti magyar oktatás

Fennállása 200. évfordulóját ünnepli idén a bukaresti magyar oktatás. Gyökerei azonban ennél is régebbre nyúlnak vissza, úgyhogy enyhe túlzással sokan azt állítják: a román fővárosban hamarabb folyt magyar tanítás,

„Mivel a nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás, az elmúlt negyed évszázad erdélyi érdekvédelmi politikájában a legfőbb prioritásnak számított a diktatúra által szétvert magyar oktatási hálózat helyreállítása.”

mint román. Az Ady Endre Elméleti Líceum magán hordozza a szórványban működő magyar iskolák szinte valamennyi jellemzőjét, ennek ellenére családias hangulatot, minőségi nevelést biztosít a közel háromszáz diák számára. „Állandó tanerő- és létszámhiánnyal viaskodunk, az anyagi nehézségeinkről nem is beszélve: min-

den támogatásért keményen meg kell harcolni. Ennek ellenére optimisták vagyunk” – mondta el Bencze Mihály igazgató az iskola legégetőbb gondjairól. Az évforduló méltó alkalom az ünneplésre, a májusban lezajlott 13. Bukaresti Magyar Napok rendezvény-sorozatát éppen ezért szentelték a jubileumnak. A középiskola vendégváró osztálytermeit vén diákok és egykori pedagógusok töltötték meg, akiknek a tanintézet jelenlegi tanulói kedveskedtek ünnepi műsorral, vasárnap pedig majálissal. De a hét minden napjára jutott történelmi, színházi előadás, tánc-ház. Különösen emlékezetes marad a marosvásárhelyi színinövendékek vendégjátéka, Bródy Sándor *A tanítónő* című darabját ugyanis az Erzsébet Színháznak otthont adó, egykor az Osztrák–Magyar Monarchia tulajdonában álló Duna-palotában vitték színpadra. A tősgyökeresen kívül nagyon sokan élnek ideiglenes jelleggel Bukarestben – például az RMDSZ politikusai –, akik munkaviszonyuktól függetlenül néhány év elteltével visszatérnek Erdélybe. Emiatt az óvodától a 12. osztályig képzést nyújtó Ady-középiskola

tanulóinak száma 273 és 300 között mozog, a diákok 40-50 százaléka pedig vegyes házasságból származik. A 2011-es népszámlálás szerint a magyarok lélekszáma mintegy 3300-ra tehető ugyan az 1,8 milliós városban, a valóságban azonban meghaladja a hatezretet. „Nagy részük rejtőzködő ma-

„Nagy részük rejtőzködő magyar, nem vállalja az identitását, a gyereket román iskolába járattja. Őket igazi művészet visszacsalogatni, sajnos a magyarság egy részével jól megettették az idők folyamán azt a hamis tézist, miszerint jobban érvényesül a gyerek, ha az állam nyelvén tanul.”

gyar, nem vállalja az identitását, a gyereket román iskolába járattja. Őket igazi művészet visszacsalogatni hozzánk, sajnos a magyarság egy részével jól megettették az idők folyamán azt a hamis tézist, miszerint jobban érvényesül a gyerek, ha az állam nyelvén tanul” – méltatlankodik a bukaresti iskolát másfél éve irányító, korábban a brassói és a hétfalusi önálló magyar iskola alapításában érdemeket és tapasztalatokat szerzett, matematikusként és a csángó történelem, művészet kutatójaként ismert direktor. Bencze Mihály elmondja, a következő tanévtől négy óvónőre és két tanítónőre lesz szüksége, akiket Erdélyből kell a fővárosba csalogatni, ehhez azonban szolgálati lakást kell biztosítani számukra. „Bár a szülők helyett nem dönthetnek, igyekszem változtatni a mentalitáson, hiszen az iskola csak akkor fejlődik, ha minden gyereket foglalkoztatunk. Tanintézetünk mára a magyar egyházak, a bukaresti magyar intézmények közös találkozási pontjává vált. Eme küldetését hangsúlyosan vállalnia kell abban a közegben, amely szórványban számít a négyzeten” – vallja Bencze Mihály, a bukaresti Ady Endre Elméleti Líceum igazgatója.

A nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás

Országos tendencia Romániában a magyarság megszerzett jogainak visszaszorítása, de a román társadalomnak és a világnak is tudnia kell, hogy az 1,3 milliós közösséget nem lehet elhallgattatni, jogaitól ismét megfosztani – hangoztatta Markó Béla, az RMDSZ szenátusi frakcióvezetője. A politikus, aki csaknem két évtizedig vezette az RMDSZ-t, az bukaresti magyar oktatásnak szentelt ünnepségsorozat nyitórendezvényén beszélt az anyanyelvű oktatás identitásmegőrző szerepéről. Kifejtette: az európai szemlélet és az amerikai is most „meglehetősen ostoba” az etnikai közösségek kérdésében, hiszen olyan körülmények között nézik el Bukarestnek a magyarság jogainak visszaszorítására tett kísérleteit, amikor a világban számos intő jel figyelmeztet arra, hova vezetnek a megoldatlan etnikai feszültségek. Markó Béla szerint a mostani román kormánynak nincs lehetősége ismét a nyílt állampolitika rangjára emelni

a negyedszázada megbukott „nacionál-kommunista” Ceausescu-rendszer homogenizáló – az etnikai és regionális identitások eltörlését célzó – politikáját, de egy rossz közigazgatási felosztással vagy a nyelvhasználati és oktatási törvények be nem tartásával sokat árthat a magyarságnak. Rámutatott: mivel a nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás, az elmúlt negyed évszázad erdélyi érdekvédelmi politikájában a legfőbb prioritásnak számított a diktatúra által szétvert magyar oktatási hálózat helyreállítása. Mire azonban sikerült elérni, hogy a kerettörvény minden területen lehetővé tegye az anyanyelvű oktatást, és garantálja az intézményi önállóságot, az erdélyi magyarság azal szembesült, hogy az oktatási törvényt vagy az anyanyelv-használati jogszabályt nem tudja érvényesíteni, mert betartásukat sem a kormány, sem a bíróság nem kéri számon.

Játékos tudomány-népszerűsítés egyetemistákkal Kolozsváron

Csodateremtő kísérletszombat

Megtelt az egyetem udvara és emeleti folyosói gyerekekkel, családokkal, felnőttekkel: kísérletszombatot szervezett Kolozsváron a Babeş-Bolyai Tudományegyetem fizika kara és az EmpirX Egyesület azért, hogy ne kelljen tájékozatlanul elhinnünk, hanem értsük is a körülöttünk zajló jelenségeket. A játékos tudomány-népszerűsítés során az egyetemisták a határokat feszegették.

Az első kísérletszombatot 2008-ban szervezték a fizika kar oktatói, majd egy év szünet után 2010-ben létrehozták az EmpirX Egyesületet, innen kezdve ennek égisze alatt futott a rendezvény. Tudomány-népszerűsítő kísérleteikkel több kolozsvári rendezvényen találkozhatunk, ám kísérletszombat évente csak egy van. Mintegy 110 önkéntessel készültek az idén, a körülbelül negyven kísérlethez magyar és román nyelvű magyarázattal is szolgáltak az egyetemisták. Sárközi Zsuzsa egyetemi adjunktus, az egyesület egyik alapítója elmondta: céljuk tudományos játszóházak szervezése, távlati céljuk pedig az állandó tudományos játszóházként-kísérletházként működő csodák palotájának létrehozása Kolozsváron.

– *Miért van szükség arra, hogy a fizikát kivigyük az iskolából?*

– Azért, mert így nem tanulás. Így játék, és minden hamarabb felszívódik az agyba. A gyerekek tudatába, természetes világképébe beépül anélkül, hogy azt hinnék, hogy ez most valami megerőltető dolog. Hallják azt, hogy interferencia, energia, hullám, légköri front, elektromágnes, levitáció, hallják ezeket a szakkifejezéseket, és látják, ami történik, és mindez jobban segíti a megértést. Később, amikor az iskolában tanulják, tantárgyként, már könnyebb lesz.

– *Ezt a fajta oktatási módszert tanítják az egyetemen azoknak, akik tanári pályára készülnek?*

– Remélem, hogy ezekkel a játékos kísérletekkel az egyetemisták is meglátják, hogy így érdekes és vonzó tanítani. Ez nekik is szakmai gyakorlat, hiszen

mindegyiküknek különböző szinteken kell bemutatnia a szakmai kísérletét. Egy elemi osztályosnak másképp kell elmondani, mint egy bácsinak, akiről kiderül, hogy a szakma érdekli. Az iskolaszertárok elég jól felszereltek, de nem mindig van idő mindent megcsinálni a tananyag során. Ami nekünk hiányzik most az egyetemen, az egy demonstrációs labor, ahol az összes olyan kísérleten végigmegy a hallgató, ami a tanórán felhasználható demonstrációs kísérletként, tehát nem mérés zajlik, hogy mennyi a sebesség a lejtőn, hanem kipróbáljuk és megtapasztaljuk, hogy a lejtőn melyik gurul le hamarabb, az üres karika vagy a tele karika. Vannak ugyan eszközeink mindehhez, de nincs egy külön labor.

– *Bár elsősorban gyerekek látogatják a rendezvényt, ez nemcsak nekik szól.*

– Már annyi a tévinformáció, hogy kell azt valahol reklámozni: a tudomány járható út arra, hogy el

tudjam dönteni, mi hazugság, és mi nem. Annyira elfordultak a népek a természettudományoktól, hogy mindent el lehet adni. Szükség van arra, hogy magyarázat legyen nulláról, hogy ha látnak egy jelenséget, akkor azt meg tudják érteni, ne higgyék el csak azért, mert így hallották. Fontos, hogy szeressük a természettudományokat.

– *Az egyesület merész terve a budapestihez hasonló csodák palotája Kolozsváron...*

– A csodák palotája hétvégi program családoknak épp arra, hogy tudományos kultúrát gyűjtsenek. Mi is egy ilyenről álmodozunk, de egyelőre se hely, se humánerőforrás. Gyűjtjük, amit lehet, a berendezéseket, amiket az egyesülettel megveszünk, arra tartogatjuk, hogy ez majd működhessen. Remélem, hogy a kar is fog segíteni. Ha lenne egy állandó hely, ahol a diákjaink tudnának dolgozni fizetésért, nem mennének el pincérnek, hogy fenntartsák magukat

Gyerekek tapasztalatai a fizikai kísérletekről

Anna, 12 éves: – Nagyon tetszett az üveggömb, van benne egy Tesla-tekerces, a közepében lévő fémbígyó elektromos kisüléseket hozott létre. Ezek szabadon mozogtak, de ahogy megfogtam egy neoncsövet és odaközelítettem, meggyúlt a neoncső a kezemben, ez jobban el tudta vezetni az áramot, mint maga az üveg. Még mielőtt kapcsolat létesült volna a neoncső és az üveggömb közt, még azelőtt meggyulladt a neon. Ha hozzáértem a gömbhöz, akkor odagyűltek a kisülések, ez azért van, mert én jobban el tudom vezetni az áramot, mint az üveg.

Ákos, 14 éves: – Egy kisebb mélytányérba fehéren gőzölgő folyékony nitrogént tettek. Voltak még növények is, mondták, hogy ejtsek bele egyet a nitrogénbe, majd halálszam ki egy pálcikával. A növény megfagyott, megkeményedett, szét lehetett törni szilánkokra. Gumicsövet is be-

letettünk, az is eltört. Pici lyukat ütöttünk a pingponglabdára, betettük a nitrogénbe, hagytuk jól lehűlni, kihalásztuk, letettük az asztalra úgy, hogy a lyuk pont oldalt legyen. Ahogy melegedett, elkezdett forogni a pingponglabda. Amíg a nitrogénben volt, összement benne a levegő, és ahogy felmelegedett, kitágult, így a labda kifújta magából a levegőt, ezért forgott. Felfújt lufit is óvatosan rátettünk a nitrogénre, nyomogattuk, egy idő után éreztük, hogy megy össze. Meg volt kötve, nem szökhetett ki belőle a levegő. Utána kivettük a nitrogénből, és akkor elkezdett fehéren párologni, egyre nőtt a lufi, olyan hatása volt, mint a recsegő jégnek. Darabosan kezdett felfújódni, és végül annyira meggyengült, hogy elpukkant, de egy másik lufival tökéletesen működött: amikor felmelegedett, visszanyerte az eredeti nagyságát. Az is megfigyelhető volt, ahol egyszer megfagyott, ott halványabb lett a színe.

Kolozsváron, hanem ilyen munkát vállalnának. Talán a városnak is jobb volna, ha lenne egy ilyen állandó hely.

Míg Zsuzsával beszélgetünk, a folyosón, az udvaron nem szűnik az élénk érdeklődés. Aki mindent alaposan szemügyre venne, annak nem árt bizony már nyitáskor ott lenni, talán még így sem fér bele az öt órába minden, a hologramos optikai előadás is. A másodéves Gere István „semmisségekből” épített rádióját magyarázza nagy lelkesedéssel, az itthoni „igazi” beszélő doboz hangja sem lehetne tisztább. Az elsőéves Árpád állandó mágnesekkel és elektromágnesekkel mutatja be a levitációt, csak úgy sugárzik

róla, mennyire érdekli mindez, bár csak jövőre fogja tanulni. Az egyik legnépszerűbb kísérlet persze a robbanós, az ifjú fizikusok is feszegetik a határokat, az előírt másfeles helyett kétliteres műanyag palackba tömködik a kristályokat, akkor vajon mekkorát szól?

A héliumos palackoknál záróra előtt elfogytak a lufik. A srácok többször is sorbaálltak újratölteni. Tízévesek mesélték egymásnak, hogy elszédültek, sőt egyikük azt állította, el is ájult, annyi héliumot szippantott, pedig mondták, hogy nem szabad. De mikor olyan vicces a rajzfilmesre vékonyodó hang! Legalább ennyire király volt az is, amikor lángra

lobbantották a titkos anyaggal befújt kezüket, hajukat, és persze, az égéstől senki sem sérült meg. Három órakor még nemigen akaródzik távozni. A diákok pakolgatják az eszközeiket. Lassan a kijárat felé araszolgatunk. A füstgép sajnos elromlott, nem eregethettünk szabályos karikákat, de így legalább páratlan fináléban lesz részünk, amikor az egyetem főlépcsőjének tetejéről leöntik az egész napra előkészített „füstöt”... Függöny!

KEREKES EDIT

FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Beszélgetés Vargancsik Iringóval,
a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával

Művészeti eszközök létjogosultsága az oktatásban

A művészet eszközeinek az oktatásban való felhasználásáról, a kreativitás iskolai fejlesztéséről, a rajz-, a zenei és a vizuális oktatás fontosságáról, az esztétikai nevelésről folytak az előadások, majd kommunikációt elősegítő gyakorlatokkal ismerkedtek a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanárképző intézete által ebben a témakörben első alkalommal megszervezett konferencia résztvevői április végén. A témáról Vargancsik Iringóval, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával beszélgettünk.

– Milyen igénynek eleget téve jött létre a konferencia?

– Az egyetem rendezvénye volt, párhuzamosan folytak az előadások és a műhelyek román, illetve magyar nyelven. A tanárképző intézeten belül dolgozik négy kolléga, két pszichológus és két pedagógus, két román és két magyar szakember. Azért gondoltunk erre a témára, mert nagyon nehezen találhatunk gyakorlatozóhelyet a diákoknak, akiknek pedagógiai gyakorlatra kell szert tenniük ahhoz, hogy oklevelet kaphassanak a tanárképző intézettől. Az a tapasztalat, hogy eléggé másodrangú tantárgyként kezelik már az általános iskolában is a művészeti tantárgyakat, a zenét, rajzot, festészetet, de aztán fennebb még inkább. Más nincs is jóformán, nagyon ritka a drámakör az iskolán belül, vagy az olyan művészeti ágak, ahol egy kicsit ki tudnának bontakozni a fiatalok. Miközben minden kutatás azt támasztja alá, hogy mennyire fontos ez, és egyre fontosabb a jövőnket figyelve, mert nem tudjuk, mit hoz a jövő. Azt mondja például egy amerikai professzor, hogy a mai óvodáskorúak majdani munkahelyének 65 százaléka olyasmira lesz, amiről mi most nem is tudjuk, mi az. Tehát nem tudjuk azt megmondani, hogy milyen munkaterületeken kell majd elhelyezkedniük

a mai fiataloknak. És ha erre gondolkunk, nagyon szükséges a kreatív, a divergens gondolkodás, miközben mi az iskolában pont azt sulykoljuk, hogy csak az egyinyárú gondolkodás a helyes.

„Lényeges, hogy teret adjunk a kreativitás kibontakozásának, és hogyha arra gondolunk, hogy a gyerekeink több mint nyolc órát az iskolában töltenek, akkor az iskola is egy színtere kellene legyen annak, hogy a kreativitásuk kibontakozzon – minden korban, nemcsak kiskorban.”

– Kik azok, akik hangsúlyt fektetnek a művészetekre is az oktatásban? Elmondható, hogy elterjedőben van ez a fajta nevelés?

– Ez a konferencia a Babeş-Bolyai Tudományegyetem kihelyezett pedagógusképző szakával együttműködésben jött létre. onnan is jöttek dolgozatokkal a leendő óv- és tanítónők, az ott tanító tanárok. Ez azért is érdekes, mert óvodában és kisiskolás korban elég gyakran nyúlnak a művészeti elemekhez, és nagyon sok ügyes tanítónő van, aki furulyával tanítja például – nemcsak a zenét, de a ritmikus gyakorlatokat is. Egy csomó olyan elemet tartalmaz mindenféle művészeti oktatás, ami nagyon fontos az olvasáshoz, az íráshoz, a zene például a koncentrációs képességet fejleszti, tehát nemcsak az esztétikai részéről beszélünk. Olyan összetett dolgok vannak, amelyekre nagyon jó,

ha odafigyelünk. Én úgy látom, hogy ez eléggé kivész az elemi után, tehát, amikor kikerülnek a tanító néni szárnyai alól, akkor minden tanár a saját tantárgyát helyezi középpontba, azon belül próbál tanítani, szigorúan betartva a határokat, miközben a jövő az interdiszciplinaritásé. Nem lehet egy síkon megmaradni, sok mindenhez kell tudni érteni, a multitasking a kulcsszava a jövőnek és már a jelennek is. Tehát hiába próbálunk mi nagyon egy síkon nevelni gyerekeket, mert nem fog bevélni hosszú távon, ezt kellene egy kicsit megváltoztatni.

– Például egy ilyen konferencia képes-e változást hozni, hogy az ötödik osztályt megkezdő gyerekeknél ne szakadjon meg a művészetek iránti nyitottság, fogékonyság?

– Ezért is volt nyitott a konferencia, részt vehetett bárki, attól eltekintve, hogy tudományos diákköri konferencia volt, elsősorban diákoknak szólt, de részt vettek tanítók, tanárok is. Nem kell itt nagyon magasröptű dolgokra gondolni. Például Scott, a skót előadó a konferencia végén elmondta, hogy ő hátrányos helyzetű, nagyon lepukkant edinburgh-i negyedekben dolgozik gyerekekkel, és egy lehetőség számukra a színház, hogy a hangjukat hallassák. Ő csak erre építi az egész színházi munkáját, tehát nem Shakespeare-t jelenítik meg, hanem aktuális problémákat, amikben magukra találhatnak ezek a fiatalok, és végre ki tudják mondani azt, hogy mi is foglalkoztatja őket, mi bántja esetleg őket, miért lázadnak. És ezáltal érthetővé válnak a szükségleteik.

– A kreativitás fejlesztésének lehetőségei az iskolai oktatásban – ez volt az ön előadásának témája. Meséljen erről!

– Az előadások néhány főbb aspektust világítottak meg, merthogy nem volt olyan keret, ahol tudományos

kutatásokat lehetett volna bemutatni. Az előadásomban viszont megjelentek kutatási eredmények is. Például beszéltem arról, hogy az utóbbi években a kreativitást már egyáltalán nem egy síkon határozzák meg, mint ahogy azt a 90-es években tették, hanem az kerül előtérbe, hogy nem elég, hogy meglegyen a kreativitás magja az egyénben, rendkívül fontos a környezete is. Tehát lényeges, hogy teret adjunk a kreativitás kibontakozásának, és hogyha arra gondolunk, hogy a gyerekeink több mint nyolc órát az iskolában töltenek, akkor az iskola is egy színtere kellene legyen annak, hogy a kreativitásuk kibontakozzon – minden korban, nemcsak kiskorban. És ennek különböző ágai vannak: nemcsak a művészetek irányából lehet megközelíteni. Az is fontos, hogy egy tanár mit tehet azért, hogy a gyerekek kreatívabbak legyenek? A tanár próbáljon kicsit leszállni arról a magas pódiumról, amit a megszokás még mindig életben tart, lépjen ki ebből a komfortzónából, és engedje meg a diákoknak, hogy hibázhassanak, tanuljanak ezekből a hibákból. Az

„Ha azt sulykoljuk bele, hogy az van, amit én mondom, és ti csendben ültök a padban, akkor hogyan várhatjuk el, hogy később elmondhassák a véleményüket? Nagyon sokan vannak, akik meg se mernek szólalni, egy egyszerű kis üzenetet nem tudnak, nem mernek önmaguktól megfogalmazni.”

a tapasztalat, hogy minél több évig tanul valaki, annál inkább kiirtják a kreativitás magját is a gyerekből. Ezt azzal lehetne ellensúlyozni, hogy behozzuk azt a tudást, amit ők tudnak. Például folyamatosan arra koncentrálnunk, hogy csak a tankönyv és csak a tanár a tudás atyja, miközben, ha csak arra gondolunk, hogy az okostelefonon a diákok mennyi információra tudnak szert tenni ott az órán, akkor egyből elvesz a tanár hite, ha nincsen

ilyen téren felkészülve. Most ott van a kezünkben minden információ, online könyvtárakat tudunk megnézni, azt kellene megtanítani a diákoknak, hogy hogyan használják ezt, el kellene egy kicsit térni attól, hogy én tudom, az általam összeszedett anyagok alapján azt az információt és kész. Végre el kellene kezdeni kilépni abból, hogy van egy tankönyv, van egy tanterv, és ennyi.

– *Az önálló beszéd képességét hiányolom a fiatalok esetében, ez derül ki, miközben beszélgetek, interjúzom. Mintha az iskola nem készítene erre fel...*

– A szerteágazó gondolkodás is hiányzik. Mindig voltak olyan tanárok, akik ezt támogatták, nekem is volt olyan tanárom. Kozma Bélától hallottam azt mindig, hogy ne hogy azt higgyétek, hogy amit én mondom, az úgy van – pedig mekkora tudás volt az övé. Tehát sokkal hitelesebb, ha egy tanár azt tudja mondani: neked is igazad van, miközben lehet, hogy csak egy részletéből készültél az anyagnak. Ha a gyerekek megtapasztalják, hogy nekik is lehet igazuk, vagy a tanár megvilágítja több szempontból is, miért nem az a teljes igazság, amit ő lát, a gyerek megérti, hol helyezkedik ő el. Ha azt sulykoljuk bele, hogy az van, amit én mondom, és ti csendben ültök a padban, akkor hogyan várhatjuk el, hogy később elmondhassák a véleményüket? Nagyon sokan vannak, akik meg se mernek szólalni, egy egyszerű kis üzenetet nem tudnak, nem mernek önmaguktól megfogalmazni.

– *Összesítve a konferenciát, mi a pozitív hozadéka?*

– Akik pedagógusként, tanítóként, vagy óvónóként beceppentek, nagyon érdeklődtek olyan mesteri tanulmányok iránt, amelyek a művészetekkel kapcsolatosak. Mert a művészeti egyetem több alkalmazott ágban is hirdet ilyen lehetőséget. Jó, ha például egy tanár jártasabb lesz a drámban vagy a bábszínészetben, akkor máris több eszköze van, hogy olyan teret kreáljon a gyerekeknek, hogy kibontakozzanak, az önértékelésük fejlődjön, a hangjukat tudják hallatni. Az is lényeges, hogy a pedagóguson keresztül az iskolarendszer is változon. Ami nekünk fontos volt, hogy sok tanárképzős diák érdeklődött. Érdekes

volt a műhely is, mivel mesteri fokon tanuló színészek, nekik is érdekes élmény volt, hogy ugyanúgy lehet működtetni tanárként dolgozó emberekkel is ezeket a módszereket, mint diákokkal vagy gyerekcsoportokkal. Ennek a fajta nyitásnak és a módszerek átszarmaztatásának azért is lehetnek jótékony hatásai, mert arra kellene törekedni, hogy minél interdiszciplinárisabb legyen. Épp a dolgozatomra készülve olvastam. valamit és azt mondta az egyik kutató, hogy felmérték: az iskolások legnagyobb része a szünetekre emlékszik, ami azt jelenti, hogy ott történik a legtöbb emlékeze-

• Vargancsik Iringó a kreativitás fejlesztéséről tartott előadást

tes dolog. Miközben a tanárok úgy mond a lelküket kiteszik, hogy valamit átadjanak, és mégsem sikerül. Sokkal fontosabb az interakció.

– *Lesz a konferenciának folytatása?*

– Egyelőre arra gondoltunk, hogy éves rendszerességgel szeretnénk ezt megtartani. Apróbb műhelyeket még nem terveztünk, de valószínűleg jövőtől lesz nyári egyetem formájában hosszabb modul. Ha legalább egy három-négy napos vagy egyhetes nyári műhelyszerűség a drámát, a zenét, a táncot összeköti, hatásosabb lenne akár arra is, hogy egy szemléletet megváltoztasson, be tudja iktatni az eszköztárába.

ANTAL ERIKA

Egyén és labda kapcsolatáról beszélt a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub alapítója

Így neveli a foci a gyereket

Úgy van felépítve az edzés, hogy a gyerekek nagyrészt azt érzékelik belőle, hogy nagyon sokat játszanak, ez pedig főleg az labdás gyakorlatoknál egyértelmű – avatott be a labdaugrás oktatásának kulisszatitkaiba Könczei Soma, a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub alapítója. Minderről saját szemével is meggyőződhet az ember, elég végigülni bármelyik edzést. Olyan elképesztő gyakorlatokat mutatnak be játszi könnyedséggel a gyerekek, amelyek a felnőttek is simán becsületükre válna. Persze csak akkor, ha végre tudnák hajtani. Mint Könczei Soma kifejtette: az óvodásoknál a képzés az egyén és a

és vezetni is tudja a labdát. Ezek nagyon nagy dolgok” – magyarázta az edző. Mint részletezte, az iskolásoktól elvárják, hogy tudjanak összekötni egy-két passzt, a fejlődés pedig érzékelhető, hiszen a tanultak egy év múlva visszaköszönnék a pályán, míg egy évvel korábban még sokkal esetlenebbül alakultak ki az akciók. Mindennek egyébként a szülők is szemtanúi lehetnek a Dribli évszázó családi rendezvényén, amelyet immár hagyományosan Tordaszentlászlón szerveznek meg.

Az elmúlt idény tordaszentlászlói idényszázó rendezvényét például kellemes családi légkör jellemezte. A Kolozsváron és Bánffyahunyadon edződő gyerekek végre megmutathatták a szülőknek, hogy mi mindent tanultak, a szülők pedig barátságos mérkőzést játszottak a Dribli stábjá ellen. Egyikük elárulta: mindenképp érdemes edzésre járni a gyereket, hiszen fizikailag is fejlődnek, és „tanulnak egy kis rendet” is. Jó volt nézni, ahogy a kis srácok négy a négy elleni fociban szabályos gyémántalakzatot vettek fel, ezzel is jelezve, nemcsak úgy, összevissza rúgják a labdát, hanem igyekeznek szervezeten, csapatként játszani.

A gyerekfociklub elsősorban tömegsporttal foglalkozik. Minden gyereket szívesen látnak, nemcsak a nagyon tehetségeseket, hanem a hiperaktív, figyelemhiányos és túlsúlyos gyerekeket is várják, és szívesen segítenek nekik, sőt büszkéik is rá, hogy több ízben sikerrel jártak ezen a téren. A sportolás mellett a gyerekek egészséges életmódja sem elhanyagolható tényező. Ugyanakkor törekednek arra, hogy minél több kislánnyal is megszeretessék a futballt. „Nagyon nehéz lebontani azt a sztereotípiát, hogy a foci a fiúk sportja. A lányoknál egyébként az is a gond, hogy más sportágat sem nagyon választanak, sokkal kevesebben sportolnak rendszeresen, mint a fiúk. Pedig nekik is épp olyan fontos – különösen ebben a zsenge korban – hogy mozogjanak” – szögezte le Könczei Soma. Hozzáfűzte, Kolozsvárnak hiába van sokszoros bajnok női csapata, mégis nagyon nehéz rávenni a lányos szülőket, hogy focizni vigyék a gyereket.

Életpálya: a Driblitől a Videotonig

A tömegsport mellett ugyanakkor a legügyesebb gyerekek számára versenycsoporthoz is működtet a Dribli. Elsősorban a tehetség alapján válogatják ki a legügyesebb gyereket, de rengeteg más tényező is befolyásolja a döntést. „A gyerekeknek is vállalniuk kell a feltételeket, a kitartás és akaraterő is rengeteget számít, de sok múlik a szülőkön is. Mert nem mindig, hogy kinek mi a fontos. Van, aki azt mondja, hogy neki az a fontos, hogy mozogjon, sportoljon a gyerek, de nem feltétlenül akar komolyabban foglalkozni ezzel” – mutatott rá a válogatás bonyolultságára Könczei Soma. Tavaly hatalmas előrelépés következett be a klub életében azzal, hogy év végén megállapodást kötöttek a Puskás Akadémiával és a Székely Labdarúgó-akadémiával, ennek köszönhetően ugyanis karrierlehetőséget is tudnak biztosítani a gyerekek számára. Így akár a friss magyar bajnok Videotonba is eljuthatnak az erdélyi fiatalok.

„Ennek köszönhetően felkerültünk a futball térképre, hiszen komoly szakmai program áll mögöttünk. Ez elismerése a mi munkánknak, gondolom, akárki vel nem állnak le” – értékelte a tréner. Hozzáfűzte, ez azért is jelentős eredmény, mert a klub alapításának legelső évét folyamatos bővülés jellemezte, azóta azonban egyfajta stagnálás következett be.

Kérdésünkre elmondta, az akadémiaiakkal kötött megállapodással kapcsolatban elsősorban a versenycsoporthoz járó gyerekek szülei adtak hangot az elégedettségüknek, ugyanakkor a tömegsportcsoporthoz is érezhető, hogy van jó felszerelés, jobb lett az infrastruktúra. „Kaptunk egy csomó labdát, a kiemelt csoportot felöltöztettük: kaptak mezt, nadrágot, sportszárat. No meg anyagilag is támogatnak, a költségvetés egy részét ebből tudjuk biztosítani. Ez jelentős könnyebbséget jelent, hiszen ha akadnak is befolytatózó költségvetési lyukak – amelyeket szponzorok, támogatók segítségével oldunk meg – van egy stabil alapunk, amire számíthatunk, a klub anyagi biztonság-érzetét növeli az akadémiai támogatása” – részletezte lapunknak Könczei Soma.

• Könczei Soma: „elsődleges szempont, hogy az edzők mellett hogy jó szakemberek, jó pedagógusok is legyenek.”

labda kapcsolatáról szól, az első-második osztályosoknál már két ember és a labda kapcsolatáról – azaz elvárás, hogy tudjanak passzolni –, a legnagyobbaknak, a harmadikosoknak-negyedikeseknek pedig már térben kell tudniuk gondolkodni.

Mindenképp érdemes edzésre járni a gyereket

„Az óvodások nem tudnak még úgy passzolni, mint az iskolások, hiszen még nem látnak úgy térben, ezért tőlük inkább cseleket láttunk. Ez persze nem baj, hiszen az ő életkori sajátosságuk, hogy amerre állnak, arra rúgják a labdát, ehhez képest van most köztük olyan, aki megállítja a labdát, megcsinálja a cselet,

Mint kifejtette: a Dribli bővítését egyébként is tervezték, ugyanakkor az elvárás is volt az akadémiák részéről, hogy érjék el a 200 főt, ez pedig sikerült is annak köszönhetően, hogy Nagykárolyban is elindult a Dribli.

Jó pedagógus legyen az edző

Noha a tehetséggutató program elsősorban a Dribli versenycsoportját érinti, a többi gyerek számára sincs veszve semmi, mert ők is nagyon komoly képzést kapnak, később átkerülhetnek innen is a versenycsoportba. Könczei kifejtette, az átvjárástól azért van szükség, mert a gyerekek nem egyenletesen fejlődnek. Sok csapat úgy jár el, hogy meghirdetnek egy toborzót, kiválasztanak egy 18-25 fős keretet, de aki ott nem felel meg, azt nem veszik be. „Ezzel a módszerrel az gond, hogy a gyerekek nem azonos ütemben fejlődnek. Könnyen megtörténhet ugyanis, hogy két év múlva kiderül: a kiválasztott húszfős keretnek fele nagyon gyenge játékosokból áll, miközben azokról gyerekekről, akiket elutasítottak, pár év múlva kiderülhet, hogy nagyon jók” – magyarázta a tréner.

A klub, amely Kolozsvár és Bánffyhunyad mellett már Nagykárolyban is megvetette a lábát, folyamatosan bővül. Könczei Soma ugyanakkor azt is elmondta, a bővítés során az új stábtagnak felvételekor az volt az elsődleges szempont, hogy az edzők, amellyel hogy jó szakemberek, jó pedagógusok is legyenek. „Általában sok klub ott hibázik, hogy erre nem figyel oda. A képzésnek mindig a korosztálynak megfelelő kell lennie. Ez a legfontosabb, így lehet eredményt elérni. Olyan edzőre van szükség, aki érti és tökéletesen beszéli az adott korosztály nyelvét. Ez az első és legfontosabb, ezután jönnek a szakmai követelmények” – fejtette ki Könczei Soma.

Hozzáfűzte, most már két kiemelt csoportjuk van: a 2007-es születésű gyerekek is odanőttek már, hogy közülük is ki lehetett választani egy kiemelt csoportot.

Rúgják a labdát a lányok is

Emellett az is jelentős változás, hogy ezúttal már jóval több gyerek közül válogathattak. Mint részletezte, a 2004-ben és 2005-ben született korosztályok esetében az akkor frissen megalakult gyerekfociklubnak nem volt túl sok válogatási lehetősége, így a két korosztályt összevonták, így játszanak a bajnokságban. „Húsz gyerekből 12-t kiválasztani nem számít válogatásnak” – magya-

rázta. „Ami nagyon fontos, hogy végre megjelentek a lányok. Az elmúlt években is volt egy-két kislányunk, de mostanra – bár még mindig messze vagyunk a céltól – már legalább minden csoportban foci-

edzést, noha rengeteg a magyar tannyelvű óvoda és iskola a városban. A Driblit egyébként 2011-ben alapította Könczei Soma. Mint részletezte, 19 évet élt Budapesten, 2007-ben került a magyar

zik egy-egy kislány. Az áttörés még várat magára, de a tény, hogy elmozdultunk a holtpontról, az mindenképp siker” – mutatott rá a tréner. Ami a gyerekek jövőjét illeti, úgy nyilatkozott: „futballklub vagyunk, ezért reméljük, egyre jobb futballisták lesznek, de aki más sportágat választ később, ő is rendelkezni fog azzal az koordinációs alapkészséggel, amely nagyban segíti. Nem beszélve arról, hogy az oktatás más területeire, így például a gondolkodás gyorsaságára is hihetetlen hatással van” – fejtette ki a tréner.

Hiánypótló

magyar nyelvű focioktatás

A Dribli ugyanakkor a magyar nyelvű focioktatás terén is hiánypótló feladatot tölt be ugyanis, Közép-Erdélybe és a Partiumban is csak román nyelvű futballiskolák működtek eddig. Fodor Attila, a Dribli nagykárolyi edzője például arról számolt be, hogy Szatmárnémetiben is hasonló a helyzet mint Kolozsváron, sehol nem tartanak magyar nyelven

főváros legnagyobb utánpótlás-egyesületéhez, a Baráti Bórlabda FC-hez.

„Itt nagyon jó edzőkollégákkal dolgoztam, akiktől rengeteget lehet tanulni. Nagyon jó volt a program, amit kidolgozott az egyesület, Somodi Lászlótól, az egyesület vezetőjétől és Handó László edzőkollégámtól nagyon sokat tudtam tanulni. Öt év múlva elgondolkodtam a váltáson, hogy hazaköltözöm, és ehhez jött ráadásaként, hogy Kolozsváron nem volt olyan egyesület, ahol magyar nyelven folynának az edzések. Igaz, van vagy tíz futballklub a kincses városban a két első osztályú csapaton kívül, de mindenütt román nyelven zajlanak az edzések. Innen jött az ötlet, hogy alapítsam meg ezt az egyesületet, így 2011-ben létrejött a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub” – mesélte el Könczei.

KISS ELŐD GERGELY

Otthontanulás: alternatíva vagy lehetőség?

Mostanság alig akad ember, aki ne tudna valami rosszat mondani a folyton reformálódó tanügyi rendszerről. Sőt úgy tűnik, a hagyományos oktatási rendszer alternatívái – a Waldorf- és Step by step módszerű iskolák – sem váltották be a várt mértékben a hozzájuk fűzött reményeket. Egyre növekszik viszont azoknak a szülőknek a száma, akik egyszerűen kézbe veszik az irányítást, ténylegesen felvállalják gyerekük oktatásáért a felelősséget, és úgynevezett otthoni oktatás keretében szervezik meg gyermekeik tanítását/taníttatását. Az otthon oktató szülők egyesületbe tömörültek, és a Romániai Otthon Oktatók Egyesülete időről időre konferenciák, illetve különféle egyéb rendezvények keretében segíti őket információkkal, tananyaggal.

tájékoztatni az előnyeiről, de a nehézségeiről is, illetve a továbbtanulási lehetőségeket is vázoljuk” – hangoztatta rövid üdvözlőbeszédében az egyesület elnöke. Mindjárt a bevezetőben hangsúlyozta, hogy nem céljuk követőket toborozni, hiszen az otthon oktatás nagyon komoly és felelős szülői hozzáállást igényel, enélkül nem lehet eredményt elérni, és akár balul is elsülhet. „Nem mindenkinél válik be, és nem ajánljuk mindenkinek, ez csupán egy lehetőség, amit mi jónak látunk” – szögezte le Curcubet. Felhívta a figyelmet arra is, hogy nagy hibát követ el az a szülő, akit csupán a közoktatásból való kiábrándultsága, kellemetlen tapasztalatai késztetnek arra a döntésre, hogy gyermekét „kivegye a rendszerből”, és

nincs összhang az anya és az apa közt, szintén nem javallott az otthon oktatás. Ugyanakkor nehézséget okozhat a román törvénykezés és a környezetükben lévő rosszindulatú emberek is, akik folyton feljelentik az otthon oktatókat, illetve a bürokraták, akiket folyton emlékeztetni kell az alapvető emberi jogokra. A román törvénykezés ugyanis nem engedélyezi az otthon oktatást a román rendszerben, noha törvényileg biztosítja a szülő azon jogát,

„Nem céljuk követőket toborozni, hiszen az otthon oktatás nagyon komoly és felelős szülői hozzáállást igényel, enélkül nem lehet eredményt elérni, és akár balul is elsülhet. Nem mindenkinél válik be, és nem ajánljuk mindenkinek.”

• Székelyudvarhelyen szerveztek konferenciát az otthontanulás témájában

Utóbb Székelyudvarhelyen szerveztek ilyen konferenciát.

Nem mindenkinél válik be

Közel ötven érdeklődő vett részt Székelyudvarhelyen a Református Presbiteriánus Gyülekezet lelkészi hivatalában szervezett otthon oktatók konferenciáján, többségük gyakorló szülő volt, de akadt köztük fiatal, gyermekeketlen vagy éppenséggel nagymama korú érdeklődő is, sőt kíváncsiskodó pedagógus is. Az érkezőket házigazdaként Curcubet Gábor lelkész, a Romániai Otthon Oktatók Egyesületének elnöke köszöntötte, vázolta a konferencia célkitűzéseit, illetve bemutatva az előadókat is. „Célunk megismertetni az érdeklődőkkel az otthon oktatást,

otthon oktatni. Kifejtette, az otthon oktatásnak számos előnye van ugyan, az egyesület, illetve az otthon oktatásban jártas szülői közösség segíti a kezdő otthon oktatókat vagy éppenséggel a döntés előtt állókat, de mindez nem helyettesíti a felelős szülői hozzáállást. „Tájékoztatunk a törvénykezésről, tananyagot tudunk biztosítani, a továbbtanulási lehetőségeket ismertetjük, illetve információt cserélünk, de nem vállalunk felelősséget a komolytalan szülőkért” – hangsúlyozta Curcubet. Elmondta, hogy a komolytalan szülői hozzáállás mellett buktatója lehet az otthon oktatásnak a rossz szülő-gyermek viszony – ha a szülő türelmetlen, kiabál a gyerekekkel –, de meghatározó a két szülő közti kapcsolat is, ha például

hogyan eldönthesse, gyereke milyen oktatásban vegyen részt. „Ha fel tudunk mutatni egy igazolást akár amerikai, de akár magyarországi rendszerből, hogy gyerekünk otthoni oktatásban vesz részt, rögtön jogszerűvé válik az egész” – mutatott rá arra a kiskapura, amit a román törvénykezés hagy az otthon oktatók számára. A Romániai Otthon Oktatók Egyesületének elnöke arra is rámutatott, hogy az otthon oktatással kapcsolatban számos téves információ kering, ami részben a felszínesen elkészített tévériportokból adódik. „Ezekben a filmekben rendszerint bemutatnak egy családot, amelyben a gyereket otthon oktatják, aztán jön egy pszichológus, és elmagyarázza, szociális szempontból, milyen káros hatással van ez a gyerek fejlődésére” – részletezte Curcubet. Kifejtette, hogy tapasztalata szerint gyerekei – akik otthoni oktatásban részesültek – egyáltalán nem kerültek hátrányos helyzetbe az iskolában tanuló társaikhoz képest, rengeteg barátjuk van, sportolnak, igen széles az érdeklődési körük, és számos csoportos tevékenységben is részt vesznek.

„Véleményem szerint nem követ el hibát az, aki nem „dobja oda” kétévesen a gyereket a rendszernek, egy 18 éves fiatal már többé-kevésbé eligazodik a világban, és olyan kommunikációs készséggel rendelkezik, ami előnyére válhat a közoktatásos rendszerben tanuló társaihoz képest” – szögezte le Curcubet. Úgy véli, a közoktatásos rendszerben a tantárgyak órákra tagolása hátrány, mivel a gyerek így nem láthatja át egyben az egész tananyagot. „Ebben a rendszerben mindig szüksége van a gyerekeknek arra, hogy mondja már meg valaki, mit kell csinálni” – vélekedett az elnök. Kifejtette, szerinte azért éri meg az államnak fenntartani a „porosz rendszert”, mert nincs szüksége önállóan gondolkodó, kreatív polgárookra.

Érvek az otthon oktatás mellett

A kolozsvári Szász Attila, egy másik előadó az otthon oktatás mellett szóló érveit osztotta meg hallgatóságával. Elmondta, hogy kezdetekben – hiányos ismeretek birtokában – badarságnak tartotta az otthon oktatást,

„Ebben a rendszerben mindig szüksége van a gyerekeknek arra, hogy mondja már meg valaki, mit kell csinálni. Azért éri meg az államnak fenntartani a »porosz rendszert«, mert nincs szüksége önállóan gondolkodó, kreatív polgárookra.”

és a világ legtermészetesebb dolgának vélte, hogy gyereke, amint eléri az óvodaköteles kort, a közoktatásos rendszerben kezdje meg tanulmányait. „Miután alaposabban utánanéztem az otthon oktatás módszerének, rájöttem, ez az egyetlen járható út” – közölte az előadó. Kifejtette, az otthon oktatás mellett, de akár ellen is, számos érvet fel lehet sorakoztatni, véleménye szerint viszont létezik három olyan, amelyeket nem tud nyújtani a közoktatásos rendszer. „Ezek az otthon oktatás alappillérei” – szögezte le Szász. Elmondta, hogy az otthon oktatás rendszerében a szülőnek vagy oktatónak adott a lehetőség, hogy a gyerek

jellemét formálja az ismeretek átadása mellett, míg erre szinte egyáltalán nincs lehetőség a közoktatásos rendszerben, hiszen a pedagógusnak a legfontosabb feladata az ismeretek átadása, nem a nevelés. „Lehet zseni egy gyerek, ha a világ vezető számítógépbűnözőjévé válik közben” – mutatott rá a jellemformálás fontosságára az előadó. A másik érv, ami az otthon oktatás mellett szól – Szász Attila szerint – a kommunikációs készség előnyös fejlesztése, ő ugyanis úgy véli, hogy az otthon tanuló gyerek a családban folyamatosan kapcsolatban áll különböző korú emberekkel, ezáltal a napi kommunikáció során könnyedén elsajátíthatja, hogyan teremthet kapcsolatot bármilyen korú személlyel. Ezzel szemben a közoktatásos rendszerben egyre kevesebb idő jut a kommunikációra, a gyerek hosszú időt tölt azonos korú társaival, akikkel többnyire csak az órák közti szünetben kommunikál, a tanórák idején pedig a kommunikáció rendszerint a számonkérésre korlátozódik, és egyre kevesebb a szóbeli számonkérés. Ez pedig egyre inkább mélyíti a generációk közti távolságot, ami viszont visszafordítható az otthon oktatás adta lehetőségekkel élve.

A harmadik alappillére az otthon oktatásnak, hogy általa megvalósítható a személyre szabott oktatás, amire nincs reális lehetőség a közoktatásos rendszerben. „A lassúbb felfogású gyerekek azért előnyös az otthon oktatás, mert több időt szánva az adott tananyag elsajátítására, neki is lehetősége van elsajátítani azt, ugyanakkor a zsenit sem húzzák vissza, kényszerítik unatkozásra gyengébb adottságokkal rendelkező társai” – vélekedett Szász. Szerinte nem várható el a közoktatásos rendszertől az, hogy a tananyagot a lassúbb felfogású gyermekek értelmi szintjéhez igazítsa, mint ahogy az sem, hogy a zsenikéhez. Az otthon oktatásos rendszer esetében viszont lehet haladni a tananyaggal a gyerekek felfogóképessége, értelmi szintje és kapacitása függvényében. Az előadó még szót ejtett az otthon oktatást kezdő szülők félelméről is, elmesélve, hogy az elején benne is megfogalmazódott az a kétely, hogy nem értenek minden tantárgyhoz. Kiemelte, aki amellet dönt, hogy felelősséget vállalva gyermeke oktatásáért, otthoni oktatásban részesíti, számolnia kell azzal, hogy át kell rendezniük a család

életét. Elmondta, tapasztalata szerint az otthon oktatók többségénél az anya vállalja a gyerekek tanítását, míg a kenyérkereső szerep az apának jut.

Van lehetőség a továbbtanulásra

A továbbtanulás lehetőségeit az érettségi vizsga előtt álló Curcubet Dávid ismertette, akinek noha még nincs érettségi diplomája, már felvették a New York University Abu Dhabi-részlegére. A kivételesen gazdag szókincessel rendelkező, szabadon beszélő fiatalember

„A közoktatásos rendszerben egyre kevesebb idő jut a kommunikációra, a gyerek hosszú időt tölt azonos korú társaival, akikkel többnyire csak az órák közti szünetben kommunikál, a tanórák idején pedig a kommunikáció rendszerint a számonkérésre korlátozódik, és egyre kevesebb a szóbeli számonkérés. Ez pedig egyre inkább mélyíti a generációk közti távolságot.”

rövid előadásából kiderült, hogy semmiel sincsenek hátrányosabb helyzetben az otthon oktatásban részt vevő fiatalok a közoktatásban részesülő társaiknál. „Sőt előnyösebb helyzetben vannak, hiszen szüleik – akik a legjobban ismerik őket – segíthetnek olyan rejtett képességeik kiaknázásában, amire nem ad lehetőséget a közoktatásos rendszer” – hangsúlyozta az ifjú, elmondva, hogy az érettségi diploma a továbbtanuláshoz könnyedén beszerezhető azon iskolák által szervezett vizsgákon, amelyek nyilvántartásában szerepel az otthon oktatott tanuló. Kifejtette, rendkívül hálás szüleinek, hogy otthon, családi környezetben tanulhatott, miközben soha nem érezte hiányát a gyerekközösségnek, hiszen rengeteg barátja van, és számos csoportos tevékenységben vehet részt, akárcsak a közoktatásban részt vevő társai.

JÁNOSSY ALÍZ

Jelnyelvi kórustalálkozót szerveztek Kolozsváron

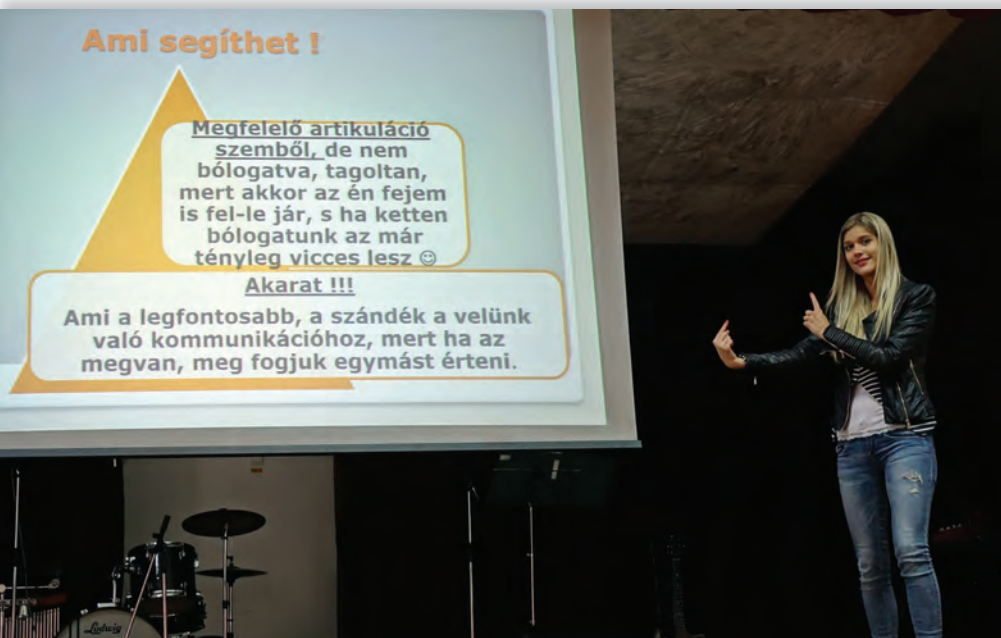
Weisz Fanni üzenete sorstársainak

Elvárásol egy jelnyelvi kórus produkciója? Választható a csend a hallás helyett? Egy szépségkirálynőnek csak a külső megjelenés a fontos? Ilyen és ehhez hasonló kérdések fogalmazódtak meg bennem, amikor a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájában elkezdődtek az előkészületek a jelnyelvi kórustalálkozó megszervezésére, amelyre 2015. április 23-án

tekint. Számára, valamint a siketek és súlyos mértékben nagyothallók számára egyaránt a jelnyelv az elsődleges és természetes kifejezőeszköz. Bár hétéves korában cochleáris implantátumot kapott, és annak segítségével beszélni tanult, most nem használja. Mint megfogalmazta, nagyszerű élmény volt hallania édesanyja hangját, de fokozatosan elfogadta, hogy ő siket – és ez nem betegség.

A jelnyelvi produkciók a Weisz Fanni előadását ölelték körül. Az est kezdetén saját produkcióval lépett fel a három iskola csapata, majd zárásként az egyesített jelnyelvi kórus produkcióját nézhettük meg. A zeneszámokat a Gitar

„Díszterem együtt jelelte az Alma együttes fogyatékkal élőkről szóló dalának refrénjét: »Mutasd meg, mekkora a szíved, mutasd meg, milyen szép a mosolyod, milyen is az igazi ölelés, és kezeld emeld fel az égig.«”

•Weisz Fanni hallássérült szépségkirálynő volt a kolozsvári jelnyelvi kórustalálkozó vendége

került sor a Báthory István Elméleti Líceum dísztermében a szegedi és a szabadkai testvériskoláink hallássérült diákjai részvételével.

A Jelelni jó elnevezésű projekt a Kolozsvár Európa Ifjúsági Fővárosa 2015 programjaiba illeszkedik, hozzájárulva a kincses város sokszínű eseményeknek gazdagításához. A jelnyelvi kórusok mellett az esemény sztármeghívottja Weisz Fanni volt, aki elnyerte Magyarországon a szépségkirálynői címet, emellett esélyegyenlőségi aktivistaként minden lehetőséget kihasználva küzd a siketek jogaiért, népszerűsíti a jelnyelvet, amelyet egyébként saját anyanyelvének is

amit javítani kell. Ezzel együtt kell élni. És merni kell élni vele. A szépségkirálynői címmel járó elismerésre és népszerűsége támaszkodva próbál sorstársainak segíteni, felhívni a figyelmet azokra a tényezőkre, amelyek pozitívitásuk révén egyenlő esélyeket biztosítanak a mindennapi életben a siketek számára. Fanni szerint nincs benne semmi különös, ő csak egy más nyelvet beszél. Az est folyamán édesanyja segített a kommunikációban, folyamatosan tolmácsolta a jelnyelvet. Az előadásba interaktív módon vonta be a közönséget is, kérdezt tőlük, szituációs játékkal szemléltette a kommunikáció minőségi jellemzőit.

East Egyesület csapata élő zenével kísérte. A zsúfolásig megtelt díszterem együtt jelelte az Alma együttes fogyatékkal élőkről szóló dalának refrénjét: „Mutasd meg, mekkora a szíved, mutasd meg, milyen szép a mosolyod, milyen is az igazi ölelés, és kezeld emeld fel az égig.”

Nagyszerű közösségi élményben volt részük mindazoknak, akik eljöttek erre az eseményre. Az est végére a kérdéseimre is választ kaptam – a jelnyelvi kórusok előadásai megerősítették bennem, hogy akár egy-egy zenei produkció, egy vers vagy dal jelnyelv általi megfogalmazása felemelő hangulatot tud teremteni, az előadott mű sajátos megjelenítése csak továbbemeli annak értékét.

Weisz Fanni esetében meg bebizonyosodott, hogy a szépség mögött igazi, tiszta lélek van, akinek valóban a csend a világa. Úgy gondolom, hogy megtapasztalta mindkét világot. Ő választott. Rövid, lényegre törő üzenete a sorstársai felé: soha nem szabad feladni. Az eseményt a COM'ON Kolozsvár és a Communitas Alapítvány támogatta.

NAGY SZILÁRD

Erdélyiek taroltak a nemzetközi Apáczai Csere János-tantárgyversenyen

Kolozsvár és Kalotaszeg nevezetességivel ismerkedhettek meg az immár nyolcadik alkalommal megszervezett Apáczai Csere János magyar nyelv, irodalom és kultúra nemzetközi tantárgyversenyen részt vevő diákok. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban felvidéki, kárpátaljai, délvidéki és erdélyi diákok részvételével május második hétvégéjén megtartott rangos vetélkedő meglehetősen jó hangulatú volt – számolt be lapunknak Ömböli Irma Kolozs megyei magyar szakos tanfelügyelő, az esemény főszervezője. Mint részletezte, a tulajdonképpeni verseny mellett számos kísérőrendezvényt is szerveztek a tantárgyverseny négy napja alatt, ezek közül a Váróterem Projekt előadása nyerte el leginkább a részt vevő diákok tetszését. Ám nem ez volt az egyetlen kulturális műsor a kínálatban, a Kárpát-medence fiatal tehetségei Bogdán Zsolt érdemes színművész önálló Dsida Jenő-estjét is megtekinthették.

Nem mindennapi élmények

A feszes programba egy kalotaszegi kirándulás is belefért, Győrmonostor, Magyarvalkó, Körösfő voltak az útiterv célállomásai. Mint Ömböli Irma elmondta, nem hétköznapi élményben volt részüik Körösfőn a fiataloknak, ugyanis a helyi iskolások népviseletbe öltözve fogadták őket, sőt egy műsorral szórakoztatták a diáktársaikat, és persze a kürtöskalács is előkerült. Másnap, az eredményhirdetés előtt Kolozsvár belvárosában tehettek egy sétát a diákok, amelyet a tantárgyverseny tematikájához igazítottak. A verseny témakörei szintén Kolozsvárhoz és Kalotaszeghez kapcsolódtak. Így Mátyás király Kolozsvárhoz köthető mondái mellett Heltai Gáspár *Száz fabulája*, Kós Károly *Varjú nemzetiség* című regénye, Dsida Jenő és Kányádi Sándor költészeté alkotta a tantárgyverseny könyvszetét. Ömböli Irma emlékeztetett, az erdélyi végzős diákok esetében az írásbeli versenyen elért első vagy második hely kiváltja a magyar írásbeli érettségit, amelyre automatikusan tízest kap a diák. A tantárgyversenyen szóban is megmérkőztek egymással a magyar irodalmat kedvelő gimnazisták, annak ugyanis első része

egy versmondó verseny volt, amely alapjául a *111 vers Kolozsvárról* című válogatáskötet szolgált. A szóbeli második része egy csapatversenyből állt, amelyre előre megadott irodalmi művekből készültek a diákok. A csapatok rövid szakmai felkészítés után alakultak meg, és öt-tíz perces jeleneteket mutatnak be a választott művekből. Mint arról a főszervező lapunknak beszámolt, maga a verseny a megszokott mederben zaj-

tott. A díjakra egyébként a romániai tanügyminisztérium erre a célra jóváhagyott 5400 lejes keretéből jutott elég pénz, a szóbeli verseny díjazását pedig a kolozsvári önkormányzat vállalta összesen 4800 lej értékben. A rendezvény hivatalos honlapján elérhető eredmények szerint az erdélyi diákok söpörték be a díjak nagy részét, de azért a felvidéki, délvidéki és kárpátaljai versenyzőknek is jutott babér. Ömböli Irma kérdésünkre

Fotó: WWW.APACZAIJANOSZSIGMOND.RO

• Egyed Emese egyetemi tanár, költő a magyar nyelv és irodalom vetélkedő díjátadóján a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium dísztermében

lott, a csapatfeladatnál általános jókedv uralkodott. Kérdésünkre elmondta, a csapatokat sorshúzás révén alakították ki, így egy-egy csapatnak vegyesen voltak tagjai erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és délvidéki diákok. A tantárgyversenyt egyébként három korosztályban szervezték meg, 63 diák vet részt a vetélkedőn, a 7. illetve 8. osztályos tanulóktól egészen a 12. osztályos végzős gimnazistákig valamennyi korosztály képviselteti magát. A Kárpát-medencei régióból 12 gyerek és egy kísérőtanár vett részt a rendezvényen.

Díjak, különdíjak

A legügyesebb diákok nem távoztak üres kézzel a helyszínről, ugyanis mindhárom korosztályban az írásbeli dolgozatok első helyezettjei 450, a másodikok 400, a harmadik helyezettjei pedig 300 lej készpénzjutalmat vihetnek haza, de a korosztályonként két-két különdíjas is 300 lejtel vizsgázalódha-

elmondta, a Kárpát-medence magyarlakta területei közül épp Magyarország nem képviseltette magát, ugyanis ott épp most zajlanak az érettségik. A tantárgyverseny rangját az is jelezte, hogy a hivatalos megnyitóünnepségen számos hivatalosság köszöntötte a diáksereget. Valentin Claudiu Cuibus Kolozs megyei főtanfelügyelő és Dan Codreanu Kolozs megyei alprefektus, Mile Lajos kolozsvári főkonzul és Horváth Anna, a kincses város alpolgármestere is szólt néhány biztató szót a fiatal tehetségekhez. Az ifjak jól viselték a megpróbáltatásokat annak dacára – mint megtudtuk, hogy a délvidékiek hajnali kettőkor indultak ahhoz, hogy időben odaérjenek a kincses városi megnyitóra. A jutalomkönyveket az RMDSZ adományozta a díjazottaknak.

KISS ELŐD GERGELY

Mint hegedűink első hangjai

A budapesti szavalóesten felkonferálták a következő műkedvelő versmondót, gimnáziumi tanulót:

– Most pedig Szabó Attila jön. Szabó Attila a távoli Erdélyben született, szüleivel költözött Budapestre évekkal ezelőtt, most itt, áldja vagy verje a sors keze őket, itt élniük, halniuk kell. Őt hallgatjuk!

Tapsoltak, Szabó Attila megállt a mikrofonnál, és amikor csend lett, bemondta a költő nevét, orgonahangon:

– Petőfi Sándor.

Akkor a nézőtérén félhangosan megszólalt egy leheliaci, sárga villamosú, kék metrójú vénasszony, a mellette ülőnek mondta:

– Petőfi Sándor: *Román vagyok*.

Csend volt. Néztek Szabó Attilát, és jött a Petőfi-vers:

*Román vagyok. Legszebb ország hazám
Az öt világrész nagy területén.
Egy kis világ maga. Nincs annyi szám...*

Rózsaszín arcán gyorsan, hogy ne legyen éppen most ott, legurult egy könnycsepp, megakadt a zsenge kalász bajuszkáján, ott megállt, csiklandozta a száját. A verset betanító gimnáziumi tanárnő az ötödik sorban ült, kihúzta magát, hogy a gyermek lássa, ha odanézne, összekulcsolta a kezét, hogy bár nézne oda, és átvette könnyek dolgát is. Attila éppen rápillantott, a tanárnő bólintott neki, és akkor ő folytatta:

*...Nincs annyi szám,
Ahány a szépség gazdag kebelén.
Van rajta bérc, amely tekintetet vét
A Kaszpi-tenger habjain is túl,
És rónasága, mintha a föld végét
Keresné, olyan messze-messze nyúl.*

Attila elmosolyodott, gyorsan lenyalta a bajuszkáról a csiklandó cseppet:

*Román vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűink első hangjai;
Ajkamra fel-felröppen a mosoly,
De nevetésem ritkán hallani.*

Elégedetten bólogatott a pesti közönség: szép vers!

*Ha az öröm legjobban festi képem:
Magas kedvemben sírva fakadok;
De arcom víg a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.*

Nemcsak szőke, hanem egészen jól beszél magyarul a szép román gyermek. Hamar megtanult. Hiába: a fiataloknak, főleg ha rákényszerülnek, pláne ha vándorolni kell, jó a nyelv-érzékük.

*Román vagyok. Mi mostan a román?
Holt dicsőség halvány kísértete;
Föl-föltűnik s lebúvik nagy hamar,
Ha vert az óra, odva mélyibe.*

– De, Frici, mikor írhatta eztet a verset Petőfi?

– Biztos, amikor Romániában járt Szilágyi Júliánál.

Attila kigyúlt a fehér inge felett, aminek petőflies gallérja volt: olyant varrtak a gimnáziumi tanárnő tanácsára. És Attila lánglelkű lett, mint a költő.

• FARKAS ILONA JANKA • 6. osztályos

• „Petőfi Sándor: *Román vagyok*. Csend volt. Néztek Szabó Attilát, és jött a Petőfi-vers: *Román vagyok*. Legszebb ország hazám.”

– Jóképű, szőke román gyerek, Rózsi!
Attila hallotta, rájuk nézett, jó kereken.

Sóhajtván mondta még egyszer a két szép magyar szót:

– Petőfi Sándor...

Ekkor felelt Rózsi, a piros metrójú budafoki vénasszony félhangosan, hogy igen, Terike, szép fiúcska, és érdekes, mert-hogy a románok inkább olyan vad barnák szoktak lenni, nem ilyen szelíd szőkek. Igaz?

– El vannak ezek már keveredve. Ott is van mindenféle sváb. Meg, naná, egy csomó cigány.

Attila hüvelykujja körmét vérig nyomta másik ujjá húsába. Van ott egy hely mindenkinek, ahol ez nagyon fáj. És amikor meg tudott szólalni, harmadszor, már kimondta a vers címét is:

MAGYARI TIVADAR

Ellenzik a szórványkollégiumok elköltöztetését

Erősíteni kell a szórványkollégiumokat, nem pedig elköltöztetni őket, hiszen a helyváltoztatással épp ezek közösségerősítő, -megtartó ereje veszne el – reagáltak az erdélyi intézmények vezetői Szász Jenőnek, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnökének azon elképzelésére, miszerint az intézményeket tömbmagyar vidékeken kellene működtetni. Az intézményvezetők úgy vélték, meggyengítené a szórványban élő magyar közösséget, ha tömbmagyar vidékre költöztetnék a bentlakásos iskolákat. Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke a magyar Országgyűlés nemzetiösszetartozás-bizottságának budapesti ülésén kifejtette, hogy a Kárpát-medencét egységes oktatási és gazdasági térnek kell tekinteni, a szórványkollégiumokat pedig alapvetően a tömbmagyarság által lakott területeken működtetni. A felvetésre Molnár Zsolt, az RMDSZ Temes megyei képviselője reagált elsőként, aki szerint Szász Jenő tervei egész szórványközösségek létét fenyegethetik. „Felelőtlenség összetömöríteni a kollégiumokat, mi történik azokkal a kis általános iskolákkal, ahova a szülők azért íratják a gyerekeiket, mert tudják, hogy biztosított a folytonosság?” – tette fel a kérdést Kocsis Attila Levente, a dévai Téglás Gábor Gimnázium igazgatója. Hunyad megye egyetlen magyar tantervű középiskolájának vezetője szerint a tömbösítéssel többet veszítené a szórvány, pedig a helyzet jelenleg sem „rózsás”. Lakatos András, a kalotaszcentkirályi Ady Endre Szórványkollégium vezetője szerint nincs egységes recept, minden szórványközösségben más megoldás lehet életképes. „Ha a közösség gyenge, ha az önkormányzatban nincsenek magyar képviselők, a szórványkollégiumok léte veszélybe kerülhet. A Bethlen Gábor Alap és a Communitas Alapítvány támogatása nélkül nem tudnának működni” – mutatott rá Lakatos András. Elmondta, a Bethlen Gábor Alap meghívásos pályázati listáján 29 szórványkollégium szerepel, melyek nagy részét a Communitas Alapítvány minden évben nyílt pályázati rendszerben támogat. Ezeket fenn kell tartani, ha azt a demográfiai mutatók is indokolják. A szórványkollégiumok megerősítését, ezek fenntartásának a biztosítását látja a következő időszak fő feladatának Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatásügyi főtisztviselője. Elmondta, a szövetség túl van a szór-

ványban szervezett konzultációsorozaton, a szórványkollégiumok kiépítésén, így most az intézményerősítésen a sor. A szakember szerint nem kizárt, hogy a gyereklétszám csökkenésével újabb szórványkollégiumokra lesz szükség, vagy a meglévők közül néhányat bővíteni kell.

Megszületett a megállapodás a katolikus hittanoktatásról

A római katolikus egyház is aláírta a hittanoktatásra vonatkozó egyezményt az oktatási minisztériummal. A május 11-én megkötött megállapodást a *Mediafax* hírügynökség beszámolója szerint Ioan Robu bukaresti érsek, a Romániai Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter és Victor Opaschi vallásügyi államtitkár látta el kézjeggyel. A katolikus püspöki konferencia tájékoztatása szerint az egyezményben a magyar és román nyelvű római katolikus, illetve görög katolikus hittanoktatás, valamint a katolikus teológiai képzés megszervezése is szerepel. A püspöki konferencia közleményében arra is rámutat, hogy a megállapodás az érintett egyházak közös munkájának eredménye, melynek célja aktualizálni és kibővíteni az 1993-ban aláírt protokollumot. Korábban az erdélyi református és unitárius egyház is hasonló egyezményt kötött a szaktárcával. A protestáns egyházi eljárások a megállapodás aláírása után kijelentették: a fő cél az volt, hogy a többi egyházhoz képest ne csonkítsák a magyar történelmi egyházak jogait, és ezt sikerült elérni.

Nem lesz kötelező a szexuális felvilágosítás

Nem lesz kötelező a szexuális felvilágosítás a romániai iskolákban, miután a szenátus elutasította azt a javaslatot, hogy a felvilágosítást is tartalmazó tantárgy opcionálisból kötelezővé váljon. Az oktatás az egészségért nevű tantárgy opcionálisból kötelezővé tételét korábban már jóváhagyta a képviselőház, azonban a szenátus volt a döntő fórum. A javaslatot egyébként az orvosként is praktizáló szenátor, Tudor Ciuhodaru nyújtotta be. Ecaterina Andronescu, akinek miniszteri mandátuma alatt bevezették az opcionális tantárgyat, elmondta: a tantervet az oktatási minisztérium változtathatja meg a neveléstudományok intézetén keresztül, mert ennek a szakemberei dolgozzák ki a tananyagot és a tanmenetet.

Andronescu kifejtette, ha a szenátorok most elfogadták volna a törvényjavaslatot, precedenst teremtett volna arra, hogy bárki bármit bevezethessen a kötelező iskolai tananyagba. A javaslattevő szenátor úgy vélte, azért lenne fontos a tantárgy kötelezővé tétele, amelynek keretében személyes higiénáról, súlyos betegségek megelőzéséről, droghasználat hatásairól és a szexuális életről tanulnak a diákok, mert Romániában a legmagasabb a halállal végződő abortuszok száma Európában, de a hepatitis B és C megbetegedések, a tuberkulózis, a méhnyakrák, a szív- és érrendszeri megbetegedések európai ranglistáit is hazánk vezeti.

Nem helyezik vissza az aligazgatókat Hargita megyében

Elutasító választ kaptak Sorin Cîmpeanu oktatási minisztertől a Hargita megyei elöljárók arra a beadványukra, melyben a megyebeli tanintézetekben februárban megszüntetett igazgatóhelyettesi tisztségek visszaállítását kérték, számolt be Jean Adrian Andrei prefektus. A kormány megbízott és Borboly Csaba, a megyei önkormányzat elnöke márciusban közös beadványban kérte a tárcavezetőt: módosítsa döntését, amelynek nyomán februárban 13 Hargita megyei iskolában szüntették meg az igazgatóhelyettesi tisztségeket. A Hargita megyei tanfelügyelőség vezetőtanácsa az óvodák, iskolák szervezésére és működésére vonatkozó, januárban életbe lépett szabályzat előírásait alkalmazva állapította meg, hogy 13 megyebeli iskola nem felel meg az aligazgatói állás fenntartásához szükséges feltételeknek, és ennek nyomán szüntette meg az állásokat. Az érintett iskolák, többek között olyan neves tanintézetek, mint a csíkszeredai Márton Áron Gimnázium és a Segítő Mária Gimnázium vezetői, tiltakoztak a döntés ellen, rámutatva, hogy az igazgatóhelyettesek munkája nélkül ellehetetlenül a tevékenységük. Jean Adrian Andrei prefektus a minisztériumi válasz ismertetésekor arról számolt be: gondolkodik, hogy továbblépjen az ügyben, és magához a kormányfőhöz forduljon az igazgatóhelyettesek tisztségeinek visszaállítása érdekében.

Várják a pénzt az elkezdett beruházásokra

Összesen 135 millió lejt hagyott jóvá a Ponta-kormány az oktatási rendszerben zajló fejlesztési munkálatok finanszíro-

zására, a teljes összeg nagyrészt – 90 millió lejt – azokra a beruházási munkálatokra szánják, amelyek az elmúlt években kezdődtek el. Hargita megyében harmincöt olyan tanintézet van, amelynek esetében nem lettek kifizetve az elmúlt években elvégzett felújítási munkálatok, közölte a sajtóval Csukás Levente, a megyei tanfelügyelőség gazdasági igazgatója. Mint mondta, ezeknek a beruházásoknak az ügye múlt évben átkerült a prefektúra hatáskörébe, az oktatási minisztériumtól pedig a fejlesztési tárcához utalták át ezeket. Az akkor készült összesítés szerint mintegy 25 millió lejt nem fizettek ki az elvégzett munkálatok után. Az összeg eredetileg nagyobb volt, de időközben különböző források révén lefaragtak belőle, magyarázta a gazdasági igazgató. Mint mondta, három iskola esetében lehet nagy összegről beszélni: a székelyudvarhelyi Kós Károly Szakközépiskola, a síkszeredai Kós Károly Szakközépiskola és a gergyószentmiklósi Batthyány Ignác Műszaki Kollégium adóssága megközelelti a 16 millió lejt.

Nem hatékony a román nyelv oktatása

Regionális szinten is szükség lenne egy neveléstudományi intézetre, amely olyan sajátos helyi problémákkal foglalkozna, mint például a székelyföldi magyar gyerekek román oktatása – hangzott el azon a tanácskozáson, amelyet a Hargita megyei önkormányzat kezdeményezésére tartottak tegnap a síkszeredai megyeházán. A Marosvásárhelyi Rádió beszámolója szerint a találkozón többek között pedagógusok, iskolaigazgatók, a pedagógusok szövetsége, illetve a megyei tanács képviselői vettek részt. A megbeszélésen a román nyelv oktatásának nehézségeiről is szó esett. Többek között elhangzott, hogy a Sapientia Erdélyi Tudományegyetemen kívül az országban nincs olyan román tanár-képzés, amely külön figyelmet szentel a nem román anyanyelvűeknek szóló oktatás módszereire. A szakemberek rámutattak, hogy a gyerekeket nem motiválja a jelenlegi rendszer, ezért a didaktikai játékokra, a román nyelv-táborokra, valamint az online lehetőségekre kellene hangsúlyt fektetni.

Kevés a gyerek a lakótelepi iskolákban

Veszélyben vannak a lakótelepi iskolák magyar tagozatai Szatmárnémetiben:

egyrészt a megyében évente mintegy ezer fővel csökken a gyermeklétszám, ugyanakkor a belvárosi magyar tanintézetek is óriási konkurenciát jelentenek a kevésbé neves körzeti általános iskoláknak. Szász Piroska Szatmár megyei főtanfelügyelő-helyettes szerint ugyan még nem volt példa arra, hogy egy egész magyar tagozat megszűnjön, de a korábbi két-három párhuzamos csoporthoz képest sok lakótelepi iskolában csak egy magyar tannyelvű osztály fog indulni ősszel. Az Avram Iancu, a Bălcescu–Petőfi és a Mircea Eliade Általános Iskolában diákhány miatt kénytelenek kevesebb magyar előkészítőt indítani, míg a kispiaci közelében lévő Vasile Lucaciú-iskolában elképzelhető, hogy ősztől egyáltalán nem indul magyar tannyelvű osztály, mondta a főtanfelügyelő-helyettes. Hozzátette ugyanakkor, hogy a beiratkozási időszak lezárultáig még változhat a helyzet. Ezzel szemben a belvárosi neves tanintézetekben – a Kölcsey Ferenc Főgimnáziumban, a Hám János Római Katolikus Iskolaközpontban és a Református Gimnáziumban – túljelentkezés van. Szász Piroska rámutatott: csak az ide beiratott gyermekek harmadának van a városközpontban állandó lakhelye, így feltételezhető, hogy sokan ideiglenes lakhellyel érik el, hogy gyermekük az áhított tanintézetbe kerüljön. Bihar megyében nem fenyegeti a megszűnés veszélye a lakótelepi magyar tagozatokat: ugyan egyes iskolákban meglehetősen alacsony a diáklétszám, de a tervezett előkészítő osztályokat el tudják indítani.

Nem nő a tandíj a BBTE-n

Meghirdette a következő, 2015/2016-os tanévre vonatkozó helyeket a diákok számára a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE): a felsőoktatási intézmény a magyar tagozat alapképzésén 1093, magiszteri szinten pedig 550 tandíjmentes helyet biztosít, a tandíjköteles helyek száma pedig ezeknek körülbelül kétszerese – jelentette be május közepén Soós Anna rektorhelyettes. A felvételiző tanulók összesen 509 szak közül választhatnak, ezek közül pedig csak hat esetben emelkedik a tandíj októbertől. Beiratkozáskor 80–250 lejt kell fizetni a választott képzéstől függően, míg az éves tandíj értéke 2500–5000 lejt között mozog. Soós Anna hangsúlyozta: nem kell megijedni a fizetős helyektől, hiszen alapesetben egy évre szól a

tandíj, ugyanis minden tanév végén az eredményektől függően újrarangsorolják a hallgatókat, és aki jól teljesít, ingyenesen folytathatja az egyetemet. Tavaly egyébként az informatika, gazdasági informatika és kineztoterápia szakra jelentkeztek a legtöbben, de a pszichológia és a kommunikációképzés is népszerűnek bizonyult. Az összes tagozatot figyelembe véve a BBTE a következő tanévre alapképzésen 4840, magiszteri képzésen pedig 3500 tandíjmentes helyet hirdet meg.

Bukarestből indítottak még egy román osztályt Szentgyörgyön

A tanfelügyelőség megkerülésével, közvetlenül az oktatási minisztériumtól harcolt ki egy újabb elméleti kilencedik osztályt a sepsiszentgyörgyi román közösség.

Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő keddi sajtótájékoztatóján arról számolt be, hogy a Mihai Viteazul Főgimnáziumnak a beiskolázási tervben szereplő négy kilencedik osztály mellé egy ötödiket is jóváhagyott a szaktárca.

A tanintézet már a beiskolázási terv elkészítése előtt öt kilencedik osztályt kért, de a tanfelügyelőség a tanulók számára hivatkozva és a szakoktatás védelme érdekében csak négyet hagyott jóvá. Kiss Imre elmondta, felméréseik szerint Sepsiszentgyörgyön és környékén hétosztálynyi román gyerek kezd el szeptemberben a kilencedik osztályt, ez alapján összesen nyolc osztályt hagytak jóvá, ami most kilencre duzzadt.

Éppen azon a napon, amikor a tanfelügyelőség kiküldte a visszautasító választ, megkapták a minisztériumi rendeletet, miszerint a román gimnáziumnak egy újabb, tanítóképző osztályt hagytak jóvá. Kiss Imre hangsúlyozta, a döntés a román nyelvű oktatás minőségének rovására megy, eltolódnak az arányok az elméleti képzés irányába, és ezt a szakoktatás szenvedni meg.

Sepsiszentgyörgyön megpróbálták a szakoktatás javára átbillenteni a beiskolázási tervet, ez hosszú évek után a magyar nyelvű képzésben sikerült, az összesen induló magyar kilencedik osztályok közül 43,3 százalék elméleti és művészeti jellegű, 56,7 százalék szakiskola. A román oktatásban fordított volt az arány, és a rendelettel 75-25 százalékra változott az elméleti osztályok javára.

1. Láthatár

A jelenlegi oktatási törvényt kell alkalmazni

2. Térkép

Veszélyben a beszercei magyar iskola terve? – Pap Melinda írása

3. Lélekjelenlét

Egyre fegyelmetlenebb generációk – Kiss Judit írása

10. Láthatár

Kétszáz éves a bukaresti magyar oktatás

18. Láthatár

Otthontanulás: alternatíva vagy lehetőség? – Jánossy Alíz írása

21. Tanterem

Erdélyiek taroltak a nemzetközi Apáczai Csere János-tantárgyversenyen – Kiss Előd Gergely írása

23. Hivatalos

Tanterem

„Diákjainknak is szól az elismerés” – Kerekes Edit és Ferencz Csaba-Levente írása

Láthatár

Művészeti eszközök létjogosultsága az oktatásban – Antal Erika beszélgetése Vargancsik Iringóval, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával

Láthatár

Weisz Fanni üzenete sorstársainak – Nagy Szilárd írása

Tanterem

„Brutális szemétség, hogy az iskola nem építgeti az egész embert” – Ozsváth Judit beszélgetése Szentirmai Lászlóval, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökével

Tanterem

Így neveli a foci a gyereket – Kiss Előd Gergely írása

Magánterület

Mint hegedűnk első hangjai – Magyar Tivadar írása

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2015. MÁJUS • 5. SZÁM

Fotó • TÓTH ORSOLYA

ISSN 2065-9725

9 72065 972004

- Tanárszemmel • Diákszemmel • Szülői szemmel • Lélekjelenlét •
- Tanterem • Láthatár • Óvoda • Fotóriport • Hivatalos •
- Iskola és kultúra • Pályáz(z)atok • Magánterület • Térkép •

Foto • Tóth Orsolya

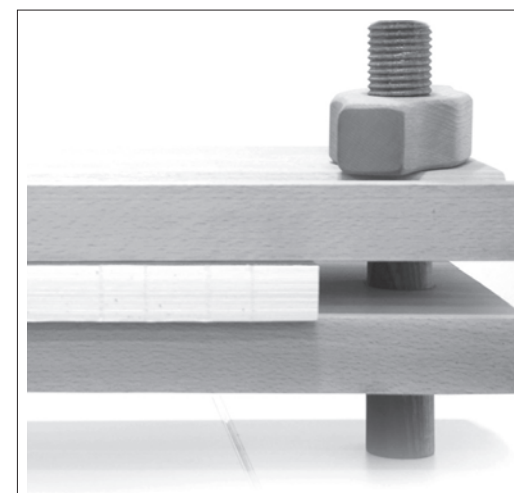

Egy évre
csak
42 lej

Félévre
csak
21 lej

Magyar Közoktatás

mko@communitas.ro

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövődöbeli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: *A Magyar Közoktatás szerkesztősége*

www.communitas.ro

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Felelős kiadó: Lakatos András

Ára 4,2 lei.

Telefon: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését az RMDSZ és a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

Az RMDSZ szerint nincs szükség új tanügyi jogszabályra

A jelenlegi oktatási törvényt kell alkalmazni

A jelenlegi oktatási törvényt kellene alkalmaznia a kormánynak, nincs szükség újabb jogszabályra – jelentette ki Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese. A szövetség hírlevele által idézett politikus arra reagált, hogy Sorin Câmpeanu oktatási miniszter május elején bejelentette: folyamatban van egy új oktatási törvény kidolgozása.

Magyarai Tivadar hangsúlyozta: a jelenlegi oktatási törvény minimális javításokra esetleg rászorul ugyan, de megfelelő. Egy újabb jogszabály újabb felesleges kísérletezgetést jelentene a romániai oktatási rendszerben, mutatott rá az oktatási szakember. Kifejtette, hogy az RMDSZ szakértői és politiku-

teremteni, ehelyett elburokratizálta a rendszert, és ennek elszenvedője lett a magyar oktatás is” – mutatott rá Magyarai Tivadar. Emlékeztetett, hogy a Ponta-kormány a 2011-es törvény számos cikkelyét módosította már, így a kisebbségi oktatást érintő kedvező részek is veszélybe kerültek, de ezeket sikerült megvédeni úgy, hogy „amit kivettek belőle estig, azt visszatettük velük reggelre”.

Az RMDSZ célja az, mondta Magyarai Tivadar, hogy a korábbi törvényben megszerzett kisebbségi oktatási jogokat megtartsa, helyenként bővítse, és pontosabb megfogalmazású szövegben rögzítse őket. Emellett megoldást szorgalmaznak a finanszírozással kapcsolatos problémákra, amelyek a kisebbségi oktatást kétszeresen sújtják, világított rá a politikus. Mint magyarázta, azt is akarják, hogy a pedagógusok egyéni, szakmai szabadsága és kreativitása kerüljön előtérbe a mostani agyonszervezett, központilag irányított rendszer helyett.

Év végéig elkészülhet

Sorin Câmpeanu oktatási miniszter május elején jelentette be, hogy új oktatási törvény kidolgozása van folyamatban Romániában, és az új jogszabály már az év végéig elkészülhet. A tárcavezető az egyetemi hallgatók egyik érdekvédelmi szervezetével folytatott megbeszélést követően kijelentette, hogy a jelenlegi oktatási törvény további módosításának nincs értelme, hiszen készül az új jogszabály.

Király András oktatási államtitkár az MTI-nek megerősítette, hogy már régóta szó van egy új jogszabály kidolgozásáról, de mint mondta, a tervezetet még munkaváltozat formájában sem látta, és egyetlen bizottságban sem kezdődött még el a vitája.

A közoktatásra és felsőoktatásra is kiterjed

Az államtitkár szerint az új törvény a közoktatásra és a felsőoktatásra is kiterjed. Az MTI kérdésére, miszerint lesz-e ideje a Ponta-kormánynak el-

fogadtatni az új törvényt 2016-ig, elmondta: amennyiben a kabinet kitölti jövő év novemberéig a teljes mandátumát, és nem bukik meg a határidős parlamenti választás előtt, akkor lesz, hiszen a 2011-es törvény elfogadási folyamata is egy évig tartott. A jelenlegi oktatási törvény 2011-ben lépett ha-

„Sorin Câmpeanu oktatási miniszter azzal indokolta az új törvény szükségességét, hogy »kell egy olyan jogszabály, amely koherenciát biztosít más törvényi szabályozásokkal és a jogszabályon belüli cikkelyek között«. A tárcavezető szerint az új törvény elfogadását széles körű társadalmi párbeszéd előzi majd meg.”

„Az RMDSZ célja az, mondta Magyarai Tivadar, hogy a korábbi törvényben megszerzett kisebbségi oktatási jogokat megtartsa, helyenként bővítse, és pontosabb megfogalmazású szövegben rögzítse őket.”

sai már tavaly nyártól készenlétben állnak, hogy amennyiben a jelenlegi kormánytöbbség erőlteti az oktatási törvény módosítását, akkor a romániai magyarság érdekeinek megfelelő változat szülessen.

„Amit kivettek estig, visszatettük reggelre”

Az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese hangsúlyozta, hogy a 2011-ben elfogadott törvényben az RMDSZ a magyar kisebbség számára egy sor előnyös rendelkezést ért el, és ezzel nehéz korszakot zárt le. „Viszont ezt a törvényt a kormány mindaddig nem tudta, nem is akarta maradéktalanul alkalmazni, nem volt képes a rendszert megújítani, a szükséges gazdasági-pénzügyi feltételeket meg-

tályba, amely cikkelyeinek mintegy felét módosította a 2012-ben hatalomra került szociáldemokrata, Victor Ponta miniszterelnök vezette kormány. Sorin Câmpeanu oktatási miniszter azzal indokolta az új törvény szükségességét, hogy „kell egy olyan jogszabály, amely koherenciát biztosít más törvényi szabályozásokkal és a jogszabályon belüli cikkelyek között”. A tárcavezető szerint az új törvény elfogadását széles körű társadalmi párbeszéd előzi majd meg. A politikus helytelenítette, hogy a jelenlegi jogszabályt a jobbközép Boc-kormány felelősségvállalással, vagyis parlamenti vita nélkül fogadta el. Az oktatási törvény rendelkezéseinek egyébként több esetben nem sikerült érvényt szerezni, erre a legismertebb példa a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) esete, ahol, bár a jogszabály előírja, mai napig nem sikerült megalakítani az önálló magyar tagozatot.

Hírösszefoglaló

Székelyföldi ajánlatokkal kecsegtetik a szörványmegye nyolcadikos diákjait

Veszélyben a besztercei magyar iskola terve?

Veszélybe kerülhet az önállósulni készülő besztercei magyar tagozat, a Hunyadi János Gimnázium terve, miután székelyudvarhelyi tanárok ösztöndíj-lehetőségekkel ottani iskolákba csábítják a nyolcadikos diákokat – hívta fel a figyelmet Décsei Attila, az RMDSZ Beszterce-Naszód megyei

székelyudvarhelyi pedagógusok jártak a szörványmegyében, és több településen is ingyenes bentlakást és ingázást ígértek anyaországi támogatással a nyolcadikos végzős diákoknak. A kampány nyomán úgy tűnik, hét-nyolc szentmátéi gyereket sikerült meggyőzni arról, hogy Székelyudvarhelyen végezze középiskolai tanulmányait. Bár az ajánlat elsősorban a román iskolába készülő nyolcadikosoknak szólt, a felsorolt kedvezmények azon szülőket is elgondolkodtatták, akik korábban a besztercei magyar tagozatra készültek járni csemetéiket. Az RMDSZ-elnök úgy tudja, az udvarhelyiek kecsegtető ajánlata nyomán három ilyen nyolcadikos is meggondolta magát. Elmondta, a 12 szentmátéi végzős közül eredetileg nyolc készült a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium magyar tagozatára.

Jóváhagyás előtt a magyar iskola

Décsei Attila szerint a nyolcadikos diákok „elszívása” amiatt aggasztó, hogy úgy tűnik, a helyi magyar közösségnek több év után végre sikerült elérnie, hogy önálló magyar iskola működjön a városban. A Hunyadi János Gimnázium létrehozására már a tanfelügyelőség és a városvezetés is rábólintott, csak a helyi tanácsnak kell jóváhagynia az erre vonatkozó határozatot, amire a remények szerint még ebben a hónapban sor kerül. Mint az RMDSZ megyei elnöke elmondta, a tervek szerint ősztől önállósuló magyar tagozat 2018-ig még a főgimnázium épületében működne, majd átköltözne egy erre a célra szánt, jelenleg felújítás alatt álló ingatlanba. A megyeszékhely 6 százalékos magyarsága azonban nem képes fenntartani egy önálló magyar iskolát, ehhez a megye magyar településeiről érkező gyerekek is szükség van, mutatott rá. „Ha nem lesznek gyerekek, mi értelme van a magyar iskolának” – tette fel a kérdést Décsei Attila. Elmondta, az Andrei Mureșanu Főgimnáziumban jelenleg az általános iskolában évfolyamonként egy, középiskolában két magyar osztály van, utóbbiakhoz a besztercei

mellett a szentmátéi, magyardécsei, vicei, árpástói és magyarnemegyei általános iskolák biztosítják az utánpótlást. Ráadásul a kínálatot bővítendő, a besztercei önálló magyar iskolában szakosztály beindítását is tervezik, a kétprofilú osztályban a fiúk és lányok külön, nekik szóló szakmát tanulhatnak. A szakosztály indításával azokat a gyerekeket szeretnék visszacsalogatni, akik korábban annak hiánya miatt mondtak le arról, hogy anyanyelvükön tanuljanak.

Állandó ifjúsági programok

Az RMDSZ megyei elnöke szerint a vidéki gyerekeket különböző módokon próbálják a városba csalogatni, például pár éve hozta létre számukra a református egyház a Reménység Háza névre keresztelt, 41 férőhelyes bentlakást, ahol felügyelet alatt tanulnak, kedvezményesen étkeznek. A Communitas Alapítvány révén ingázási támogatást is kapnak, és a politikus szerint további lehetőségeket keresnek a szülők segítségére. Ugyanakkor számos rendezménnyel, ifjúsági programmal próbálnak közösségi élményt biztosítani számukra. A városban néptáncsoport működik, de biciklitúrákat, majálist és különböző táborokat is szerveznek a fiataloknak.

Décsei Attila hangsúlyozta, hogy a magyar diákok tömbmagyarságba való csábítása demográfiai problémákat is kelthet a mintegy 6 százalékos magyarsággal rendelkező észak-erdélyi megyében. „Ha ezek a fiatalok 14–15 éves korukban elhagyják szülőföldjüket, mekkora az esélye annak, hogy ide még visszatérjenek, és családot alapítsanak itthon, szülőföldjükön?” – tette fel a kérdést levelében Décsei Attila. – Ez nem támogatás számunkra, hogy gyerekeinket elviszik, a támogatás az volna, ha ezek a gyerekek a szörványban, otthon, szülőföldjükön kapnák meg az ajánlott segítséget, ha a helyi magyar oktatást választják.”

PAP MELINDA

• A magyar tagozat a tervek szerint 2018-ban költözne el a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium épületéből

szervezetének elnöke. A politikus a témában írt nyílt levelében rámutat: az önálló magyar iskola beindításához elengedhetetlenek a megye magyar általános iskoláiban végzett gyerekek. „Magyarságunk alappillére elsősorban az oktatás, és ez a szörványban nélkülözhetetlen. Besztercen is végre eljött az az idő, amikor nagyon közel állunk a különálló magyar iskola létrehozásához. Egyetlen kérdés az, hogy lesz-e elegendő diák ennek működtetésére?” – teszi fel a kérdést a megyei RMDSZ-elnök.

Décsei Attila elmondta, a Nemzeti Stratégiai Kutatóintézet (NSKI) „Magyar gyermek magyar iskolába” elnevezésű programjára hivatkozva

Nevelési módszerekről beszélt Román Mónika kolozsvári pszichológus

Egyre fegyelmezhetetlenebb generációk

Idejátmúlt, százéves módszerekkel nevelik szüleik a romániai gyerekeket – derítette ki egy nemrég ismertetett tanulmány. Az UNICEF (ENSZ Nemzetközi Gyermeksegélyezési Alapja) felmérésének eredményei szerint a hazai szülők többsége inkább szófogadó, semmint önálló gyereket szeretne nevelni.

Mindig a szülőnek van igaza?

A megkérdezettek 63 százaléka úgy nyilatkozott, meg van győződve arról, hogy a szülői vélemény a döntő a gyerekekével szemben, és hogy mindig a felnőttnek van igaza. „Ha ehhez hozzátesszük azt is, hogy a szülők nagy hányada kevés időt tölt együtt és nem kommunikál eleget a gyerekeivel, kiderül, miért hiányos az otthoni nevelés” – mutattak rá a tanulmány szerzői. Bár a megkérdezett felnőttek nagy része úgy nyilatkozott, megérti a gyerekek kommunikációra való igényét, 68 százalékuk szerint lényegesebb, hogy a kicsi szófogadó legyen, semmint hogy önállóan boldoguljon. A kutatásból az is kiderült, hogy a megkérdezett szülők egynegyede veszekszik a gyerekek előtt, egyharmaduk pedig a büntetés gyakorlatának híve – ide tartozik a fizikai bántalmazás is. A kutatás arra is rámutatott, hogy leginkább az anyagi nehézségekkel küzdő családok gyerekeit érinti, hogy szüleik nem figyelnek rájuk, nem kommunikálnak és nem töltenek együtt elég időt velük. A tanulmányt 1420 szülő és gyermekgondozó megkérdezésével végezték. Az UNICEF romániai képviselői arra hívták fel a figyelmet a felmérés kapcsán, hogy a gyerek ugyanazt a viselkedési mintát fogja követni a későbbiekben, amit otthon lát. „A szülőnek meg kell gondolniuk, hogyan viszonyuljanak a gyerekekhez már a legkisebb kortól. Szülőnek lenni nem könnyű, és bár természetes dolognak tűnik, a gyereke nevelést is tanulni kell. Szeretnénk eredményesen együttműködni a hatóságokkal, civil szervezetekkel és kidolgozni egy mindenki számára érvényes gyereknevelési útmutatót” –

nyilatkozta Sandie Blanchet, az UNICEF romániai képviselője. „A tanügyminisztérium, az egészségügyi minisztérium és a munkaügyi minisztérium már egyeztetett arról, hogy támogatnunk kell a gyerekeveléshez kapcsolódó szakmákat és a szülőket is” – mondta a felmérés kapcsán Viorica Preda, a tanügyminisztérium főosztályvezetője.

A modern nevelés előnyei és hátrányai

„Az UNICEF által propagált nevelési stílusnak sok előnye és rengeteg hátránya van, a mi kultúránk pedig igencsak megszenvedi a hátrányokat. Nyilván nem vagyok a fenyítés és fizikai bántalmazás híve, de a gyerekek korlátokat szabni úgy mond szent szülői kötelességünk. Ezen azt értem, hogy meg kell tanítani neki, hogy a veleszületett energiákkal és képességekkel miként lehet bánni ebben a világban” – fejtette ki Román Mónika kolozsvári pszichológus, az Életfa Családsegítő Egyesület munkatársa. Úgy fogalmazott, nyilván könnyebb engedelmes, önállóan gyereket nevelni, és a felnőttek valahol azt szeretnék, hogy csemetéjük könnyen kezelhető legyen.

„Azt viszont kétfélek, hogy a romániai szülők 60 százaléka túlfegyelmezné a gyereket, vagy szorongó gyereket szeretne. Ebben a kérdésben nagyon fontos az árnyalás. Azt tapasztaljuk ugyanis, hogy az

• Román Mónika: „A szülői hitelesség a legfontosabb a gyermeknevelésben.”

Kontroll és demokratizmus a szülő-gyerek viszonyban

A nevelési stílus, amelynek fogalmát Alfred Baldwin pszichológus vezette be a szakirodalomba, a szülő-nevelő által alkalmazott módszerek összessége, egy osztályozási rendszer a családi nevelés vizsgálatára, összehasonlítására. A nevelés empirikus kutatásában és a nevelésről szóló ismeretterjesztő művekben gyakran használják ezt a kategóriát. Azon a feltételezésen alapszik, hogy a nevelési helyzet legfőbb tényezője a szülő-gyerek kapcsolat demokratizmus, melynek mértékét a tekintélykontroll

mértéke, illetve a nevelés más összetevőivel való kombinációi alakítják ki. A nevelési stílus fogalmát Baldwinnek a negyvenes években végzett vizsgálata vezette be a gyermekpszichológia szakirodalmába. Az általa használt két fő dimenzió a kontroll és a kapcsolat nyíltsága (demokratizmus) volt.

A mintában a kontroll és demokratizmus kapcsolódásai négyféle típust eredményeztek: erős kontroll-demokratikus, gyenge kontroll-demokratikus, erős kontroll-autoritatív és gyenge kontroll-

autoritatív. Az optimális kombináció Baldwin szerint a magas szintű demokratizmus és a magas szintű kontroll, míg a legnegatívabb hatásúnak az erős kontroll és alacsony demokratizmus látszott. A nevelési stílus későbbi kutatásába bekerült a szeretet, a melegség, az elfogadás dimenziója is. Négy nevelési stílust különböztetett meg Ranschburg Jenő elismert magyarországi pszichológus: meleg-engedékeny, meleg-korlátozó, hideg-engedékeny és hideg-korlátozó.

iskolákban a diákok évről évre egyre fegyelmezhetlenebbek és fegyelmezhetetlenebbek, és persze a tanárok is azt mondják, hogy engedelmesebb gyerekeket szeretnének tanítani, ettől függetlenül a pedagógus igenis szeretné hallani a gyerekek véleményét” – fogalmazott a szakember. Rámutatott, nagyon nehéz megtalálni az egyensúlyt és azt is, hol húzódik a határ az önállótlan, az önkifejezés és a hatalmas egó között. Nagyon könnyen félreértelmezhető és káros, ha az ember azt mondja, nem szabad a gyereket fegyelmezni, nem szabad korlátozni a véleménynyilvánításban. „A fejlődő egyéniségnek ugyanis nincs még fogalma arról, hogy mi bántó, és mi is a szabad véleménynyilvánítás, és nem tud

szabad véleménynyilvánítás kérdéséhez hogyan viszonyuljon a szülő a legoptimálisabban, hogy nevelési stílusa egyensúlyban maradjon? A szakember úgy vélekedett, fontos odafigyelni többféle modern nevelési irányvonalra, de még fontosabb, hogy szülőként hitelesek legyünk, és azt tegyünk, ami belülről jön.

A szülői hitelesség a legfontosabb

„Hiába hallgatom meg a nyugati trendeket, ha szívem mélyén nem tudok velük egyetérteni. Ha pedig csak azért alkalmazkodom ezekhez, mert ez a divat, akkor nem vagyok hiteles szülőként. Hiszen így nem arra figyelek, hogy mi a gyerek és mi az én igényem, ezt pedig hogyan hangoljuk össze, hanem arra, hogy miként ültessem gyakorlatba a könyvízü tudást vagy nevelési módszert” – fejtette ki a pszichológus.

Mint hangsúlyozta, nyilván legyen nyitott mindenre a szülő, a hagyomány és újítás fonódjon össze a gyereknevelésben, de a leglényegesebb, hogy hiteles legyen, hogy úgymond „párhuzamos legyen önmagával”. „Figyelembe kell venni azt is, hogy minden személyre és családra szabott, és természetesen ahány ház, annyi szokás. A gyereknevelési irányelveket nem jó uniformizálni, mert egyéni szükségleteik vannak a gyerekeknek. Nyilván öröklök a genetikát a szülőktől, de a felnőtt a nevelési módszerével együtt azt is átadja, hogy miként lehet a készséget, tehetséget megfelelő-

en kezelni, felhasználni, értékesíteni és kiteljesíteni” – hívta fel a figyelmet a szakember. Kitért arra is, hogy ajánlatos szem előtt tartani kulturális szokásainkat, a családi genetikával együtt kapott igényeinket, ugyanakkor szelektálni kell, hogy mi az igaz, és mi a hasznos abból, ami az újításokon keresztül érkezik hozzánk. Azzal kapcsolatban, hogy az UNICEF-felmérés szerint a szegény családból származó gyerekek kevesebb figyelmet kapnak szüleiktől, mint tehetősebb társaik, Román Mónika kifejtette, véleménye szerint ez nagyon erős összefüggésben áll a kulturális háttérrel. „A cigány palotákban is ugyanolyan keveset kommunikálnak valószínűleg a szülők a gyerekekkel, mint a kis kunyhókban, mert erre nincsen igény, vagy mert másképp fejezik ki a kötődést. Ha nincsen igénye a szülőnek arra, hogy rendszeresen beszélgessen a gyerekekkel, akkor talán nem is lesz. És ez nem is annyira a rohanó életformától függ – holott ezt is szoktuk emlegetni a kommunikációhiánnyal kapcsolatban – hanem inkább a régóta kialakult szokásrenddel” – fogalmazott a szakember.

• Kinek van igaza? A szakember szerint árnyalni kell a túlfegyelmezettség kérdésében

különbséget tenni a kettő között. Ugyanakkor egyszerűsít az a kifejezés, hogy túlfegyelmezzük a gyerekeinket. A tanügy közelében dolgozom, és azt látom, sok hátránya van a nyugati kultúrából átszívargó nevelési stílusnak, ami azt tartja szem előtt: ne törjük meg a gyermek egóját” – tette hozzá Román Mónika.

Facebookozás és személyes kommunikáció

Felvetésünkre, hogy vajon milyen mértékben erősödik fel a szabad véleménynyilvánítás iránti igény amiatt, hogy a mai gyerekek folyamatosan használják a közösségi oldalakat, ahol mindenki mondja a magáét, a mondanivalókat pedig lájkolják, a szakember úgy fogalmazott, ez inkább az önbizalom alakulására van hatással.

„A Facebook az egyik kommunikációs csatorna, amin keresztül a gyermek visszajelzést kap arra vonatkozóan, hogy amit és ahogyan ő csinál, az mennyire elfogadható, mennyire érvényes a baráti körben. Nem befolyásolja nagymértékben a világháló használata a szabad véleménynyilvánítás iránti igényt, a túl sok facebookozástól a személyközi kapcsolatok sérülnek inkább: elfelejtik vagy nem tanulják meg a gyerekek a személyes kommunikációt, és szociális készségeik lesznek gyengébbek” – fogalmazott. Felmerül a kérdés, hogy az önkifejezés és

KISS JUDIT

Tehetséges gyerekeket ösztönző pedagógusokat tüntetettek ki Mentordíjjal

„Diákjaimnak is szól az elismerés”

Ötödik alkalommal osztotta ki Mentordíjait áprilisban a Mol Románia és A Közösségért Alapítvány. A tíz díjazott között találjuk Dvorácsek Ágoston nagyenyedi fizikatanárt, Nyiri Zoltán szatmárnémeti és Székely Géza kolozsvári képzőművész-tanárt. A tíz díjazottat a 202 jelöltre érkezett 414 jelölés alapján választották ki, ők 8000 lej pénzjutalomban részesültek, és Mentortrófeát kaptak, Ioan Nemțoi

• **Dvorácsek Ágoston:** „Köszönöm azoknak, akik támogatták munkánkat, és bíztak bennünk.”

képzőművész alkotását. Alapítói a Mentordíjjal azokat a nevelőket, tanárokat, edzőket kívánják elismerésben részesíteni, akik ösztönzik a tehetséges gyerekeket, és tudásuk továbbadásával több generáció tehetségeit segítették kiemelkedő eredményekhez, míg ők maguk a háttérben maradtak, munkájuk sem erkölcsileg, sem anyagilag nem kapta meg a megfelelő elismerést.

Dvorácsek Ágoston: köszönet a mellém szegődő diákoknak

„Ez a díj annak a sok munkának az elismerését jelenti, amelyet diákjaimmal együtt végeztünk több mint másfél év-

tized alatt. Együtt kutattunk, rendszereztünk, csiszoltuk a diákdolgozatokat, készítettük a bemutatókat, izgulunk a konferenciákon, örültünk a sikereknek, elkönyveltük a kudarccokat,

• **Nyiri Zoltán:** „Egyénre szabott oktatási módszert kell alkalmazni.”

és nagyon sokat tanultunk. Köszönöm azoknak, akik támogatták munkánkat, és bíztak bennünk, de elsősorban köszönöm a kollégium azon diákjainak, akik mellém szegődtek, és kitartóan végezték munkájukat. A díj nekik is szól!” – mondta Dvorácsek Ágoston az elismerés kapcsán. A nagyenyedi fizikatanár 1952. június 28-án született Marosújváron. Az elemi és a gimnáziumot szülővárosában végezte, majd a kolozsvári Energetikai Szaklíceum diákja volt. 1972-ben érettségizett, és beiratkozott a kolozsvári BBTE Fizika Karára, ahol 1976-ban fizikusi diplomát szerzett. 1976-tól a nagyenyedi Mezőgazdasági Szaklíceum fizika szakos tanára. 1990-ban áthelyezik a Bethlen Gábor Kollégiumba. 2000 szeptemberében megalapítja a Fenichel Sámuel Önképzőkört. Diákjaival számos hazai és magyarországi konferencián és más rendezvényen vett részt, ahol az

általa vezetett biológia, környezetvédelem, természetvédelem, fizika, iskolatörténelem vagy néprajz tematikájú dolgozatokat több mint 130 díjjal jutalmazták. Alapító tagja a budapesti székhelyű Kutató Tanárok Országos Szövetségének és a Tehetséggéppártoló Baráti Körének, kapcsolattartó megbízott a nagyenyedi Bethlen Gábor Alapítvány részéről a magyarországi Nemzeti Tehetségsegítő Tanácsban. A *Természet Világa* folyóirat által meghirdetett diákpályázaton elért eredményekért 2002-ben a budapesti és a New York-i Rotary Club által alapított természettudományi ösztöndíjban részesült, 2000–2015 között tizenötször vette át a legjobb felkészítő tanárokat

• **Székely Géza:** „A megújulásra készítő kíváncsiság ad erőt.”

illető oklevelet. Kedvenc elfoglaltságai közé tartozik a természetjárás, jó ismerője a vadnövényeknek és a gombáknak, amelyeket szívesen fotózik.

Nyiri Zoltán: szeretnék egy kiállítást

Nyiri Zoltán, a szatmárnémeti Aurel Popp Zene- és Képzőművészeti Iskola festészettanára személyre szabott ok-

tatási módszerekkel dolgozik, aminek köszönhetően a tanulóknak alkalmuk nyílik megtanulni meglátni a szépet, és azt bármilyen művészeti eszközzel visszaadni. 1989 után maga választotta a tanári pályát. A titka talán a nyíltsága, és az, hogy nagyon őszintén közeledik a diákokhoz – vallják róla a díj kapcsán készült kisfilmben. Egykori diákjai közül ma sokan sikeres tanárok, képzőművészek.

– Hallottam arról, hogy létezik ez a díj, de nem számítottam rá, hogy én is megkaphatom. Meglepetésként ért, amikor felhívtak a hírrel. Nemes gesztus ez. Nem érzem úgy, hogy méltó lennék rá, én csak végzem a munkám.

– *Ma inkább menekülni szoktak a tanúgyből, művész úr viszont választotta a tanárságot...*

– Vannak jó dolgok a tanügyben, például a tanár-diák viszonyban. A fizetés egy művész esetében nem annyira nyomató, hiszen festünk, néha sikerül értékesíteni. A gyerekek kezelhetőek, sosem volt fegyelmi jellegű problémám. Érzékelni lehet, hogy más a mai gyerekek hozzáállása, mint a húsz évvel ezelőttié, de lehet velük dolgozni. Művészeti iskolában tanítok, itt érdeklődőbbek a gyerekek, hiszen a művészetek miatt választották ezt az iskolát. Kevesebbet olvasnak, van, aki életében nem olvasott egyetlen könyvet sem, ez a fantázia rovására megy. A könyvekben található tájleírások szerint például az olvasónak kell elképzelnie az adott környezetet, ez motiválja, megdolgoztatja a képzelőerőt. Nagyon sok diák ment át a kezünkön – hiszen kollégáimmal együtt tanítottuk őket –, sokukból sikeres művész lett.

– *Milyennek látja a képzőművészeti oktatást?*

– Még ma is az 1989 utáni átmeneti időszakra kidolgozott tanterv szerint dolgozunk a művészeti oktatásban, vagyis gyakorlatilag nincs konkrét tanterv a művészeteknek. Ez túl nagy szabadságot ad, ám szükség lenne bizonyos keretre, ami meghatározná, hogy adott évfolyamon milyen készségeket kellene fejleszteni. Egyénre szabott oktatási módszert kell alkalmazni, mert ahány gyerek, annyi egyéniség, mindenkinek más a látásmódja, sokszor nagy különbségek vannak, mindenkit másként kell rávezetni arra, hogy megértse, meglássa a formát, a szépet, azt a szépet tovább tudja adni az alkotásával. Ez egy nagyon izgalmas

szakma, és nem lehet recepteket felállítani. Szeretem csinálni.

– *Milyen tervei vannak?*

– A díj számomra megtisztelő, lelkesítő. Egy évem van még a nyugdíjazásig, jövőre szeretnék egy kiállítást. Lassabban dolgozom, és folyton adok magamnak haladékokat, de szeretném, ha 2016 novemberében sikerülne megszervezni ezt a kiállítást.

Székely Géza:

a gyerekek az erőforrásom

Székely Géza a másfél évtizede képzőművészeti tagozattal is rendelkező kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum, valamint a Babeş-Bolyai Tudományegyetem pedagógia karának képzőművész-tanára. A tíz éve működő Apáczai-galériában évente 8–10 kiállítást szervez, diákjainak alkotásait a magyarországi testvériskolák kiállítótermeiben is rendszeresen bemutatják, de Kolozsvár galériáiban is számtalan – évente 3–4 – tárlaton szerepelnek, valamint egész sor képzőművészeti pályázaton, ahol sok előkelő elismerést arattak az évek során. Évente kétszer megszervezi az Erdélyi Magyar Művészpedagógusok Egyesületének tárlatait hazai és külföldi művészek alkotásaiból, nyaranta képzőművészeti diákotbort szervez. Művészetpedagógusi munkásságát 2011-ben Budapesten is rangos díjjal jutalmazták: megkapta a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének (MROE) emlékplakettjét, mely kitüntetés erkölcsi értékét növeli, hogy határon túli pedagógusként részesült a magyarországi elismerésben.

– Értettem arról, hogy Mentordíjra jelöltek, a sok jelöltet tekintve mégsem gondoltam, hogy bekerülök a tíz díjazott közé. Amikor a kuratórium elnöke telefonon közölte, hogy Mentordíjban részesültem, lelki szemeim előtt hirtelen lepörgött eseménygazdag tanári pályafutásom több mint harminc éve, amely időszak az eredményei ellenére sem volt „sétágalopp”.

– *A mai gyerekeket kezelhetetleneknek bélyegzik, a tanügyi állapotokat riasztóknak. Mégis már több évtizede tanít...*

– Tanítványaimmal általában sikerült kialakítanom egyfajta munkatársi viszonyt, nemcsak én tanítottam a gyerekeket, de rengeteget tanultam tőlük. Általuk sikerült többek között folytonosan megújulnom. Ők jelentették az erőforrást, hogy átlendüljek

az akadályoztatásokon, értetlenségeken, amely elég gyakran övezi a művészeti nevelés „háza táját”. Bármely pedagógusi elképzelés megvalósításához elengedhetetlen a szülők megnyerése, azok erkölcsi és sok esetben anyagi támogatásának a megszerzése. Hangsúlyozottan így van ez a képzőművészeti nevelés esetében, amely meglehetősen „anyagigényes”, különösen ha változatos műfajokban igyekszünk azt művelni. A tanári munka eredményessége elérhetetlen csapatmunka nélkül. Egyfajta kollegiális, beleérző együttműködést feltételez a különböző szakterületek összehangolása, annál többet a képzőművészeti tagozat létrehozása, az Apáczai-galéria működtetése vagy az Aranyecset Tehetségápoló Műhely tevékenységének felkarolása. Iskolánk arculatának e „színfoltjai” a tantestület és az iskola vezetőségének hathatós támogatása nélkül nem létezhetnének. A Mentordíjban nemcsak a személyes munkám, hanem többek között az Apáczai-líceum munkaközössége ilyen irányú hozzáállásának elismerése is megfogalmazódik.

Küzdeni tudásom, a kitaró munka segített át a tanárkodás akadályain és nehézségein. Önfeladás nélkül, így sikerült megőriznem lelki-szellemi frissességem. Ez az érdeklődő, megújulásra készítő eredendő kíváncsiság adhat a továbbiakban is erőt, hogy az oktató-nevelői munkára felkészültnék tartsam magam... Ez biztosít egyben teret ahhoz, hogy az egymás után sorjázó gyermeknemzedékek nevelése által, évről évre átélhessem gyermekkoromat.

– *Milyennek látja a művészeti oktatás helyzetét?*

– Sajnos legtöbbször csak a szólamok szintjén érvényesül a sokat hangoztatott alkotó gondolkodásra való nevelés imperatívusa. A túlméretezett elméleti tudáshalmaz elsajátításának kényszere mint nehezék üli meg a gyermekek és nevelők viszonyulását egyaránt, megnehezítve a kreatív szellemben való nevelést. Ez a gyakran természetlen szemlélet jellemzi a közoktatást a művészeti neveléshez, ezen belül a képzőművészeti neveléshez való hozzáállását illetően is. Jó volna pedig, hogy végre személyiségformáló jelentőségének megfelelően, kellő hangsúly fektetődjön a művészeti nevelésre!

KEREKES EDIT
FERENCZ CSABA-LEVENTE

Beszélgetés Szentirmai Lászlóval, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökével

„Brutális szemétség, hogy az iskola nem építgeti az egész embert”

Az idei nagyváradi országos drámapedagógiai napok közel másfél száz résztvevője közelebbről is megismerhette Szentirmai Lászlót, az alkalmazott bábjáték magyarországi apostolát, a Magyar Bábjátékos Egyesület

„A mai iskolát már nagyjából hivatalnokok csinálják, akik úgy gondolják, hogy minden rendben van azzal, ha a 17 kiló kréta meg van vásárolva az év elején. Úgy vélik, hogy ezzel kibírják az év végéig, fog menni az iskola. Nem fog menni! Ha a tanár és a diák nem érzi jól magát benne, ez az iskola olyan lesz, mint egy rossz színház.”

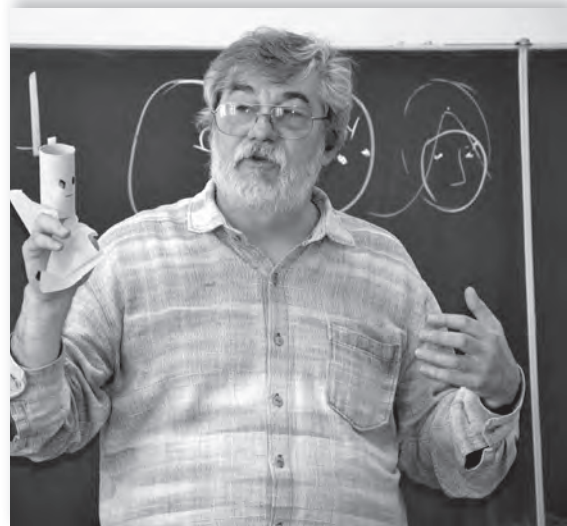
elnökét. Ebben az évben ő volt a nívós program plenáris előadója, majd műhelymunkát is vezetett. Mindezek leírásával hivatásáról és az általa oly nagy rajongással emlegetett bábozásról beszélgettünk.

– Szentirmai Lászlót tájainkon leginkább a *Nevelés kézzel-bájjal* című könyve kapcsán „ismerjük”, személyes életútjáról viszont keveset tudunk...

– Hatéves voltam 1956-ban, amikor háromszáz szovjet tank ment keresztül Mezőcsátan. A polgári hídon átkelve Budapest felé tartottak. Ez nagyon kemény tapasztalat lehetett az életemben, mert azon a héten vagy 250 tankot rajzoltam... Korán kiderült, hogy rajzoló ember vagyok, az iskolában is mindig ezzel tudtam kiugrani a csoportból. Ennek megfelelően animációsfilm-rendező szerettem volna lenni. Pályaválasztásom idején ment a Gusztáv-sorozat meg néhány

jobb rajzfilm a tévében, ezeket nagyon kedveltem. Az egri tanárképző főiskolára Dargay Attila tanácsára jelentkeztem, de a bábfilmes Foky Ottóval is leveleztem. Az egri főiskolán eltöltött négy év meghatározó volt az életemben, bár induláskor animációsfilm-rendező szerettem volna lenni, a nagy tudású professzorok pedagógust faragtak belőlem. Lediplomázva aztán tanári állást kerestem és találtam egy Szikszó melletti kisfaluban, a feleségem ugyanott agrármérnökként helyezkedett el. Ha tehettem, önképzés céljából nyaranként művésztelepekre mentem. Aradi Jenő művészetpedagógus tanította meg nekem, hogy nem elég nézni, látni, sőt láttatni is kell. Őt év után aztán a második diplomámat is megkaptam, a debreceni Kossuth Lajos Egyetemen pedagógia szakos tanári oklevelet szereztem. Ezeknek a papíroknak a birtokában jogot nyertem arra, hogy később tanársegéd lehessenek a sárospataki tanítóképzőben. Ott pedig csőstől jöttek a feladatok az óvodapedagógusok és tanítók nevelése során. Az akkori tanszékvezető az óvodai gyakorlatok vezetésére is beosztott, így hosszú időn át figyelhettem, hogyan rajzol egy kisgyerek. Lassan „megtanultam” a gyereket azontúl, hogy nekem is volt két sajátom otthon. Sokat kell tanulni ahhoz, hogy jól értsük, milyenek ők. A pedagógusjelölt lányok elé sem lehet úgy odaállni, hogy az ember kinyitja a száját, és ők mindent elhisznek neki, vagy hát úgy csinálnak, mintha elhinnék neki, de aztán moznak a fejükben, és olvassák a levelet, amit a Sanyi/Lali/Pali/Feri... írt. Nekem mindig jobbnak kellett lenni, mint annak a levélnek, amelyik a szünetben érkezett... Közben meghalt az a kollégám, aki bábjátékot tanított, és az igazgató egy egyszerű mozdulattal rám mutatott: „Te fogod e’ztán tanítani!” És akkor beíratk engem a Népművelési Intézetbe, ahol a műfajban legnagyobb tornyokkal

találkoztam: Koós Ivánnal, Vízváry Lászlóval, Montágh Imrével, Tömöri Mártával és másokkal – így hát megcsapott a mozdony füstje. Rátaláltam, azaz rám talált a bábművészet. Hamar kiderült számomra, hogy a bábjáték többet rejt, mint amit a közgondolkodás feltételez róla. Olyannyira beindultam, hogy a következő tanfolyamon már én tanítottam olyan szinten, ahol annak idején én tanultam. Aztán – úgy

• Szentirmai László: „Az iskola nem teremti lehetőséget a gyerekek számára azt is végezni, amit egyébként kifejezetten kedvelnek.”

harmenc évvel ezelőtt – egy nemzetközi fesztivált indítottam Sárospatakon. Láttam, hogy az egy-két személyes színházaknak nem volt helyük, és mindenütt elvesztek a nyolcszáz fős színháztermekben. Szerveztem nekik egy fesztivált Makovecz sárospataki építményében, ők pedig a gyönyörű kis galériákban meg pódiumtermekben olyan méretben adhatták elő a dolgaikat, amelyik nekik a legmegfelelőbb volt. Sárospatakon fellépett ember másfél centis bábokkal, ő éppen Brazíliából jött, és jöttek olyanok, akik két és fél – háromméteres bábokkal játszottak kint az utcán. Tizenhárom

alkalommal rendeztük meg (*Puppet in my Pocket* címmel), és én minden egyes darabnak, előadásnak a lényegét bevittam a katedrára. Azt gondoltam, hogy a pedagógus a katedrán ugyanolyan, mint egy egyszemélyes bábjátékos, egy egyszemélyes színház. Ha működik, akkor csend van, mindenki mindent „megvesz”, ám ha nem működik, akkor csinálhat bármit, a kölkök otthagyják. Nem konkrétan, de „kirepülnek a teremből”, és nézhetsz egy csomó üres arcot. Végül a hallgatók egyre többet kérdeztek, és az egész tapasztalategyüttest le kellett írni. Így

nézőközönség a padlóhoz veri magát tőle. Tehát a báboknak biztosan van valami önálló titkos képességük arra, hogy pontosabban megfogalmazzák saját magukat, mint ahogyan a bábos próbálkoznék vele. Aki nézőként nem érzékeli ezt, az nem biztos, hogy mindent érzékel. És a gyerekek teljesen jól viszonyulnak ehhez a világhoz. Amikor elkészítenek egy rajzot, körülvágják a kis papírkát, ráragasztják valamire, és megmozdítják, akkor ők olyanokat tudnak mondani vele, amit nem biztos, hogy elmondanának. Ezt több tantárgynál is ki lehet használni. A má-

tanár letol, mert nem tud megülni a fenekén tíz percig... Vele mindig nagyon sok „baj” van... Pedig az is lehet, hogy csak éppen nagyon kreatív. És az is meglehet, hogy az a 12 dioptriájú szemüveget viselő kislány varrja meg az Otelló ingét, akit soha nem fognak választani a fiúk a kórtáncnál, noha kincset érő kezei vannak.

„És kötelező tudni, hogy van tudás, ami nem letölthető. Ez a virtuális világ elemmel és árammal működik, az ember pedig valami mással. Ha jó a pedagógus, el tudja érni, hogy a kölkök bele-szeressenek bármibe, amit ő tud, és azt jól is csinálják. Ilyen módon pedig egymáshoz is közelebb kerülnek.”

született a *Nevelés kézzel-bábbal* kötet.

– Mit tud ez a báb, ami, vagy ahogyan ön használja: aki így megbolondította a tanárt, a leendő tanárt, no meg a gyereket is?

– Ezzel annyi filozófus foglalkozott már, hogy még rágondolni is rossz. De a legrosszabb az, hogy nincs eléggé frappáns válasz, mert itt a lélekről, a lélek mozgásáról van szó. Aki a kezére húzza vagy a kezébe veszi a bábót, az lényegében arra szerződik, hogy ő most átfolytatja magát a figurába. Ha ez nem történik meg, akkor a figura nem fogja tudni azt csinálni, amit kellene. A figurák egyébként is elképesztők, mert hiába gyártjuk le a legpontosabban őket, ők mindig többet és mást is tudnak. Ha egy madzagot nem jó helyre fűrok be, akkor a bábú nem úgy fogja tartani a karját, nem fogja megcsinálni a kívánt mozdulatot, viszont lesz egy nagyon jó mozdulata, amelyet, ha megtalálsz, a

sik dolog az, hogy alkotni, termelni lehet vele, sőt értelme van a melónak. Például szeretnénk tervezni egy meséhez egy háttérteret. Az egyszerű rajztanár azt mondja, hogy csináljunk egy könyvillusztrációt, és hagyja a kölköket két órán keresztül festeni. De ha azt mondjuk nekik, hogy nézzük már meg, hogy jó lesz-e így a díszlet? Ha az előtte levő figura ilyen színű, vajon jól fog látszani minden? Így az egész dolog egy olyan alkotómunkává válik, amelyiken többet kell gondolkodni, mintha csak kirajzólnák magukból azt a képet. És az a kép halott kacatként bekerülhet a szekrénybe, ahonnan 13 hét múlva elővesszük, hogy osztályozzuk, esetleg lepontozzuk. Ám ha az elkészült munkák közül a gyerekekkel választatjuk ki azt, amelyiket valós méretben is elkészítjük, ismét több legyet ütünk egy csapásra. Mert lehet, hogy éppen annak a fiúnak a rajzát szavazzák meg, akit a legtöbb

– Az alkalmazott bábjáték során tehát nem a tanár áll ki valamit szemléltetni a gyerekeknek a bábba, hanem a gyerekek a bábkészítéstől az előadásig az egész folyamat részesei. Ennek van ez az átalakító ereje.

– Igen, és ez az, amit a mai iskola-rendszer a legkevésbé segít. Nálunk legalábbis nagyon vacakul áll ez a dolog. A „jobb agyféltekés” tárgyak – a hozzájuk tartozó képességek fejlesztésével – még mindig a sor végén vannak az iskolázásban. Pedig mekkora szükség lenne ezekre is! Például akkor tudunk befarolni autóval a garázsba anélkül, hogy letörtük volna mindkét tükrünket, mert jó a térérzékelésünk. Ezt alig tudják az emberek. A térérzékelések azért nem jók, mert az ehhez szükséges testen kívüli észlelések, képzeletek és mozgások nem voltak begyakorolva. A világ legnagyobb részében a két lábán táncol, és mindkét lábán futva kézilabdázik, mert ekkor mind a két agyféltekét dolgoztatja. Amikor az iskolában csak tesztlapokat kell kitölteni jobb kézzel, nem fog fejlődni a jobb – a másik – agyféltekénk. És a sok beszéd sem ennek a „néma” agyféltekének a feladata, márpedig mennyit locsog ez a világ! Ilyen módon semmivel sem

segítjük az egész ember nevelését. Ha valaki készít egy szobrot, például egy bábféjet, az már kétkezes munka, ráadásul állandóan kontroll alatt kell tartani a látással, és akkor ez a szent háromszög: az egyik kézfej a másik kézfej meg a saját fej is munkában lesz. Brutális szemétségnak tartom, hogy az iskola nem foglalkoztatja, nem építgeti eléggé az egész embert, mi több: nem teremt lehetőséget a gyerekek számára azt is végezni, amit egyébként kifejezetten kedvelnek.

– A fejlesztés tehát két síkon történik: egyik oldalon az alkotás által, másik oldalon pedig úgy, hogy a gyermek tulajdonképpen saját magát mondhatja ki a bábuval...

– Sőt ez lesz a bábu életre keltésének oka. Közben látják, követik egymás bábjait, és azokat beszélgetik egymással. Ha közönség is van, ők is bevonódnak.

Nyáron szervezünk egy konferenciát, *Gyógyítóbáb* címmel, melynek keretében a bábozás Parkinson-kóros betegekre gyakorolt hatását vizsgáljuk. Merthogy a bábozás képes lassítani, szinte megállítani ezt a folyamatot. Tudjuk, hogy akik ebben a szörnyű betegségben szenvednek, már nem úgy tudják irányítani a végtagjaikat, mint az egészséges emberek, mert az agytól jövő parancs útközben különböző akadályokba ütközik. Ha ezek az emberek bábokkal (marionettfigurákkal) játszanak, először is nem vonják ki magukat a közösségükből, másrészt pedig éppen olyan mozgató feladatokat végeznek, amelyek már romlóban lévő funkciókat működtetnek. Ha ez őket gyógyítja, akkor milyen jó lehet az egészséges emberek számára! Nagyon sajnálatos, hogy nem figyel ilyenekre a mai iskola. Mert a mai iskolát már nagyjából hivatalnokok csinálják, akik úgy gondolják, hogy minden rendben van azzal, ha a 17 kiló kréta megvan vásárolva az év elején. Úgy vélik, hogy ezzel kibírják az év végéig, fog menni az iskola. Nem fog menni! Ha a tanár és a diák nem érzi jól magát benne, ez az iskola olyan lesz, mint egy rossz színház.

– A mai okostelefonos, tablettés gyerek minden bizonnyal nagy kihívás a hivatását komolyan vevő pedagógus számára. Az ilyen elidegenedő világban élő gyermek ugyanúgy közel vihető a bábhoz,

mint bármely más kor gyermeke? Vagy a gyermek belül mindig ugyanaz?

– A gyermek és szülő ma valójában egy nem igazán befolyásolható páros, mert nem szólhatunk bele az életükbe. A gyerekebe se nagyon, de abba meg végképp nem, hogy a szülő mit csinál a gyerekével. Azt gondolom, hogy ha a szülő nem tudja elérni azt, hogy a gyereke megértse, hogy ezek az eszközök tulajdonképpen csak nagyon nagy kiműveltség után hoznak hasznat, akkor nagy baj van. Ha csupán arra használom az okostelefont, hogy megtudjam, hol gyülekeznek a haverjaim inni, akkor elég furcsa szinten állok, de ha – például – az összes budapesti busz menetrendjét akarom megtudni a telefonomról, akkor már

más a helyzet. Ehhez viszont jegyezzük meg, hogy az ilyenfajta applikációk nem egykönnyen találhatók meg, éppen azért, mert kevesen használják őket. Sok szemetet olvasunk ahelyett, hogy az igazi értékeket látnánk. És kötelező tudni, hogy van tudás, ami nem letölthető. Ez a virtuális világ elemmel és árammal működik, az ember pedig valami mással. Ha jó a pedagógus, el tudja érni, hogy a kölkök beleszeressenek bármibe, amit ő tud, és azt jól is csinálják. Ilyen módon pedig egymáshoz is közelebb kerülnek.

OZSVÁTH JUDIT

Kétszáz éves a bukaresti magyar oktatás

Fennállása 200. évfordulóját ünnepli idén a bukaresti magyar oktatás. Gyökerei azonban ennél is régebbre nyúlnak vissza, úgyhogy enyhe túlzással sokan azt állítják: a román fővárosban hamarabb folyt magyar tanítás,

„Mivel a nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás, az elmúlt negyed évszázad erdélyi érdekvédelmi politikájában a legfőbb prioritásnak számított a diktatúra által szétvert magyar oktatási hálózat helyreállítása.”

mint román. Az Ady Endre Elméleti Líceum magán hordozza a szórványban működő magyar iskolák szinte valamennyi jellemzőjét, ennek ellenére családias hangulatot, minőségi nevelést biztosít a közel háromszáz diák számára. „Állandó tanerő- és létszámihiánnyal viaskodunk, az anyagi nehézségeinkről nem is beszélve: min-

den támogatásért keményen meg kell harcolni. Ennek ellenére optimisták vagyunk” – mondta el Bencze Mihály igazgató az iskola legégetőbb gondjairól. Az évforduló méltó alkalom az ünneplésre, a májusban lezajlott 13. Bukaresti Magyar Napok rendezvény-sorozatát éppen ezért szentelték a jubileumnak. A középiskola vendégváró osztálytermeit vén diákok és egykori pedagógusok töltötték meg, akiknek a tanintézet jelenlegi tanulói kedveskedtek ünnepi műsorral, vasárnap pedig majálissal. De a hét minden napjára jutott történelmi, színházi előadás, tánc-ház. Különösen emlékezetes marad a marosvásárhelyi színinövendékek vendégjátéka, Bródy Sándor *A tanítónő* című darabját ugyanis az Erzsébet Színháznak otthont adó, egykor az Osztrák–Magyar Monarchia tulajdonában álló Duna-palotában vitték színpadra. A tősgyökeresen kívül nagyon sokan élnek ideiglenes jelleggel Bukarestben – például az RMDSZ politikusai –, akik munkaviszonyuktól függetlenül néhány év elteltével visszatérnek Erdélybe. Emiatt az óvodától a 12. osztályig képzést nyújtó Ady-középiskola

tanulóinak száma 273 és 300 között mozog, a diákok 40-50 százaléka pedig vegyes házasságból származik. A 2011-es népszámlálás szerint a magyarok lélekszáma mintegy 3300-ra tehető ugyan az 1,8 milliós városban, a valóságban azonban meghaladja a hatezretet. „Nagy részük rejtőzködő ma-

„Nagy részük rejtőzködő magyar, nem vállalja az identitását, a gyereket román iskolába járattja. Őket igazi művészet visszacsalogatni, sajnos a magyarság egy részével jól megettették az idők folyamán azt a hamis tézist, miszerint jobban érvényesül a gyerek, ha az állam nyelvén tanul.”

gyar, nem vállalja az identitását, a gyereket román iskolába járattja. Őket igazi művészet visszacsalogatni hozzánk, sajnos a magyarság egy részével jól megettették az idők folyamán azt a hamis tézist, miszerint jobban érvényesül a gyerek, ha az állam nyelvén tanul” – méltatlankodik a bukaresti iskolát másfél éve irányító, korábban a brassói és a hétfalusi önálló magyar iskola alapításában érdemeket és tapasztalatokat szerzett, matematikusként és a csángó történelem, művészet kutatójaként ismert direktor. Bencze Mihály elmondja, a következő tanévtől négy óvónőre és két tanítónőre lesz szüksége, akiket Erdélyből kell a fővárosba csalogatni, ehhez azonban szolgálati lakást kell biztosítania számukra. „Bár a szülők helyett nem dönthetnek, igyekszem változtatni a mentalitáson, hiszen az iskola csak akkor fejlődik, ha minden gyereket foglalkoztatunk. Tanintézetünk mára a magyar egyházak, a bukaresti magyar intézmények közös találkozási pontjává vált. Eme küldetését hangsúlyosan vállalnia kell abban a közegben, amely szórványban számít a négyzeten” – vallja Bencze Mihály, a bukaresti Ady Endre Elméleti Líceum igazgatója.

A nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás

Országos tendencia Romániában a magyarság megszerzett jogainak visszaszorítása, de a román társadalomnak és a világnak is tudnia kell, hogy az 1,3 milliós közösséget nem lehet elhallgattatni, jogaitól ismét megfosztani – hangoztatta Markó Béla, az RMDSZ szenátusi frakcióvezetője. A politikus, aki csaknem két évtizedig vezette az RMDSZ-t, az bukaresti magyar oktatásnak szentelt ünnepségsorozat nyitórendezvényén beszélt az anyanyelvű oktatás identitásmegőrző szerepéről. Kifejtette: az európai szemlélet és az amerikai is most „meglehetősen ostoba” az etnikai közösségek kérdésében, hiszen olyan körülmények között nézik el Bukarestnek a magyarság jogainak visszaszorítására tett kísérleteit, amikor a világban számos intő jel figyelmeztet arra, hova vezetnek a megoldatlan etnikai feszültségek. Markó Béla szerint a mostani román kormánynak nincs lehetősége ismét a nyílt állampolitika rangjára emelni

a negyedszázada megbukott „nacionál-kommunista” Ceausescu-rendszer homogenizáló – az etnikai és regionális identitások eltörlését célzó – politikáját, de egy rossz közigazgatási felosztással vagy a nyelvhasználati és oktatási törvények be nem tartásával sokat árthat a magyarságnak. Rámutatott: mivel a nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás, az elmúlt negyed évszázad erdélyi érdekvédelmi politikájában a legfőbb prioritásnak számított a diktatúra által szétvert magyar oktatási hálózat helyreállítása. Mire azonban sikerült elérni, hogy a kerettörvény minden területen lehetővé tegye az anyanyelvű oktatást, és garantálja az intézményi önállóságot, az erdélyi magyarság azal szembesült, hogy az oktatási törvényt vagy az anyanyelv-használati jogszabályt nem tudja érvényesíteni, mert betartásukat sem a kormány, sem a bíróság nem kéri számon.

Játékos tudomány-népszerűsítés egyetemistákkal Kolozsváron

Csodateremtő kísérletszombat

Megtelt az egyetem udvara és emeleti folyosói gyerekekkel, családokkal, felnőttekkel: kísérletszombatot szervezett Kolozsváron a Babeş-Bolyai Tudományegyetem fizika kara és az EmpirX Egyesület azért, hogy ne kelljen tájékozatlanul elhinnünk, hanem értsük is a körülöttünk zajló jelenségeket. A játékos tudomány-népszerűsítés során az egyetemisták a határokat feszegették.

Az első kísérletszombatot 2008-ban szervezték a fizika kar oktatói, majd egy év szünet után 2010-ben létrehozták az EmpirX Egyesületet, innen kezdve ennek égisze alatt futott a rendezvény. Tudomány-népszerűsítő kísérleteikkel több kolozsvári rendezvényen találkozhatunk, ám kísérletszombat évente csak egy van. Mintegy 110 önkéntessel készültek az idén, a körülbelül negyven kísérlethez magyar és román nyelvű magyarázattal is szolgáltak az egyetemisták. Sárközi Zsuzsa egyetemi adjunktus, az egyesület egyik alapítója elmondta: céljuk tudományos játszóházak szervezése, távlati céljuk pedig az állandó tudományos játszóházként-kísérletházként működő csodák palotájának létrehozása Kolozsváron.

– *Miért van szükség arra, hogy a fizikát kivigyük az iskolából?*

– Azért, mert így nem tanulás. Így játék, és minden hamarabb felszívódik az agyba. A gyerekek tudatába, természetes világképébe beépül anélkül, hogy azt hinnék, hogy ez most valami megerőltető dolog. Hallják azt, hogy interferencia, energia, hullám, légköri front, elektromágnes, levitáció, hallják ezeket a szakkifejezéseket, és látják, ami történik, és mindez jobban segíti a megértést. Később, amikor az iskolában tanulják, tantárgyként, már könnyebb lesz.

– *Ezt a fajta oktatási módszert tanítják az egyetemen azoknak, akik tanári pályára készülnek?*

– Remélem, hogy ezekkel a játékos kísérletekkel az egyetemisták is meglátják, hogy így érdekes és vonzó tanítani. Ez nekik is szakmai gyakorlat, hiszen

mindegyiküknek különböző szinteken kell bemutatnia a szakmai kísérletét. Egy elemi osztályosnak másképp kell elmondani, mint egy bácsinak, akiről kiderül, hogy a szakma érdekli. Az iskolaszertárok elég jól felszereltek, de nem mindig van idő mindent megcsinálni a tananyag során. Ami nekünk hiányzik most az egyetemen, az egy demonstrációs labor, ahol az összes olyan kísérleten végigmegy a hallgató, ami a tanórán felhasználható demonstrációs kísérletként, tehát nem mérés zajlik, hogy mennyi a sebesség a lejtőn, hanem kipróbáljuk és megtapasztaljuk, hogy a lejtőn melyik gurul le hamarabb, az üres karika vagy a tele karika. Vannak ugyan eszközeink mindehhez, de nincs egy külön labor.

– *Bár elsősorban gyerekek látogatják a rendezvényt, ez nemcsak nekik szól.*

– Már annyi a tévinformáció, hogy kell azt valahol reklámozni: a tudomány járható út arra, hogy el

tudjam dönteni, mi hazugság, és mi nem. Annyira elfordultak a népek a természettudományoktól, hogy mindent el lehet adni. Szükség van arra, hogy magyarázat legyen nulláról, hogy ha látnak egy jelenséget, akkor azt meg tudják érteni, ne higgyék el csak azért, mert így hallották. Fontos, hogy szeressük a természettudományokat.

– *Az egyesület merész terve a budapestihez hasonló csodák palotája Kolozsváron...*

– A csodák palotája hétvégi program családoknak épp arra, hogy tudományos kultúrát gyűjtsenek. Mi is egy ilyenről álmodozunk, de egyelőre se hely, se humánerőforrás. Gyűjtjük, amit lehet, a berendezéseket, amiket az egyesülettel megveszünk, arra tartogatjuk, hogy ez majd működhessen. Remélem, hogy a kar is fog segíteni. Ha lenne egy állandó hely, ahol a diákjaink tudnának dolgozni fizetésért, nem mennének el pincérnek, hogy fenntartsák magukat

Gyerekek tapasztalatai a fizikai kísérletekről

Anna, 12 éves: – Nagyon tetszett az üveggömb, van benne egy Tesla-tekerces, a közepében lévő fémbígyó elektromos kisüléseket hozott létre. Ezek szabadon mozogtak, de ahogy megfogtam egy neoncsövet és odaközelítettem, meggyúlt a neoncső a kezemben, ez jobban el tudta vezetni az áramot, mint maga az üveg. Még mielőtt kapcsolat létesült volna a neoncső és az üveggömb közt, még azelőtt meggyulladt a neon. Ha hozzáértem a gömbhöz, akkor odagyűltek a kisülések, ez azért van, mert én jobban el tudom vezetni az áramot, mint az üveg.

Ákos, 14 éves: – Egy kisebb mélytányérba fehéren gőzölgő folyékony nitrogént tettek. Voltak még növények is, mondták, hogy ejtsek bele egyet a nitrogénbe, majd halásszam ki egy pálcikával. A növény megfagyott, megkeményedett, szét lehetett törni szilánkokra. Gumicsövet is be-

letettünk, az is eltört. Pici lyukat ütöttünk a pingponglabdára, betettük a nitrogénbe, hagytuk jól lehűlni, kihalásztuk, letettük az asztalra úgy, hogy a lyuk pont oldalt legyen. Ahogy melegedett, elkezdett forogni a pingponglabda. Amíg a nitrogénben volt, összement benne a levegő, és ahogy felmelegedett, kitágult, így a labda kifújta magából a levegőt, ezért forgott. Felfújt lufit is óvatosan rátettünk a nitrogénre, nyomogattuk, egy idő után éreztük, hogy megy össze. Meg volt kötve, nem szökhetett ki belőle a levegő. Utána kivettük a nitrogénből, és akkor elkezdett fehéren párologni, egyre nőtt a lufi, olyan hatása volt, mint a recsegő jégnek. Darabosan kezdett felfújódni, és végül annyira meggyengült, hogy elpukkant, de egy másik lufival tökéletesen működött: amikor felmelegedett, visszanyerte az eredeti nagyságát. Az is megfigyelhető volt, ahol egyszer megfagyott, ott halványabb lett a színe.

Kolozsváron, hanem ilyen munkát vállalnának. Talán a városnak is jobb volna, ha lenne egy ilyen állandó hely.

Míg Zsuzsával beszélgetünk, a folyosón, az udvaron nem szűnik az élénk érdeklődés. Aki mindent alaposan szemügyre venne, annak nem árt bizony már nyitáskor ott lenni, talán még így sem fér bele az öt órába minden, a hologramos optikai előadás is. A másodéves Gere István „semmisségekből” épített rádióját magyarázza nagy lelkesedéssel, az itthoni „igazi” beszélő doboz hangja sem lehetne tisztább. Az elsőéves Árpád állandó mágnesekkel és elektromágnesekkel mutatja be a levitációt, csak úgy sugárzik

róla, mennyire érdekli mindez, bár csak jövőre fogja tanulni. Az egyik legnépszerűbb kísérlet persze a robbanós, az ifjú fizikusok is feszegetik a határokat, az előírt másfeles helyett kétliteres műanyag palackba tömködik a kristályokat, akkor vajon mekkorát szól?

A héliumos palackoknál záróra előtt elfogytak a lufik. A srácok többször is sorbaálltak újratölteni. Tízévesek mesélték egymásnak, hogy elszedültek, sőt egyikük azt állította, el is ájult, annyi héliumot szippantott, pedig mondták, hogy nem szabad. De mikor olyan vicces a rajzfilmesre vékonyodó hang! Legalább ennyire király volt az is, amikor lángra

lobbantották a titkos anyaggal befújt kezüket, hajukat, és persze, az égéstől senki sem sérült meg. Három órakor még nemigen akaródzik távozni. A diákok pakolgatják az eszközeiket. Lassan a kijárat felé araszolgatunk. A füstgép sajnos elromlott, nem eregethettünk szabályos karikákat, de így legalább páratlan fináléban lesz részünk, amikor az egyetem főlépcsőjének tetejéről leöntik az egész napra előkészített „füstöt”... Függöny!

KEREKES EDIT

FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Beszélgetés Vargancsik Iringóval,
a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával

Művészeti eszközök létjogosultsága az oktatásban

A művészet eszközeinek az oktatásban való felhasználásáról, a kreativitás iskolai fejlesztéséről, a rajz-, a zenei és a vizuális oktatás fontosságáról, az esztétikai nevelésről folytak az előadások, majd kommunikációt elősegítő gyakorlatokkal ismerkedtek a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanárképző intézete által ebben a témakörben első alkalommal megszervezett konferencia résztvevői április végén. A témáról Vargancsik Iringóval, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával beszélgettünk.

– Milyen igénynek eleget téve jött létre a konferencia?

– Az egyetem rendezvénye volt, párhuzamosan folytak az előadások és a műhelyek román, illetve magyar nyelven. A tanárképző intézeten belül dolgozik négy kolléga, két pszichológus és két pedagógus, két román és két magyar szakember. Azért gondoltunk erre a témára, mert nagyon nehezen találhatunk gyakorlatozóhelyet a diákoknak, akiknek pedagógiai gyakorlatra kell szert tenniük ahhoz, hogy oklevelet kaphassanak a tanárképző intézettől. Az a tapasztalat, hogy eléggé másodrangú tantárgyként kezelik már az általános iskolában is a művészeti tantárgyakat, a zenét, rajzot, festészetet, de aztán fennebb még inkább. Más nincs is jóformán, nagyon ritka a drámakör az iskolán belül, vagy az olyan művészeti ágak, ahol egy kicsit ki tudnának bontakozni a fiatalok. Miközben minden kutatás azt támasztja alá, hogy mennyire fontos ez, és egyre fontosabb a jövőnket figyelve, mert nem tudjuk, mit hoz a jövő. Azt mondja például egy amerikai professzor, hogy a mai óvodáskorúak majdani munkahelyének 65 százaléka olyasmi lesz, amiről mi most nem is tudjuk, mi az. Tehát nem tudjuk azt megmondani, hogy milyen munkaterületeken kell majd elhelyezkedniük

a mai fiataloknak. És ha erre gondolkunk, nagyon szükséges a kreatív, a divergens gondolkodás, miközben mi az iskolában pont azt sulykoljuk, hogy csak az egyinyárú gondolkodás a helyes.

„Lényeges, hogy teret adjunk a kreativitás kibontakozásának, és hogyha arra gondolunk, hogy a gyerekeink több mint nyolc órát az iskolában töltenek, akkor az iskola is egy színtere kellene legyen annak, hogy a kreativitásuk kibontakozzon – minden korban, nemcsak kiskorban.”

– Kik azok, akik hangsúlyt fektetnek a művészetekre is az oktatásban? Elmondható, hogy elterjedőben van ez a fajta nevelés?

– Ez a konferencia a Babeş–Bolyai Tudományegyetem kihelyezett pedagógusképző szakával együttműködésben jött létre. onnan is jöttek dolgozatokkal a leendő óv- és tanítónők, az ott tanító tanárok. Ez azért is érdekes, mert óvodában és kisiskolás korban elég gyakran nyúlnak a művészeti elemekhez, és nagyon sok ügyes tanítónő van, aki furulyával tanítja például – nemcsak a zenét, de a ritmikus gyakorlatokat is. Egy csomó olyan elemet tartalmaz mindenféle művészeti oktatás, ami nagyon fontos az olvasáshoz, az íráshoz, a zene például a koncentrációs képességet fejleszti, tehát nemcsak az esztétikai részéről beszélünk. Olyan összetett dolgok vannak, amelyekre nagyon jó,

ha odafigyelünk. Én úgy látom, hogy ez eléggé kivész az elemi után, tehát, amikor kikerülnek a tanító néni szárnyai alól, akkor minden tanár a saját tantárgyát helyezi középpontba, azon belül próbál tanítani, szigorúan betartva a határokat, miközben a jövő az interdiszciplinaritásé. Nem lehet egy síkon megmaradni, sok mindenhez kell tudni érteni, a multitasking a kulcsszava a jövőnek és már a jelennek is. Tehát hiába próbálunk mi nagyon egy síkon nevelni gyerekeket, mert nem fog bevélni hosszú távon, ezt kellene egy kicsit megváltoztatni.

– Például egy ilyen konferencia képes-e változást hozni, hogy az ötödik osztályt megkezdő gyerekeknél ne szakadjon meg a művészetek iránti nyitottság, fogékonyság?

– Ezért is volt nyitott a konferencia, részt vehetett bárki, attól eltekintve, hogy tudományos diákköri konferencia volt, elsősorban diákoknak szólt, de részt vettek tanítók, tanárok is. Nem kell itt nagyon magasröptű dolgokra gondolni. Például Scott, a skót előadó a konferencia végén elmondta, hogy ő hátrányos helyzetű, nagyon lepukkant edinburgh-i negyedekben dolgozik gyerekekkel, és egy lehetőség számukra a színház, hogy a hangjukat hallassák. Ő csak erre építi az egész színházi munkáját, tehát nem Shakespeare-t jelenítik meg, hanem aktuális problémákat, amikben magukra találhatnak ezek a fiatalok, és végre ki tudják mondani azt, hogy mi is foglalkoztatja őket, mi bántja esetleg őket, miért lázadnak. És ezáltal érthetővé válnak a szükségleteik.

– A kreativitás fejlesztésének lehetőségei az iskolai oktatásban – ez volt az ön előadásának témája. Meséljen erről!

– Az előadások néhány főbb aspektust világítottak meg, merthogy nem volt olyan keret, ahol tudományos

kutatásokat lehetett volna bemutatni. Az előadásomban viszont megjelentek kutatási eredmények is. Például beszéltem arról, hogy az utóbbi években a kreativitást már egyáltalán nem egy síkon határozzák meg, mint ahogy azt a 90-es években tették, hanem az kerül előtérbe, hogy nem elég, hogy meglegyen a kreativitás magja az egyénben, rendkívül fontos a környezete is. Tehát lényeges, hogy teret adjunk a kreativitás kibontakozásának, és hogyha arra gondolunk, hogy a gyerekeink több mint nyolc órát az iskolában töltenek, akkor az iskola is egy színtere kellene legyen annak, hogy a kreativitásuk kibontakozzon – minden korban, nemcsak kiskorban. És ennek különböző ágai vannak: nemcsak a művészetek irányából lehet megközelíteni. Az is fontos, hogy egy tanár mit tehet azért, hogy a gyerekek kreatívabbak legyenek? A tanár próbáljon kicsit leszállni arról a magas pódiumról, amit a megszokás még mindig életben tart, lépjen ki ebből a komfortzónából, és engedje meg a diákoknak, hogy hibázhassanak, tanuljanak ezekből a hibákból. Az

„Ha azt sulykoljuk bele, hogy az van, amit én mondok, és ti csendben ültök a padban, akkor hogyan várhatjuk el, hogy később elmondhassák a véleményüket? Nagyon sokan vannak, akik meg se mernek szólalni, egy egyszerű kis üzenetet nem tudnak, nem mernek önmaguktól megfogalmazni.”

a tapasztalat, hogy minél több évig tanul valaki, annál inkább kiirtják a kreativitás magját is a gyerekből. Ezt azzal lehetne ellensúlyozni, hogy behozzuk azt a tudást, amit ők tudnak. Például folyamatosan arra koncentrálnunk, hogy csak a tankönyv és csak a tanár a tudás atyja, miközben, ha csak arra gondolunk, hogy az okostelefonon a diákok mennyi információra tudnak szert tenni ott az órán, akkor egyből elvesz a tanár hite, ha nincsen

ilyen téren felkészülve. Most ott van a kezünkben minden információ, online könyvtárakat tudunk megnézni, azt kellene megtanítani a diákoknak, hogy hogyan használják ezt, el kellene egy kicsit térni attól, hogy én tudom, az általam összeszedett anyagok alapján azt az információt és kész. Végre el kellene kezdeni kilépni abból, hogy van egy tankönyv, van egy tanterv, és ennyi.

– *Az önálló beszéd képességét hiányolom a fiatalok esetében, ez derül ki, miközben beszélgetek, interjúzom. Mintha az iskola nem készítene erre fel...*

– A szerteágazó gondolkodás is hiányzik. Mindig voltak olyan tanárok, akik ezt támogatták, nekem is volt olyan tanárom. Kozma Bélától hallottam azt mindig, hogy ne hogy azt higgyétek, hogy amit én mondok, az úgy van – pedig mekkora tudás volt az övé. Tehát sokkal hitelesebb, ha egy tanár azt tudja mondani: neked is igazad van, miközben lehet, hogy csak egy részletéből készültél az anyagnak. Ha a gyerekek megtapasztalják, hogy nekik is lehet igazuk, vagy a tanár megvilágítja több szempontból is, miért nem az a teljes igazság, amit ő lát, a gyerek megérti, hol helyezkedik ő el. Ha azt sulykoljuk bele, hogy az van, amit én mondok, és ti csendben ültök a padban, akkor hogyan várhatjuk el, hogy később elmondhassák a véleményüket? Nagyon sokan vannak, akik meg se mernek szólalni, egy egyszerű kis üzenetet nem tudnak, nem mernek önmaguktól megfogalmazni.

– *Összesítve a konferenciát, mi a pozitív hozadéka?*

– Akik pedagógusként, tanítóként, vagy óvónóként beceppentek, nagyon érdeklődtek olyan mesteri tanulmányok iránt, amelyek a művészetekkel kapcsolatosak. Mert a művészeti egyetem több alkalmazott ágban is hirdet ilyen lehetőséget. Jó, ha például egy tanár jártasabb lesz a drámban vagy a bábszínészetben, akkor máris több eszköze van, hogy olyan teret kreáljon a gyerekeknek, hogy kibontakozzanak, az önértékelésük fejlődjön, a hangjukat tudják hallatni. Az is lényeges, hogy a pedagóguson keresztül az iskolarendszer is változon. Ami nekünk fontos volt, hogy sok tanárképzős diák érdeklődött. Érdekes

volt a műhely is, mivel mesteri fokon tanuló színészek, nekik is érdekes élmény volt, hogy ugyanúgy lehet működtetni tanárként dolgozó emberekkel is ezeket a módszereket, mint diákokkal vagy gyerekcsoportokkal. Ennek a fajta nyitásnak és a módszerek átszarmaztatásának azért is lehetnek jótékony hatásai, mert arra kellene törekedni, hogy minél interdiszciplinárisabb legyen. Épp a dolgozatomra készülve olvastam. valamit és azt mondta az egyik kutató, hogy felmérték: az iskolások legnagyobb része a szünetekre emlékszik, ami azt jelenti, hogy ott történik a legtöbb emlékeze-

• Vargancsik Iringó a kreativitás fejlesztéséről tartott előadást

tes dolog. Miközben a tanárok úgy mond a lelküket kiteszik, hogy valamit átadjanak, és mégsem sikerül. Sokkal fontosabb az interakció.

– *Lesz a konferenciának folytatása?*

– Egyelőre arra gondoltunk, hogy éves rendszerességgel szeretnénk ezt megtartani. Apróbb műhelyeket még nem terveztünk, de valószínűleg jövőtől lesz nyári egyetem formájában hosszabb modul. Ha legalább egy három-négy napos vagy egyhetes nyári műhelyszerűség a drámát, a zenét, a táncot összeköti, hatásosabb lenne akár arra is, hogy egy szemléletet megváltoztasson, be tudja iktatni az eszköztárába.

ANTAL ERIKA

Egyén és labda kapcsolatáról beszélt a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub alapítója

Így neveli a foci a gyereket

Úgy van felépítve az edzés, hogy a gyerekek nagyrészt azt érzékelik belőle, hogy nagyon sokat játszanak, ez pedig főleg az labdás gyakorlatoknál egyértelmű – avatott be a labdaugrás oktatásának kulisszatitkaiba Könczei Soma, a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub alapítója. Minderről saját szemével is meggyőződhet az ember, elég végigülni bármelyik edzést. Olyan elképesztő gyakorlatokat mutatnak be játszi könnyedséggel a gyerekek, amelyek a felnőttek is simán becsületükre válna. Persze csak akkor, ha végre tudnák hajtani. Mint Könczei Soma kifejtette: az óvodásoknál a képzés az egyén és a

és vezetni is tudja a labdát. Ezek nagyon nagy dolgok” – magyarázta az edző. Mint részletezte, az iskolásoktól elvárják, hogy tudjanak összekötni egy-két passzt, a fejlődés pedig érzékelhető, hiszen a tanultak egy év múlva visszaköszönnek a pályán, míg egy évvel korább még sokkal esetlenebbül alakultak ki az akciók. Mindennek egyébként a szülők is szemtanúi lehetnek a Dribli évszázó családi rendezvényén, amelyet immár hagyományosan Tordaszentlászlón szerveznek meg.

Az elmúlt idény tordaszentlászlói idényszázó rendezvényét például kellemes családi légkör jellemezte. A Kolozsváron és Bánffyahunyadon edződő gyerekek végre megmutathatták a szülőknek, hogy mi mindent tanultak, a szülők pedig barátságos mérkőzést játszottak a Dribli stábjá ellen. Egyikük elárulta: mindenképp érdemes edzésre járni a gyereket, hiszen fizikailag is fejlődnek, és „tanulnak egy kis rendet” is. Jó volt nézni, ahogy a kis srácok négy a négy elleni fociban szabályos gyémántalakzatot vettek fel, ezzel is jelezve, nemcsak úgy, összevissza rúgják a labdát, hanem igyekeznek szervezeten, csapatként játszani.

A gyerekfociklub elsősorban tömegsporttal foglalkozik. Minden gyereket szívesen látnak, nemcsak a nagyon tehetségeseket, hanem a hiperaktív, figyelemhiányos és túlsúlyos gyerekeket is várják, és szívesen segítenek nekik, sőt büszkéik is rá, hogy több ízben sikerrel jártak ezen a téren. A sportolás mellett a gyerekek egészséges életmódja sem elhanyagolható tényező. Ugyanakkor törekednek arra, hogy minél több kislánnyal is megszeretessék a futballt. „Nagyon nehéz lebontani azt a sztereotípiát, hogy a foci a fiúk sportja. A lányoknál egyébként az is a gond, hogy más sportágat sem nagyon választanak, sokkal kevesebben sportolnak rendszeresen, mint a fiúk. Pedig nekik is épp olyan fontos – különösen ebben a zsenge korban – hogy mozogjanak” – szögezte le Könczei Soma. Hozzáfűzte, Kolozsvárnak hiába van sokszoros bajnok női csapata, mégis nagyon nehéz rávenni a lányos szülőket, hogy focizni vigyék a gyereket.

Életpálya: a Driblitől a Videotonig

A tömegsport mellett ugyanakkor a legügyesebb gyerekek számára versenycsoporthoz is működtet a Dribli. Elsősorban a tehetség alapján válogatják ki a legügyesebb gyereket, de rengeteg más tényező is befolyásolja a döntést. „A gyerekeknek is vállalniuk kell a feltételeket, a kitartás és akaraterő is rengeteget számít, de sok múlik a szülőkön is. Mert nem mindegy, hogy kinek mi a fontos. Van, aki azt mondja, hogy neki az a fontos, hogy mozogjon, sportoljon a gyerek, de nem feltétlenül akar komolyabban foglalkozni ezzel” – mutatott rá a válogatás bonyolultságára Könczei Soma. Tavaly hatalmas előrelépés következett be a klub életében azzal, hogy év végén megállapodást kötöttek a Puskás Akadémiával és a Székely Labdarúgó-akadémiával, ennek köszönhetően ugyanis karrierlehetőséget is tudnak biztosítani a gyerekek számára. Így akár a friss magyar bajnok Videotonba is eljuthatnak az erdélyi fiatalok.

„Ennek köszönhetően felkerültünk a futball térképre, hiszen komoly szakmai program áll mögöttünk. Ez elismerése a mi munkánknak, gondolom, akárki vel nem állnak le” – értékelte a tréner. Hozzáfűzte, ez azért is jelentős eredmény, mert a klub alapításának legelső évét folyamatos bővülés jellemezte, azóta azonban egyfajta stagnálás következett be.

Kérdésünkre elmondta, az akadémiaiakkal kötött megállapodással kapcsolatban elsősorban a versenycsoporthoz járó gyerekek szülei adtak hangot az elégedettségüknek, ugyanakkor a tömegsportcsoporthoz is érezhető, hogy van jó felszerelés, jobb lett az infrastruktúra. „Kaptunk egy csomó labdát, a kiemelt csoportot felöltöztettük: kaptak mezt, nadrágot, sportszárat. No meg anyagilag is támogatnak, a költségvetés egy részét ebből tudjuk biztosítani. Ez jelentős könnyebbséget jelent, hiszen ha akadnak is befolytatózó költségvetési lyukak – amelyeket szponzorok, támogatók segítségével oldunk meg – van egy stabil alapunk, amire számíthatunk, a klub anyagi biztonság-érzetét növeli az akadémiai támogatása” – részletezte lapunknak Könczei Soma.

• Könczei Soma: „elsődleges szempont, hogy az edzők mellett hogy jó szakemberek, jó pedagógusok is legyenek.”

labda kapcsolatáról szól, az első-második osztályosoknál már két ember és a labda kapcsolatáról – azaz elvárás, hogy tudjanak passzolni –, a legnagyobbaknak, a harmadikosoknak-negyedikeseknek pedig már térben kell tudniuk gondolkodni.

Mindenképp érdemes edzésre járni a gyereket

„Az óvodások nem tudnak még úgy passzolni, mint az iskolások, hiszen még nem látnak úgy térben, ezért tőlük inkább cseleket láttunk. Ez persze nem baj, hiszen az ő életkori sajátosságuk, hogy amerre állnak, arra rúgják a labdát, ehhez képest van most köztük olyan, aki megállítja a labdát, megcsinálja a cselet,

Mint kifejtette: a Dribli bővítését egyébként is tervezték, ugyanakkor az elvárás is volt az akadémiák részéről, hogy érjék el a 200 főt, ez pedig sikerült is annak köszönhetően, hogy Nagykárolyban is elindult a Dribli.

Jó pedagógus legyen az edző

Noha a tehetséggutató program elsősorban a Dribli versenycsoportját érinti, a többi gyerek számára sincs veszve semmi, mert ők is nagyon komoly képzést kapnak, később átkerülhetnek innen is a versenycsoportba. Könczei kifejtette, az átvihetőségre azért van szükség, mert a gyerekek nem egyenletesen fejlődnek. Sok csapat úgy jár el, hogy meghirdetnek egy toborzót, kiválasztanak egy 18-25 fős keretet, de aki ott nem felel meg, azt nem veszik be. „Ezzel a módszerrel az gond, hogy a gyerekek nem azonos ütemben fejlődnek. Könnyen megtörténhet ugyanis, hogy két év múlva kiderül: a kiválasztott húszfős keretnek fele nagyon gyenge játékosokból áll, miközben azokról gyerekekről, akiket elutasítottak, pár év múlva kiderülhet, hogy nagyon jók” – magyarázta a tréner.

A klub, amely Kolozsvár és Bánffy-hunyad mellett már Nagykárolyban is megvetette a lábát, folyamatosan bővül. Könczei Soma ugyanakkor azt is elmondta, a bővítés során az új stábtagnak felvételekor az volt az elsődleges szempont, hogy az edzők, amellyel hogy jó szakemberek, jó pedagógusok is legyenek. „Általában sok klub ott hibázik, hogy erre nem figyel oda. A képzésnek mindig a korosztálynak megfelelő kell lennie. Ez a legfontosabb, így lehet eredményt elérni. Olyan edzőre van szükség, aki érti és tökéletesen beszéli az adott korosztály nyelvét. Ez az első és legfontosabb, ezután jönnek a szakmai követelmények” – fejtette ki Könczei Soma.

Hozzáfűzte, most már két kiemelt csoportjuk van: a 2007-es születésű gyerekek is odanőttek már, hogy közülük is ki lehetett választani egy kiemelt csoportot.

Rúgják a labdát a lányok is

Emellett az is jelentős változás, hogy ezúttal már jóval több gyerek közül válogathattak. Mint részletezte, a 2004-ben és 2005-ben született korosztályok esetében az akkor frissen megalakult gyerekfociklubnak nem volt túl sok válogatási lehetősége, így a két korosztályt összevonták, így játszanak a bajnokságban. „Húsz gyerekből 12-t kiválasztani nem számít válogatásnak” – magya-

rázta. „Ami nagyon fontos, hogy végre megjelentek a lányok. Az elmúlt években is volt egy-két kislányunk, de mostanra – bár még mindig messze vagyunk a céltól – már legalább minden csoportban foci-

edzést, noha rengeteg a magyar tannyelvű óvoda és iskola a városban. A Driblit egyébként 2011-ben alapította Könczei Soma. Mint részletezte, 19 évet élt Budapesten, 2007-ben került a magyar

zik egy-egy kislány. Az áttörés még várat magára, de a tény, hogy elmozdultunk a holtpontról, az mindenképp siker” – mutatott rá a tréner. Ami a gyerekek jövőjét illeti, úgy nyilatkozott: „futballklub vagyunk, ezért reméljük, egyre jobb futballisták lesznek, de aki más sportágat választ később, ő is rendelkezni fog azzal az koordinációs alapkészséggel, amely nagyban segíti. Nem beszélve arról, hogy az oktatás más területeire, így például a gondolkodás gyorsaságára is hihetetlen hatással van” – fejtette ki a tréner.

Hiánypótló

magyar nyelvű focioktatás

A Dribli ugyanakkor a magyar nyelvű focioktatás terén is hiánypótló feladatot tölt be ugyanis, Közép-Erdélybe és a Partiumban is csak román nyelvű futballiskolák működtek eddig. Fodor Attila, a Dribli nagykárolyi edzője például arról számolt be, hogy Szatmárnémetiben is hasonló a helyzet mint Kolozsváron, sehol nem tartanak magyar nyelven

főváros legnagyobb utánpótlás-egyesületéhez, a Baráti Bórlabda FC-hez.

„Itt nagyon jó edzőkollégákkal dolgoztam, akiktől rengeteget lehet tanulni. Nagyon jó volt a program, amit kidolgozott az egyesület, Somodi Lászlótól, az egyesület vezetőjétől és Handó László edzőkollégámtól nagyon sokat tudtam tanulni. Öt év múlva elgondolkodtam a váltáson, hogy hazaköltözöm, és ehhez jött ráadásaként, hogy Kolozsváron nem volt olyan egyesület, ahol magyar nyelven folynának az edzések. Igaz, van vagy tíz futballklub a kincses városban a két első osztályú csapaton kívül, de mindenütt román nyelven zajlanak az edzések. Innen jött az ötlet, hogy alapítsam meg ezt az egyesületet, így 2011-ben létrejött a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub” – mesélte el Könczei.

KISS ELŐD GERGELY

Otthontanulás: alternatíva vagy lehetőség?

Mostanság alig akad ember, aki ne tudna valami rosszat mondani a folyton reformálódó tanügyi rendszerről. Sőt úgy tűnik, a hagyományos oktatási rendszer alternatívái – a Waldorf- és Step by step módszerű iskolák – sem váltották be a várt mértékben a hozzájuk fűzött reményeket. Egyre növekszik viszont azoknak a szülőknek a száma, akik egyszerűen kézbe veszik az irányítást, ténylegesen felvállalják gyerekük oktatásáért a felelősséget, és úgynevezett otthoni oktatás keretében szervezik meg gyermekeik tanítását/taníttatását. Az otthon oktató szülők egyesületbe tömörültek, és a Romániai Otthon Oktatók Egyesülete időről időre konferenciák, illetve különféle egyéb rendezvények keretében segíti őket információkkal, tananyaggal.

tájékoztatni az előnyeiről, de a nehézségeiről is, illetve a továbbtanulási lehetőségeket is vázoljuk” – hangoztatta rövid üdvözlőbeszédében az egyesület elnöke. Mindjárt a bevezetőben hangsúlyozta, hogy nem céljuk követőket toborozni, hiszen az otthon oktatás nagyon komoly és felelős szülői hozzáállást igényel, enélkül nem lehet eredményt elérni, és akár balul is elsülhet. „Nem mindenképp válik be, és nem ajánljuk mindenkinek, ez csupán egy lehetőség, amit mi jónak látunk” – szögezte le Curcubet. Felhívta a figyelmet arra is, hogy nagy hibát követ el az a szülő, akit csupán a közoktatásból való kiábrándultsága, kellemetlen tapasztalatai késztetnek arra a döntésre, hogy gyermekét „kivegye a rendszerből”, és

nincs összhang az anya és az apa közt, szintén nem javallott az otthon oktatás. Ugyanakkor nehézséget okozhat a román törvénykezés és a környezetükben lévő rosszindulatú emberek is, akik folyton feljelentik az otthon oktatókat, illetve a bürokraták, akiket folyton emlékeztetni kell az alapvető emberi jogokra. A román törvénykezés ugyanis nem engedélyezi az otthon oktatást a román rendszerben, noha törvényileg biztosítja a szülő azon jogát,

„Nem céljuk követőket toborozni, hiszen az otthon oktatás nagyon komoly és felelős szülői hozzáállást igényel, enélkül nem lehet eredményt elérni, és akár balul is elsülhet. Nem mindenképp válik be, és nem ajánljuk mindenkinek.”

• Székelyudvarhelyen szerveztek konferenciát az otthontanulás témájában

Utóbb Székelyudvarhelyen szerveztek ilyen konferenciát.

Nem mindenképp válik be

Közel ötven érdeklődő vett részt Székelyudvarhelyen a Református Presbiteriánus Gyülekezet lelkési hivatalában szervezett otthon oktatók konferenciáján, többségük gyakorló szülő volt, de akadt köztük fiatal, gyermekeketlen vagy éppenséggel nagymama korú érdeklődő is, sőt kíváncsiskodó pedagógus is. Az érkezőket házigazdaként Curcubet Gábor lelkész, a Romániai Otthon Oktatók Egyesületének elnöke köszöntötte, vázolta a konferencia célkitűzéseit, illetve bemutatva az előadókat is. „Célunk megismertetni az érdeklődőkkel az otthon oktatást,

otthon oktatni. Kifejtette, az otthon oktatásnak számos előnye van ugyan, az egyesület, illetve az otthon oktatásban jártas szülői közösség segíti a kezdő otthon oktatókat vagy éppenséggel a döntés előtt állókat, de mindez nem helyettesíti a felelős szülői hozzáállást. „Tájékoztatunk a törvénykezésről, tananyagot tudunk biztosítani, a továbbtanulási lehetőségeket ismertetjük, illetve információt cserélünk, de nem vállalunk felelősséget a komolytalan szülőkért” – hangsúlyozta Curcubet. Elmondta, hogy a komolytalan szülői hozzáállás mellett buktatója lehet az otthon oktatásnak a rossz szülő-gyermek viszony – ha a szülő türelmetlen, kiabál a gyerekekkel –, de meghatározó a két szülő közti kapcsolat is, ha például

hogyan eldönthesse, gyereke milyen oktatásban vegyen részt. „Ha fel tudunk mutatni egy igazolást akár amerikai, de akár magyarországi rendszerből, hogy gyerekünk otthoni oktatásban vesz részt, rögtön jogszerűvé válik az egész” – mutatott rá arra a kiskapura, amit a román törvénykezés hagy az otthon oktatók számára. A Romániai Otthon Oktatók Egyesületének elnöke arra is rámutatott, hogy az otthon oktatással kapcsolatban számos téves információ kering, ami részben a felszínesen elkészített tévériportokból adódik. „Ezekben a filmekben rendszerint bemutatnak egy családot, amelyben a gyereket otthon oktatják, aztán jön egy pszichológus, és elmagyarázza, szociális szempontból, milyen káros hatással van ez a gyerek fejlődésére” – részletezte Curcubet. Kifejtette, hogy tapasztalata szerint gyerekei – akik otthoni oktatásban részesültek – egyáltalán nem kerültek hátrányos helyzetbe az iskolában tanuló társaikhoz képest, rengeteg barátjuk van, sportolnak, igen széles az érdeklődési körük, és számos csoportos tevékenységben is részt vesznek.

„Véleményem szerint nem követ el hibát az, aki nem „dobja oda” kétévesen a gyereket a rendszernek, egy 18 éves fiatal már többé-kevésbé eligazodik a világban, és olyan kommunikációs készséggel rendelkezik, ami előnyére válhat a közoktatásos rendszerben tanuló társaihoz képest” – szögezte le Curcubet. Úgy véli, a közoktatásos rendszerben a tantárgyak órákra tagolása hátrány, mivel a gyerek így nem láthatja át egyben az egész tananyagot. „Ebben a rendszerben mindig szüksége van a gyerekeknek arra, hogy mondja már meg valaki, mit kell csinálni” – vélekedett az elnök. Kifejtette, szerinte azért éri meg az államnak fenntartani a „porosz rendszert”, mert nincs szüksége önállóan gondolkodó, kreatív polgárookra.

Érvek az otthon oktatás mellett

A kolozsvári Szász Attila, egy másik előadó az otthon oktatás mellett szóló érveit osztotta meg hallgatóságával. Elmondta, hogy kezdetekben – hiányos ismeretek birtokában – badarságnak tartotta az otthon oktatást,

„Ebben a rendszerben mindig szüksége van a gyerekeknek arra, hogy mondja már meg valaki, mit kell csinálni. Azért éri meg az államnak fenntartani a »porosz rendszert«, mert nincs szüksége önállóan gondolkodó, kreatív polgárookra.”

és a világ legtermészetesebb dolgának vélte, hogy gyereke, amint eléri az óvodaköteles kort, a közoktatásos rendszerben kezdje meg tanulmányait. „Miután alaposabban utánanéztem az otthon oktatás módszerének, rájöttem, ez az egyetlen járható út” – közölte az előadó. Kifejtette, az otthon oktatás mellett, de akár ellen is, számos érvet fel lehet sorakoztatni, véleménye szerint viszont létezik három olyan, amelyeket nem tud nyújtani a közoktatásos rendszer. „Ezek az otthon oktatás alappillérei” – szögezte le Szász. Elmondta, hogy az otthon oktatás rendszerében a szülőnek vagy oktatónak adott a lehetőség, hogy a gyerek

jellemét formálja az ismeretek átadása mellett, míg erre szinte egyáltalán nincs lehetőség a közoktatásos rendszerben, hiszen a pedagógusnak a legfontosabb feladata az ismeretek átadása, nem a nevelés. „Lehet zseni egy gyerek, ha a világ vezető számítógépbűnözőjévé válik közben” – mutatott rá a jellemformálás fontosságára az előadó. A másik érv, ami az otthon oktatás mellett szól – Szász Attila szerint – a kommunikációs készség előnyös fejlesztése, ő ugyanis úgy véli, hogy az otthon tanuló gyerek a családban folyamatosan kapcsolatban áll különböző korú emberekkel, ezáltal a napi kommunikáció során könnyedén elsajátíthatja, hogyan teremthet kapcsolatot bármilyen korú személlyel. Ezzel szemben a közoktatásos rendszerben egyre kevesebb idő jut a kommunikációra, a gyerek hosszú időt tölt azonos korú társaival, akikkel többnyire csak az órák közti szünetben kommunikál, a tanórák idején pedig a kommunikáció rendszerint a számonkérésre korlátozódik, és egyre kevesebb a szóbeli számonkérés. Ez pedig egyre inkább mélyíti a generációk közti távolságot, ami viszont visszafordítható az otthon oktatás adta lehetőségekkel élve.

A harmadik alappillére az otthon oktatásnak, hogy általa megvalósítható a személyre szabott oktatás, amire nincs reális lehetőség a közoktatásos rendszerben. „A lassúbb felfogású gyerekek azért előnyös az otthon oktatás, mert több időt szánva az adott tananyag elsajátítására, neki is lehetősége van elsajátítani azt, ugyanakkor a zsenit sem húzzák vissza, kényszerítik unatkozásra gyengébb adottságokkal rendelkező társai” – vélekedett Szász. Szerinte nem várható el a közoktatásos rendszertől az, hogy a tananyagot a lassúbb felfogású gyermekek értelmi szintjéhez igazítsa, mint ahogy az sem, hogy a zsenikéhez. Az otthon oktatásos rendszer esetében viszont lehet haladni a tananyaggal a gyerekek felfogóképessége, értelmi szintje és kapacitása függvényében. Az előadó még szót ejtett az otthon oktatást kezdő szülők félelmeiről is, elmesélve, hogy az elején benne is megfogalmazódott az a kétely, hogy nem értenek minden tantárgyhoz. Kiemelte, aki amellet dönt, hogy felelősséget vállalva gyermeke oktatásáért, otthoni oktatásban részesíti, számolnia kell azzal, hogy át kell rendezniük a család

életét. Elmondta, tapasztalata szerint az otthon oktatók többségénél az anya vállalja a gyerekek tanítását, míg a kenyérkereső szerep az apának jut.

Van lehetőség a továbbtanulásra

A továbbtanulás lehetőségeit az érettségi vizsga előtt álló Curcubet Dávid ismertette, akinek noha még nincs érettségi diplomája, már felvették a New York University Abu Dhabi-részlegére. A kivételesen gazdag szókincessel rendelkező, szabadon beszélő fiatalember

„A közoktatásos rendszerben egyre kevesebb idő jut a kommunikációra, a gyerek hosszú időt tölt azonos korú társaival, akikkel többnyire csak az órák közti szünetben kommunikál, a tanórák idején pedig a kommunikáció rendszerint a számonkérésre korlátozódik, és egyre kevesebb a szóbeli számonkérés. Ez pedig egyre inkább mélyíti a generációk közti távolságot.”

rövid előadásából kiderült, hogy semmivel sincsenek hátrányosabb helyzetben az otthon oktatásban részt vevő fiatalok a közoktatásban részesülő társaiknál. „Sőt előnyösebb helyzetben vannak, hiszen szüleik – akik a legjobban ismerik őket – segíthetnek olyan rejtett képességeik kiaknázásában, amire nem ad lehetőséget a közoktatásos rendszer” – hangsúlyozta az ifjú, elmondva, hogy az érettségi diploma a továbbtanuláshoz könnyedén beszerezhető azon iskolák által szervezett vizsgákon, amelyek nyilvántartásában szerepel az otthon oktatott tanuló. Kifejtette, rendkívül hálás szüleinek, hogy otthon, családi környezetben tanulhatott, miközben soha nem érezte hiányát a gyerekközösségnek, hiszen rengeteg barátja van, és számos csoportos tevékenységben vehet részt, akárcsak a közoktatásban részt vevő társai.

JÁNOSSY ALÍZ

Jelnyelvi kórustalálkozót szerveztek Kolozsváron

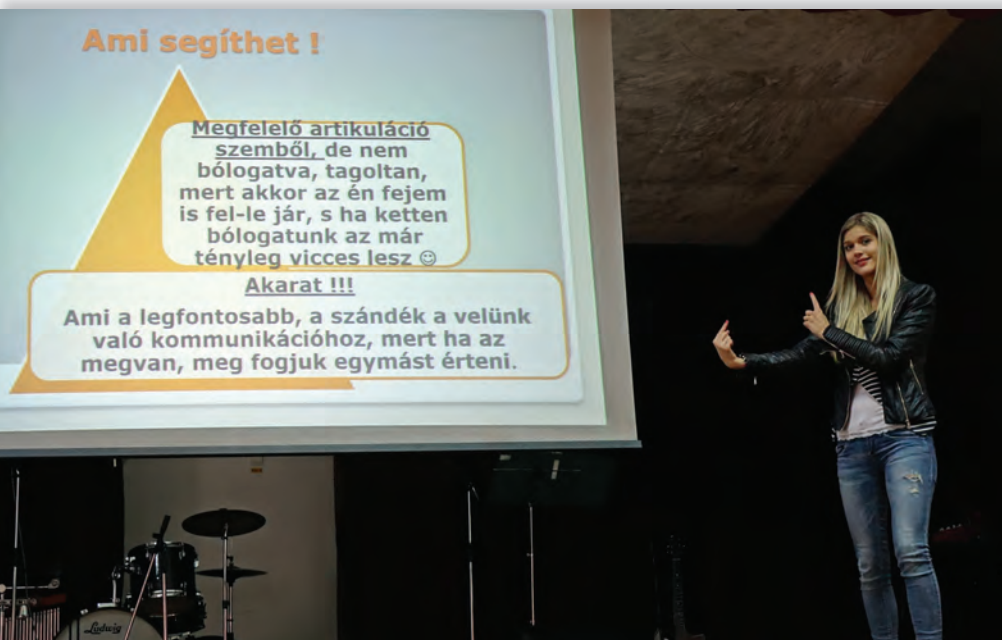
Weisz Fanni üzenete sorstársainak

Elvárásol egy jelnyelvi kórus produkciója? Választható a csend a hallás helyett? Egy szépségkirálynőnek csak a külső megjelenés a fontos? Ilyen és ehhez hasonló kérdések fogalmazódtak meg bennem, amikor a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájában elkezdődtek az előkészületek a jelnyelvi kórustalálkozó megszervezésére, amelyre 2015. április 23-án

tekint. Számára, valamint a siketek és súlyos mértékben nagyothallók számára egyaránt a jelnyelv az elsődleges és természetes kifejezőeszköz. Bár hétéves korában cochleáris implantátumot kapott, és annak segítségével beszélni tanult, most nem használja. Mint megfogalmazta, nagyszerű élmény volt hallania édesanyja hangját, de fokozatosan elfogadta, hogy ő siket – és ez nem betegség.

A jelnyelvi produkciók a Weisz Fanni előadását ölelték körül. Az est kezdetén saját produkcióval lépett fel a három iskola csapata, majd zárásként az egyesített jelnyelvi kórus produkcióját nézhettük meg. A zeneszámokat a Gitar

„Díszterem együtt jelelte az Alma együttes fogyatékkal élőkről szóló dalának refrénjét: »Mutasd meg, mekkora a szíved, mutasd meg, milyen szép a mosolyod, milyen is az igazi ölelés, és kezeld emeld fel az égig.«”

•Weisz Fanni hallássérült szépségkirálynő volt a kolozsvári jelnyelvi kórustalálkozó vendége

került sor a Báthory István Elméleti Líceum dísztermében a szegedi és a szabadkai testvériskoláink hallássérült diákjai részvételével.

A Jelelni jó elnevezésű projekt a Kolozsvár Európa Ifjúsági Fővárosa 2015 programjaiba illeszkedik, hozzájárulva a kincses város sokszínű eseményeknek gazdagításához. A jelnyelvi kórusok mellett az esemény sztármeghívottja Weisz Fanni volt, aki elnyerte Magyarországon a szépségkirálynői címet, emellett esélyegyenlőségi aktivistaként minden lehetőséget kihasználva küzd a siketek jogaiért, népszerűsíti a jelnyelvet, amelyet egyébként saját anyanyelvének is

amit javítani kell. Ezzel együtt kell élni. És merni kell élni vele. A szépségkirálynői címmel járó elismerésre és népszerűsége támaszkodva próbál sorstársainak segíteni, felhívni a figyelmet azokra a tényezőkre, amelyek pozitívitásuk révén egyenlő esélyeket biztosítanak a mindennapi életben a siketek számára. Fanni szerint nincs benne semmi különös, ő csak egy más nyelvet beszél. Az est folyamán édesanyja segített a kommunikációban, folyamatosan tolmácsolta a jelnyelvet. Az előadásba interaktív módon vonta be a közönséget is, kérdezt tőlük, szituációs játékkal szemléltette a kommunikáció minőségi jellemzőit.

East Egyesület csapata élő zenével kísérte. A zsúfolásig megtelt díszterem együtt jelelte az Alma együttes fogyatékkal élőkről szóló dalának refrénjét: „Mutasd meg, mekkora a szíved, mutasd meg, milyen szép a mosolyod, milyen is az igazi ölelés, és kezeld emeld fel az égig.”

Nagyszerű közösségi élményben volt részük mindazoknak, akik eljöttek erre az eseményre. Az est végére a kérdéseimre is választ kaptam – a jelnyelvi kórusok előadásai megerősítették bennem, hogy akár egy-egy zenei produkció, egy vers vagy dal jelnyelv általi megfogalmazása felemelő hangulatot tud teremteni, az előadott mű sajátos megjelenítése csak továbbemeli annak értékét.

Weisz Fanni esetében meg bebizonyosodott, hogy a szépség mögött igazi, tiszta lélek van, akinek valóban a csend a világa. Úgy gondolom, hogy megtapasztalta mindkét világot. Ő választott. Rövid, lényegre törő üzenete a sorstársai felé: soha nem szabad feladni. Az eseményt a COM'ON Kolozsvár és a Communitas Alapítvány támogatta.

NAGY SZILÁRD

Erdélyiek taroltak a nemzetközi Apáczai Csere János-tantárgyversenyen

Kolozsvár és Kalotaszeg nevezetességivel ismerkedhettek meg az immár nyolcadik alkalommal megszervezett Apáczai Csere János magyar nyelv, irodalom és kultúra nemzetközi tantárgyversenyen részt vevő diákok. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban felvidéki, kárpátaljai, délvidéki és erdélyi diákok részvételével május második hétvégéjén megtartott rangos vetélkedő meglehetősen jó hangulatú volt – számolt be lapunknak Ömböli Irma Kolozs megyei magyar szakos tanfelügyelő, az esemény főszervezője. Mint részletezte, a tulajdonképpeni verseny mellett számos kísérőrendezvényt is szerveztek a tantárgyverseny négy napja alatt, ezek közül a Váróterem Projekt előadása nyerte el leginkább a részt vevő diákok tetszését. Ám nem ez volt az egyetlen kulturális műsor a kínálatban, a Kárpát-medence fiatal tehetségei Bogdán Zsolt érdemes színművész önálló Dsida Jenő-estjét is megtekinthették.

Nem mindennapi élmények

A feszes programba egy kalotaszegi kirándulás is belefért, Győrmonostor, Magyarvalkó, Körösfő voltak az útiterv célállomásai. Mint Ömböli Irma elmondta, nem hétköznapi élményben volt részük Körösfőn a fiataloknak, ugyanis a helyi iskolások népviseletbe öltözve fogadták őket, sőt egy műsorral szórakoztatták a diáktársaikat, és persze a kürtöskalács is előkerült. Másnap, az eredményhirdetés előtt Kolozsvár belvárosában tehettek egy sétát a diákok, amelyet a tantárgyverseny tematikájához igazítottak. A verseny témakörei szintén Kolozsvárhoz és Kalotaszeghez kapcsolódtak. Így Mátyás király Kolozsvárhoz köthető mondái mellett Heltai Gáspár *Száz fabulája*, Kós Károly *Varjú nemzetiség* című regénye, Dsida Jenő és Kányádi Sándor költszete alkotta a tantárgyverseny könyvszetét. Ömböli Irma emlékeztetett, az erdélyi végzős diákok esetében az írásbeli versenyen elért első vagy második hely kiváltja a magyar írásbeli érettségit, amelyre automatikusan tízest kap a diák. A tantárgyversenyen szóban is megmérkőztek egymással a magyar irodalmat kedvelő gimnazisták, annak ugyanis első része

egy versmondó verseny volt, amely alapjául a *111 vers Kolozsvárról* című válogatáskötet szolgált. A szóbeli második része egy csapatversenyből állt, amelyre előre megadott irodalmi művekből készültek a diákok. A csapatok rövid szakmai felkészítés után alakultak meg, és öt-tíz perces jeleneteket mutatnak be a választott művekből. Mint arról a főszervező lapunknak beszámolt, maga a verseny a megszokott mederben zaj-

tott. A díjakra egyébként a romániai tanügyminisztérium erre a célra jóváhagyott 5400 lejes keretéből jutott elég pénz, a szóbeli verseny díjazását pedig a kolozsvári önkormányzat vállalta összesen 4800 lej értékben. A rendezvény hivatalos honlapján elérhető eredmények szerint az erdélyi diákok söpörték be a díjak nagy részét, de azért a felvidéki, délvidéki és kárpátaljai versenyzőknek is jutott babér. Ömböli Irma kérdésünkre

Fotó: WWW.APACZAIJANOSZSIGMOND.RO

• Egyed Emese egyetemi tanár, költő a magyar nyelv és irodalom vetélkedő díjátadóján a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium dísztermében

lott, a csapatfeladatnál általános jókedv uralkodott. Kérdésünkre elmondta, a csapatokat sorshúzás révén alakították ki, így egy-egy csapatnak vegyesen voltak tagjai erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és délvidéki diákok. A tantárgyversenyt egyébként három korosztályban szervezték meg, 63 diák vet részt a vetélkedőn, a 7. illetve 8. osztályos tanulóktól egészen a 12. osztályos végzős gimnazistákig valamennyi korosztály képviselteti magát. A Kárpát-medencei régióból 12 gyerek és egy kísérőtanár vett részt a rendezvényen.

Díjak, különdíjak

A legügyesebb diákok nem távoztak üres kézzel a helyszínről, ugyanis mindhárom korosztályban az írásbeli dolgozatok első helyezettjei 450, a másodikok 400, a harmadik helyezettjei pedig 300 lej készpénzjutalmat vihetnek haza, de a korosztályonként két-két különdíjas is 300 lejtel vizsgázalódha-

elmondta, a Kárpát-medence magyarlakta területei közül épp Magyarország nem képviseltette magát, ugyanis ott épp most zajlanak az érettségik. A tantárgyverseny rangját az is jelezte, hogy a hivatalos megnyitónságon számos hivatalosság köszöntötte a diáksereget. Valentin Claudiu Cuibus Kolozs megyei főtanfelügyelő és Dan Codreanu Kolozs megyei alprefektus, Mile Lajos kolozsvári főkonzul és Horváth Anna, a kincses város alpolgármestere is szólt néhány biztató szót a fiatal tehetségekhez. Az ifjak jól viselték a megpróbáltatásokat annak dacára – mint megtudtuk, hogy a délvidékiek hajnali kettőkor indultak ahhoz, hogy időben odaérjenek a kincses városi megnyitóra. A jutalomkönyveket az RMDSZ adományozta a díjazottaknak.

KISS ELŐD GERGELY

Mint hegedűink első hangjai

A budapesti szavalóesten felkonferálták a következő műkedvelő versmondót, gimnáziumi tanulót:

– Most pedig Szabó Attila jön. Szabó Attila a távoli Erdélyben született, szüleivel költözött Budapestre évekkal ezelőtt, most itt, áldja vagy verje a sors keze őket, itt élniük, halniuk kell. Őt hallgatjuk!

Tapsoltak, Szabó Attila megállt a mikrofonnál, és amikor csend lett, bemondta a költő nevét, orgonahangon:

– Petőfi Sándor.

Akkor a nézőtérén félhangosan megszólalt egy leheliaci, sárga villamosú, kék metrójú vénasszony, a mellette ülőnek mondta:

– Petőfi Sándor: *Román vagyok*.

Csend volt. Néztek Szabó Attilát, és jött a Petőfi-vers:

*Román vagyok. Legszebb ország hazám
Az öt világrész nagy területén.
Egy kis világ maga. Nincs annyi szám...*

Rózsaszín arcán gyorsan, hogy ne legyen éppen most ott, legurult egy könnycsepp, megakadt a zsenge kalász bajuszkáján, ott megállt, csiklandozta a száját. A verset betanító gimnáziumi tanárnő az ötödik sorban ült, kihúzta magát, hogy a gyermek lássa, ha odanézne, összekulcsolta a kezét, hogy bár nézne oda, és átvette könnyek dolgát is. Attila éppen rápillantott, a tanárnő bólintott neki, és akkor ő folytatta:

*...Nincs annyi szám,
Ahány a szépség gazdag kebelén.
Van rajta bérc, amely tekintetet vét
A Kaszpi-tenger habjain is túl,
És rónasága, mintha a föld végét
Keresné, olyan messze-messze nyúl.*

Attila elmosolyodott, gyorsan lenyalta a bajuszkáról a csiklandó cseppet:

*Román vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűink első hangjai;
Ajkamra fel-felröppen a mosoly,
De nevetésem ritkán hallani.*

Elégedetten bólogatott a pesti közönség: szép vers!

*Ha az öröm legjobban festi képem:
Magas kedvemben sírva fakadok;
De arcom víg a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.*

Nemcsak szőke, hanem egészen jól beszél magyarul a szép román gyermek. Hamar megtanult. Hiába: a fiataloknak, főleg ha rákényszerülnek, pláne ha vándorolni kell, jó a nyelv-érzékük.

*Román vagyok. Mi mostan a román?
Holt dicsőség halvány kísértete;
Föl-föltűnik s lebúvik nagy hamar,
Ha vert az óra, odva mélyibe.*

– De, Frici, mikor írhatta eztet a verset Petőfi?

– Biztos, amikor Romániában járt Szilágyi Júliánál.

Attila kigyúlt a fehér inge felett, aminek petőflies gallérja volt: olyant varrtak a gimnáziumi tanárnő tanácsára. És Attila lánglelkű lett, mint a költő.

• FARKAS ILONA JANKA • 6. osztályos

• „Petőfi Sándor: *Román vagyok*. Csend volt. Néztek Szabó Attilát, és jött a Petőfi-vers: *Román vagyok*. Legszebb ország hazám.”

– Jóképű, szőke román gyerek, Rózsi!
Attila hallotta, rájuk nézett, jó kereken.

Sóhajtván mondta még egyszer a két szép magyar szót:

– Petőfi Sándor...

Ekkor felelt Rózsi, a piros metrójú budafoki vénasszony félhangosan, hogy igen, Terike, szép fiúcska, és érdekes, mert-hogy a románok inkább olyan vad barnák szoktak lenni, nem ilyen szelíd szőkek. Igaz?

– El vannak ezek már keveredve. Ott is van mindenféle sváb. Meg, naná, egy csomó cigány.

Attila hüvelykujja körmét vérig nyomta másik ujjá húsába. Van ott egy hely mindenkinek, ahol ez nagyon fáj. És amikor meg tudott szólalni, harmadszor, már kimondta a vers címét is:

MAGYARI TIVADAR

Ellenzik a szórványkollégiumok elköltöztetését

Erősíteni kell a szórványkollégiumokat, nem pedig elköltöztetni őket, hiszen a helyváltoztatással épp ezek közösségerősítő, -megtartó ereje veszne el – reagáltak az erdélyi intézmények vezetői Szász Jenőnek, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnökének azon elképzelésére, miszerint az intézményeket tömbmagyar vidékeken kellene működtetni. Az intézményvezetők úgy vélték, meggyengítené a szórványban élő magyar közösséget, ha tömbmagyar vidékre költöztetnék a bentlakásos iskolákat. Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke a magyar Országgyűlés nemzetiösszetartozás-bizottságának budapesti ülésén kifejtette, hogy a Kárpát-medencét egységes oktatási és gazdasági térnek kell tekinteni, a szórványkollégiumokat pedig alapvetően a tömbmagyarság által lakott területeken működtetni. A felvetésre Molnár Zsolt, az RMDSZ Temes megyei képviselője reagált elsőként, aki szerint Szász Jenő tervei egész szórványközösségek létét fenyegethetik. „Felelőtlenség összetömöríteni a kollégiumokat, mi történik azokkal a kis általános iskolákkal, ahova a szülők azért íratják a gyerekeiket, mert tudják, hogy biztosított a folytonosság?” – tette fel a kérdést Kocsis Attila Levente, a dévai Téglás Gábor Gimnázium igazgatója. Hunyad megye egyetlen magyar tantervű középiskolájának vezetője szerint a tömbösítéssel többet veszítené a szórvány, pedig a helyzet jelenleg sem „rózsás”. Lakatos András, a kalotaszcentkirályi Ady Endre Szórványkollégium vezetője szerint nincs egységes recept, minden szórványközösségben más megoldás lehet életképes. „Ha a közösség gyenge, ha az önkormányzatban nincsenek magyar képviselők, a szórványkollégiumok léte veszélybe kerülhet. A Bethlen Gábor Alap és a Communitas Alapítvány támogatása nélkül nem tudnának működni” – mutatott rá Lakatos András. Elmondta, a Bethlen Gábor Alap meghívásos pályázati listáján 29 szórványkollégium szerepel, melyek nagy részét a Communitas Alapítvány minden évben nyílt pályázati rendszerben támogat. Ezeket fenn kell tartani, ha azt a demográfiai mutatók is indokolják. A szórványkollégiumok megerősítését, ezek fenntartásának a biztosítását látja a következő időszak fő feladatának Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatásügyi főtisztviselője. Elmondta, a szövetség túl van a szór-

ványban szervezett konzultációsorozaton, a szórványkollégiumok kiépítésén, így most az intézményerősítésen a sor. A szakember szerint nem kizárt, hogy a gyereklétszám csökkenésével újabb szórványkollégiumokra lesz szükség, vagy a meglévők közül néhányat bővíteni kell.

Megszületett a megállapodás a katolikus hittanoktatásról

A római katolikus egyház is aláírta a hittanoktatásra vonatkozó egyezményt az oktatási minisztériummal. A május 11-én megkötött megállapodást a *Mediafax* hírügynökség beszámolója szerint Ioan Robu bukaresti érsek, a Romániai Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter és Victor Opaschi vallásügyi államtitkár látta el kézjeggyel. A katolikus püspöki konferencia tájékoztatása szerint az egyezményben a magyar és román nyelvű római katolikus, illetve görög katolikus hittanoktatás, valamint a katolikus teológiai képzés megszervezése is szerepel. A püspöki konferencia közleményében arra is rámutat, hogy a megállapodás az érintett egyházak közös munkájának eredménye, melynek célja aktualizálni és kibővíteni az 1993-ban aláírt protokollumot. Korábban az erdélyi református és unitárius egyház is hasonló egyezményt kötött a szaktárcával. A protestáns egyházi eljárások a megállapodás aláírása után kijelentették: a fő cél az volt, hogy a többi egyházhoz képest ne csonkítsák a magyar történelmi egyházak jogait, és ezt sikerült elérni.

Nem lesz kötelező a szexuális felvilágosítás

Nem lesz kötelező a szexuális felvilágosítás a romániai iskolákban, miután a szenátus elutasította azt a javaslatot, hogy a felvilágosítást is tartalmazó tantárgy opcionálisból kötelezővé váljon. Az oktatás az egészségért nevű tantárgy opcionálisból kötelezővé tételét korábban már jóváhagyta a képviselőház, azonban a szenátus volt a döntő fórum. A javaslatot egyébként az orvosként is praktizáló szenátor, Tudor Ciuhodaru nyújtotta be. Ecaterina Andronescu, akinek miniszteri mandátuma alatt bevezették az opcionális tantárgyat, elmondta: a tantervet az oktatási minisztérium változtathatja meg a neveléstudományok intézetén keresztül, mert ennek a szakemberei dolgozzák ki a tananyagot és a tanmenetet.

Andronescu kifejtette, ha a szenátorok most elfogadták volna a törvényjavaslatot, precedenst teremtett volna arra, hogy bárki bármit bevezethessen a kötelező iskolai tananyagba. A javaslattevő szenátor úgy vélte, azért lenne fontos a tantárgy kötelezővé tétele, amelynek keretében személyes higiénáról, súlyos betegségek megelőzéséről, droghasználat hatásairól és a szexuális életről tanulnak a diákok, mert Romániában a legmagasabb a halállal végződő abortuszok száma Európában, de a hepatitis B és C megbetegedések, a tuberkulózis, a méhnyakrák, a szív- és érrendszeri megbetegedések európai ranglistáit is hazánk vezeti.

Nem helyezik vissza

az aligazgatókat Hargita megyében

Elutasító választ kaptak Sorin Cîmpeanu oktatási minisztertől a Hargita megyei elöljárók arra a beadványukra, melyben a megyebeli tanintézetekben februárban megszüntetett igazgatóhelyettesi tisztségek visszaállítását kérték, számolt be Jean Adrian Andrei prefektus. A kormány megbízott és Borboly Csaba, a megyei önkormányzat elnöke márciusban közös beadványban kérte a tárca vezetőjét: módosítsa döntését, amelynek nyomán februárban 13 Hargita megyei iskolában szüntették meg az igazgatóhelyettesi tisztségeket. A Hargita megyei tanfelügyelőség vezetőtanácsa az óvodák, iskolák szervezésére és működésére vonatkozó, januárban életbe lépett szabályzat előírásait alkalmazva állapította meg, hogy 13 megyebeli iskola nem felel meg az aligazgatói állás fenntartásához szükséges feltételeknek, és ennek nyomán szüntette meg az állásokat. Az érintett iskolák, többek között olyan neves tanintézetek, mint a csíkszeredai Márton Áron Gimnázium és a Segítő Mária Gimnázium vezetői, tiltakoztak a döntés ellen, rámutatva, hogy az igazgatóhelyettesek munkája nélkül ellehetetlenül a tevékenységük. Jean Adrian Andrei prefektus a minisztériumi válasz ismertetésekor arról számolt be: gondolkodik, hogy továbblépjen az ügyben, és magához a kormányfőhöz forduljon az igazgatóhelyettesek tisztségeinek visszaállítása érdekében.

Várják a pénzt az elkezdett beruházásokra

Összesen 135 millió lejt hagyott jóvá a Ponta-kormány az oktatási rendszerben zajló fejlesztési munkálatok finanszíro-

zására, a teljes összeg nagyrészt – 90 millió lejt – azokra a beruházási munkálatokra szánják, amelyek az elmúlt években kezdődtek el. Hargita megyében harmincöt olyan tanintézet van, amelynek esetében nem lettek kifizetve az elmúlt években elvégzett felújítási munkálatok, közölte a sajtóval Csukás Levente, a megyei tanfelügyelőség gazdasági igazgatója. Mint mondta, ezeknek a beruházásoknak az ügye múlt évben átkerült a prefektúra hatáskörébe, az oktatási minisztériumtól pedig a fejlesztési tárcához utalták át ezeket. Az akkor készült összesítés szerint mintegy 25 millió lejt nem fizettek ki az elvégzett munkálatok után. Az összeg eredetileg nagyobb volt, de időközben különböző források révén lefaragtak belőle, magyarázta a gazdasági igazgató. Mint mondta, három iskola esetében lehet nagy összegről beszélni: a székelyudvarhelyi Kós Károly Szakközépiskola, a síkszeredai Kós Károly Szakközépiskola és a gergyószentmiklósi Batthyány Ignác Műszaki Kollégium adóssága megközelelti a 16 millió lejt.

Nem hatékony a román nyelv oktatása

Regionális szinten is szükség lenne egy neveléstudományi intézetre, amely olyan sajátos helyi problémákkal foglalkozna, mint például a székelyföldi magyar gyerekek román oktatása – hangzott el azon a tanácskozáson, amelyet a Hargita megyei önkormányzat kezdeményezésére tartottak tegnap a síkszeredai megyeházán. A Marosvásárhelyi Rádió beszámolója szerint a találkozón többek között pedagógusok, iskolaigazgatók, a pedagógusok szövetsége, illetve a megyei tanács képviselői vettek részt. A megbeszélésen a román nyelv oktatásának nehézségeiről is szó esett. Többek között elhangzott, hogy a Sapientia Erdélyi Tudományegyetemen kívül az országban nincs olyan román tanár-képzés, amely külön figyelmet szentel a nem román anyanyelvűeknek szóló oktatás módszereire. A szakemberek rámutattak, hogy a gyerekeket nem motiválja a jelenlegi rendszer, ezért a didaktikai játékokra, a román nyelv-táborokra, valamint az online lehetőségekre kellene hangsúlyt fektetni.

Kevés a gyerek a lakótelepi iskolákban

Veszélyben vannak a lakótelepi iskolák magyar tagozatai Szatmárnémetiben:

egyrészt a megyében évente mintegy ezer fővel csökken a gyermeklétszám, ugyanakkor a belvárosi magyar tanintézetek is óriási konkurenciát jelentenek a kevésbé neves körzeti általános iskoláknak. Szász Piroska Szatmár megyei főtanfelügyelő-helyettes szerint ugyan még nem volt példa arra, hogy egy egész magyar tagozat megszűnjön, de a korábbi két-három párhuzamos csoporthoz képest sok lakótelepi iskolában csak egy magyar tannyelvű osztály fog indulni ősszel. Az Avram Iancu, a Bălcescu–Petőfi és a Mircea Eliade Általános Iskolában diákhány miatt kénytelenek kevesebb magyar előkészítőt indítani, míg a kispiaci közelében lévő Vasile Lucaciú-iskolában elképzelhető, hogy ősztől egyáltalán nem indul magyar tannyelvű osztály, mondta a főtanfelügyelő-helyettes. Hozzátette ugyanakkor, hogy a beiratkozási időszak lezárultáig még változhat a helyzet. Ezzel szemben a belvárosi neves tanintézetekben – a Kölcsey Ferenc Főgimnáziumban, a Hám János Római Katolikus Iskolaközpontban és a Református Gimnáziumban – túljelentkezés van. Szász Piroska rámutatott: csak az ide beiratott gyermekek harmadának van a városközpontban állandó lakhelye, így feltételezhető, hogy sokan ideiglenes lakhellyel érik el, hogy gyermekük az áhított tanintézetbe kerüljön. Bihar megyében nem fenyegeti a megszűnés veszélye a lakótelepi magyar tagozatokat: ugyan egyes iskolákban meglehetősen alacsony a diáklétszám, de a tervezett előkészítő osztályokat el tudják indítani.

Nem nő a tandíj a BBTE-n

Meghirdette a következő, 2015/2016-os tanévre vonatkozó helyeket a diákok számára a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE): a felsőoktatási intézmény a magyar tagozat alapképzésén 1093, magiszteri szinten pedig 550 tandíjmentes helyet biztosít, a tandíjköteles helyek száma pedig ezeknek körülbelül kétszerese – jelentette be május közepén Soós Anna rektorhelyettes. A felvételiző tanulók összesen 509 szak közül választhatnak, ezek közül pedig csak hat esetben emelkedik a tandíj októbertől. Beiratkozáskor 80–250 lejt kell fizetni a választott képzéstől függően, míg az éves tandíj értéke 2500–5000 lejt között mozog. Soós Anna hangsúlyozta: nem kell megijedni a fizetős helyektől, hiszen alapesetben egy évre szól a

tandíj, ugyanis minden tanév végén az eredményektől függően újrarangsorolják a hallgatókat, és aki jól teljesít, ingyenesen folytathatja az egyetemet. Tavaly egyébként az informatika, gazdasági informatika és kineztoterápia szakra jelentkeztek a legtöbben, de a pszichológia és a kommunikációképzés is népszerűnek bizonyult. Az összes tagozatot figyelembe véve a BBTE a következő tanévre alapképzésen 4840, magiszteri képzésen pedig 3500 tandíjmentes helyet hirdet meg.

Bukarestből indítottak még egy román osztályt Szentgyörgyön

A tanfelügyelőség megkerülésével, közvetlenül az oktatási minisztériumtól harcolt ki egy újabb elméleti kilencedik osztályt a sepsiszentgyörgyi román közösség.

Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő keddi sajtótájékoztatóján arról számolt be, hogy a Mihai Viteazul Főgimnáziumnak a beiskolázási tervben szereplő négy kilencedik osztály mellé egy ötödiket is jóváhagyott a szaktárca.

A tanintézet már a beiskolázási terv elkészítése előtt öt kilencedik osztályt kért, de a tanfelügyelőség a tanulók számára hivatkozva és a szakoktatás védelme érdekében csak négyet hagyott jóvá. Kiss Imre elmondta, felméréseik szerint Sepsiszentgyörgyön és környékén hétosztálynyi román gyerek kezd el szeptemberben a kilencedik osztályt, ez alapján összesen nyolc osztályt hagytak jóvá, ami most kilencre duzzadt.

Éppen azon a napon, amikor a tanfelügyelőség kiküldte a visszautasító választ, megkapták a minisztériumi rendeletet, miszerint a román gimnáziumnak egy újabb, tanítóképző osztályt hagytak jóvá. Kiss Imre hangsúlyozta, a döntés a román nyelvű oktatás minőségének rovására megy, eltolódnak az arányok az elméleti képzés irányába, és ezt a szakoktatás szenvedni meg.

Sepsiszentgyörgyön megpróbálták a szakoktatás javára átbillenteni a beiskolázási tervet, ez hosszú évek után a magyar nyelvű képzésben sikerült, az összesen induló magyar kilencedik osztályok közül 43,3 százalék elméleti és művészeti jellegű, 56,7 százalék szakiskola. A román oktatásban fordított volt az arány, és a rendelettel 75-25 százalékra változott az elméleti osztályok javára.

- Tanárszemmel • Diákszemmel • Szülői szemmel • Lélekjelenlét •
- Tanterem • Láthatár • Óvoda • Fotóriport • Hivatalos •
- Iskola és kultúra • Pályáz(z)atok • Magánterület • Térkép •

Foto • Tóth Orsolya

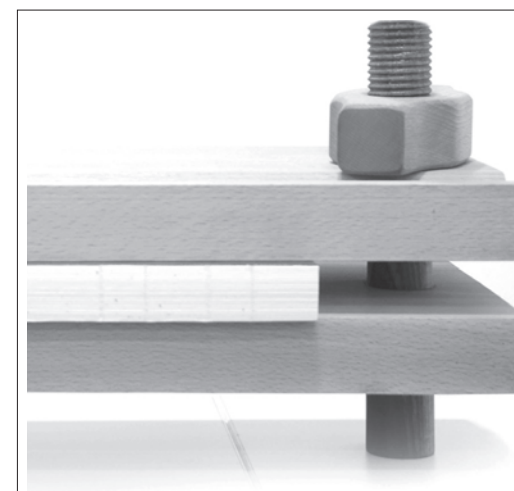

Egy évre
csak
42 lej

Félévre
csak
21 lej

Magyar Közoktatás

mko@communitas.ro

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövődöbéli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.communitas.ro

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Felelős kiadó: Lakatos András

Ára 4,2 lei.

Telefon: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését az RMDSZ és a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

Az RMDSZ szerint nincs szükség új tanügyi jogszabályra

A jelenlegi oktatási törvényt kell alkalmazni

A jelenlegi oktatási törvényt kellene alkalmaznia a kormánynak, nincs szükség újabb jogszabályra – jelentette ki Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese. A szövetség hírlevele által idézett politikus arra reagált, hogy Sorin Câmpeanu oktatási miniszter május elején bejelentette: folyamatban van egy új oktatási törvény kidolgozása.

Magyarai Tivadar hangsúlyozta: a jelenlegi oktatási törvény minimális javításokra esetleg rászorul ugyan, de megfelelő. Egy újabb jogszabály újabb felesleges kísérletezgetést jelentene a romániai oktatási rendszerben, mutatott rá az oktatási szakember. Kifejtette, hogy az RMDSZ szakértői és politiku-

teremteni, ehelyett elbürokratizálta a rendszert, és ennek elszenvedője lett a magyar oktatás is” – mutatott rá Magyarai Tivadar. Emlékeztetett, hogy a Ponta-kormány a 2011-es törvény számos cikkelyét módosította már, így a kisebbségi oktatást érintő kedvező részek is veszélybe kerültek, de ezeket sikerült megvédeni úgy, hogy „amit kivettek belőle estig, azt visszatettük velük reggelre”.

Az RMDSZ célja az, mondta Magyarai Tivadar, hogy a korábbi törvényben megszerzett kisebbségi oktatási jogokat megtartsa, helyenként bővítse, és pontosabb megfogalmazású szövegben rögzítse őket. Emellett megoldást szorgalmaznak a finanszírozással kapcsolatos problémákra, amelyek a kisebbségi oktatást kétszeresen sújtják, világított rá a politikus. Mint magyarázta, azt is akarják, hogy a pedagógusok egyéni, szakmai szabadsága és kreativitása kerüljön előtérbe a mostani agyonszervezett, központilag irányított rendszer helyett.

Év végéig elkészülhet

Sorin Câmpeanu oktatási miniszter május elején jelentette be, hogy új oktatási törvény kidolgozása van folyamatban Romániában, és az új jogszabály már az év végéig elkészülhet. A tárcavezető az egyetemi hallgatók egyik érdekvédelmi szervezetével folytatott megbeszélést követően kijelentette, hogy a jelenlegi oktatási törvény további módosításának nincs értelme, hiszen készül az új jogszabály.

Király András oktatási államtitkár az MTI-nek megerősítette, hogy már régóta szó van egy új jogszabály kidolgozásáról, de mint mondta, a tervezetet még munkaváltozat formájában sem látta, és egyetlen bizottságban sem kezdődött még el a vitája.

A közoktatásra és felsőoktatásra is kiterjed

Az államtitkár szerint az új törvény a közoktatásra és a felsőoktatásra is kiterjed. Az MTI kérdésére, miszerint lesz-e ideje a Ponta-kormánynak el-

fogadtatni az új törvényt 2016-ig, elmondta: amennyiben a kabinet kitölti jövő év novemberéig a teljes mandátumát, és nem bukik meg a határidős parlamenti választás előtt, akkor lesz, hiszen a 2011-es törvény elfogadási folyamata is egy évig tartott. A jelenlegi oktatási törvény 2011-ben lépett ha-

„Sorin Câmpeanu oktatási miniszter azzal indokolta az új törvény szükségességét, hogy »kell egy olyan jogszabály, amely koherenciát biztosít más törvényi szabályozásokkal és a jogszabályon belüli cikkelyek között«. A tárcavezető szerint az új törvény elfogadását széles körű társadalmi párbeszéd előzi majd meg.”

„Az RMDSZ célja az, mondta Magyarai Tivadar, hogy a korábbi törvényben megszerzett kisebbségi oktatási jogokat megtartsa, helyenként bővítse, és pontosabb megfogalmazású szövegben rögzítse őket.”

sai már tavaly nyártól készenlétben állnak, hogy amennyiben a jelenlegi kormánytöbbség erőlteti az oktatási törvény módosítását, akkor a romániai magyarság érdekeinek megfelelő változat szülessen.

„Amit kivettek estig, visszatettük reggelre”

Az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese hangsúlyozta, hogy a 2011-ben elfogadott törvényben az RMDSZ a magyar kisebbség számára egy sor előnyös rendelkezést ért el, és ezzel nehéz korszakot zárt le. „Viszont ezt a törvényt a kormány mindaddig nem tudta, nem is akarta maradéktalanul alkalmazni, nem volt képes a rendszert megújítani, a szükséges gazdasági-pénzügyi feltételeket meg-

tályba, amely cikkelyeinek mintegy felét módosította a 2012-ben hatalomra került szociáldemokrata, Victor Ponta miniszterelnök vezette kormány. Sorin Câmpeanu oktatási miniszter azzal indokolta az új törvény szükségességét, hogy „kell egy olyan jogszabály, amely koherenciát biztosít más törvényi szabályozásokkal és a jogszabályon belüli cikkelyek között”. A tárcavezető szerint az új törvény elfogadását széles körű társadalmi párbeszéd előzi majd meg. A politikus helytelenítette, hogy a jelenlegi jogszabályt a jobbközép Boc-kormány felelősségvállalással, vagyis parlamenti vita nélkül fogadta el. Az oktatási törvény rendelkezéseinek egyébként több esetben nem sikerült érvényt szerezni, erre a legismertebb példa a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) esete, ahol, bár a jogszabály előírja, mai napig nem sikerült megalakítani az önálló magyar tagozatot.

Hírösszefoglaló

Székelyföldi ajánlatokkal kecsegtetik a szörványmegye nyolcadikos diákjait

Veszélyben a besztercei magyar iskola terve?

Veszélybe kerülhet az önállósulni készülő besztercei magyar tagozat, a Hunyadi János Gimnázium terve, miután székelyudvarhelyi tanárok ösztöndíj-lehetőségekkel ottani iskolákba csábítják a nyolcadikos diákokat – hívta fel a figyelmet Décsei Attila, az RMDSZ Beszterce-Naszód megyei

székelyudvarhelyi pedagógusok jártak a szörványmegyében, és több településen is ingyenes bentlakást és ingázást ígértek anyaországi támogatással a nyolcadikos végzős diákoknak. A kampány nyomán úgy tűnik, hét-nyolc szentmátéi gyereket sikerült meggyőzni arról, hogy Székelyudvarhelyen végezze középiskolai tanulmányait. Bár az ajánlat elsősorban a román iskolába készülő nyolcadikosoknak szólt, a felsorolt kedvezmények azon szülőket is elgondolkodtatták, akik korábban a besztercei magyar tagozatra készültek járni csemetéiket. Az RMDSZ-elnök úgy tudja, az udvarhelyiek kecsegtető ajánlata nyomán három ilyen nyolcadikos is meggondolta magát. Elmondta, a 12 szentmátéi végzős közül eredetileg nyolc készült a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium magyar tagozatára.

Jóváhagyás előtt a magyar iskola

Décsei Attila szerint a nyolcadikos diákok „elszívása” amiatt aggasztó, hogy úgy tűnik, a helyi magyar közösségnek több év után végre sikerült elérnie, hogy önálló magyar iskola működjön a városban. A Hunyadi János Gimnázium létrehozására már a tanfelügyelőség és a városvezetés is rábólintott, csak a helyi tanácsnak kell jóváhagynia az erre vonatkozó határozatot, amire a remények szerint még ebben a hónapban sor kerül. Mint az RMDSZ megyei elnöke elmondta, a tervek szerint ősztől önállósuló magyar tagozat 2018-ig még a főgimnázium épületében működne, majd átköltözne egy erre a célra szánt, jelenleg felújítás alatt álló ingatlanba. A megyeszékhely 6 százalékos magyarsága azonban nem képes fenntartani egy önálló magyar iskolát, ehhez a megye magyar településeiről érkező gyerekek is szükség van, mutatott rá. „Ha nem lesznek gyerekek, mi értelme van a magyar iskolának” – tette fel a kérdést Décsei Attila. Elmondta, az Andrei Mureșanu Főgimnáziumban jelenleg az általános iskolában évfolyamonként egy, középiskolában két magyar osztály van, utóbbiakhoz a besztercei

mellett a szentmátéi, magyardécsei, vicei, árpástói és magyarnemegyei általános iskolák biztosítják az utánpótlást. Ráadásul a kínálatot bővítendő, a besztercei önálló magyar iskolában szakosztály beindítását is tervezik, a kétprofilú osztályban a fiúk és lányok külön, nekik szóló szakmát tanulhatnak. A szakosztály indításával azokat a gyerekeket szeretnék visszacsalogatni, akik korábban annak hiánya miatt mondtak le arról, hogy anyanyelvükön tanuljanak.

Állandó ifjúsági programok

Az RMDSZ megyei elnöke szerint a vidéki gyerekeket különböző módokon próbálják a városba csalogatni, például pár éve hozta létre számukra a református egyház a Reménység Háza névre keresztelt, 41 férőhelyes bentlakást, ahol felügyelet alatt tanulnak, kedvezményesen étkeznek. A Communitas Alapítvány révén ingázási támogatást is kapnak, és a politikus szerint további lehetőségeket keresnek a szülők segítségére. Ugyanakkor számos rendezménnyel, ifjúsági programmal próbálnak közösségi élményt biztosítani számukra. A városban néptáncsoport működik, de biciklitúrákat, majálist és különböző táborokat is szerveznek a fiataloknak.

Décsei Attila hangsúlyozta, hogy a magyar diákok tömbmagyarságba való csábítása demográfiai problémákat is kelthet a mintegy 6 százalékos magyarsággal rendelkező észak-erdélyi megyében. „Ha ezek a fiatalok 14–15 éves korukban elhagyják szülőföldjüket, mekkora az esélye annak, hogy ide még visszatérjenek, és családot alapítsanak itthon, szülőföldjükön?” – tette fel a kérdést levelében Décsei Attila. – Ez nem támogatás számunkra, hogy gyerekeinket elviszik, a támogatás az volna, ha ezek a gyerekek a szörványban, otthon, szülőföldjükön kapnák meg az ajánlott segítséget, ha a helyi magyar oktatást választják.”

PAP MELINDA

• A magyar tagozat a tervek szerint 2018-ban költözne el a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium épületéből

szervezetének elnöke. A politikus a témában írt nyílt levelében rámutat: az önálló magyar iskola beindításához elengedhetetlenek a megye magyar általános iskoláiban végzett gyerekek. „Magyarságunk alappillére elsősorban az oktatás, és ez a szörványban nélkülözhetetlen. Besztercén is végre eljött az az idő, amikor nagyon közel állunk a különálló magyar iskola létrehozásához. Egyetlen kérdés az, hogy lesz-e elegendő diák ennek működtetésére?” – teszi fel a kérdést a megyei RMDSZ-elnök.

Décsei Attila elmondta, a Nemzeti Stratégiai Kutatóintézet (NSKI) „Magyar gyermek magyar iskolába” elnevezésű programjára hivatkozva

Nevelési módszerekről beszélt Román Mónika kolozsvári pszichológus

Egyre fegyelmezhetetlenebb generációk

Idejátmúlt, százéves módszerekkel nevelik szüleik a romániai gyerekeket – derítette ki egy nemrég ismertetett tanulmány. Az UNICEF (ENSZ Nemzetközi Gyermeksegélyezési Alapja) felmérésének eredményei szerint a hazai szülők többsége inkább szófogadó, semmint önálló gyereket szeretne nevelni.

Mindig a szülőnek van igaza?

A megkérdezettek 63 százaléka úgy nyilatkozott, meg van győződve arról, hogy a szülői vélemény a döntő a gyerekekével szemben, és hogy mindig a felnőttnek van igaza. „Ha ehhez hozzátesszük azt is, hogy a szülők nagy hányada kevés időt tölt együtt és nem kommunikál eleget a gyerekeivel, kiderül, miért hiányos az otthoni nevelés” – mutattak rá a tanulmány szerzői. Bár a megkérdezett felnőttek nagy része úgy nyilatkozott, megérti a gyerekek kommunikációra való igényét, 68 százalékuk szerint lényegesebb, hogy a kicsi szófogadó legyen, semmint hogy önállóan boldoguljon. A kutatásból az is kiderült, hogy a megkérdezett szülők egynegyede veszekszik a gyerekek előtt, egyharmaduk pedig a büntetés gyakorlatának híve – ide tartozik a fizikai bántalmazás is. A kutatás arra is rámutatott, hogy leginkább az anyagi nehézségekkel küzdő családok gyerekeit érinti, hogy szüleik nem figyelnek rájuk, nem kommunikálnak és nem töltenek együtt elég időt velük. A tanulmányt 1420 szülő és gyermekgondozó megkérdezésével végezték. Az UNICEF romániai képviselői arra hívták fel a figyelmet a felmérés kapcsán, hogy a gyerek ugyanazt a viselkedési mintát fogja követni a későbbiekben, amit otthon lát. „A szülőnek meg kell gondolniuk, hogyan viszonyuljanak a gyerekekhez már a legkisebb kortól. Szülőnek lenni nem könnyű, és bár természetes dolognak tűnik, a gyereke nevelést is tanulni kell. Szeretnénk eredményesen együttműködni a hatóságokkal, civil szervezetekkel és kidolgozni egy mindenki számára érvényes gyereknevelési útmutatót” –

nyilatkozta Sandie Blanchet, az UNICEF romániai képviselője. „A tanügyminisztérium, az egészségügyi minisztérium és a munkaügyi minisztérium már egyeztetett arról, hogy támogatnunk kell a gyerekneveléshez kapcsolódó szakmákat és a szülőket is” – mondta a felmérés kapcsán Viorica Preda, a tanügyminisztérium főosztályvezetője.

A modern nevelés előnyei és hátrányai

„Az UNICEF által propagált nevelési stílusnak sok előnye és rengeteg hátránya van, a mi kultúránk pedig igencsak megszenvedi a hátrányokat. Nyilván nem vagyok a fenyítés és fizikai bántalmazás híve, de a gyerekek korlátokat szabni úgy mond szent szülői kötelességünk. Ezen azt értem, hogy meg kell tanítani neki, hogy a veleszületett energiákkal és képességekkel miként lehet bánni ebben a világban” – fejtette ki Román Mónika kolozsvári pszichológus, az Életfa Családsegítő Egyesület munkatársa. Úgy fogalmazott, nyilván könnyebb engedelmes, önállóan gyereket nevelni, és a felnőttek valahol azt szeretnék, hogy csemetéjük könnyen kezelhető legyen.

„Azt viszont kétfélek, hogy a romániai szülők 60 százaléka túlfegyelmezné a gyereket, vagy szorongó gyereket szeretne. Ebben a kérdésben nagyon fontos az árnyalás. Azt tapasztaljuk ugyanis, hogy az

• Román Mónika: „A szülői hitelesség a legfontosabb a gyermeknevelésben.”

Kontroll és demokratizmus a szülő-gyerek viszonyban

A nevelési stílus, amelynek fogalmát Alfred Baldwin pszichológus vezette be a szakirodalomba, a szülő-nevelő által alkalmazott módszerek összessége, egy osztályozási rendszer a családi nevelés vizsgálatára, összehasonlítására. A nevelés empirikus kutatásában és a nevelésről szóló ismeretterjesztő művekben gyakran használják ezt a kategóriát. Azon a feltételezésen alapszik, hogy a nevelési helyzet legfőbb tényezője a szülő-gyerek kapcsolat demokratizmus, melynek mértékét a tekintélykontroll

mértéke, illetve a nevelés más összetevőivel való kombinációi alakítják ki. A nevelési stílus fogalmát Baldwinnek a negyvenes években végzett vizsgálata vezette be a gyermekpszichológia szakirodalmába. Az általa használt két fő dimenzió a kontroll és a kapcsolat nyíltsága (demokratizmus) volt.

A mintában a kontroll és demokratizmus kapcsolódásai négyféle típust eredményeztek: erős kontroll-demokratikus, gyenge kontroll-demokratikus, erős kontroll-autoritatív és gyenge kontroll-

autoritatív. Az optimális kombináció Baldwin szerint a magas szintű demokratizmus és a magas szintű kontroll, míg a legnegatívabb hatásúnak az erős kontroll és alacsony demokratizmus látszott. A nevelési stílus későbbi kutatásába bekerült a szeretet, a melegség, az elfogadás dimenziója is. Négy nevelési stílust különböztetett meg Ranschburg Jenő elismert magyarországi pszichológus: meleg-engedékeny, meleg-korlátozó, hideg-engedékeny és hideg-korlátozó.

iskolákban a diákok évről évre egyre fegyelmezhetlenebbek és fegyelmezhetetlenebbek, és persze a tanárok is azt mondják, hogy engedelmesebb gyerekeket szeretnének tanítani, ettől függetlenül a pedagógus igenis szeretné hallani a gyerekek véleményét” – fogalmazott a szakember. Rámutatott, nagyon nehéz megtalálni az egyensúlyt és azt is, hol húzódik a határ az önállótlan, az önkifejezés és a hatalmas egó között. Nagyon könnyen félreértelmezhető és káros, ha az ember azt mondja, nem szabad a gyereket fegyelmezni, nem szabad korlátozni a véleménynyilvánításban. „A fejlődő egyéniségnek ugyanis nincs még fogalma arról, hogy mi bántó, és mi is a szabad véleménynyilvánítás, és nem tud

szabad véleménynyilvánítás kérdéséhez hogyan viszonyuljon a szülő a legoptimálisabban, hogy nevelési stílusa egyensúlyban maradjon? A szakember úgy vélekedett, fontos odafigyelni többféle modern nevelési irányvonalra, de még fontosabb, hogy szülőként hitelesek legyünk, és azt tegyünk, ami belülről jön.

A szülői hitelesség a legfontosabb

„Hiába hallgatom meg a nyugati trendeket, ha szívem mélyén nem tudok velük egyetérteni. Ha pedig csak azért alkalmazkodom ezekhez, mert ez a divat, akkor nem vagyok hiteles szülőként. Hiszen így nem arra figyelek, hogy mi a gyerek és mi az én igényem, ezt pedig hogyan hangoljuk össze, hanem arra, hogy miként ültessem gyakorlatba a könyvízü tudást vagy nevelési módszert” – fejtette ki a pszichológus.

Mint hangsúlyozta, nyilván legyen nyitott mindenre a szülő, a hagyomány és újítás fonódjon össze a gyereknevelésben, de a leglényegesebb, hogy hiteles legyen, hogy úgymond „párhuzamos legyen önmagával”. „Figyelembe kell venni azt is, hogy minden személyre és családra szabott, és természetesen ahány ház, annyi szokás. A gyereknevelési irányelveket nem jó uniformizálni, mert egyéni szükségleteik vannak a gyerekeknek. Nyilván öröklök a genetikától, de a felnőtt a nevelési módszerével együtt azt is átadja, hogy miként lehet a készséget, tehetséget megfelelő-

en kezelni, felhasználni, értékesíteni és kiteljesíteni” – hívta fel a figyelmet a szakember. Kitért arra is, hogy ajánlatos szem előtt tartani kulturális szokásainkat, a családi genetikával együtt kapott igényeinket, ugyanakkor szelektálni kell, hogy mi az igaz, és mi a hasznos abból, ami az újításokon keresztül érkezik hozzánk. Azzal kapcsolatban, hogy az UNICEF-felmérés szerint a szegény családból származó gyerekek kevesebb figyelmet kapnak szüleiktől, mint tehetősebb társaik, Román Mónika kifejtette, véleménye szerint ez nagyon erős összefüggésben áll a kulturális háttérrel. „A cigány palotákban is ugyanolyan keveset kommunikálnak valószínűleg a szülők a gyerekekkel, mint a kis kunyhókban, mert erre nincsen igény, vagy mert másképp fejezik ki a kötődést. Ha nincsen igénye a szülőnek arra, hogy rendszeresen beszélgesse a gyerekekkel, akkor talán nem is lesz. És ez nem is annyira a rohanó életformától függ – holott ezt is szoktuk emlegetni a kommunikációhiánnyal kapcsolatban – hanem inkább a régóta kialakult szokásrenddel” – fogalmazott a szakember.

• Kinek van igaza? A szakember szerint árnyalni kell a túlfegyelmezettség kérdésében

különbséget tenni a kettő között. Ugyanakkor egyszerűsít az a kifejezés, hogy túlfegyelmezzük a gyerekeinket. A tanügy közelében dolgozom, és azt látom, sok hátránya van a nyugati kultúrából átszívargó nevelési stílusnak, ami azt tartja szem előtt: ne törjük meg a gyermek egóját” – tette hozzá Román Mónika.

Facebookozás és személyes kommunikáció

Felvetésünkre, hogy vajon milyen mértékben erősödik fel a szabad véleménynyilvánítás iránti igény amiatt, hogy a mai gyerekek folyamatosan használják a közösségi oldalakat, ahol mindenki mondja a magáét, a mondanivalókat pedig lájkolják, a szakember úgy fogalmazott, ez inkább az önbizalom alakulására van hatással.

„A Facebook az egyik kommunikációs csatorna, amin keresztül a gyermek visszajelzést kap arra vonatkozóan, hogy amit és ahogyan ő csinál, az mennyire elfogadható, mennyire érvényes a baráti körben. Nem befolyásolja nagymértékben a világháló használata a szabad véleménynyilvánítás iránti igényt, a túl sok facebookozástól a személyközi kapcsolatok sérülnek inkább: elfelejtik vagy nem tanulják meg a gyerekek a személyes kommunikációt, és szociális készségeik lesznek gyengébbek” – fogalmazott. Felmerül a kérdés, hogy az önkifejezés és

KISS JUDIT

Tehetséges gyerekeket ösztönző pedagógusokat tüntetettek ki Mentordíjjal

„Diákjaimnak is szól az elismerés”

Ötödik alkalommal osztotta ki Mentordíjait áprilisban a Mol Románia és A Közösségért Alapítvány. A tíz díjazott között találjuk Dvorácsek Ágoston nagyenyedi fizikatanárt, Nyiri Zoltán szatmárnémeti és Székely Géza kolozsvári képzőművész-tanárt. A tíz díjazottat a 202 jelöltre érkezett 414 jelölés alapján választották ki, ők 8000 lej pénzjutalomban részesültek, és Mentortrófeát kaptak, Ioan Nemțoi

• **Dvorácsek Ágoston:** „Köszönöm azoknak, akik támogatták munkánkat, és bíztak bennünk.”

képzőművész alkotását. Alapítói a Mentordíjjal azokat a nevelőket, tanárokat, edzőket kívánják elismerésben részesíteni, akik ösztönzik a tehetséges gyerekeket, és tudásuk továbbadásával több generáció tehetségeit segítették kiemelkedő eredményekhez, míg ők maguk a háttérben maradtak, munkájuk sem erkölcsileg, sem anyagilag nem kapta meg a megfelelő elismerést.

Dvorácsek Ágoston: köszönet a mellém szegődő diákoknak

„Ez a díj annak a sok munkának az elismerését jelenti, amelyet diákjaimmal együtt végeztünk több mint másfél év-

tized alatt. Együtt kutattunk, rendszereztünk, csiszoltuk a diákdolgozatokat, készítettük a bemutatókat, izgulunk a konferenciákon, örültünk a sikereknek, elkönyveltük a kudarccokat,

• **Nyiri Zoltán:** „Egyénre szabott oktatási módszert kell alkalmazni.”

és nagyon sokat tanultunk. Köszönöm azoknak, akik támogatták munkánkat, és bíztak bennünk, de elsősorban köszönöm a kollégium azon diákjainak, akik mellém szegődtek, és kitartóan végezték munkájukat. A díj nekik is szól!” – mondta Dvorácsek Ágoston az elismerés kapcsán. A nagyenyedi fizikatanár 1952. június 28-án született Marosújváron. Az elemi és a gimnáziumot szülővárosában végezte, majd a kolozsvári Energetikai Szaklíceum diákja volt. 1972-ben érettségizett, és beiratkozott a kolozsvári BBTE Fizika Karára, ahol 1976-ban fizikusi diplomát szerzett. 1976-tól a nagyenyedi Mezőgazdasági Szaklíceum fizika szakos tanára. 1990-ban áthelyezik a Bethlen Gábor Kollégiumba. 2000 szeptemberében megalapítja a Fenichel Sámuel Önképzőkört. Diákjaival számos hazai és magyarországi konferencián és más rendezvényen vett részt, ahol az

által vezetett biológia, környezetvédelem, természetvédelem, fizika, iskolatörténelem vagy néprajz tematikájú dolgozatokat több mint 130 díjjal jutalmazták. Alapító tagja a budapesti székhelyű Kutató Tanárok Országos Szövetségének és a Tehetségpártoló Baráti Körének, kapcsolattartó megbízott a nagyenyedi Bethlen Gábor Alapítvány részéről a magyarországi Nemzeti Tehetségsegítő Tanácsban. A *Természet Világa* folyóirat által meghirdetett diákpályázaton elért eredményekért 2002-ben a budapesti és a New York-i Rotary Club által alapított természettudományi ösztöndíjban részesült, 2000–2015 között tizenötször vette át a legjobb felkészítő tanárokat

• **Székely Géza:** „A megújulásra készítő kíváncsiság ad erőt.”

illető oklevelet. Kedvenc elfoglaltságai közé tartozik a természetjárás, jó ismerője a vadnövényeknek és a gombáknak, amelyeket szívesen fotózik.

Nyiri Zoltán: szeretnék egy kiállítást

Nyiri Zoltán, a szatmárnémeti Aurel Popp Zene- és Képzőművészeti Iskola festészettanára személyre szabott ok-

tatási módszerekkel dolgozik, aminek köszönhetően a tanulóknak alkalmuk nyílik megtanulni meglátni a szépet, és azt bármilyen művészeti eszközzel visszaadni. 1989 után maga választotta a tanári pályát. A titka talán a nyíltsága, és az, hogy nagyon őszintén közeledik a diákokhoz – vallják róla a díj kapcsán készült kisfilmben. Egykori diákjai közül ma sokan sikeres tanárok, képzőművészek.

– Hallottam arról, hogy létezik ez a díj, de nem számítottam rá, hogy én is megkaphatom. Meglepetésként ért, amikor felhívtak a hírrel. Nemes gesztus ez. Nem érzem úgy, hogy méltó lennék rá, én csak végzem a munkám.

– *Ma inkább menekülni szoktak a tanúgyből, művész úr viszont választotta a tanárságot...*

– Vannak jó dolgok a tanügyben, például a tanár-diák viszonyban. A fizetés egy művész esetében nem annyira nyomató, hiszen festünk, néha sikerül értékesíteni. A gyerekek kezelhetőek, sosem volt fegyelmi jellegű problémám. Érzékelné lehet, hogy más a mai gyerekek hozzáállása, mint a húsz évvel ezelőttié, de lehet velük dolgozni. Művészeti iskolában tanítok, itt érdeklődőbbek a gyerekek, hiszen a művészetek miatt választották ezt az iskolát. Kevesebbet olvasnak, van, aki életében nem olvasott egyetlen könyvet sem, ez a fantázia rovására megy. A könyvekben található tájleírások szerint például az olvasónak kell elképzelnie az adott környezetet, ez motiválja, megdolgoztatja a képzelőerőt. Nagyon sok diák ment át a kezünkön – hiszen kollégáimmal együtt tanítottuk őket –, sokukból sikeres művész lett.

– *Milyennek látja a képzőművészeti oktatást?*

– Még ma is az 1989 utáni átmeneti időszakra kidolgozott tanterv szerint dolgozunk a művészeti oktatásban, vagyis gyakorlatilag nincs konkrét tanterv a művészeteknek. Ez túl nagy szabadságot ad, ám szükség lenne bizonyos keretre, ami meghatározná, hogy adott évfolyamon milyen készségeket kellene fejleszteni. Egyénre szabott oktatási módszert kell alkalmazni, mert ahány gyerek, annyi egyéniség, mindenkinek más a látásmódja, sokszor nagy különbségek vannak, mindenkit másként kell rávezetni arra, hogy megértse, meglássa a formát, a szépet, azt a szépet tovább tudja adni az alkotásával. Ez egy nagyon izgalmas

szakma, és nem lehet recepteket felállítani. Szeretem csinálni.

– *Milyen tervei vannak?*

– A díj számomra megtisztelő, lelkesítő. Egy évem van még a nyugdíjazásig, jövőre szeretnék egy kiállítást. Lassabban dolgozom, és folyton adok magamnak haladékokat, de szeretném, ha 2016 novemberében sikerülne megszervezni ezt a kiállítást.

Székely Géza:

a gyerekek az erőforrásom

Székely Géza a másfél évtizede képzőművészeti tagozattal is rendelkező kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum, valamint a Babeş-Bolyai Tudományegyetem pedagógia karának képzőművész-tanára. A tíz éve működő Apáczai-galériában évente 8–10 kiállítást szervez, diákjainak alkotásait a magyarországi testvériskolák kiállítótermeiben is rendszeresen bemutatják, de Kolozsvár galériáiban is számtalan – évente 3–4 – tárlaton szerepelnek, valamint egész sor képzőművészeti pályázaton, ahol sok előkelő elismerést arattak az évek során. Évente kétszer megszervezi az Erdélyi Magyar Művészpedagógusok Egyesületének tárlatait hazai és külföldi művészek alkotásaiból, nyaranta képzőművészeti diákotbort szervez. Művészetpedagógusi munkásságát 2011-ben Budapesten is rangos díjjal jutalmazták: megkapta a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének (MROE) emlékplakettjét, mely kitüntetés erkölcsi értékét növeli, hogy határon túli pedagógusként részesült a magyarországi elismerésben.

– Értettem arról, hogy Mentordíjra jelöltek, a sok jelöltet tekintve mégsem gondoltam, hogy bekerülök a tíz díjazott közé. Amikor a kuratórium elnöke telefonon közölte, hogy Mentordíjban részesültem, lelki szemeim előtt hirtelen lepörgött eseménygazdag tanári pályafutásom több mint harminc éve, amely időszak az eredményei ellenére sem volt „sétágalopp”.

– *A mai gyerekeket kezelhetetleneknek bélyegzik, a tanügyi állapotokat riasztóknak. Mégis már több évtizede tanít...*

– Tanítványaimmal általában sikerült kialakítanom egyfajta munkatársi viszonyt, nemcsak én tanítottam a gyerekeket, de rengeteget tanultam tőlük. Általuk sikerült többek között folytonosan megújulnom. Ők jelentették az erőforrást, hogy átlendüljek

az akadályoztatásokon, értetlenségeken, amely elég gyakran övezi a művészeti nevelés „háza táját”. Bármely pedagógusi elképzelés megvalósításához elengedhetetlen a szülők megnyerése, azok erkölcsi és sok esetben anyagi támogatásának a megszerzése. Hangsúlyozottan így van ez a képzőművészeti nevelés esetében, amely meglehetősen „anyagigényes”, különösen ha változatos műfajokban igyekszünk azt művelni. A tanári munka eredményessége elérhetetlen csapatmunka nélkül. Egyfajta kollegiális, beleérző együttműködést feltételez a különböző szakterületek összehangolása, annál többet a képzőművészeti tagozat létrehozása, az Apáczai-galéria működtetése vagy az Aranyecset Tehetségápoló Műhely tevékenységének felkarolása. Iskolánk arculatának e „színfoltjai” a tantestület és az iskola vezetőségének hathatós támogatása nélkül nem létezhetnének. A Mentordíjban nemcsak a személyes munkám, hanem többek között az Apáczai-líceum munkaközössége ilyen irányú hozzáállásának elismerése is megfogalmazódik.

Küzdeni tudásom, a kitaró munka segített át a tanárkodás akadályain és nehézségein. Önfeladás nélkül, így sikerült megőriznem lelki-szellemi frissességem. Ez az érdeklődő, megújulásra készítő eredendő kíváncsiság adhat a továbbiakban is erőt, hogy az oktató-nevelői munkára felkészültnék tartsam magam... Ez biztosít egyben teret ahhoz, hogy az egymás után sorjázó gyermeknemzedékek nevelése által, évről évre átélhessem gyermekkoromat.

– *Milyennek látja a művészeti oktatás helyzetét?*

– Sajnos legtöbbször csak a szólamok szintjén érvényesül a sokat hangoztatott alkotó gondolkodásra való nevelés imperatívusa. A túlméretezett elméleti tudáshalmaz elsajátításának kényszere mint nehezebb üli meg a gyermekek és nevelők viszonyulását egyaránt, megnehezítve a kreatív szellemben való nevelést. Ez a gyakran természetlen szemlélet jellemzi a közoktatást a művészeti neveléshez, ezen belül a képzőművészeti neveléshez való hozzáállását illetően is. Jó volna pedig, hogy végre személyiségformáló jelentőségének megfelelően, kellő hangsúly fektetődjön a művészeti nevelésre!

KEREKES EDIT
FERENCZ CSABA-LEVENTE

Beszélgetés Szentirmai Lászlóval, a Magyar Bábjátékos Egyesület elnökével

„Brutális szemétség, hogy az iskola nem építgeti az egész embert”

Az idei nagyváradi országos drámapedagógiai napok közel másfél száz résztvevője közelebbről is megismerhette Szentirmai Lászlót, az alkalmazott bábjáték magyarországi apostolát, a Magyar Bábjátékos Egyesület

„A mai iskolát már nagyjából hivatlanok csinálják, akik úgy gondolják, hogy minden rendben van azzal, ha a 17 kiló kréta meg van vásárolva az év elején. Úgy vélik, hogy ezzel kibírják az év végéig, fog menni az iskola. Nem fog menni! Ha a tanár és a diák nem érzi jól magát benne, ez az iskola olyan lesz, mint egy rossz színház.”

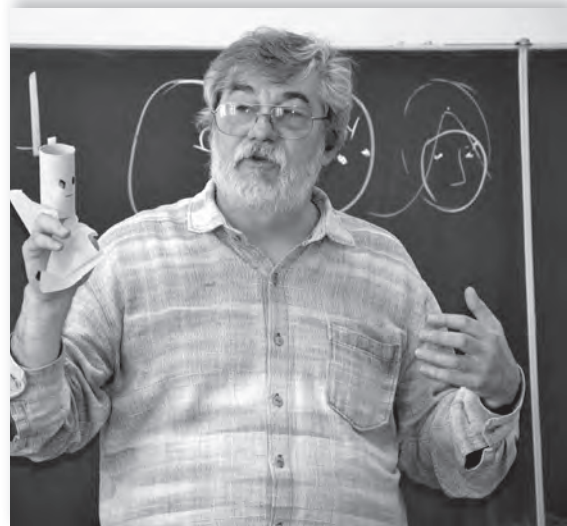
elnökét. Ebben az évben ő volt a nívós program plenáris előadója, majd műhelymunkát is vezetett. Mindezek leírásával hivatásáról és az általa oly nagy rajongással emlegetett bábozásról beszélgettünk.

– Szentirmai Lászlót tájainkon leginkább a *Nevelés kézzel-bájjal* című könyve kapcsán „ismerjük”, személyes életútjáról viszont keveset tudunk...

– Hatéves voltam 1956-ban, amikor háromszáz szovjet tank ment keresztül Mezőcsátan. A polgári hídon átkelve Budapest felé tartottak. Ez nagyon kemény tapasztalat lehetett az életemben, mert azon a héten vagy 250 tankot rajzoltam... Korán kiderült, hogy rajzoló ember vagyok, az iskolában is mindig ezzel tudtam kiugrani a csoportból. Ennek megfelelően animációsfilm-rendező szerettem volna lenni. Pályaválasztásom idején ment a Gusztáv-sorozat meg néhány

jobb rajzfilm a tévében, ezeket nagyon kedveltem. Az egri tanárképző főiskolára Dargay Attila tanácsára jelentkeztem, de a bábfilmes Foky Ottóval is leveleztem. Az egri főiskolán eltöltött négy év meghatározó volt az életemben, bár induláskor animációsfilm-rendező szerettem volna lenni, a nagy tudású professzorok pedagógust faragtak belőlem. Lediplomázva aztán tanári állást kerestem és találtam egy Szikszó melletti kisfaluban, a feleségem ugyanott agrármérnökként helyezkedett el. Ha tehettem, önképzés céljából nyaranként művésztelepekre mentem. Aradi Jenő művészetpedagógus tanította meg nekem, hogy nem elég nézni, látni, sőt láttatni is kell. Őt év után aztán a második diplomámat is megkaptam, a debreceni Kossuth Lajos Egyetemen pedagógia szakos tanári oklevelet szereztem. Ezeknek a papíroknak a birtokában jogot nyertem arra, hogy később tanársegéd lehessenek a sárospataki tanítóképzőben. Ott pedig csőstől jöttek a feladatok az óvodapedagógusok és tanítók nevelése során. Az akkori tanszékvezető az óvodai gyakorlatok vezetésére is beosztott, így hosszú időn át figyelhettem, hogyan rajzol egy kisgyerek. Lassan „megtanultam” a gyereket azontúl, hogy nekem is volt két sajátom otthon. Sokat kell tanulni ahhoz, hogy jól értsük, milyenek ők. A pedagógusjelölt lányok elé sem lehet úgy odaállni, hogy az ember kinyitja a száját, és ők mindent elhisznek neki, vagy hát úgy csinálnak, mintha elhinnék neki, de aztán moziknak a fejükben, és olvassák a levelet, amit a Sanyi/Lali/Pali/Feri... írt. Nekem mindig jobbnak kellett lenni, mint annak a levélnek, amelyik a szünetben érkezett... Közben meghalt az a kollégám, aki bábjátékot tanított, és az igazgató egy egyszerű mozdulattal rám mutatott: „Te fogod e’ztán tanítani!” És akkor beíratlak engem a Népművelési Intézetbe, ahol a műfajban legnagyobb tornyokkal

találkoztam: Koós Ivánnal, Vízváry Lászlóval, Montágh Imrével, Tömöri Mártával és másokkal – így hát megcsapott a mozdony füstje. Rátaláltam, azaz rám talált a bábművészet. Hamar kiderült számomra, hogy a bábjáték többet rejt, mint amit a közgondolkodás feltételez róla. Olyannyira beindultam, hogy a következő tanfolyamon már én tanítottam olyan szinten, ahol annak idején én tanultam. Aztán – úgy

• Szentirmai László: „Az iskola nem teremti lehetőséget a gyerekek számára azt is végezni, amit egyébként kifejezetten kedvelnek.”

harmenc évvel ezelőtt – egy nemzetközi fesztivált indítottam Sárospatakon. Láttam, hogy az egy-két személyes színházaknak nem volt helyük, és mindenütt elvesztek a nyolcszáz fős színháztermekben. Szerveztem nekik egy fesztivált Makovecz sárospataki építményében, ők pedig a gyönyörű kis galériákban meg pódiumtermekben olyan méretben adhatták elő a dolgaikat, amelyik nekik a legmegfelelőbb volt. Sárospatakon fellépett ember másfél centis bábokkal, ő éppen Brazíliából jött, és jöttek olyanok, akik két és fél – háromméteres bábokkal játszottak kint az utcán. Tizenhárom

alkalommal rendeztük meg (*Puppet in my Pocket* címmel), és én minden egyes darabnak, előadásnak a lényegét bevittem a katedrára. Azt gondoltam, hogy a pedagógus a katedrán ugyanolyan, mint egy egyszemélyes bábjátékos, egy egyszemélyes színház. Ha működik, akkor csend van, mindenki mindent „megvesz”, ám ha nem működik, akkor csinálhat bármit, a kölkök otthagyják. Nem konkrétan, de „kirepülnek a teremből”, és nézhetsz egy csomó üres arcot. Végül a hallgatók egyre többet kérdeztek, és az egész tapasztalatgyűjtést le kellett írni. Így

nézőközönség a padlóhoz veri magát tőle. Tehát a báboknak biztosan van valami önálló titkos képességük arra, hogy pontosabban megfogalmazzák saját magukat, mint ahogyan a bábos próbálkoznék vele. Aki nézőként nem érzékeli ezt, az nem biztos, hogy mindent érzékel. És a gyerekek teljesen jól viszonyulnak ehhez a világhoz. Amikor elkészítenek egy rajzot, körülvágják a kis papírkát, ráragasztják valamire, és megmozdítják, akkor ők olyanokat tudnak mondani vele, amit nem biztos, hogy elmondanának. Ezt több tantárgynál is ki lehet használni. A má-

tanár letol, mert nem tud megülni a fenekén tíz percig... Vele mindig nagyon sok „baj” van... Pedig az is lehet, hogy csak éppen nagyon kreatív. És az is meglehet, hogy az a 12 dioptriájú szemüveget viselő kislány varrja meg az Otelló ingét, akit soha nem fognak választani a fiúk a körtáncnál, noha kincset érő kezei vannak.

„És kötelező tudni, hogy van tudás, ami nem letölthető. Ez a virtuális világ elemmel és árammal működik, az ember pedig valami mással. Ha jó a pedagógus, el tudja érni, hogy a kölkök bele-szeressenek bármibe, amit ő tud, és azt jól is csinálják. Ilyen módon pedig egymáshoz is közelebb kerülnek.”

született a *Nevelés kézzel-bábbal* kötet.

– Mit tud ez a báb, ami, vagy ahogyan ön használja: aki így megbolondította a tanárt, a leendő tanárt, no meg a gyereket is?

– Ezzel annyi filozófus foglalkozott már, hogy még rágondolni is rossz. De a legrosszabb az, hogy nincs eléggé frappáns válasz, mert itt a lélekről, a lélek mozgásáról van szó. Aki a kezére húzza vagy a kezébe veszi a bábót, az lényegében arra szerződik, hogy ő most átfolytatja magát a figurába. Ha ez nem történik meg, akkor a figura nem fogja tudni azt csinálni, amit kellene. A figurák egyébként is elképesztők, mert hiába gyártjuk le a legpontosabban őket, ők mindig többet és mást is tudnak. Ha egy madzagot nem jó helyre fűrok be, akkor a bábú nem úgy fogja tartani a karját, nem fogja megcsinálni a kívánt mozdulatot, viszont lesz egy nagyon jó mozdulata, amelyet, ha megtalálsz, a

sik dolog az, hogy alkotni, termelni lehet vele, sőt értelme van a melónak. Például szeretnénk tervezni egy meséhez egy háttérteret. Az egyszerű rajztanár azt mondja, hogy csináljunk egy könyvillusztrációt, és hagyja a kölköket két órán keresztül festeni. De ha azt mondjuk nekik, hogy nézzük már meg, hogy jó lesz-e így a díszlet? Ha az előtte levő figura ilyen színű, vajon jól fog látszani minden? Így az egész dolog egy olyan alkotómunkává válik, amelyiken többet kell gondolkodni, mintha csak kirajzólnák magukból azt a képet. És az a kép halott kacatként bekerülhet a szekrénybe, ahonnan 13 hét múlva elővesszük, hogy osztályozzuk, esetleg lepontosozzuk. Ám ha az elkészült munkák közül a gyerekekkel választatjuk ki azt, amelyiket valós méretben is elkészítjük, ismét több legyet ütünk egy csapásra. Mert lehet, hogy éppen annak a fiúnak a rajzát szavazzák meg, akit a legtöbb

– Az alkalmazott bábjáték során tehát nem a tanár áll ki valamit szemléltetni a gyerekeknek a bábba, hanem a gyerekek a bábkészítéstől az előadásig az egész folyamat részesei. Ennek van ez az átalakító ereje.

– Igen, és ez az, amit a mai iskola-rendszer a legkevésbé segít. Nálunk legalábbis nagyon vacakul áll ez a dolog. A „jobb agyféltekés” tárgyak – a hozzájuk tartozó képességek fejlesztésével – még mindig a sor végén vannak az iskolázásban. Pedig mekkora szükség lenne ezekre is! Például akkor tudunk befarolni autóval a garázsba anélkül, hogy letörtük volna mindkét tükrünket, mert jó a térérzékelletünk. Nem a térlátásunk, hanem a térérzékelletünk. Ezt alig tudják az emberek. A térérzékelletek azért nem jók, mert az ehhez szükséges testen kívüli észlelések, képzeletek és mozgások nem voltak begyakorolva. A világ legnagyobb részében a két lábán táncol, és mindkét lábán futva kézilabdázik, mert ekkor mind a két agyféltekét dolgoztatja. Amikor az iskolában csak tesztlapokat kell kitölteni jobb kézzel, nem fog fejlődni a jobb – a másik – agyféltekénk. És a sok beszéd sem ennek a „néma” agyféltekének a feladata, márpedig mennyit locsog ez a világ! Ilyen módon semmivel sem

segítjük az egész ember nevelését. Ha valaki készít egy szobrot, például egy bábféjet, az már kétkezes munka, ráadásul állandóan kontroll alatt kell tartani a látással, és akkor ez a szent háromszög: az egyik kézfej a másik kézfej meg a saját fej is munkában lesz. Brutális szemétségnak tartom, hogy az iskola nem foglalkoztatja, nem építgeti eléggé az egész embert, mi több: nem teremt lehetőséget a gyerekek számára azt is végezni, amit egyébként kifejezetten kedvelnek.

– A fejlesztés tehát két síkon történik: egyik oldalon az alkotás által, másik oldalon pedig úgy, hogy a gyermek tulajdonképpen saját magát mondhatja ki a bábuval...

– Sőt ez lesz a bábu életre keltésének oka. Közben látják, követik egymás bábjait, és azokat beszélgetik egymással. Ha közönség is van, ők is bevonódnak.

Nyáron szervezünk egy konferenciát, *Gyógyítóbáb* címmel, melynek keretében a bábozás Parkinson-kóros betegekre gyakorolt hatását vizsgáljuk. Merthogy a bábozás képes lassítani, szinte megállítani ezt a folyamatot. Tudjuk, hogy akik ebben a szörnyű betegségben szenvednek, már nem úgy tudják irányítani a végtagjaikat, mint az egészséges emberek, mert az agytól jövő parancs útközben különböző akadályokba ütközik. Ha ezek az emberek bábokkal (marionettfigurákkal) játszanak, először is nem vonják ki magukat a közösségükből, másrészt pedig éppen olyan mozgató feladatokat végeznek, amelyek már romlóban lévő funkciókat működtetnek. Ha ez őket gyógyítja, akkor milyen jó lehet az egészséges emberek számára! Nagyon sajnálatos, hogy nem figyel ilyenekre a mai iskola. Mert a mai iskolát már nagyobbreszt hivatalnokok csinálják, akik úgy gondolják, hogy minden rendben van azzal, ha a 17 kiló kréta megvan vásárolva az év elején. Úgy vélik, hogy ezzel kibírják az év végéig, fog menni az iskola. Nem fog menni! Ha a tanár és a diák nem érzi jól magát benne, ez az iskola olyan lesz, mint egy rossz színház.

– A mai okostelefonos, tablettés gyerek minden bizonnyal nagy kihívás a hivatását komolyan vevő pedagógus számára. Az ilyen elidegenedő világban élő gyerekek ugyanúgy közel vihető a bábhoz,

mint bármely más kor gyermeke? Vagy a gyermek belül mindig ugyanaz?

– A gyermek és szülő ma valójában egy nem igazán befolyásolható páros, mert nem szólhatunk bele az életükbe. A gyerekebe se nagyon, de abba meg végképp nem, hogy a szülő mit csinál a gyerekével. Azt gondolom, hogy ha a szülő nem tudja elérni azt, hogy a gyereke megértse, hogy ezek az eszközök tulajdonképpen csak nagyon nagy kiműveltség után hoznak hasznot, akkor nagy baj van. Ha csupán arra használom az okostelefont, hogy megtudjam, hol gyülekeznek a haverjaim inni, akkor elég furcsa szinten állok, de ha – például – az összes budapesti busz menetrendjét akarom megtudni a telefonomról, akkor már

más a helyzet. Ehhez viszont jegyezzük meg, hogy az ilyenfajta applikációk nem egykönnyen találhatók meg, éppen azért, mert kevesen használják őket. Sok szemetet olvasunk ahelyett, hogy az igazi értékeket látnánk. És kötelező tudni, hogy van tudás, ami nem letölthető. Ez a virtuális világ elemmel és árammal működik, az ember pedig valami mással. Ha jó a pedagógus, el tudja érni, hogy a kölkök beleszeressenek bármibe, amit ő tud, és azt jól is csinálják. Ilyen módon pedig egymáshoz is közelebb kerülnek.

OZSVÁTH JUDIT

Kétszáz éves a bukaresti magyar oktatás

Fennállása 200. évfordulóját ünnepli idén a bukaresti magyar oktatás. Gyökerei azonban ennél is régebbre nyúlnak vissza, úgyhogy enyhe túlzással sokan azt állítják: a román fővárosban hamarabb folyt magyar tanítás,

„Mivel a nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás, az elmúlt negyed évszázad erdélyi érdekvédelmi politikájában a legfőbb prioritásnak számított a diktatúra által szétvert magyar oktatási hálózat helyreállítása.”

mint román. Az Ady Endre Elméleti Líceum magán hordozza a szórványban működő magyar iskolák szinte valamennyi jellemzőjét, ennek ellenére családias hangulatot, minőségi nevelést biztosít a közel háromszáz diák számára. „Állandó tanerő- és létszámhiánnyal viaskodunk, az anyagi nehézségeinkről nem is beszélve: min-

den támogatásért keményen meg kell harcolni. Ennek ellenére optimisták vagyunk” – mondta el Bencze Mihály igazgató az iskola legégetőbb gondjairól. Az évforduló méltó alkalom az ünneplésre, a májusban lezajlott 13. Bukaresti Magyar Napok rendezvény-sorozatát éppen ezért szentelték a jubileumnak. A középiskola vendégváró osztálytermeit vén diákok és egykori pedagógusok töltötték meg, akiknek a tanintézet jelenlegi tanulói kedveskedtek ünnepi műsorral, vasárnap pedig majálissal. De a hét minden napjára jutott történelmi, színházi előadás, tánc-ház. Különösen emlékezetes marad a marosvásárhelyi színinövendékek vendéglátéka, Bródy Sándor *A tanítónő* című darabját ugyanis az Erzsébet Színháznak otthont adó, egykor az Osztrák–Magyar Monarchia tulajdonában álló Duna-palotában vitték színpadra. A tősgyökeresen kívül nagyon sokan élnek ideiglenes jelleggel Bukarestben – például az RMDSZ politikusai –, akik munkaviszonyuktól függetlenül néhány év elteltével visszatérnek Erdélybe. Emiatt az óvodától a 12. osztályig képzést nyújtó Ady-középiskola

tanulóinak száma 273 és 300 között mozog, a diákok 40-50 százaléka pedig vegyes házasságból származik. A 2011-es népszámlálás szerint a magyarok lélekszáma mintegy 3300-ra tehető ugyan az 1,8 milliós városban, a valóságban azonban meghaladja a hatezretet. „Nagy részük rejtőzködő ma-

„Nagy részük rejtőzködő magyar, nem vállalja az identitását, a gyereket román iskolába járattja. Őket igazi művészet visszacsalogatni, sajnos a magyarság egy részével jól megettették az idők folyamán azt a hamis tézist, miszerint jobban érvényesül a gyerek, ha az állam nyelvén tanul.”

gyar, nem vállalja az identitását, a gyereket román iskolába járattja. Őket igazi művészet visszacsalogatni hozzánk, sajnos a magyarság egy részével jól megettették az idők folyamán azt a hamis tézist, miszerint jobban érvényesül a gyerek, ha az állam nyelvén tanul” – méltatlankodik a bukaresti iskolát másfél éve irányító, korábban a brassói és a hétfalusi önálló magyar iskola alapításában érdemeket és tapasztalatokat szerzett, matematikusként és a csángó történelem, művészet kutatójaként ismert direktor. Bencze Mihály elmondja, a következő tanévtől négy óvónőre és két tanítónőre lesz szüksége, akiket Erdélyből kell a fővárosba csalogatni, ehhez azonban szolgálati lakást kell biztosítani számukra. „Bár a szülők helyett nem dönthetnek, igyekszem változtatni a mentalitáson, hiszen az iskola csak akkor fejlődik, ha minden gyereket foglalkoztatunk. Tanintézetünk mára a magyar egyházak, a bukaresti magyar intézmények közös találkozási pontjává vált. Eme küldetését hangsúlyosan vállalnia kell abban a közegben, amely szórványnak számít a négyzeten” – vallja Bencze Mihály, a bukaresti Ady Endre Elméleti Líceum igazgatója.

A nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás

Országos tendencia Romániában a magyarság megszerzett jogainak visszaszorítása, de a román társadalomnak és a világnak is tudnia kell, hogy az 1,3 milliós közösséget nem lehet elhallgattatni, jogaitól ismét megfosztani – hangoztatta Markó Béla, az RMDSZ szenátusi frakcióvezetője. A politikus, aki csaknem két évtizedig vezette az RMDSZ-t, az bukaresti magyar oktatásnak szentelt ünnepségsorozat nyitórendezvényén beszélt az anyanyelvű oktatás identitásmegőrző szerepéről. Kifejtette: az európai szemlélet és az amerikai is most „meglehetősen ostoba” az etnikai közösségek kérdésében, hiszen olyan körülmények között nézik el Bukarestnek a magyarság jogainak visszaszorítására tett kísérleteit, amikor a világban számos intő jel figyelmeztet arra, hova vezetnek a megoldatlan etnikai feszültségek. Markó Béla szerint a mostani román kormánynak nincs lehetősége ismét a nyílt állampolitika rangjára emelni

a negyedszázada megbukott „nacionál-kommunista” Ceausescu-rendszer homogenizáló – az etnikai és regionális identitások eltörlését célzó – politikáját, de egy rossz közigazgatási felosztással vagy a nyelvhasználati és oktatási törvények be nem tartásával sokat árthat a magyarságnak. Rámutatott: mivel a nemzeti identitás záloga az anyanyelvű oktatás, az elmúlt negyed évszázad erdélyi érdekvédelmi politikájában a legfőbb prioritásnak számított a diktatúra által szétvert magyar oktatási hálózat helyreállítása. Mire azonban sikerült elérni, hogy a kerettörvény minden területen lehetővé tegye az anyanyelvű oktatást, és garantálja az intézményi önállóságot, az erdélyi magyarság azal szembesült, hogy az oktatási törvényt vagy az anyanyelv-használati jogszabályt nem tudja érvényesíteni, mert betartásukat sem a kormány, sem a bíróság nem kéri számon.

Játékos tudomány-népszerűsítés egyetemistákkal Kolozsváron

Csodateremtő kísérletszombat

Megtelt az egyetem udvara és emeleti folyosói gyerekekkel, családokkal, felnőttekkel: kísérletszombatot szervezett Kolozsváron a Babeş-Bolyai Tudományegyetem fizika kara és az EmpirX Egyesület azért, hogy ne kelljen tájékozatlanul elhinnünk, hanem értsük is a körülöttünk zajló jelenségeket. A játékos tudomány-népszerűsítés során az egyetemisták a határokat feszegették.

Az első kísérletszombatot 2008-ban szervezték a fizika kar oktatói, majd egy év szünet után 2010-ben létrehozták az EmpirX Egyesületet, innen kezdve ennek égisze alatt futott a rendezvény. Tudomány-népszerűsítő kísérleteikkel több kolozsvári rendezvényen találkozhatunk, ám kísérletszombat évente csak egy van. Mintegy 110 önkéntessel készültek az idén, a körülbelül negyven kísérlethez magyar és román nyelvű magyarázattal is szolgáltak az egyetemisták. Sárközi Zsuzsa egyetemi adjunktus, az egyesület egyik alapítója elmondta: céljuk tudományos játszóházak szervezése, távlati céljuk pedig az állandó tudományos játszóházként-kísérletházként működő csodák palotájának létrehozása Kolozsváron.

– *Miért van szükség arra, hogy a fizikát kivigyük az iskolából?*

– Azért, mert így nem tanulás. Így játék, és minden hamarabb felszívódik az agyba. A gyerekek tudatába, természetes világképébe beépül anélkül, hogy azt hinnék, hogy ez most valami megerőltető dolog. Hallják azt, hogy interferencia, energia, hullám, légköri front, elektromágnes, levitáció, hallják ezeket a szakkifejezéseket, és látják, ami történik, és mindez jobban segíti a megértést. Később, amikor az iskolában tanulják, tantárgyként, már könnyebb lesz.

– *Ezt a fajta oktatási módszert tanítják az egyetemen azoknak, akik tanári pályára készülnek?*

– Remélem, hogy ezekkel a játékos kísérletekkel az egyetemisták is meglátják, hogy így érdekes és vonzó tanítani. Ez nekik is szakmai gyakorlat, hiszen

mindegyiküknek különböző szinteken kell bemutatnia a szakmai kísérletét. Egy elemi osztályosnak másképp kell elmondani, mint egy bácsinak, akiről kiderül, hogy a szakma érdekli. Az iskolaszertárok elég jól felszereltek, de nem mindig van idő mindent megcsinálni a tananyag során. Ami nekünk hiányzik most az egyetemen, az egy demonstrációs labor, ahol az összes olyan kísérleten végigmegy a hallgató, ami a tanórán felhasználható demonstrációs kísérletként, tehát nem mérés zajlik, hogy mennyi a sebesség a lejtőn, hanem kipróbáljuk és megtapasztaljuk, hogy a lejtőn melyik gurul le hamarabb, az üres karika vagy a tele karika. Vannak ugyan eszközeink mindehhez, de nincs egy külön labor.

– *Bár elsősorban gyerekek látogatják a rendezvényt, ez nemcsak nekik szól.*

– Már annyi a tévinformáció, hogy kell azt valahol reklámozni: a tudomány járható út arra, hogy el

tudjam dönteni, mi hazugság, és mi nem. Annyira elfordultak a népek a természettudományoktól, hogy mindent el lehet adni. Szükség van arra, hogy magyarázat legyen nulláról, hogy ha látnak egy jelenséget, akkor azt megtudják érteni, ne higgyék el csak azért, mert így hallották. Fontos, hogy szeressük a természettudományokat.

– *Az egyesület merész terve a budapestihez hasonló csodák palotája Kolozsváron...*

– A csodák palotája hétvégi program családoknak épp arra, hogy tudományos kultúrát gyűjtsenek. Mi is egy ilyenről álmodozunk, de egyelőre se hely, se humánerőforrás. Gyűjtjük, amit lehet, a berendezéseket, amiket az egyesülettel megveszünk, arra tartogatjuk, hogy ez majd működhessen. Remélem, hogy a kar is fog segíteni. Ha lenne egy állandó hely, ahol a diákjaink tudnának dolgozni fizetésért, nem mennének el pincérnek, hogy fenntartsák magukat

Gyerekek tapasztalatai a fizikai kísérletekről

Anna, 12 éves: – Nagyon tetszett az üveggömb, van benne egy Tesla-tekerces, a közepében lévő fémbígyó elektromos kisüléseket hozott létre. Ezek szabadon mozogtak, de ahogy megfogtam egy neoncsövet és odaközelítettem, meggyúlt a neoncső a kezemben, ez jobban el tudta vezetni az áramot, mint maga az üveg. Még mielőtt kapcsolat létesült volna a neoncső és az üveggömb közt, még azelőtt meggyulladt a neon. Ha hozzáértem a gömbhöz, akkor odagyűltek a kisülések, ez azért van, mert én jobban el tudom vezetni az áramot, mint az üveg.

Ákos, 14 éves: – Egy kisebb mélytányérba fehéren gőzölgő folyékony nitrogént tettek. Voltak még növények is, mondták, hogy ejtsek bele egyet a nitrogénbe, majd halálszam ki egy pálcikával. A növény megfagyott, megkeményedett, szét lehetett törni szilánkokra. Gumicsövet is be-

letettünk, az is eltört. Pici lyukat ütöttünk a pingponglabdára, betettük a nitrogénbe, hagytuk jól lehűlni, kihaláztuk, letettük az asztalra úgy, hogy a lyuk pont oldalt legyen. Ahogy melegedett, elkezdett forogni a pingponglabda. Amíg a nitrogénben volt, összement benne a levegő, és ahogy felmelegedett, kitágult, így a labda kifújta magából a levegőt, ezért forgott. Felfújt lufit is óvatosan rátettünk a nitrogénre, nyomogattuk, egy idő után éreztük, hogy megy össze. Meg volt kötve, nem szökhetett ki belőle a levegő. Utána kivettük a nitrogénből, és akkor elkezdett fehéren párologni, egyre nőtt a lufi, olyan hatása volt, mint a recsegő jégnek. Darabosan kezdett felfújódni, és végül annyira meggyengült, hogy elpukkant, de egy másik lufival tökéletesen működött: amikor felmelegedett, visszanyerte az eredeti nagyságát. Az is megfigyelhető volt, ahol egyszer megfagyott, ott halványabb lett a színe.

Kolozsváron, hanem ilyen munkát vállalnának. Talán a városnak is jobb volna, ha lenne egy ilyen állandó hely.

Míg Zsuzsával beszélgetünk, a folyosón, az udvaron nem szűnik az élénk érdeklődés. Aki mindent alaposan szemügyre venne, annak nem árt bizony már nyitáskor ott lenni, talán még így sem fér bele az öt órába minden, a hologramos optikai előadás is. A másodéves Gere István „semmisségekből” épített rádióját magyarázza nagy lelkesedéssel, az itthoni „igazi” beszélő doboz hangja sem lehetne tisztább. Az elsőéves Árpád állandó mágnesekkel és elektromágnesekkel mutatja be a levitációt, csak úgy sugárzik

róla, mennyire érdekli mindez, bár csak jövőre fogja tanulni. Az egyik legnépszerűbb kísérlet persze a robbanós, az ifjú fizikusok is feszegetik a határokat, az előírt másfeles helyett kétliteres műanyag palackba tömködik a kristályokat, akkor vajon mekkorát szól?

A héliumos palackoknál záróra előtt elfogytak a lufik. A srácok többször is sorbaálltak újratölteni. Tízévesek mesélték egymásnak, hogy elszédültek, sőt egyikük azt állította, el is ájult, annyi héliumot szippantott, pedig mondták, hogy nem szabad. De mikor olyan vicces a rajzfilmesre vékonyodó hang! Legalább ennyire király volt az is, amikor lángra

lobbantották a titkos anyaggal befújt kezüket, hajukat, és persze, az égéstől senki sem sérült meg. Három órakor még nemigen akaródzik távozni. A diákok pakolgatják az eszközeiket. Lassan a kijárat felé araszolgatunk. A füstgép sajnos elromlott, nem eregethettünk szabályos karikákat, de így legalább páratlan fináléban lesz részünk, amikor az egyetem főlépcsőjének tetejéről leöntik az egész napra előkészített „füstöt”... Függöny!

KEREKES EDIT

FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Beszélgetés Vargancsik Iringóval,
a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával

Művészeti eszközök létjogosultsága az oktatásban

A művészet eszközeinek az oktatásban való felhasználásáról, a kreativitás iskolai fejlesztéséről, a rajz-, a zenei és a vizuális oktatás fontosságáról, az esztétikai nevelésről folytak az előadások, majd kommunikációt elősegítő gyakorlatokkal ismerkedtek a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanárképző intézete által ebben a témakörben első alkalommal megszervezett konferencia résztvevői április végén. A témáról Vargancsik Iringóval, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem óraadó tanárával beszélgettünk.

– Milyen igénynek eleget téve jött létre a konferencia?

– Az egyetem rendezvénye volt, párhuzamosan folytak az előadások és a műhelyek román, illetve magyar nyelven. A tanárképző intézeten belül dolgozik négy kolléga, két pszichológus és két pedagógus, két román és két magyar szakember. Azért gondoltunk erre a témára, mert nagyon nehezen találhatunk gyakorlatozóhelyet a diákoknak, akiknek pedagógiai gyakorlatra kell szert tenniük ahhoz, hogy oklevelet kaphassanak a tanárképző intézettől. Az a tapasztalat, hogy eléggé másodrangú tantárgyként kezelik már az általános iskolában is a művészeti tantárgyakat, a zenét, rajzot, festészetet, de aztán fennebb még inkább. Más nincs is jóformán, nagyon ritka a drámakör az iskolán belül, vagy az olyan művészeti ágak, ahol egy kicsit ki tudnának bontakozni a fiatalok. Miközben minden kutatás azt támasztja alá, hogy mennyire fontos ez, és egyre fontosabb a jövőnket figyelve, mert nem tudjuk, mit hoz a jövő. Azt mondja például egy amerikai professzor, hogy a mai óvodáskorúak majdani munkahelyének 65 százaléka olyasmiről lesz, amiről mi most nem is tudjuk, mi az. Tehát nem tudjuk azt megmondani, hogy milyen munkaterületeken kell majd elhelyezkedniük

a mai fiataloknak. És ha erre gondolkunk, nagyon szükséges a kreatív, a divergens gondolkodás, miközben mi az iskolában pont azt sulykoljuk, hogy csak az egyinyárú gondolkodás a helyes.

„Lényeges, hogy teret adjunk a kreativitás kibontakozásának, és hogyha arra gondolunk, hogy a gyerekeink több mint nyolc órát az iskolában töltenek, akkor az iskola is egy színtere kellene legyen annak, hogy a kreativitásuk kibontakozzon – minden korban, nemcsak kiskorban.”

– Kik azok, akik hangsúlyt fektetnek a művészetekre is az oktatásban? Elmondható, hogy elterjedőben van ez a fajta nevelés?

– Ez a konferencia a Babeş–Bolyai Tudományegyetem kihelyezett pedagógusképző szakával együttműködésben jött létre. onnan is jöttek dolgozatokkal a leendő óv- és tanítónők, az ott tanító tanárok. Ez azért is érdekes, mert óvodában és kisiskolás korban elég gyakran nyúlnak a művészeti elemekhez, és nagyon sok ügyes tanítónő van, aki furulyával tanítja például – nemcsak a zenét, de a ritmikus gyakorlatokat is. Egy csomó olyan elemet tartalmaz mindenféle művészeti oktatás, ami nagyon fontos az olvasáshoz, az íráshoz, a zene például a koncentrációs képességet fejleszti, tehát nemcsak az esztétikai részéről beszélünk. Olyan összetett dolgok vannak, amelyekre nagyon jó,

ha odafigyelünk. Én úgy látom, hogy ez eléggé kivész az elemi után, tehát, amikor kikerülnek a tanító néni szárnyai alól, akkor minden tanár a saját tantárgyát helyezi középpontba, azon belül próbál tanítani, szigorúan betartva a határokat, miközben a jövő az interdiszciplinaritásé. Nem lehet egy síkon megmaradni, sok mindenhez kell tudni érteni, a multitasking a kulcsszava a jövőnek és már a jelennek is. Tehát hiába próbálunk mi nagyon egy síkon nevelni gyerekeket, mert nem fog bevélni hosszú távon, ezt kellene egy kicsit megváltoztatni.

– Például egy ilyen konferencia képes-e változást hozni, hogy az ötödik osztályt megkezdő gyerekeknél ne szakadjon meg a művészetek iránti nyitottság, fogékonyság?

– Ezért is volt nyitott a konferencia, részt vehetett bárki, attól eltekintve, hogy tudományos diákköri konferencia volt, elsősorban diákoknak szólt, de részt vettek tanítók, tanárok is. Nem kell itt nagyon magasröptű dolgokra gondolni. Például Scott, a skót előadó a konferencia végén elmondta, hogy ő hátrányos helyzetű, nagyon lepukkant edinburgh-i negyedekben dolgozik gyerekekkel, és egy lehetőség számukra a színház, hogy a hangjukat hallassák. Ő csak erre építi az egész színházi munkáját, tehát nem Shakespeare-t jelenítik meg, hanem aktuális problémákat, amikben magukra találhatnak ezek a fiatalok, és végre ki tudják mondani azt, hogy mi is foglalkoztatja őket, mi bántja esetleg őket, miért lázadnak. És ezáltal érthetővé válnak a szükségleteik.

– A kreativitás fejlesztésének lehetőségei az iskolai oktatásban – ez volt az ön előadásának témája. Meséljen erről!

– Az előadások néhány főbb aspektust világítottak meg, merthogy nem volt olyan keret, ahol tudományos

kutatásokat lehetett volna bemutatni. Az előadásomban viszont megjelentek kutatási eredmények is. Például beszéltem arról, hogy az utóbbi években a kreativitást már egyáltalán nem egy síkon határozzák meg, mint ahogy azt a 90-es években tették, hanem az kerül előtérbe, hogy nem elég, hogy meglegyen a kreativitás magja az egyénben, rendkívül fontos a környezete is. Tehát lényeges, hogy teret adjunk a kreativitás kibontakozásának, és hogyha arra gondolunk, hogy a gyerekeink több mint nyolc órát az iskolában töltenek, akkor az iskola is egy színtere kellene legyen annak, hogy a kreativitásuk kibontakozzon – minden korban, nemcsak kiskorban. És ennek különböző ágai vannak: nemcsak a művészetek irányából lehet megközelíteni. Az is fontos, hogy egy tanár mit tehet azért, hogy a gyerekek kreatívabbak legyenek? A tanár próbáljon kicsit leszállni arról a magas pódiumról, amit a megszokás még mindig életben tart, lépjen ki ebből a komfortzónából, és engedje meg a diákoknak, hogy hibázhassanak, tanuljanak ezekből a hibákból. Az

„Ha azt sulykoljuk bele, hogy az van, amit én mondok, és ti csendben ültök a padban, akkor hogyan várhatjuk el, hogy később elmondhassák a véleményüket? Nagyon sokan vannak, akik meg se mernek szólalni, egy egyszerű kis üzenetet nem tudnak, nem mernek önmaguktól megfogalmazni.”

a tapasztalat, hogy minél több évig tanul valaki, annál inkább kiirtják a kreativitás magját is a gyerekből. Ezt azzal lehetne ellensúlyozni, hogy behozzuk azt a tudást, amit ők tudnak. Például folyamatosan arra koncentrálnunk, hogy csak a tankönyv és csak a tanár a tudás atyja, miközben, ha csak arra gondolunk, hogy az okostelefonon a diákok mennyi információra tudnak szert tenni ott az órán, akkor egyből elvesz a tanár hite, ha nincsen

ilyen téren felkészülve. Most ott van a kezünkben minden információ, online könyvtárakat tudunk megnézni, azt kellene megtanítani a diákoknak, hogy hogyan használják ezt, el kellene egy kicsit térni attól, hogy én tudom, az általam összeszedett anyagok alapján azt az információt és kész. Végre el kellene kezdeni kilépni abból, hogy van egy tankönyv, van egy tanterv, és ennyi.

– *Az önálló beszéd képességét hiányolom a fiatalok esetében, ez derül ki, miközben beszélgetek, interjúzom. Mintha az iskola nem készítene erre fel...*

– A szerteágazó gondolkodás is hiányzik. Mindig voltak olyan tanárok, akik ezt támogatták, nekem is volt olyan tanárom. Kozma Bélától hallottam azt mindig, hogy ne hogy azt higgyétek, hogy amit én mondok, az úgy van – pedig mekkora tudás volt az övé. Tehát sokkal hitelesebb, ha egy tanár azt tudja mondani: neked is igazad van, miközben lehet, hogy csak egy részletéből készültél az anyagnak. Ha a gyerekek megtapasztalják, hogy nekik is lehet igazuk, vagy a tanár megvilágítja több szempontból is, miért nem az a teljes igazság, amit ő lát, a gyerek megérti, hol helyezkedik ő el. Ha azt sulykoljuk bele, hogy az van, amit én mondok, és ti csendben ültök a padban, akkor hogyan várhatjuk el, hogy később elmondhassák a véleményüket? Nagyon sokan vannak, akik meg se mernek szólalni, egy egyszerű kis üzenetet nem tudnak, nem mernek önmaguktól megfogalmazni.

– *Összesítve a konferenciát, mi a pozitív hozadéka?*

– Akik pedagógusként, tanítóként, vagy óvónóként beceppentek, nagyon érdeklődtek olyan mesteri tanulmányok iránt, amelyek a művészetekkel kapcsolatosak. Mert a művészeti egyetem több alkalmazott ágbán is hirdet ilyen lehetőséget. Jó, ha például egy tanár jártasabb lesz a drámban vagy a bábszínészetben, akkor máris több eszköze van, hogy olyan teret kreáljon a gyerekeknek, hogy kibontakozzanak, az önértékelésük fejlődjön, a hangjukat tudják hallatni. Az is lényeges, hogy a pedagóguson keresztül az iskolarendszer is változon. Ami nekünk fontos volt, hogy sok tanárképzős diák érdeklődött. Érdekes

volt a műhely is, mivel mesteri fokon tanuló színészek, nekik is érdekes élmény volt, hogy ugyanúgy lehet működtetni tanárként dolgozó emberekkel is ezeket a módszereket, mint diákokkal vagy gyerekcsoportokkal. Ennek a fajta nyitásnak és a módszerek átszarmaztatásának azért is lehetnek jótékony hatásai, mert arra kellene törekedni, hogy minél interdiszciplinárisabb legyen. Épp a dolgozatomra készülve olvastam. valamit és azt mondta az egyik kutató, hogy felmérték: az iskolások legnagyobb része a szünetekre emlékszik, ami azt jelenti, hogy ott történik a legtöbb emlékeze-

• Vargancsik Iringó a kreativitás fejlesztéséről tartott előadást

tes dolog. Miközben a tanárok úgy mond a lelküket kiteszik, hogy valamit átadjanak, és mégsem sikerül. Sokkal fontosabb az interakció.

– *Lesz a konferenciának folytatása?*

– Egyelőre arra gondoltunk, hogy éves rendszerességgel szeretnénk ezt megtartani. Apróbb műhelyeket még nem terveztünk, de valószínűleg jövőtől lesz nyári egyetem formájában hosszabb modul. Ha legalább egy három-négy napos vagy egyhetes nyári műhelyszerűség a drámát, a zenét, a táncot összeköti, hatásosabb lenne akár arra is, hogy egy szemléletet megváltoztasson, be tudja iktatni az eszköztárába.

ANTAL ERIKA

Egyén és labda kapcsolatáról beszélt a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub alapítója

Így neveli a foci a gyereket

Úgy van felépítve az edzés, hogy a gyerekek nagyrészt azt érzékelik belőle, hogy nagyon sokat játszanak, ez pedig főleg az labdás gyakorlatoknál egyértelmű – avatott be a labdaugrás oktatásának kulisszatitkaiba Könczei Soma, a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub alapítója. Minderről saját szemével is meggyőződhet az ember, elég végigülni bármelyik edzést. Olyan elképesztő gyakorlatokat mutatnak be játszói könnyedséggel a gyerekek, amelyek a felnőtteknek is simán becsületükre válna. Persze csak akkor, ha végre tudnák hajtani. Mint Könczei Soma kifejtette: az óvodásoknál a képzés az egyén és a

és vezetni is tudja a labdát. Ezek nagyon nagy dolgok” – magyarázta az edző. Mint részletezte, az iskolásoktól elvárják, hogy tudjanak összekötni egy-két passzt, a fejlődés pedig érzékelhető, hiszen a tanultak egy év múlva visszaköszönnek a pályán, míg egy évvel korábban még sokkal esetlenebbül alakultak ki az akciók. Mindennek egyébként a szülők is szemtanúi lehetnek a Dribli évszázó családi rendezvényén, amelyet immár hagyományosan Tordaszentlászlón szerveznek meg.

Az elmúlt idény tordaszentlászlói idényszázó rendezvényét például kellemes családi légkör jellemezte. A Kolozsváron és Bánffyahunyadon edződő gyerekek végre megmutathatták a szülőknek, hogy mi mindent tanultak, a szülők pedig barátságos mérkőzést játszottak a Dribli stábjá ellen. Egyikük elárulta: mindenképp érdemes edzésre járni a gyereket, hiszen fizikailag is fejlődnek, és „tanulnak egy kis rendet” is. Jó volt nézni, ahogy a kis srácok négy a négy elleni fociban szabályos gyémántalakzatot vettek fel, ezzel is jelezve, nemcsak úgy, összevissza rúgják a labdát, hanem igyekeznek szervezeten, csapatként játszani.

A gyerekfociklub elsősorban tömegsporttal foglalkozik. Minden gyereket szívesen látnak, nemcsak a nagyon tehetségeseket, hanem a hiperaktív, figyelemhiányos és túlsúlyos gyerekeket is várják, és szívesen segítenek nekik, sőt büszkéik is rá, hogy több ízben sikerrel jártak ezen a téren. A sportolás mellett a gyerekek egészséges életmódja sem elhanyagolható tényező. Ugyanakkor törekednek arra, hogy minél több kislánnyal is megszeretessék a futballt. „Nagyon nehéz lebontani azt a sztereotípiát, hogy a foci a fiúk sportja. A lányoknál egyébként az is a gond, hogy más sportágat sem nagyon választanak, sokkal kevesebben sportolnak rendszeresen, mint a fiúk. Pedig nekik is épp olyan fontos – különösen ebben a zsenge korban – hogy mozogjanak” – szögezte le Könczei Soma. Hozzáfűzte, Kolozsvárnak hiába van sokszoros bajnok női csapata, mégis nagyon nehéz rávenni a lányos szülőket, hogy focizni vigyék a gyereket.

Életpálya: a Driblitől a Videotonig

A tömegsport mellett ugyanakkor a legügyesebb gyerekek számára versenycsoporthoz is működtet a Dribli. Elsősorban a tehetség alapján válogatják ki a legügyesebb gyereket, de rengeteg más tényező is befolyásolja a döntést. „A gyerekeknek is vállalniuk kell a feltételeket, a kitartás és akaraterő is rengeteget számít, de sok múlik a szülőkön is. Mert nem mindegy, hogy kinek mi a fontos. Van, aki azt mondja, hogy neki az a fontos, hogy mozogjon, sportoljon a gyerek, de nem feltétlenül akar komolyabban foglalkozni ezzel” – mutatott rá a válogatás bonyolultságára Könczei Soma. Tavaly hatalmas előrelépés következett be a klub életében azzal, hogy év végén megállapodást kötöttek a Puskás Akadémiával és a Székely Labdarúgó-akadémiával, ennek köszönhetően ugyanis karrierlehetőséget is tudnak biztosítani a gyerekek számára. Így akár a friss magyar bajnok Videotonba is eljuthatnak az erdélyi fiatalok.

„Ennek köszönhetően felkerültünk a futball térképre, hiszen komoly szakmai program áll mögöttünk. Ez elismerése a mi munkánknak, gondolom, akárki vel nem állnak le” – értékelte a tréner. Hozzáfűzte, ez azért is jelentős eredmény, mert a klub alapításának legelső évét folyamatos bővülés jellemezte, azóta azonban egyfajta stagnálás következett be.

Kérdésünkre elmondta, az akadémiaiakkal kötött megállapodással kapcsolatban elsősorban a versenycsoporthoz járó gyerekek szülei adtak hangot az elégedettségüknek, ugyanakkor a tömegsportcsoporthoz is érezhető, hogy van jó felszerelés, jobb lett az infrastruktúra. „Kaptunk egy csomó labdát, a kiemelt csoportot felöltöztettük: kaptak mezt, nadrágot, sportszárat. No meg anyagilag is támogatnak, a költségvetés egy részét ebből tudjuk biztosítani. Ez jelentős könnyebbséget jelent, hiszen ha akadnak is befolytatózó költségvetési lyukak – amelyeket szponzorok, támogatók segítségével oldunk meg – van egy stabil alapunk, amire számíthatunk, a klub anyagi biztonság-érzetét növeli az akadémiai támogatása” – részletezte lapunknak Könczei Soma.

• Könczei Soma: „elsődleges szempont, hogy az edzők mellett hogy jó szakemberek, jó pedagógusok is legyenek.”

labda kapcsolatáról szól, az első-második osztályosoknál már két ember és a labda kapcsolatáról – azaz elvárás, hogy tudjanak passzolni –, a legnagyobbaknak, a harmadikosoknak-negyedikeseknek pedig már térben kell tudniuk gondolkodni.

Mindenképp érdemes edzésre járni a gyereket

„Az óvodások nem tudnak még úgy passzolni, mint az iskolások, hiszen még nem látnak úgy térben, ezért tőlük inkább cseleket láttunk. Ez persze nem baj, hiszen az ő életkori sajátosságuk, hogy amerre állnak, arra rúgják a labdát, ehhez képest van most köztük olyan, aki megállítja a labdát, megcsinálja a cselet,

Mint kifejtette: a Dribli bővítését egyébként is tervezték, ugyanakkor az elvárás is volt az akadémiák részéről, hogy érjék el a 200 főt, ez pedig sikerült is annak köszönhetően, hogy Nagykárolyban is elindult a Dribli.

Jó pedagógus legyen az edző

Noha a tehetséggutató program elsősorban a Dribli versenycsoportját érinti, a többi gyerek számára sincs veszve semmi, mert ők is nagyon komoly képzést kapnak, később átkerülhetnek innen is a versenycsoportba. Könczei kifejtette, az átvjárástól azért van szükség, mert a gyerekek nem egyenletesen fejlődnek. Sok csapat úgy jár el, hogy meghirdetnek egy toborzót, kiválasztanak egy 18-25 fős keretet, de aki ott nem felel meg, azt nem veszik be. „Ezzel a módszerrel az gond, hogy a gyerekek nem azonos ütemben fejlődnek. Könnyen megtörténhet ugyanis, hogy két év múlva kiderül: a kiválasztott húszfős keretnek fele nagyon gyenge játékosokból áll, miközben azokról gyerekekről, akiket elutasítottak, pár év múlva kiderülhet, hogy nagyon jók” – magyarázta a tréner.

A klub, amely Kolozsvár és Bánffyhunyad mellett már Nagykárolyban is megvetette a lábát, folyamatosan bővül. Könczei Soma ugyanakkor azt is elmondta, a bővítés során az új stábtagnak felvételekor az volt az elsődleges szempont, hogy az edzők, amellyel hogy jó szakemberek, jó pedagógusok is legyenek. „Általában sok klub ott hibázik, hogy erre nem figyel oda. A képzésnek mindig a korosztálynak megfelelő kell lennie. Ez a legfontosabb, így lehet eredményt elérni. Olyan edzőre van szükség, aki érti és tökéletesen beszéli az adott korosztály nyelvét. Ez az első és legfontosabb, ezután jönnek a szakmai követelmények” – fejtette ki Könczei Soma.

Hozzáfűzte, most már két kiemelt csoportjuk van: a 2007-es születésű gyerekek is odanőttek már, hogy közülük is ki lehetett válogatni egy kiemelt csoportot.

Rúgják a labdát a lányok is

Emellett az is jelentős változás, hogy ezúttal már jóval több gyerek közül válogathattak. Mint részletezte, a 2004-ben és 2005-ben született korosztályok esetében az akkor frissen megalakult gyerekfociklubnak nem volt túl sok válogatási lehetősége, így a két korosztályt összevonták, így játszanak a bajnokságban. „Húsz gyerekből 12-t kiválasztani nem számít válogatásnak” – magya-

rázta. „Ami nagyon fontos, hogy végre megjelentek a lányok. Az elmúlt években is volt egy-két kislányunk, de mostanra – bár még mindig messze vagyunk a céltól – már legalább minden csoportban foci-

edzést, noha rengeteg a magyar tannyelvű óvoda és iskola a városban. A Driblit egyébként 2011-ben alapította Könczei Soma. Mint részletezte, 19 évet élt Budapesten, 2007-ben került a magyar

zik egy-egy kislány. Az áttörés még várat magára, de a tény, hogy elmozdultunk a holtpontról, az mindenképp siker” – mutatott rá a tréner. Ami a gyerekek jövőjét illeti, úgy nyilatkozott: „futballklub vagyunk, ezért reméljük, egyre jobb futballisták lesznek, de aki más sportágat választ később, ő is rendelkezni fog azzal az koordinációs alapképességgel, amely nagyban segíti. Nem beszélve arról, hogy az oktatás más területeire, így például a gondolkodás gyorsaságára is hihetetlen hatással van” – fejtette ki a tréner.

Hiánypótló

magyar nyelvű focioktatás

A Dribli ugyanakkor a magyar nyelvű focioktatás terén is hiánypótló feladattal tölt be ugyanis, Közép-Erdélybe és a Partiumban is csak román nyelvű futballiskolák működtek eddig. Fodor Attila, a Dribli nagykárolyi edzője például arról számolt be, hogy Szatmárnémetiben is hasonló a helyzet mint Kolozsváron, sehol nem tartanak magyar nyelven

főváros legnagyobb utánpótlás-egyesületéhez, a Baráti Bórlabda FC-hez.

„Itt nagyon jó edzőkollégákkal dolgoztam, akiktől rengeteget lehet tanulni. Nagyon jó volt a program, amit kidolgozott az egyesület, Somodi Lászlótól, az egyesület vezetőjétől és Handó László edzőkollégámtól nagyon sokat tudtam tanulni. Öt év múlva elgondolkodtam a váltáson, hogy hazaköltözöm, és ehhez jött ráadásul, hogy Kolozsváron nem volt olyan egyesület, ahol magyar nyelven folynának az edzések. Igaz, van vagy tíz futballklub a kincses városban a két első osztályú csapaton kívül, de mindenütt román nyelven zajlanak az edzések. Innen jött az ötlet, hogy alapítsam meg ezt az egyesületet, így 2011-ben létrejött a Dribli Erdélyi Gyerekfociklub” – mesélte el Könczei.

KISS ELŐD GERGELY

Otthontanulás: alternatíva vagy lehetőség?

Mostanság alig akad ember, aki ne tudna valami rosszat mondani a folyton reformálódó tanügyi rendszerről. Sőt úgy tűnik, a hagyományos oktatási rendszer alternatívái – a Waldorf- és Step by step módszerű iskolák – sem váltották be a várt mértékben a hozzájuk fűzött reményeket. Egyre növekszik viszont azoknak a szülőknek a száma, akik egyszerűen kézbe veszik az irányítást, ténylegesen felvállalják gyerekük oktatásáért a felelősséget, és úgynevezett otthoni oktatás keretében szervezik meg gyermekeik tanítását/taníttatását. Az otthon oktató szülők egyesületbe tömörültek, és a Romániai Otthon Oktatók Egyesülete időről időre konferenciák, illetve különféle egyéb rendezvények keretében segíti őket információkkal, tananyaggal.

tájékoztatni az előnyeiről, de a nehézségeiről is, illetve a továbbtanulási lehetőségeket is vázoljuk” – hangoztatta rövid üdvözlőbeszédében az egyesület elnöke. Mindjárt a bevezetőben hangsúlyozta, hogy nem céljuk követőket toborozni, hiszen az otthon oktatás nagyon komoly és felelős szülői hozzáállást igényel, enélkül nem lehet eredményt elérni, és akár balul is elsülhet. „Nem mindenkinél válik be, és nem ajánljuk mindenkinek, ez csupán egy lehetőség, amit mi jónak látunk” – szögezte le Curcubet. Felhívta a figyelmet arra is, hogy nagy hibát követ el az a szülő, akit csupán a közoktatásból való kiábrándultsága, kellemetlen tapasztalatai késztetnek arra a döntésre, hogy gyermekét „kivegye a rendszerből”, és

nincs összhang az anya és az apa közt, szintén nem javallott az otthon oktatás. Ugyanakkor nehézséget okozhat a román törvénykezés és a környezetükben lévő rosszindulatú emberek is, akik folyton feljelentik az otthon oktatókat, illetve a bürokraták, akiket folyton emlékeztetni kell az alapvető emberi jogokra. A román törvénykezés ugyanis nem engedélyezi az otthon oktatást a román rendszerben, noha törvényileg biztosítja a szülő azon jogát,

„Nem céljuk követőket toborozni, hiszen az otthon oktatás nagyon komoly és felelős szülői hozzáállást igényel, enélkül nem lehet eredményt elérni, és akár balul is elsülhet. Nem mindenkinél válik be, és nem ajánljuk mindenkinek.”

• Székelyudvarhelyen szerveztek konferenciát az otthontanulás témájában

Utóbb Székelyudvarhelyen szerveztek ilyen konferenciát.

Nem mindenkinél válik be

Közel ötven érdeklődő vett részt Székelyudvarhelyen a Református Presbiteriánus Gyülekezet lelkési hivatalában szervezett otthon oktatók konferenciáján, többségük gyakorló szülő volt, de akadt köztük fiatal, gyermekeketlen vagy éppenséggel nagymama korú érdeklődő is, sőt kíváncsiskodó pedagógus is. Az érkezőket házigazdaként Curcubet Gábor lelkész, a Romániai Otthon Oktatók Egyesületének elnöke köszöntötte, vázolta a konferencia célkitűzéseit, illetve bemutatva az előadókat is. „Célunk megismertetni az érdeklődőkkel az otthon oktatást,

otthon oktatni. Kifejtette, az otthon oktatásnak számos előnye van ugyan, az egyesület, illetve az otthon oktatásban jártas szülői közösség segíti a kezdő otthon oktatókat vagy éppenséggel a döntés előtt állókat, de mindez nem helyettesíti a felelős szülői hozzáállást. „Tájékoztatunk a törvénykezésről, tananyagot tudunk biztosítani, a továbbtanulási lehetőségeket ismertetjük, illetve információt cserélünk, de nem vállalunk felelősséget a komolytalan szülőkért” – hangsúlyozta Curcubet. Elmondta, hogy a komolytalan szülői hozzáállás mellett buktatója lehet az otthon oktatásnak a rossz szülő-gyermek viszony – ha a szülő türelmetlen, kiabál a gyerekekkel –, de meghatározó a két szülő közti kapcsolat is, ha például

hogyan eldönthesse, gyereke milyen oktatásban vegyen részt. „Ha fel tudunk mutatni egy igazolást akár amerikai, de akár magyarországi rendszerből, hogy gyerekünk otthoni oktatásban vesz részt, rögtön jogszerűvé válik az egész” – mutatott rá arra a kiskapura, amit a román törvénykezés hagy az otthon oktatók számára. A Romániai Otthon Oktatók Egyesületének elnöke arra is rámutatott, hogy az otthon oktatással kapcsolatban számos téves információ kering, ami részben a felszínesen elkészített tévériportokból adódik. „Ezekben a filmekben rendszerint bemutatnak egy családot, amelyben a gyereket otthon oktatják, aztán jön egy pszichológus, és elmagyarázza, szociális szempontból, milyen káros hatással van ez a gyerek fejlődésére” – részletezte Curcubet. Kifejtette, hogy tapasztalata szerint gyerekei – akik otthoni oktatásban részesültek – egyáltalán nem kerültek hátrányos helyzetbe az iskolában tanuló társaikhoz képest, rengeteg barátjuk van, sportolnak, igen széles az érdeklődési körük, és számos csoportos tevékenységben is részt vesznek.

„Véleményem szerint nem követ el hibát az, aki nem „dobja oda” kétévesen a gyereket a rendszernek, egy 18 éves fiatal már többé-kevésbé eligazodik a világban, és olyan kommunikációs készséggel rendelkezik, ami előnyére válhat a közoktatásos rendszerben tanuló társaihoz képest” – szögezte le Curcubet. Úgy véli, a közoktatásos rendszerben a tantárgyak órákra tagolása hátrány, mivel a gyerek így nem láthatja át egyben az egész tananyagot. „Ebben a rendszerben mindig szüksége van a gyerekeknek arra, hogy mondja már meg valaki, mit kell csinálni” – vélekedett az elnök. Kifejtette, szerinte azért éri meg az államnak fenntartani a „porosz rendszert”, mert nincs szüksége önállóan gondolkodó, kreatív polgárookra.

Érvek az otthon oktatás mellett

A kolozsvári Szász Attila, egy másik előadó az otthon oktatás mellett szóló érveit osztotta meg hallgatóságával. Elmondta, hogy kezdetekben – hiányos ismeretek birtokában – badarságnak tartotta az otthon oktatást,

„Ebben a rendszerben mindig szüksége van a gyerekeknek arra, hogy mondja már meg valaki, mit kell csinálni. Azért éri meg az államnak fenntartani a »porosz rendszert«, mert nincs szüksége önállóan gondolkodó, kreatív polgárookra.”

és a világ legtermészetesebb dolgának vélte, hogy gyereke, amint eléri az óvodaköteles kort, a közoktatásos rendszerben kezdje meg tanulmányait. „Miután alaposabban utánanéztem az otthon oktatás módszerének, rájöttem, ez az egyetlen járható út” – közölte az előadó. Kifejtette, az otthon oktatás mellett, de akár ellen is, számos érvet fel lehet sorakoztatni, véleménye szerint viszont létezik három olyan, amelyeket nem tud nyújtani a közoktatásos rendszer. „Ezek az otthon oktatás alappillérei” – szögezte le Szász. Elmondta, hogy az otthon oktatás rendszerében a szülőnek vagy oktatónak adott a lehetőség, hogy a gyerek

jellemét formálja az ismeretek átadása mellett, míg erre szinte egyáltalán nincs lehetőség a közoktatásos rendszerben, hiszen a pedagógusnak a legfontosabb feladata az ismeretek átadása, nem a nevelés. „Lehet zseni egy gyerek, ha a világ vezető számítógépbűnözőjévé válik közben” – mutatott rá a jellemformálás fontosságára az előadó. A másik érv, ami az otthon oktatás mellett szól – Szász Attila szerint – a kommunikációs készség előnyös fejlesztése, ő ugyanis úgy véli, hogy az otthon tanuló gyerek a családban folyamatosan kapcsolatban áll különböző korú emberekkel, ezáltal a napi kommunikáció során könnyedén elsajátíthatja, hogyan teremthet kapcsolatot bármilyen korú személlyel. Ezzel szemben a közoktatásos rendszerben egyre kevesebb idő jut a kommunikációra, a gyerek hosszú időt tölt azonos korú társaival, akikkel többnyire csak az órák közti szünetben kommunikál, a tanórák idején pedig a kommunikáció rendszerint a számonkérésre korlátozódik, és egyre kevesebb a szóbeli számonkérés. Ez pedig egyre inkább mélyíti a generációk közti távolságot, ami viszont visszafordítható az otthon oktatás adta lehetőségekkel élve.

A harmadik alappillére az otthon oktatásnak, hogy általa megvalósítható a személyre szabott oktatás, amire nincs reális lehetőség a közoktatásos rendszerben. „A lassúbb felfogású gyerekek azért előnyös az otthon oktatás, mert több időt szánva az adott tananyag elsajátítására, neki is lehetősége van elsajátítani azt, ugyanakkor a zsenit sem húzzák vissza, kényszerítik unatkozásra gyengébb adottságokkal rendelkező társai” – vélekedett Szász. Szerinte nem várható el a közoktatásos rendszertől az, hogy a tananyagot a lassúbb felfogású gyermekek értelmi szintjéhez igazítsa, mint ahogy az sem, hogy a zsenikéhez. Az otthon oktatásos rendszer esetében viszont lehet haladni a tananyaggal a gyerekek felfogóképessége, értelmi szintje és kapacitása függvényében. Az előadó még szót ejtett az otthon oktatást kezdő szülők félelméről is, elmesélve, hogy az elején benne is megfogalmazódott az a kétely, hogy nem értenek minden tantárgyhoz. Kiemelte, aki amellet dönt, hogy felelősséget vállalva gyermeke oktatásáért, otthoni oktatásban részesíti, számolnia kell azzal, hogy át kell rendezniük a család

életét. Elmondta, tapasztalata szerint az otthon oktatók többségénél az anya vállalja a gyerekek tanítását, míg a kenyérkereső szerep az apának jut.

Van lehetőség a továbbtanulásra

A továbbtanulás lehetőségeit az érettségi vizsga előtt álló Curcubet Dávid ismertette, akinek noha még nincs érettségi diplomája, már felvették a New York University Abu Dhabi-részlegére. A kivételesen gazdag szókincsűvel rendelkező, szabadon beszélő fiatalember

„A közoktatásos rendszerben egyre kevesebb idő jut a kommunikációra, a gyerek hosszú időt tölt azonos korú társaival, akikkel többnyire csak az órák közti szünetben kommunikál, a tanórák idején pedig a kommunikáció rendszerint a számonkérésre korlátozódik, és egyre kevesebb a szóbeli számonkérés. Ez pedig egyre inkább mélyíti a generációk közti távolságot.”

rövid előadásából kiderült, hogy semmivel sincsenek hátrányosabb helyzetben az otthon oktatásban részt vevő fiatalok a közoktatásban részesülő társaiknál. „Sőt előnyösebb helyzetben vannak, hiszen szüleik – akik a legjobban ismerik őket – segíthetnek olyan rejtett képességeik kiaknázásában, amire nem ad lehetőséget a közoktatásos rendszer” – hangsúlyozta az ifjú, elmondva, hogy az érettségi diploma a továbbtanuláshoz könnyedén beszerezhető azon iskolák által szervezett vizsgákon, amelyek nyilvántartásában szerepel az otthon oktatott tanuló. Kifejtette, rendkívül hálás szüleinek, hogy otthon, családi környezetben tanulhatott, miközben soha nem érezte hiányát a gyerekközösségnek, hiszen rengeteg barátja van, és számos csoportos tevékenységben vehet részt, akárcsak a közoktatásban részt vevő társai.

JÁNOSSY ALÍZ

Jelnyelvi kórustalálkozót szerveztek Kolozsváron

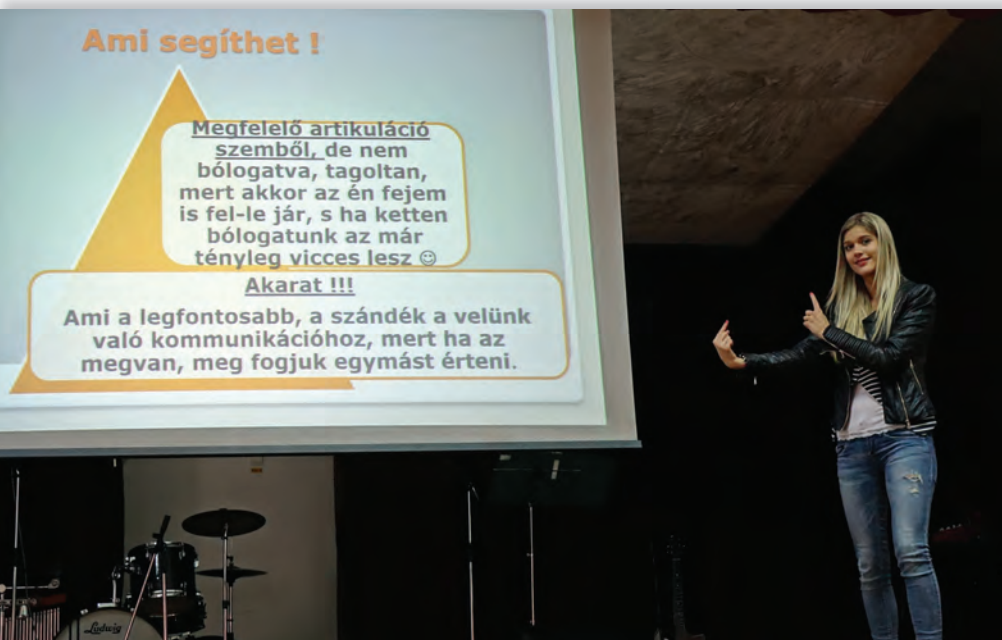
Weisz Fanni üzenete sorstársainak

Elvárásol egy jelnyelvi kórus produkciója? Választható a csend a hallás helyett? Egy szépségkirálynőnek csak a külső megjelenés a fontos? Ilyen és ehhez hasonló kérdések fogalmazódtak meg bennem, amikor a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájában elkezdődtek az előkészületek a jelnyelvi kórustalálkozó megszervezésére, amelyre 2015. április 23-án

tekint. Számára, valamint a siketek és súlyos mértékben nagyothallók számára egyaránt a jelnyelv az elsődleges és természetes kifejezőeszköz. Bár hétéves korában cochleáris implantátumot kapott, és annak segítségével beszélni tanult, most nem használja. Mint megfogalmazta, nagyszerű élmény volt hallania édesanyja hangját, de fokozatosan elfogadta, hogy ő siket – és ez nem betegség.

A jelnyelvi produkciók a Weisz Fanni előadását ölelték körül. Az est kezdetén saját produkcióval lépett fel a három iskola csapata, majd zárásként az egyesített jelnyelvi kórus produkcióját nézhettük meg. A zeneszámokat a Gitar

„Díszterem együtt jelelte az Alma együttes fogyatékkal élőkről szóló dalának refrénjét: »Mutasd meg, mekkora a szíved, mutasd meg, milyen szép a mosolyod, milyen is az igazi ölelés, és kezeld emeld fel az égig.«”

•Weisz Fanni hallássérült szépségkirálynő volt a kolozsvári jelnyelvi kórustalálkozó vendége

került sor a Báthory István Elméleti Líceum dísztermében a szegedi és a szabadkai testvériskoláink hallássérült diákjai részvételével.

A Jelelni jó elnevezésű projekt a Kolozsvár Európa Ifjúsági Fővárosa 2015 programjaiba illeszkedik, hozzájárulva a kincses város sokszínű eseményeknek gazdagításához. A jelnyelvi kórusok mellett az esemény sztármeghívottja Weisz Fanni volt, aki elnyerte Magyarországon a szépségkirálynői címet, emellett esélyegyenlőségi aktivistaként minden lehetőséget kihasználva küzd a siketek jogaiért, népszerűsíti a jelnyelvet, amelyet egyébként saját anyanyelvének is

amit javítani kell. Ezzel együtt kell élni. És merni kell élni vele. A szépségkirálynői címmel járó elismerésre és népszerűsége támaszkodva próbál sorstársainak segíteni, felhívni a figyelmet azokra a tényezőkre, amelyek pozitívitásuk révén egyenlő esélyeket biztosítanak a mindennapi életben a siketek számára. Fanni szerint nincs benne semmi különös, ő csak egy más nyelvet beszél. Az est folyamán édesanyja segített a kommunikációban, folyamatosan tolmácsolta a jelnyelvet. Az előadásba interaktív módon vonta be a közönséget is, kérdezt tőlük, szituációs játékkal szemléltette a kommunikáció minőségi jellemzőit.

East Egyesület csapata élő zenével kísérte. A zsúfolásig megtelt díszterem együtt jelelte az Alma együttes fogyatékkal élőkről szóló dalának refrénjét: „Mutasd meg, mekkora a szíved, mutasd meg, milyen szép a mosolyod, milyen is az igazi ölelés, és kezeld emeld fel az égig.”

Nagyszerű közösségi élményben volt részük mindazoknak, akik eljöttek erre az eseményre. Az est végére a kérdéseimre is választ kaptam – a jelnyelvi kórusok előadásai megerősítették bennem, hogy akár egy-egy zenei produkció, egy vers vagy dal jelnyelv általi megfogalmazása felemelő hangulatot tud teremteni, az előadott mű sajátos megjelenítése csak továbbemeli annak értékét.

Weisz Fanni esetében meg bebizonyosodott, hogy a szépség mögött igazi, tiszta lélek van, akinek valóban a csend a világa. Úgy gondolom, hogy megtapasztalta mindkét világot. Ő választott. Rövid, lényegre törő üzenete a sorstársai felé: soha nem szabad feladni. Az eseményt a COM'ON Kolozsvár és a Communitas Alapítvány támogatta.

NAGY SZILÁRD

Erdélyiek taroltak a nemzetközi Apáczai Csere János-tantárgyversenyen

Kolozsvár és Kalotaszeg nevezetességivel ismerkedhettek meg az immár nyolcadik alkalommal megszervezett Apáczai Csere János magyar nyelv, irodalom és kultúra nemzetközi tantárgyversenyen részt vevő diákok. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban felvidéki, kárpátaljai, délvidéki és erdélyi diákok részvételével május második hétvégéjén megtartott rangos vetélkedő meglehetősen jó hangulatú volt – számolt be lapunknak Ömböli Irma Kolozs megyei magyar szakos tanfelügyelő, az esemény főszervezője. Mint részletezte, a tulajdonképpeni verseny mellett számos kísérőrendezvényt is szerveztek a tantárgyverseny négy napja alatt, ezek közül a Váróterem Projekt előadása nyerte el leginkább a részt vevő diákok tetszését. Ám nem ez volt az egyetlen kulturális műsor a kínálatban, a Kárpát-medence fiatal tehetségei Bogdán Zsolt érdemes színművész önálló Dsida Jenő-estjét is megtekinthették.

Nem mindennapi élmények

A feszes programba egy kalotaszegi kirándulás is belefért, Győrmonostor, Magyarvalkó, Körösfő voltak az útiterv célállomásai. Mint Ömböli Irma elmondta, nem hétköznapi élményben volt részükhöz a fiataloknak, ugyanis a helyi iskolások népviseletbe öltözve fogadták őket, sőt egy műsorral szórakoztatták a diáktársaikat, és persze a kürtöskalács is előkerült. Másnap, az eredményhirdetés előtt Kolozsvár belvárosában tehettek egy sétát a diákok, amelyet a tantárgyverseny tematikájához igazítottak. A verseny témakörei szintén Kolozsvárhoz és Kalotaszeghez kapcsolódtak. Így Mátyás király Kolozsvárhoz köthető mondái mellett Heltai Gáspár *Száz fabulája*, Kós Károly *Varjú nemzetiség* című regénye, Dsida Jenő és Kányádi Sándor költszete alkotta a tantárgyverseny könyvszetét. Ömböli Irma emlékeztetett, az erdélyi végzős diákok esetében az írásbeli versenyen elért első vagy második hely kiváltja a magyar írásbeli érettségit, amelyre automatikusan tízest kap a diák. A tantárgyversenyen szóban is megmérkőztek egymással a magyar irodalmat kedvelő gimnazisták, annak ugyanis első része

egy versmondó verseny volt, amely alapjául a *111 vers Kolozsvárról* című válogatáskötet szolgált. A szóbeli második része egy csapatversenyből állt, amelyre előre megadott irodalmi művekből készültek a diákok. A csapatok rövid szakmai felkészítés után alakultak meg, és öt-tíz perces jeleneteket mutatnak be a választott művekből. Mint arról a főszervező lapunknak beszámolt, maga a verseny a megszokott mederben zaj-

tott. A díjakra egyébként a romániai tanügyminisztérium erre a célra jóváhagyott 5400 lejes keretéből jutott elég pénz, a szóbeli verseny díjazását pedig a kolozsvári önkormányzat vállalta összesen 4800 lej értékben. A rendezvény hivatalos honlapján elérhető eredmények szerint az erdélyi diákok söpörték be a díjak nagy részét, de azért a felvidéki, délvidéki és kárpátaljai versenyzőknek is jutott babér. Ömböli Irma kérdésünkre

Fotó: WWW.APACZAIJANOSZSIGMOND.RO

• Egyed Emese egyetemi tanár, költő a magyar nyelv és irodalom vetélkedő díjátadóján a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium dísztermében

lott, a csapatfeladatnál általános jókedv uralkodott. Kérdésünkre elmondta, a csapatokat sorshúzás révén alakították ki, így egy-egy csapatnak vegyesen voltak tagjai erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és délvidéki diákok. A tantárgyversenyt egyébként három korosztályban szervezték meg, 63 diák vet részt a vetélkedőn, a 7. illetve 8. osztályos tanulóktól egészen a 12. osztályos végzős gimnazistákig valamennyi korosztály képviselteti magát. A Kárpát-medencei régióból 12 gyerek és egy kísérőtanár vett részt a rendezvényen.

Díjak, különdíjak

A legügyesebb diákok nem távoztak üres kézzel a helyszínről, ugyanis mindhárom korosztályban az írásbeli dolgozatok első helyezettjei 450, a másodikok 400, a harmadik helyezettjei pedig 300 lej készpénzjutalmat vihetnek haza, de a korosztályonként két-két különdíjas is 300 lejtel vizsgalódha-

elmondta, a Kárpát-medence magyarlakta területei közül épp Magyarország nem képviseltette magát, ugyanis ott épp most zajlanak az érettségik. A tantárgyverseny rangját az is jelezte, hogy a hivatalos megnyitónságnál számos hivatalosság köszöntötte a diáksereget. Valentin Claudiu Cuibus Kolozs megyei főtanfelügyelő és Dan Codreanu Kolozs megyei alprefektus, Mile Lajos kolozsvári főkonzul és Horváth Anna, a kincses város alpolgármestere is szólt néhány biztató szót a fiatal tehetségekhez. Az ifjak jól viselték a megpróbáltatásokat annak dacára – mint megtudtuk, hogy a délvidékiek hajnali kettőkor indultak ahhoz, hogy időben odaérjenek a kincses városi megnyitóra. A jutalomkönyveket az RMDSZ adományozta a díjazottaknak.

KISS ELŐD GERGELY

Mint hegedűink első hangjai

A budapesti szavalóesten felkonferálták a következő műkedvelő versmondót, gimnáziumi tanulót:

– Most pedig Szabó Attila jön. Szabó Attila a távoli Erdélyben született, szüleivel költözött Budapestre évekkal ezelőtt, most itt, áldja vagy verje a sors keze őket, itt élniük, halniuk kell. Őt hallgatjuk!

Tapsoltak, Szabó Attila megállt a mikrofonnál, és amikor csend lett, bemondta a költő nevét, orgonahangon:

– Petőfi Sándor.

Akkor a nézőtérén félhangosan megszólalt egy leheliaci, sárga villamosú, kék metrójú vénasszony, a mellette ülőnek mondta:

– Petőfi Sándor: *Román vagyok*.

Csend volt. Nézték Szabó Attilát, és jött a Petőfi-vers:

*Román vagyok. Legszebb ország hazám
Az öt világrész nagy területén.
Egy kis világ maga. Nincs annyi szám...*

Rózsaszín arcán gyorsan, hogy ne legyen éppen most ott, legurult egy könnycsepp, megakadt a zsenge kalász bajuszkáján, ott megállt, csiklandozta a száját. A verset betanító gimnáziumi tanárnő az ötödik sorban ült, kihúzta magát, hogy a gyermek lássa, ha odanézne, összekulcsolta a kezét, hogy bár nézne oda, és átvette könnyek dolgát is. Attila éppen rápillantott, a tanárnő bólintott neki, és akkor ő folytatta:

*...Nincs annyi szám,
Ahány a szépség gazdag kebelén.
Van rajta bérc, amely tekintetet vét
A Kaszpi-tenger habjain is túl,
És rónasága, mintha a föld végét
Keresné, olyan messze-messze nyúl.*

Attila elmosolyodott, gyorsan lenyalta a bajuszkáról a csiklandó cseppet:

*Román vagyok. Természetem komoly,
Mint hegedűink első hangjai;
Ajkamra fel-felröppen a mosoly,
De nevetésem ritkán hallani.*

Elégedetten bólogatott a pesti közönség: szép vers!

*Ha az öröm legjobban festi képem:
Magas kedvemben sírva fakadok;
De arcom víg a bánat idejében,
Mert nem akarom, hogy sajnáljatok.*

Nemcsak szőke, hanem egészen jól beszél magyarul a szép román gyermek. Hamar megtanult. Hiába: a fiataloknak, főleg ha rákényszerülnek, pláne ha vándorolni kell, jó a nyelv-érzékük.

*Román vagyok. Mi mostan a román?
Holt dicsőség halvány kísértete;
Föl-föltűnik s lebúvik nagy hamar,
Ha vert az óra, odva mélyibe.*

– De, Frici, mikor írhatta eztet a verset Petőfi?

– Biztos, amikor Romániában járt Szilágyi Júliánál.

Attila kigyúlt a fehér inge felett, aminek petőflies gallérja volt: olyant varrtak a gimnáziumi tanárnő tanácsára. És Attila lánglelkű lett, mint a költő.

• FARKAS ILONA JANKA • 6. osztályos

• „Petőfi Sándor: *Román vagyok*. Csend volt. Nézték Szabó Attilát, és jött a Petőfi-vers: *Román vagyok*. Legszebb ország hazám.”

– Jóképű, szőke román gyerek, Rózsi!
Attila hallotta, rájuk nézett, jó kereken.

Sóhajtván mondta még egyszer a két szép magyar szót:

– Petőfi Sándor...

Ekkor felelt Rózsi, a piros metrójú budafoki vénasszony félhangosan, hogy igen, Terike, szép fiúcska, és érdekes, mert-hogy a románok inkább olyan vad barnák szoktak lenni, nem ilyen szelíd szőkek. Igaz?

– El vannak ezek már keveredve. Ott is van mindenféle sváb. Meg, naná, egy csomó cigány.

Attila hüvelykujja körmét vérig nyomta másik ujjá húsába. Van ott egy hely mindenkinek, ahol ez nagyon fáj. És amikor meg tudott szólalni, harmadszor, már kimondta a vers címét is:

MAGYARI TIVADAR

Ellenzik a szórványkollégiumok elköltöztetését

Erősíteni kell a szórványkollégiumokat, nem pedig elköltöztetni őket, hiszen a helyváltoztatással épp ezek közösségerősítő, -megtartó ereje veszne el – reagáltak az erdélyi intézmények vezetői Szász Jenőnek, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnökének azon elképzelésére, miszerint az intézményeket tömbmagyar vidékeken kellene működtetni. Az intézményvezetők úgy vélték, meggyengítené a szórványban élő magyar közösséget, ha tömbmagyar vidékre költöztetnék a bentlakásos iskolákat. Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke a magyar Országgyűlés nemzetiösszetartozás-bizottságának budapesti ülésén kifejtette, hogy a Kárpát-medencét egységes oktatási és gazdasági térnek kell tekinteni, a szórványkollégiumokat pedig alapvetően a tömbmagyarság által lakott területeken működtetni. A felvetésre Molnár Zsolt, az RMDSZ Temes megyei képviselője reagált elsőként, aki szerint Szász Jenő tervei egész szórványközösségek létét fenyegethetik. „Felelőtlenség összetömöríteni a kollégiumokat, mi történik azokkal a kis általános iskolákkal, ahova a szülők azért íratják a gyerekeiket, mert tudják, hogy biztosított a folytonosság?” – tette fel a kérdést Kocsis Attila Levente, a dévai Téglás Gábor Gimnázium igazgatója. Hunyad megye egyetlen magyar tantervű középiskolájának vezetője szerint a tömbösítéssel többet veszítené a szórvány, pedig a helyzet jelenleg sem „rózsás”. Lakatos András, a kalotaszcentkirályi Ady Endre Szórványkollégium vezetője szerint nincs egységes recept, minden szórványközösségben más megoldás lehet életképes. „Ha a közösség gyenge, ha az önkormányzatban nincsenek magyar képviselők, a szórványkollégiumok léte veszélybe kerülhet. A Bethlen Gábor Alap és a Communitas Alapítvány támogatása nélkül nem tudnának működni” – mutatott rá Lakatos András. Elmondta, a Bethlen Gábor Alap meghívásos pályázati listáján 29 szórványkollégium szerepel, melyek nagy részét a Communitas Alapítvány minden évben nyílt pályázati rendszerben támogat. Ezeket fenn kell tartani, ha azt a demográfiai mutatók is indokolják. A szórványkollégiumok megerősítését, ezek fenntartásának a biztosítását látja a következő időszak fő feladatának Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatásügyi főtisztviselője. Elmondta, a szövetség túl van a szór-

ványban szervezett konzultációsorozaton, a szórványkollégiumok kiépítésén, így most az intézményerősítésen a sor. A szakember szerint nem kizárt, hogy a gyereklétszám csökkenésével újabb szórványkollégiumokra lesz szükség, vagy a meglévők közül néhányat bővíteni kell.

Megszületett a megállapodás a katolikus hittanoktatásról

A római katolikus egyház is aláírta a hittanoktatásra vonatkozó egyezményt az oktatási minisztériummal. A május 11-én megkötött megállapodást a *Mediafax* hírügynökség beszámolója szerint Ioan Robu bukaresti érsek, a Romániai Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter és Victor Opaschi vallásügyi államtitkár látta el kézjeggyel. A katolikus püspöki konferencia tájékoztatása szerint az egyezményben a magyar és román nyelvű római katolikus, illetve görög katolikus hittanoktatás, valamint a katolikus teológiai képzés megszervezése is szerepel. A püspöki konferencia közleményében arra is rámutat, hogy a megállapodás az érintett egyházak közös munkájának eredménye, melynek célja aktualizálni és kibővíteni az 1993-ban aláírt protokollumot. Korábban az erdélyi református és unitárius egyház is hasonló egyezményt kötött a szaktárcával. A protestáns egyházi eljárások a megállapodás aláírása után kijelentették: a fő cél az volt, hogy a többi egyházhoz képest ne csonkítsák a magyar történelmi egyházak jogait, és ezt sikerült elérni.

Nem lesz kötelező a szexuális felvilágosítás

Nem lesz kötelező a szexuális felvilágosítás a romániai iskolákban, miután a szenátus elutasította azt a javaslatot, hogy a felvilágosítást is tartalmazó tantárgy opcionálisból kötelezővé váljon. Az oktatás az egészségért nevű tantárgy opcionálisból kötelezővé tételét korábban már jóváhagyta a képviselőház, azonban a szenátus volt a döntő fórum. A javaslatot egyébként az orvosként is praktizáló szenátor, Tudor Ciuhodaru nyújtotta be. Ecaterina Andronescu, akinek miniszteri mandátuma alatt bevezették az opcionális tantárgyat, elmondta: a tantervet az oktatási minisztérium változtathatja meg a neveléstudományok intézetén keresztül, mert ennek a szakemberei dolgozzák ki a tananyagot és a tanmenetet.

Andronescu kifejtette, ha a szenátorok most elfogadták volna a törvényjavaslatot, precedenst teremtett volna arra, hogy bárki bármit bevezethessen a kötelező iskolai tananyagba. A javaslattevő szenátor úgy vélte, azért lenne fontos a tantárgy kötelezővé tétele, amelynek keretében személyes higiénáról, súlyos betegségek megelőzéséről, droghasználat hatásairól és a szexuális életről tanulnak a diákok, mert Romániában a legmagasabb a halállal végződő abortuszok száma Európában, de a hepatitis B és C megbetegedések, a tuberkulózis, a méhnyakrák, a szív- és érrendszeri megbetegedések európai ranglistáit is hazánk vezeti.

Nem helyezik vissza

az aligazgatókat Hargita megyében

Elutasító választ kaptak Sorin Cîmpeanu oktatási minisztertől a Hargita megyei eljárások arra a beadványukra, melyben a megyebeli tanintézetekben februárban megszüntetett igazgatóhelyettesi tisztségek visszaállítását kérték, számolt be Jean Adrian Andrei prefektus. A kormány megbízott és Borboly Csaba, a megyei önkormányzat elnöke márciusban közös beadványban kérte a tárca vezetőjét: módosítsa döntését, amelynek nyomán februárban 13 Hargita megyei iskolában szüntették meg az igazgatóhelyettesi tisztségeket. A Hargita megyei tanfelügyelőség vezetőtanácsa az óvodák, iskolák szervezésére és működésére vonatkozó, januárban életbe lépett szabályzat előírásait alkalmazva állapította meg, hogy 13 megyebeli iskola nem felel meg az aligazgatói állás fenntartásához szükséges feltételeknek, és ennek nyomán szüntette meg az állásokat. Az érintett iskolák, többek között olyan neves tanintézetek, mint a csíkszeredai Márton Áron Gimnázium és a Segítő Mária Gimnázium vezetői, tiltakoztak a döntés ellen, rámutatva, hogy az igazgatóhelyettesek munkája nélkül ellehetetlenül a tevékenységük. Jean Adrian Andrei prefektus a minisztériumi válasz ismertetésekor arról számolt be: gondolkodik, hogy továbblépjen az ügyben, és magához a kormányfőhöz forduljon az igazgatóhelyettesek tisztségeinek visszaállítása érdekében.

Várják a pénzt az elkezdett beruházásokra

Összesen 135 millió lejt hagyott jóvá a Ponta-kormány az oktatási rendszerben zajló fejlesztési munkálatok finanszíro-

zására, a teljes összeg nagyrészt – 90 millió lejt – azokra a beruházási munkálatokra szánják, amelyek az elmúlt években kezdődtek el. Hargita megyében harmincöt olyan tanintézet van, amelynek esetében nem lettek kifizetve az elmúlt években elvégzett felújítási munkálatok, közölte a sajtóval Csukás Levente, a megyei tanfelügyelőség gazdasági igazgatója. Mint mondta, ezeknek a beruházásoknak az ügye múlt évben átkerült a prefektúra hatáskörébe, az oktatási minisztériumtól pedig a fejlesztési tárcához utalták át ezeket. Az akkor készült összesítés szerint mintegy 25 millió lejt nem fizettek ki az elvégzett munkálatok után. Az összeg eredetileg nagyobb volt, de időközben különböző források révén lefaragtak belőle, magyarázta a gazdasági igazgató. Mint mondta, három iskola esetében lehet nagy összegről beszélni: a székelyudvarhelyi Kós Károly Szakközépiskola, a síkszeredai Kós Károly Szakközépiskola és a gergyószentmiklósi Batthyány Ignác Műszaki Kollégium adóssága megközelelti a 16 millió lejt.

Nem hatékony a román nyelv oktatása

Regionális szinten is szükség lenne egy neveléstudományi intézetre, amely olyan sajátos helyi problémákkal foglalkozna, mint például a székelyföldi magyar gyerekek román oktatása – hangzott el azon a tanácskozáson, amelyet a Hargita megyei önkormányzat kezdeményezésére tartottak tegnap a síkszeredai megyeházán. A Marosvásárhelyi Rádió beszámolója szerint a találkozón többek között pedagógusok, iskolaigazgatók, a pedagógusok szövetsége, illetve a megyei tanács képviselői vettek részt. A megbeszélésen a román nyelv oktatásának nehézségeiről is szó esett. Többek között elhangzott, hogy a Sapientia Erdélyi Tudományegyetemen kívül az országban nincs olyan román tanár-képzés, amely külön figyelmet szentel a nem román anyanyelvűeknek szóló oktatás módszereire. A szakemberek rámutattak, hogy a gyerekeket nem motiválja a jelenlegi rendszer, ezért a didaktikai játékokra, a román nyelv-táborokra, valamint az online lehetőségekre kellene hangsúlyt fektetni.

Kevés a gyerek a lakótelepi iskolákban

Veszélyben vannak a lakótelepi iskolák magyar tagozatai Szatmárnémetiben:

egyrészt a megyében évente mintegy ezer fővel csökken a gyermeklétszám, ugyanakkor a belvárosi magyar tanintézetek is óriási konkurenciát jelentenek a kevésbé neves körzeti általános iskoláknak. Szász Piroska Szatmár megyei főtanfelügyelő-helyettes szerint ugyan még nem volt példa arra, hogy egy egész magyar tagozat megszűnjön, de a korábbi két-három párhuzamos csoporthoz képest sok lakótelepi iskolában csak egy magyar tannyelvű osztály fog indulni ősszel. Az Avram Iancu, a Bălcescu–Petőfi és a Mircea Eliade Általános Iskolában diákhány miatt kénytelenek kevesebb magyar előkészítőt indítani, míg a kispiaci közelében lévő Vasile Lucaciú-iskolában elképzelhető, hogy ősztől egyáltalán nem indul magyar tannyelvű osztály, mondta a főtanfelügyelő-helyettes. Hozzátette ugyanakkor, hogy a beiratkozási időszak lezárultáig még változhat a helyzet. Ezzel szemben a belvárosi neves tanintézetekben – a Kölcsey Ferenc Főgimnáziumban, a Hám János Római Katolikus Iskolaközpontban és a Református Gimnáziumban – túljelentkezés van. Szász Piroska rámutatott: csak az ide beiratott gyermekek harmadának van a városközpontban állandó lakhelye, így feltételezhető, hogy sokan ideiglenes lakhellyel érik el, hogy gyermekük az áhított tanintézetbe kerüljön. Bihar megyében nem fenyegeti a megszűnés veszélye a lakótelepi magyar tagozatokat: ugyan egyes iskolákban meglehetősen alacsony a diáklétszám, de a tervezett előkészítő osztályokat el tudják indítani.

Nem nő a tandíj a BBTE-n

Meghirdette a következő, 2015/2016-os tanévre vonatkozó helyeket a diákok számára a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE): a felsőoktatási intézmény a magyar tagozat alapképzésén 1093, magiszteri szinten pedig 550 tandíjmentes helyet biztosít, a tandíjköteles helyek száma pedig ezeknek körülbelül kétszerese – jelentette be május közepén Soós Anna rektorhelyettes. A felvételiző tanulók összesen 509 szak közül választhatnak, ezek közül pedig csak hat esetben emelkedik a tandíj októbertől. Beiratkozáskor 80–250 lejt kell fizetni a választott képzéstől függően, míg az éves tandíj értéke 2500–5000 lejt között mozog. Soós Anna hangsúlyozta: nem kell megijedni a fizetős helyektől, hiszen alapesetben egy évre szól a

tandíj, ugyanis minden tanév végén az eredményektől függően újrarangsorolják a hallgatókat, és aki jól teljesít, ingyenesen folytathatja az egyetemet. Tavaly egyébként az informatika, gazdasági informatika és kineztoterápia szakra jelentkeztek a legtöbben, de a pszichológia és a kommunikációképzés is népszerűnek bizonyult. Az összes tagozatot figyelembe véve a BBTE a következő tanévre alapképzésen 4840, magiszteri képzésen pedig 3500 tandíjmentes helyet hirdet meg.

Bukarestből indítottak még egy román osztályt Szentgyörgyön

A tanfelügyelőség megkerülésével, közvetlenül az oktatási minisztériumtól harcolt ki egy újabb elméleti kilencedik osztályt a sepsiszentgyörgyi román közösség.

Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő keddi sajtótájékoztatóján arról számolt be, hogy a Mihai Viteazul Főgimnáziumnak a beiskolázási tervben szereplő négy kilencedik osztály mellé egy ötödiket is jóváhagyott a szaktárca.

A tanintézet már a beiskolázási terv elkészítése előtt öt kilencedik osztályt kért, de a tanfelügyelőség a tanulók számára hivatkozva és a szakoktatás védelme érdekében csak négyet hagyott jóvá. Kiss Imre elmondta, felméréseik szerint Sepsiszentgyörgyön és környékén hétosztálynyi román gyerek kezd el szeptemberben a kilencedik osztályt, ez alapján összesen nyolc osztályt hagytak jóvá, ami most kilencre duzzadt.

Éppen azon a napon, amikor a tanfelügyelőség kiküldte a visszautasító választát, megkapták a minisztériumi rendeletet, miszerint a román gimnáziumnak egy újabb, tanítóképző osztályt hagytak jóvá. Kiss Imre hangsúlyozta, a döntés a román nyelvű oktatás minőségének rovására megy, eltolódnak az arányok az elméleti képzés irányába, és ezt a szakoktatás szenvedni fog.

Sepsiszentgyörgyön megpróbálták a szakoktatás javára átbillenteni a beiskolázási tervet, ez hosszú évek után a magyar nyelvű képzésben sikerült, az összesen induló magyar kilencedik osztályok közül 43,3 százalék elméleti és művészeti jellegű, 56,7 százalék szakiskola. A román oktatásban fordított volt az arány, és a rendelettel 75-25 százalékra változott az elméleti osztályok javára.